

Ajánlom ezen művet három türelmes és soha nem csüggedő tanítómesteremnek, kik a pen-
nát félve tartó, s olykor-olykor azért még meg-megremegő kezemet irányították: a *Cinizmusnak*,
a *Szkepticizmusnak* és a *Szarkazmusnak*. Köszönet nekik. Nélkülük nem lenne ez az írás...

Némi könnyed, ám célzatos *iróniával* még akár Istennek is megköszönhetném. De amit aztán
kapnék ezért *Tőle*, azt nemigen tenném a kirakatba.

Ellenben eme írásművet megmutattam az *Optimizmusnak* is, aki végül is egy jót derült rajta,
majd megveregette a vállamat. Hogy aztán miért?...

Azt már csak Ő tudja.

Voilà

Senki ezen írásműben logikát ne keressen, csakúgy, mint konkrét mondanivalót. Illetve keresen csak nyugodtan, és ha talál, úgy szóljon nekem is, és akkor majd együtt örülhetünk.

Én, aki írtam, már lemondtam erről. Másnak talán sikerül.

Pedig a műnek kétségtávol van egy sajátos logikája, mégpedig az, hogy kifejezetten kerüli a logikát. A logika ellen a legjobb védekezés *ez* a logika. Erre a logikátlanságra épül a mű logikája.

Logikus, nem?

MI KETTEN

Műfaj: mesterségesen előállított biogenetikus struktúra

„Veszni kizárólag azt hagyjuk, ami már amúgy is veszni látszik.”
(személyes tapasztalat)

Csak mostanában* jutottam el odáig, hogy mint hívő keresztyén a kérdéseimmel a legilletékebbhez forduljak. Még Jézust is keveselltem ehhez, s jöllehet Ő a Megváltónk, mégiscsak második csupán a rangsorban. Én pedig magánál a forrásnál szerettem volna tartózkodni...

Így kezdtem el a beszélgetéseket Istennel.

Kezdetben aggódtam, hogy vajon fog-e válaszolni nekem. Nekem, aki egy pont vagyok csak a világ mérhetetlen méretei közt, egy porszem a Földön, egy ember csak a közel hatmilliárdból...

Egy senki, ha egészen pontos akarok lenni...

És én, ez a senki, beszélgetni szeretnék valakivel. *A Valakivel*. Aki aztán tényleg Valaki.

Isten egy egyéniség – Ő az Egyéniség. És Ő aztán tényleg az. Erre beszélgetéseink során ismételtelen mindig rá kellett hogy jöjjenek. (Ismétlés a tudás anyja, tudható...) Szó mint száz: kénytelen voltam észrevenni.

Amikor először merült fel bennem az Istennel való közvetlen verbális kapcsolat megteremtésének bizarr ötlete, hirtelenében nem is tudtam, hogyan kezdhetnék hozzá a megvalósításához. Dávidnak persze könnyű volt az I. Sámuelben: ő csak meg kellett hogy kérdezze az Örökkevalót, az meg rögtön köpte is neki a válaszokat. Na de Dávid Isten kiválasztottja volt. Egy *felkent*. Én viszont nem vagyok az. Sem kiválasztott nem – és felkent is csupán egyszer voltam: a kelletténél is hevesebb vitába bonyolódtam egy – mint az az eseményekből aztán egyértelműen kiderült – nálamnál jóval erősebb gyerekkel. Az aztán felkent. A falra.

És még ezzel együtt sem érhetek Dávid nyomába.

Enyhén szólva kisebbségi érzéseim voltak a dolog kivitelezhetőségét latolgatván.

Vajon válaszol-e nekem? Mert ugyebár kérdeznivalóm az akad bőven. Azzal nincsen gond. Csak az Ő hozzáállása milyen lesz? Mert az a döntő.

Kétségeim voltak.

Mert ugyan miből állna Istennek, ha tépelődéseimre egyszerűen csak vállat rándítana és leharogná, egyenest a fülembe, úgy, hogy a dobhártyám a kisagyamba nyomuljon: – Kapd be, emberfia! Mi a francon tépelődsz?

Mire én erre teljes ártatlansággal válaszolnám: – Egyre csak töprengek Uram, hogy ki is vagy *Té* tulajdonképpen.

És már vélem is hallani Isten patetikus feleletét: – Nem olvastad tán a Könyveket? Benne van egyértelműen, félreérthetetlenül, feketén-fehéren: „Vagyok aki Vagyok!” Lehet valami is ennél világosabb?

– Már meg ne haragudj tudatlan és akadékoskodó szolgálóra, Uram – felelném én, összeszedve a bátorságomat –, de némelyek szerint azt a textust akár úgy is fordíthatjuk, hogy: „Leszek aki Leszek!”

– Ragozd csak, ahogy jólesik – hallom Isten feltételezhető reagálását felvetéseimre. – És ha úgy fordítanád, hogy „Voltam aki Voltam”? Agyad nem fogja fel, hogy mindhárom variáció egy és ugyanazt jelenti? Már látom, hogy kontármunkát végeztem! – fújna egyet dühösen.

– Hogyhogy? – csodálkoznék.

Hát csak úgy, fejtené ki nekem részletesen.

– Csak mert elbizakodottan kijelentettem I. Mózesben – a Genezisben –, hogy: »... és megteremtettem az embert a *Magam* hasonlatosságára.« Hát ugyan micsoda isteni hasonmás az, ami

egy ilyen egyszerű dolgot nem képes megérteni, hogy „Vagyok aki Vagyok”? Vagy „Leszek aki Leszek”, vagy tudomisen. Meg aztán ezzel a jó és a rossz tudása fájának mindenhatóságát is lejáratom. Miféle képességet adhatott az embernek az a gyümölcs, ha az ennyit nem képes felfogni? He?!

Mond valamit, merengenek el egy kissé. Bár számomra nem egészen világos, mi köze is a jó és a rossz tudásának Isten mibenlétéhez. Számunkra amúgy is kizárólag hit által megfogható a léte, tulajdon magának meg talán csak nem jelent problémát...

– Nem *Benned* van a hiba – próbálnám aztán Istent ön maga előtt is mentetni. – Elvégre semmiképpen sem számolhattál előre a Sátán ily tetemes mértékű aknamunkájával.

– Elment az eszed, ember?! – robbanna ki erre az Örökkévaló dühösen. – Ő a leghűségesebb és legkiszámíthatóbb munkatárs, aki csak létezik. Még hogy nem számolhattam a tevékenységével?! Hát avagy nem a Mindenható vagyok-e *Én*? Bizony, mondom neked, félrebeszél, teremtmény! Együtt teremtettem vele a világot; *Én*, az ÚR és ő, a Sátán együtt izzadtunk, hogy ezt a félresikerült valamit létrehozzuk. Avagy van-e értelme a jónak önmagában, ha nincsen rossz? Lenne-e tulajdon magamnak bármi értelme, ha ő nem volna? Bizony nem. *Én* mondom ezt neked!

És vajon ő mit mondana? – töprengenek el erre.

– Ugyanezt – vágná rá az ÚR a választ fel sem tett kérdésemre.

– Akkor hát a világ félresikerült *Szerinted*? – gondolkodnék félhangosan.

Várna egy kicsit a válasszal. Mivelhogy ez egy igen lényeges kérdés.

– Úgy vélem, igen – ismerné el végül, ám rögtön hozzátenné: – Viszont *Én* az Örökkévaló vagyok, az Isten, *Én* bírálhatom a tulajdon munkámat. Te ellenben csupán egy alantas teremtmény vagy, neked így semmi jogod kritizálni azt a világot, melynek magad is részét képezed. Vili?!

– Akkor mi a csudának adtál nekünk szemet, hogy lássunk, fület, hogy halljunk, s agyat, hogy gondolkodjunk?

– Jó a kérdés – hallom is már az ÚR valószínű válaszát. – De képzeld csak el magad a felsorolt kellékek nélkül! Nos?

Nemigen tudom. Az agyam egyszerűen nem képes elképzelni azt, hogy nincs is agyam. Itt, e ponton áll meg végképp az ész. De nem is ez a lényeg.

– Hanem?! – förmedne rám Isten.

– Az, hogy mi, emberek egy valamiben felül tudunk múlni *Téged*.

– Éspedig? – kerekedne el a szeme. S igencsak furcsán pillantana rám. De tudom, állnám a tekintetét.

– Csak annyiban, hogy az ember az képes magának istent teremteni önnön maga fölé, *Veled* ellentétben.

Isten önmagába mélyedne ekkor. De nem túl sok manőverezési tere maradt. Ha erre azt mondaná, hogy de igen, Ő képes még erre is, úgy saját lényegére cáfolna rá, vagyis Jézus szavaival élve: önmagával hasonulna meg. Az pedig lehetetlen. Elvégre Ő az egyetlen, az igaz Isten...

– Igazad van – bólintana hát végül. – El kell ismernem, ezen a téren ti előnyben vagytok. Látnod, a legfelül lévőnek csak kevesebb a mozgástere. Kizárólag alatta lehet lenni.

– Vagyis előny a fogadónál – vigyorognék.

– Csak ne nevedd korán! – intene erre Ő komolyan. – Még ezzel együtt sem érhetek a nyomomba. Sőt: a Sátán nyomába se.

Lassabban a testtel, gondolhatnám ekkor, akadnak azért még itt is szépséghibák.

– De ő sem töltekezhet el Szent Szellemmel, mi ellenben igen. A *fő* tehát a mi oldalunkon van megint.

– Viszont te sem Istennél jobb, sem a Sátánnál rosszabb nem lehetsz – vágna erre vissza. – Legfeljebb ugyanolyan jó, vagy ugyanolyan rossz. De persze csak abban az esetben, ha te lennél *Én*, vagy te lennél a Sátán. Ami természetesen – beláthatod – lehetetlen.

– Miként beszélhetsz *Té* az ő nevében? – szegezném neki a szerintem jogos és ésszerű kérdést.

– *Té* tudod, hogy ő mit gondol minderről?

– Amiképpen ő is tudja, hogy *Én* mit gondolok ezekről a dolgokról – világosítana fel az Úr.

– Társaknál ez természetes, nem? Akárcsak az ikreknél, mondjuk.

– Ti tehát egyszerre jöttetek létre? – érdeklődnék én erre behatóan.

Ám Isten az isteni titkokat nem tartaná tanácsosnak az orromra kötni.

– Elégedj meg azzal, hogy mi mindketten mindig is voltunk és leszünk.

Na, most aztán hegyibe, gondolnám.

– És Jézus? – vágnék merészen in medias res.

– Ő is.

– Hogyhogy?

– Ő egy *Vélem*.

– Ő tehát Isten.

– Ember is egyben.

– Vagyis akkor több *Nálád*, hiszen *Té* csak magad vagy.

– Hülyéket beszélsz – intézne el röviden. – Embernek lenni a transzcendens számára, az lealacsonyító, beszűkítő.

– Jézus nem találta annak.

– Nemigen volt választása. *Én* akartam így.

– És vajon Ő mit akart?

– Azt, amit *Én*. Akarhatott szerinted mást is? Az, aki egy *Vélem*?!

– Hát..., nos, végül is nem.

– Na ugye! Látod! Akkor meg mit okvetetlenkedsz?

– *Té* egy zsarnok vagy, már ne is haragudj!

– Ha úgy, hát egy szerető zsarnok, talán. Isten vagyok. Megengedhetem magamnak.

– Ezt valóban. És még mit?

– Mindent.

– Nem igaz. Visszakézből megcáfollak.

– ???

– Nem tudsz meghalni...

Isten csupán egyetlen pillanatig gondolkodna el kijelentésem, majd pedig a kizárólag *Őreá* jellemző végtelen méltósággal megválaszolná okfejtésemet:

– Menj a fenébe! Unlak már.

A Genezis igen szerencsétlen egy könyv – számomra. Pedig nincs egyéb hibája, mint hogy az én eredetemet nem is említi meg név szerint. Lám, a mégoly tökéletesnek hitt könyvek és írások sem mindig azok, miknek széles körben tartják őket. Ennyit csupán a közhiedelem megalapozta hitelességről.

Egyszerűen nem vagyok benne a Bibliában.

Kihagytak. Hogy miért?

Rendkívül sajnálatos, hogy erről már nem nagyon tudnék a jeles mű idevágó szakaszának szerzőjével értekezni, hisz' jó ideje múlt annak, hogy égneek vágta a saruját. Ha módom lenne összeülni vele és megvitatni könyve tartalmi helytállóságát, úgy hiszem, ugyancsak kapkodhatná a fejét. Ráolvasnám az alkotás összes fogyatékosága közül a legsúlyosabbat: származásomat nem konkretizálja. Csak úgy megemlíti. Mint lehetőséget. Úgy odavetőleg. Mellékesen.

Nel!: itt van – azért történt ez is meg az is; élt ilyen ember is, meg persze olyan ember is. Nos hát, én tőlük származom.

Jött a szöveg a Genezisben, hogy Séth feleséget vett magának. Hogy kit és honnan, az persze egyelőre isteni titok. Eleddig nem csak én bogarásztam ezt a dolgot, hanem előttem is sokan mások, és élek a gyanúperrel, hogy az ez iránt melegen érdeklődők sora nem velem fog zárulni. Ha ugyan zárul majd valaha egyáltalán.

Mindegy.

Aktív és minden elképzelhető részletre kiterjedő családfa-kutató munkám során eljutottam odáig, hogy ennek az ismertetett Séthnek az ismeretlen felesége rendelkezett egy bizonyos bátytval. Ritka szerencse az ilyesmi, lányok! Ez a bizonyos báty, az én derék ősapám, csakúgy, mint sógora, Séth, vett magának feleséget. Itt persze ugyancsak feldobható az a kérdés, hogy kit és honnan. Hosszas tudományos búvárkodás után (in memoriam Cousteau kapitány) sikerült egyértelműsíteniem az illető hölgy személyét, kit az a szerencsés megtiszteltetés ért, hogy az ősanám lehetett. Nos, ő Ábelnek a törvénytelen leánya volt. Bizonyos bibliatudorok most természetesen nekem támadhatnak, miszerint Ábelnek nem is volt semmiféle – sem törvényes, sem balkézről való – sarja, ám én az ilyen földhözragadt akadékoskodásra legyintek csupán: hitetlenek! Végére is a tényeknek – meg persze nekem is – olyannyira seckojedno, hogy ezek az okostojások hiszik-e vagy sem Ábel ifjúkori botlása gyümölcsének létezését.

Egyetlen ponton szoríthatnak csak meg. Kivel lépett volna félre Ábel? Na, itt aztán már egészen biztosan kiképném magamnak a tudományos öltözetbe bújtatott gáncsoskodást. Mindennek azért még én sem járhatok a végére! Meg aztán jólneveltségem tiltja, hogy az emberiség eredetének ilyen bizalmas kulisszatitkait fürkészni kezdjem csak azért, hogy egyes nyugodni nem bíró, a mások esetleges eredményeit – nota bene: sikereit! – elviselni nem képes tudoroknak a kedvére tegyek.

Tudják, hogy mit?! Ezt a szemük alá! Dudort a tudornak...

★ ★ ★

Néhány nap múltán nagyon unatkoztam és eszembe jutott Isten.

Nagyon vágytam hirtelenében egy kis traccspartira. Elhatároztam, megpróbálok *Vele* újból beszélni. Szólítottam, de semmiféle visszajelzés nem érkezett. Próbáltam szép szóval először: kértem, könyörögtem, rimánkodtam, esedeztem, végül minden jobb meggyőződésem ellenére a cél érdekében sírva fakadtam. Úgy bőgtem, hogy ömlöttek a könnyeim. Egy egész egércsalád fulladt bele az általam termelt sósvíz-tengerbe.

De *Őt* nem tudtam megadni.

Ekkor káromkodni kezdtem. Úgy szidtam a Teremtőt, akár a bokrot. Gondoltam, valamiképpen csak reagálni fog, még ha úgy is akár, hogy leküld egy mennykövet egyenest rám irányozva. De még ekkor sem válaszolt.

Cselhez folyamodtam. Istentelen szavakra nyitottam számat: – Hiszen én vagyok tulajdonképpen Isten.

Ezt már az *Öreg* sem hagyhatta szó nélkül. Hatalmas mennydörgést vártam. Ehelyett gyanúsan szelíd hangot ütött meg:

– Jól hallottam? Csak nem azt állítottad, hogy te volnál *Én*?

– A *Té* füleid nem csaltak meg *Téged* – válaszoltam illemtudóan, a felsőbbrendűnek magától értetődően kijáró tisztelettel –, de mégis megcsaltak. Kizárólag azért ragadtattam magam ily szavakra, hogy válaszolj végre nekem. Nagyon régóta már válaszra sem méltatsz.

– Csodálsz?! – dörögte *Ő* erre már a valódi, megszokott hangerősségén. – Ha valaki teszem azt neked tenne fel olyan hülye és kellemetlen kérdéseket, mint amilyeneket te *Nekem*, hidd el: te sem cselekednél másként.

– Hiszen *Té* mentegetődzöl! – csodálkoztam. Hogy ezt is megértem! Az Örökkévaló mentegetődzik.

– Vedd, aminek akarod! Egyébként csupán jóindulatúan magyarázok itt neked. Óva intelek annak még a lehetőségétől is, hogy olyasféle következtetésre találj jutni, miszerint *Nekem* bármi okom lenne magamat mentegetnem. Árnyékra vetődnél ez esetben.

– Távol álljon tőlem, *URam*! – kiáltottam sértődötten a kioktató hang miatt. Azelőtt más tónusban beszélgetett velem. – Én csak azon csodálkozom módfelett, hogy jóllehet semmi okod *Magad* mentegetned, mégis megteszed.

– Ezen ne vitatkozzunk, emberfia! Miért szólítottál?

– Újabb gondolatok gyötörnek, újabb kérdések kínoznak.

– Mikor nem? – sóhajtott megadóan az *ÚR*. – Na, lássuk, mi az, amit tudni szeretnél?

– A rossz – válaszoltam.

– Mi?!? – kérdezett vissza.

– A Sátán – világítottam meg *Neki* még jobban.

– Mi van vele?

– Semmi. Csupán csak beszélgetni szeretnék.

– Kivel? A Sátánnal?

– Igen, igen.

– Na, ezt akkor most gyorsan felejtsd is el! Nem elég, hogy *Engem* kínozol? *Őt* hagyd békén!

– *Ő* mikor tenné meg nekünk ezt a szívességet?

– Ha megtenné, nem lenne Sátán.
 – Beszélni akarok vele – ismételt makacsul.
 – Világosan megmondtam, nem? Egy frászt!
 – Szóval megtagadod?
 – A leghatározottabban. S hogy a következő kérdéset megelőzzem: az ő nevében is teszem.
 – Nem hiszem.
 – Az a magánügyed – nevetett az ÚR.
 – Jézus szerelmére kérlek... – kezdtem erre újból.
 – A fiamat is hagyd ki!
 – Csak azt ne mondd már, hogy semmi közöm Hozzá! – kiáltottam. – Ő a megváltónk! Vagy már ezt is irigyled tőlünk?!

Irtóra dühös lettem. A szemeim szikráztak.

– Nézd – kezdte ekkor Isten egészen más hangon, szinte bizalmasan a fülembe susogva, mint ha attól tartana, hogy esetleg más is meghallhatja, amit nekem mond –, Jézus a Megváltótok, ez igaz. De mondd csak, ért valamit is, hogy a vérét csorgatta értetek? Változott azzal valami? De őszintén! Egész lénye és áldozata már úgy tűnik fel *Nekem* az azóta eltelt idők eseményeinek fényében, hogy pusztán csak egy rakat új törvényt vágott az arcotokba, amelyeket persze ugyanúgy nem tartotok be, akárcsak az azt megelőzőeket. Sőt! Áááh – tudod, néha már bánom, hogy arra a sorsra kárhoztattam, amire. Megspórolhattam volna egy csomó szenvedést Neki, és egy jókora csalódást *Magamnak*. Hogy elkárhozzatok, arra megfeleltek volna Törvények is. Minek hát ehhez még a váltság?...

– Ígéretnek. Lehetőségnek – emlékeztem az Örökkévalót a Fiú mibenlétére. – Eszerint *Té* tehát nem láttad előre, hogy Jézus küldetése nem fog változtatni az embereken?

– Hát számíthat ilyesmire egy olyan jóindulatú, szerető, csupaszív, naiv Isten, amilyen *Én*? Számíthat rá, mondd?

– Szerintem igen... – kezdtem hozzá.

– Hát persze, hogy nem – szakított félbe, kiengedvén másik fülén a véleményemet, mint ezt oly gyakran megtette. – Ha számíthattam volna rá, úgy nem is küldöm el hozzátok. Azt hiszed talán, hogy Jézusnak nem lett volna jobb dolga az örökkévalóságban, mint azt a keresztet a vesztőhelyre cipelni és értetek – értetek! – meghalni? Talán nem lett volna elegendő dolga itt fent, *Nálam*? Nem is tudod, milyen nagy szükségem lett volna rá akkoriban. Ám *Én*, saját személyes érdekemet félretéve, tulajdon kényelemem miattatok háttérbe szorítva elküldtem Őt hozzátok, hogy meghaljon értetek. Hogy feláldozza magát a bűneitek váltságaként, hogy egyáltalán szemernyi esélyetek azért maradhasson az üdvözülésre. Ti erre meg hálából megfeszítettétek, ki-gúnyoltátok, káromoltátok Őt és ezzel *Engem* is – aztán meg szartatok rá. Jó, jó, ne mondj semmit, tudom, nem te ölted meg! Előre elrendelve lett *Általam*, s hogy *Én* magam akartam, hogy így történjen. De ez semmiképpen nem ment fel benneteket az alól, hogy az Ő halála, feltámadása, majd pedig *Hozzám* való visszatérése után sem változtatok meg. Sőt! Ha azelőtt gonoszak, bűnösök és halálra méltók voltatok, úgy mostanra ez csak hatványozódott. Így! Érted már, miért is háborog isteni lelkem? Emberfia! Érted már?

– Értem – válaszoltam nem túl nagy meggyőződéssel.

– Persze – legyintett az ÚR. – Persze. Érted. Érted te ám a fenét! Sötét alakzat, mi a csodának magyarázok itt neked naphosszat, mi a csodáért beszélem rojtosra a számat? Mennyit ér az? Akár meg se szólaltam volna. Reménytelenek vagytok ti mind! Egyszerűen...

– Már ne is haragudj, Uram! – vágtam most én közbe. – De ne csodálkozz azon, hogy oly nehezen értünk meg bármit is, amit *Té* cselekszel – hogy mit és miért. És miért ne... Mi magunk csak emberek vagyunk, tudod. *Té* viszont az Isten. Félelmetesen nagy különbség ez Uram, túllontúl nagy. Ég és föld. S hozzá minden szinten, minden értelemben...

– S kinek a javára? – kérdi gúnyosan, s mohón lesi a feleletemet.

Lehet ez kérdés? – villan át az agyamon.

– Természetesen a javadra – válaszolom őszintén. – Gondolhattál volna talán más egyebet?

– Nem, semmiképpen, de igen jólesik hallani. Ne gondold ellenben, hogy tán hiúság ez, vagy öntömjénezés – fűzi gyorsan hozzá, mivel tényleg afelé kezdtem már hajlani –, ez csupán a *Nekem* kijáró tisztelet ilyenén módon történő megnyilvánulásának kegyes fogadása.

Na, ez sem semmi szöveg...

– Mily fennkölt vagy ma Uram! – kiáltok fel csodálattal ily mondatfűzés hallatán.

– Miért, mikor nem? – kérdez vissza az Örökkévaló, hangjában alig titkolt büszkeséggel. (Mert ha valamire a mi rátarti Istenünk szívesen gondol vissza, akkor az az *Ő* irodalmi munkássága. Olvassátok csak el a Tízparancsolatot, és akkor majd elhiszitek. A tényszerűség, a megálmodott jövőkép vizionálta pátosz keveredik össze benne a korrekt fennköltséggel, s köszön vissza a szocialista realizmus mintegy háromezer évvel később kivirágzó eszméjében, stílusában. Mínusz persze bármiféle mitikus sallang.)

Szóval hogy az ÚR mindig fennkölt lenne. S ha mégsem, úgy mikor nem?

Tényleg. Mikor nem?

Például Szodománál és Gomorránál. A kénköves esőnek aztán már végképp semmi köze a fennköltséghez.

De éppúgy a szerető Istenhez sem.

Ha viszont ezt most fejtegetni kezdeném Istennek, hát előre tudom, mit is válaszolna:

– Ugyan mi közöd hozzá, emberfia? Tettem, amit tettem.

És ez így igaz.

Valamelyik ezt követő napon aztán odáig merészkedtem galád elvetemültségemben, hogy újfent csak kezembe kaptam a Bibliát. Hozzá még a legújabb fordítást. Egyébként egyszer erről is megkérdeztem az Urat. Hogy mit is gondol az egyre-másra újrafordítgatott Szentírásról.

– Lassacskán annyira tökéletes lesz a szöveg, hogy senki sem fogja érteni a lényegét – volt a véleménye. Ami azért elég meglepő az Istentől, nem?

Tehát kezembe került a Biblia.

Ezékiel próféta könyvét, mely egyik kedvencemnek számított, kezdtem el olvasgatni.

Miközben haladtam előre a szövegben, féktelenségem elragadott. S az ismert részhez érve, magamban kissé átformáltam textust. Némán citáltam: „Csak mi ettünk egrest, de a Fiú foga vásott el belé...”

Nagyjából idáig juthattam gondolataimmal, mikor is úgy éreztem, mintha villám csapott volna belém. A kábító-zsibbasztó hullám egy rövidke pillanat alatt végigfutott testemen, bénítva minden porcikámat: mindjárt összeesem!... – ez volt az utolsó, még kézzelfogható gondolatom. Aztán elvesztettem az eszméletem. A jeles írásmű kiesett a kezemből és a padlóra zuhant. Én meg utána. Végignyúltam a földön.

Hogy aztán a talajon való vízszintes tartózkodásom meddig is tartott, nemigen tudnám megmondani. Annyi viszont biztos, hogy madarat nem nagyon lehetett volna fogatni velem, mikor végre magamhoz tértem. A fejem kába volt és persze zúgott, a tagjaim pedig csak tessék-lássék engedelmeskedtek agyam utasításainak. Rohadt szarul éreztem magam, ha egészen őszinte akarok lenni. Bágyadtan végignéztem magamon és megállapítottam: rég nem láttam már embert ilyen ramaty állapotban.

Kétségbeesnem nem volt miért. Ellenben keserű düh fojtogatta torkom. Mit ne mondjak, állatira bepipultam. Semmi időmbe nem telt ugyanis rájönnöm, kinek is köszönhetem ezt az iménti közjátékot. Megállj csak! – gondoltam böszén.

– Na, idefigyelj! – ordítottam magamból kikelve, miután a dühtől erőre kapva felpattantam a padlóról. – Azt hiszed, *Neked* mindent szabad?!

Akihez imígyen szólottam, nem késett a válasszal.

– Miért, te tán azt gondolod, neked mindent lehet?!

– Egy disznóság, amit tettél velem! – kiáltottam.

– Vajon miért? – vicsorított vissza.

– Egy tisztességes Isten ilyet nem csinál! – véltem igen nagy hangerővel.

– Ha választanom kell, hogy normális legyek-e avagy tisztességes, többnyire az előzőnél kötök ki.

Dühödten hallgattam. Elfordítottam a fejem.

– Hallod-e, idenézz, ha beszélek hozzád! – dörgött le rám Isten. – Hogy foganhat meg ilyen tiszteletlen gondolat a fejedben, hogy ti eszitek az egrest és a Fiam foga vásik el belé...?

– Részemről ez csak azt jelentheti – szűrtem a szavakat a fogam közt, ám még előbb alaposan a fejemben is –, hogy a mi vétkeinkért Ő fizetett. Hiszen megváltott bűneinktől. Az, remélem, nem baj, ha kissé képletesen fejezem ki magam.

– Na, ezzel kellett volna kezdened – enyhült meg a hangja. – Már-már azt hittem, elment az a maradék eszed is, hogy valamiféle káromlásokon filozofálsz.

Hinni, URam, a templomban kell, gondoltam.

– Egyébiránt még ki sem mondhattam – igazítottam ki aztán fennhangon. Rámtekintett. Nem fognád be a szád? – kérdezte a pillantása.

– A gondolatban való vétkezés éppen úgy bűnnek számít, mintha el is követted volna – feddett ékesen. Majd egy nagylelkűnek szánt gesztussal tért napirendre a dolog felett. – Jól van, na. Ne húzd már fel az orrod! Megbocsátok.

Azt hittem, nem jól hallok. Hogy *Ő* bocsát meg nekem?...

– Igen?! – Egy merő gúny volt a hangom. – Hát csakugyan elnézed esendő szolgáltnak, hogy voltál oly kegyes az imént lesújtani? Hálám végtelen, miként az Univerzum...

– Hagyd el! – reccsentett rám az *Öreg*. – Amúgy hiányzott már neked egy ilyen kis észhez-térítési akció. Így már legalább láthatod, más is tudok *Én* lenni, nem pusztán vitapartner.

– Hát szó mi szó, vitapartnernek nem vagy olyan jó, mint a jelek szerint Istennek.

– Hogyan?!?

– Folyvást defenzívában vagy és mentegetődzöl.

– Te pedig egyfolytában támadsz és sarokba szorítasz, ugye?

– Mondd, hogy nem így van!

– Gondolod, *Én* nem tudnám veled ugyanezt eljátszani?

– Ha meg tudnád, miért nem teszed?

– Csak mert te vagy kíváncsi a dolgokra, és nem *Én*. *Én* mindent tudó vagyok, te pedig ember. Te tanulsz *Tőlem* és nem fordítva. Hát ez az oka, amiért ebben a felállásban játszunk. Mit tanulhatnék *Én* tőled? Semmit.

– Megengedj nekem, URam! – bátorkodtam válaszolni *Neki* erre az okfejtésre –, de van valami, amire azért én is megtaníthatnálak *Téged*.

– Nocsak. És ugyan mire, emberfia? – húzta fel a szemöldökét.

– Olyasvalamire, amit *Té* nem tudsz – mókáztam. Most beteszek *Neki*, gondoltam.

– Kötvé hiszem, hogy bírhatnád bármi olyannak a tudását, mit *Én* magam nem.

– És mégis létezik egy olyan képesség, ehhez szólj, amit *Té* éntőlem sajátíthatsz csak el.

– Hehe! És mi lenne az?

– Megtaníthatnálak jó cifrán káromkodni. Mivelhogy szerintem azt *Té* nem tudsz.

– Micsoda?! – döbrent egy akkorát, mint ide a Sarkkör. Majd egyszerre csak leesett *Neki*. – Hiszen te tréfát űzöl *Vélem*, te vakarék, elfuserált por-hamu granulátum, te disznók alól kikotort ganéjos dágványban fetrengő...

– Bocs URam! Tévedtem.

★ ★ ★

Maga az élet, és persze amit az ember nevű teremtmény e címszó alatt művel – hát nem díjnyertes egy kreáció. Néha egyenesen elviselhetetlen. Ezt aztán nem győztem elég sűrűn és kellően részletesen kifejteni Istennek. Szinte nem telt nap anélkül, hogy az *Általa* alkotott rendszernek valamely alapvető hiányosságára fel ne hívtam volna a figyelmét.

Egyszer aztán meglegte.

– Mit nyivákolsz, emberfia?! – förmedt rám. – Mit sír itt a szád?! S ugyan mi a fenének kell neked minden frinc-francot észrevenned?! Légy vak és süket, és főként tartsd a szád alapállásban – és máris sokkal elviselhetőbb leszel!

– Három majmot játsszak?

– Három majmot játsszál! – bólintott határozottan. – És meglásd, egyből sokkal tökéletesebbnek fogod látni a világot.

– De hiszen nem fogok látni és hallani sem semmit! – kiáltottam fel.

– Éppen azért – nézett rám Isten komolyan. – Másképpen aligha lenne lehetséges, hogy elégedett légy a teremtett világgal.

– Ugyan miért nekem kellene megváltoznom? Vagy miért a nézőpontomnak? Hogy az eredmény valami elfogadhatóbb lehessen?... – kérdeztem, szerintem teljes joggal. – Miért ne a világ változzon? Nem volna sokkal ésszerűbb? És főként: maradandóbb?!

Isten ekkor mintha lehorgasztotta volna a fejét. Nem lehetett nem észrevenni, hogy valami nagyon bántja.

– Azt hiszed, *Nekem* ez nem jutott eszembe? – szólalt meg nagy sokára. – Azt hiszed, tán nem próbáltam meg?

– Na és?...

– Hát ha éppen tudni szeretnéd: nem sikerült! – kiáltott fel nekikeseredve. – Egyszerűen nem sikerült – vitte lejjebb a hangját, és hitetlenkedve csóválta a fejét hozzá; – és egyszerűen nem értem, hogy miért nem...

– Talán a Sátán? – adtam *Neki* erre egy kézenfekvő tippet.

– Ő sem érti a dolgot – felelte erre. – Mintha neki sem menne mostanában semmi. Tudod, olybá tűnik, az emberek mostanra már annyira elrugaskodtak a szellemitől, hogy egyikünknek sincs túlzott befolyása rájuk. Kezdenek kicsúszni a kezünkből. Sem Isten, sem ember nem zsebnírozza már őket. Abszolúte önállóak lesznek. Vagyis magukra maradnak. És persze ez lesz a veszтük is.

– Miért? – érdeklődtem izgatottan. Nem szívesen láttam volna a fajtámat elpusztulni. Minden hiányossága és esendősége ellenére sem.

– Nemigen tudnám ezt most neked megmondani, viszont érzem, hogy így lesz – jött erre az isteni szózat, nem minden fennköltség híján. – Érzés csupán, biztosat nem tudok. A jövő egy állandóan örvénylő folyam. Ki tudhatja, hol, mikor, miért ki nyúl bele, s akkor ugyan mennyire fodorzza meg a hullámokat?... Még sok minden lehetséges.

– Na de Uram, *Té* magad vagy a jövő! Ugyan ki tudhatná rajt' kívüled? – annyira azért én sem voltam hülye, hogy beegyem, miszerint *Ő* mit sem sejt a dolgok jövőbeni alakulásáról.

Isten bizonyos alkalmakkor rendkívül szerette hülyének tettetni magát előttem.

Én ellenben soha nem vettem be az efféle produkciókat.

Miután ekképpen ledorongoltam, csodálkozva, de egyben elismerően tekintett rám.

– Nocsak, nocsak, de fejlődik itt valaki! Hallod-e, már nem lehet oly könnyen átvágni téged, mint lehetett pedig annakelőtte. Kikupálódtál az utóbbi időben.

– Úgy érted tán, hogy dörzsöltebb lettem? Volt kitől tanulnom...

– Na persze.

– Egyszóval, hogy is állunk akkor ezzel, Uram: mit nem tudsz *Té*; *Té*, aki Mindenható vagy?

– Oké, megadom *Magam*! – nevetett az Örökkévaló. – Felvázolom neked akkor a tényleges felállást: egyszerűen nem akarom elárulni, és kész!

Na persze, gondoltam, ez már csak ilyen egyszerű. Nem mintha nem sejtettem volna már a legelején, hogy Isten részéről ez lesz majd a végszó.

Csaknem mindig ez volt.

AZ ISTEN SZERETET

Ez a felirat virított a házfal beugrójának téglasoros felületén, s tűnt nekem mindig is szembe, valahányszor csak arra jártam. Egyike volt ez annak a városszerte százsámra fellelhető, urbánus evangelizációra hajazó mázsolmánynak, mit zsongó lelkeségüktől csordultig telített figurák fűjkáltak neoluxszal a számukra szemet szűrő, üresen ásító falfelületekre, hídkorlátokra, betonpillérekre. Én mindig végigolvastam ezt, s állandóan, visszatérően egy gonosz gondolat élce motoszkált bennem, miközben szavanként ízelegetni kezdtem e felfestett kijelentést. Lelki szemeim előtt egyszer aztán ki is bontottam e merész képzetet, és szinte láttam is már magamat, amint egy csendes, holdfogyta éjszakán a kihalt utcán lopódzom én, kezemben egy kompromittáló flakonnal; egyfolytában körbe-körbe tekingetve osonok lábujjhegyen az említett ház falához, és mikor ott vagyok, nagyívű mozdulatokkal kerekítem ki a számomra mostanra már csonkának tűnő tételt:

AZ ISTEN SZERETETT, VALAHA. MÁRA VISZONT MÁR LESZOKOTT ERRŐL.

S ekkor aztán felette igen elégedett lennék magammal. Agyam virtuozitása ismételten csak leleményes sziporkát termelt volna ki így a köz javára – és okulására. Pedig hát egy mégoly hazug gondolatot közölt volna csupán, már ha ezt valóban véghezviszem. Az ÚR ugyanis valóban szeretet.

Én magam pedig csak egy hóbortos csirkefogó vagyok.

Isten sosem firkált még bele senki jellem- vagy önéletrajzába, sem memoárjába. Még akkor sem, ha az az *Ő* szemszögéből tekintve nyilvánvaló hazugságokkal volt pedig terhelt.

ISBN 963 206 508 5

Egy szép csütörtöki napon, a munkából hazaérkezve, erős hiányérzetem támadt. Rettenetesen unatkoztam. És ez kimondottan fárasztott. A semmittevéssel kapcsolatosan mindig is voltak kényelmi problémáim, ugyanis kimerítőbb volt olykor, mint akár a legnehezebb munka.

Jöttek az elvonási tünetek. Ugyan a franc gondolta volna, de csak hiányzott nekem Isten.

Mikor erre ráébredtem, egyből készen állt rá a receptem is. Mert ugyan miből áll nekem ezen segíteni?

Szólítottam Istent. Ő megjelent, de még ki sem bökhettem, miért hívtam, egyből lerohant:

– Ezt nézd meg, emberfia!

Azzal elibém tartott egy fényképet, ami egy merő feketeséget ábrázolt. Kissé értetlenül bámultam a képet, majd Őt magát. Azután ismét a képet kezdtem tanulmányozni. De csak nem tudtam rájönni a témájára.

– Mi a fene ez? – kérdeztem rá végül csüggedten. – Éjszakai látkép áramszünet idején, avagy kis hazánk nagy vezetőjének* feje belülnézetből?

– Nem – felelte kurtán –, egyik sem.

– Akkor talán Magyarország történelmi perspektívája, esetleg a Sátán lelke... – találgattam most már tényleg érdekelve, mit fog kitalálni nekem magyarázat gyanánt. Fölényes nyugalommal tekintett le rám:

– Ez az *Én* valódi arcomat ábrázolja, az *Én* teljes dicsőségemet! – vágta ki büszkén.

Nem tagadhatom, kissé főbe kólintott ezzel a válasszal.

– De hát ez töksötét! – kiáltottam megrökönyödve.

Isten hitetlenkedve kapta maga elé a fotót, mintha egy merőben új és hihetetlen információt közöltem volna *Véle*. Komoran meredt a képre, illetve a nagy semmire, amit ábrázolt. Majd egyszeriben csak felderült az arca.

– Persze – nyögte ki végül a megoldást –, töksötét, mert fényt kapott.

Aha, ez ravasz! – ugrott be nekem erre. Nem rossz!

– Vajon mikor kaphatott fényt? – mentem bele most már én is a játékba.

– A felvételnél – jött Isten tudományos igényű válasza. – Dicsőségemnek fényereje túlon túl intenzív volt. Nem bírta a szűrő.

Éreztem, itt valami nem stimmel.

– Viszont akkor teljesen fehérnek, hozzá még vakító fehérnek kellene lennie a felvételnek – vetettem ellene. – Ez meg itt tök fekete.

Azonnal megkaptam erre is a választ.

– *Engem* nem lehet emberi mértékkel mérni – mutatott rá fölényes hangon. – Ehhez te, emberfia, mit sem konyítasz. Az *Én* dicsőségem olyan fényerőt képez, hogy a film belefeketedik.

Úgy éreztem, kissé még mindig sántít a magyarázata. Mert tulajdonképpen azt próbálta nekem elmagyarázni, hogy amit éppen látok, az oly mértékben fehér, hogy már fekete.

És annyira hülye persze nem voltam, nem lehettem, hogy ezt csak úgy simán megkajoljam.

– Nem tudom elhinni! – böktém ki végül.

– Na látod! – kiáltott fel diadalmasan, katartikus hangvétellel, mint aki csak erre várt eleddig.

– Hát itt a te bajod. Nincs hited.

– *Té* elhiszed azt, amit az imént állítottál? – tettem fel *Neki* a kérdést.

Már hogyne, érkezett a válasza.

- Holott nem igaz!
- Holott nem igaz – ismerte el.
- És *Té* ennek tudatában mégis hiszel?
- Igen. Fura, mi?
- Akkor hát, Uram – vettem egy nagy lélegzetet –, most egy igen fontos megállapítást kell tennem. Már ne is haragudj meg érte...
- Nem, dehogy. Nyögjed bátran, emberfia!
- Egyedül *Té* magad vagy tökéletes istenhívő ezen a rohadt világon. Aki különösebb fenntartás nélkül hiszel Ist... illetve hát *Önmagadban*. Aki *Magadat* veszed csak egyedüli mértékül.
- Na persze. Ez a legkevesebb. De ennyi időbe telt, míg erre rájöttél?
- Igen Uram, ennyibe. Elvégre én nem vagyok *Té*.
- Mint ahogyan *Én* sem vagyok te – mókázott egy kissé széles jókedvében. Válaszom viszont egyből lehervasztotta arcáról a diadalmas mosolyt. Elmenőben ugyanis még visszaszóltam félhangosan, csak úgy, félig-meddig magamnak:
- Még szerencse...

Lefogadhattam, hogy leesett az álla.

- Pimasz!! – üvöltötte utánam pillanatnyi döbbenete elmúltával, ám én egyre távolodtam továbbra is, rendületlenül... Nem néztem vissza.

Hadd higgyen zavartalanul *Önmagában*.

Most először mondott velem csütörtököt.

★ ★ ★

A kétkedés ha felüti fejét kobakodban, fagyos ürességet támaszt a szívedben. Még Isten iránt is. S miként a legkíméletlenebb marólúg, emészti-korrodálja lelkednek tartását. Bizalom vagy hit nélkül az ember bizonynal kevesebb a mezei pocoknál vagy a színeváltó tintahalnál. Még ha olykor betintázik s a színét változtatja is. De csak több értelmet kell az ember életének a sima, pőre alkoholizálásnál hordoznia – döntöttem el egy eseménytelenül csendes délutánom enyhét hordozó-hozó magányában, s erősen feltettem ekkor magamban azt, hogy életem hátralévő idejét valamely, az emberiség fejlődésének előmozdítását segítő-szolgáló téma kimerítő vizsgálatára fordítom én. Majd megkönnyebbülten vettem magam hátra a fotőjben.

A nagyívű elhatározás megvolt hát, azt már konkrét formába kellett csak öntenem.

A megvilágosodás felvillanása pedig úgy ért, mint mikor villám csap le egy útszéli fába.

Életemet a papucsállatkák szerelmi életének tanulmányozására fordítom eztán. *Vivát én!*

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Istent egészen egyszerűen nem lehetett érveléssel megfognom. Semmiféle érv nem hatott *Rá*, mivel vagy azon nyomban megcáfolta őket, vagy pedig nemes egyszerűséggel fölényes hangon kivágta magát a tények szorító gyűrűjéből: „*Engem* nem lehet emberi mértékkel mérni.” Vagy: „Ezek csak amolyan emberi okoskodások.” Ezt persze könnyen mondhatta, mert hogy milyen is az isteni okoskodás, én nemigen tudhattam. Isten ugyanis nem túlzottan strapálta magát, hogy rávezessen.

– Az élet kemény dió – fejtegettem *Neki* egyszer, mintegy levezetvén az élet tulajdonképpeni öncélúságát és viszonylagos értelmetlenségét. – Jó csomót kínlódsz a feltörésével, s mikor sikerül végre, látod csak, hogy bizony férges belülről. Avagy esetleg avas.

Ezen töprengett egy sort.

– Tulajdonképpen igaz, amit és ahogyan mondasz – oktatott aztán; – viszont ha veszed a fáradságot és a férges részt kivágod az egészséges mellől, úgy a dióbelet már teljes nyugalommal élvezheted. Vagyis – tette hozzá, felemelve a hangját –, az oly sok kínládás árán feltört diódban meglelheted a jót, az örömet. És ekként akár már örülhetsz is neki.

– Tehát akkor meg se lássuk a rosszat, csakis a jót.

– Te mondtad, emberfia!

– Vagyis a sajtban ne csak a lukat lássuk.

– Úgy valahogy.

– Pedig a luk is létezik.

– Csak ha észreveszed. Illetve: ha csak azt veszed észre.

– Visszatérve a dióra, *Uram* – fejtegettem tovább az igazamat. – Mi a helyzet abban az esetben, ha a dióbelet a féreg már teljesen megette, és a burkot feltörő egyén elé egy tök üres dió tárul?

– Az bizony megszívta. De abban is van valami jó.

– Éspedig? – Tényleg érdekelt, hogy most ugyan mit talál ki.

– Nem kell megennie. És legfőképpen nem kell vacakolnia a rossz rész eltávolításával.

Persze, *Neki* kurvára könnyű, gondoltam keserűen. Elméletben minden szép. Viszont...

– Na de *Uram*! – vetettem ellene hevesen. – A dió jelen esetben magát az életet jelképezi. Akinek a diója, vagyis hát az élete csupa rosszból áll, az mit élvezzen rajta?!

– Ki mondta, hogy az életet élvezni kell? – rántotta magasba csodálkozva a szemöldökét. – Hol a francban volna az megírva, hogy az életet élvezni kellene?! Az életet élni kell, emberfia!

– Akkor mire fel élünk? – most már komolyan érdekelt a dolog.

– Nem kötöm az orrodra – felelte *Ő*. – Elég, ha *Én* tudom.

– És akinek a diója nagyrészt ép?

– Annak szerencséje van. Örüljön neki.

– Viszont a diókat csak *Tè* osztod ki az embereknek.

– Így van. Mit nem értesz akkor?

– Hát, hogy mi alapján kap az egyik rosszat, a másik meg jót. Csak úgy spontán, ahogy esik, úgy puffan alapon?

– Közel sem.

– Azonkívül ez nagyon úgy hangzik, mint a predesztináció.

– Pedig nem az.

– Hát?
 – Ember vagy, nem? – pillantott rám.
 – De igen, és?
 – Elégedj meg akkor az eddigi válaszaimmal. Próbáld meg a megfejtést kihámozni belőlük.
 – Alig hiszem, hogy sikerülhet – morogtam bosszúsan. Lapos oldalpillantást szúrtam oda *Neki* a szemöldököm alól.
 – Őszintén szólva: *Én* sem, emberfia – vetette erre oda nekem. S mintha lebiggyesztette volna az ajkát.
 Határtalan őszinteségét ez esetben képtelen voltam akceptálni.
 – Hát akkor – vontam vállat –, az van, ami van?
 – Bármily’ sajnálatos is ez – bólintott –, igen. Kinek milyen dió adatik. Ám az a joga elvitathatatlanul meg vagyon adva-hagyva, hogy azt lássa meg abban a dióban, amit csak akar.
 – Önbecsapás – vágtam ki keményen.
 – Tévedsz – válaszolta. – A boldogság keresése.
 – Ugyanaz – feleltem erre, mire *Ő* bólintott:
 – Igaz. Viszont ahogy *Én* mondtam, úgy sokkal szebben hangzik.
 Erre már végképp nem tudtam mit mondani.
 Mellesleg éppen ez volt Isten célja.

★ ★ ★

Vitán felül álló tények nem léteznek. Vitán felül álló lények nem tévednek. A vitán felül állónak tekintett szempontok érvényesítésére tett kísérletet hívjuk mi önkénynek. De ez kizárólag Isten eljárási metodikája lehet csak.

„A tények összezavarják csak a koncepciót.”

Tetszett e kitétel, felettébb; s miközben nyelvemmel morzsolgattam, ízlelgettem, hát egyre inkább smakkolt – még annak ellenére is, hogy én találtam ki. De persze nem kizárólag emiatt nehezteltem én az ún. tényekre. Hanem mert túlnyomórészt ellenem szóltak.

A politika pedig, mit annyira rühellek én, s melytől valamiképpen mindig visszahőkölök, ha szóba kerül, a tényeken alapszik; s a maga által teremtett lehetőségekkel játszik csak el. És aztán vagy eredményre jut általuk, vagy végképp eljártssza azokat. S kezdheti előlről.

Azzal persze nem áltathattam magam, hogy politikai érzékemet tekintve valaha is Isten nyomába érhetek. Míg vehemenciám esetleg elegendőnek, addig intelligenciám kellőképp meddőnek bizonyult ehhez. Egy e tárgyban megejtett laza kiszólásomat viszont bátran rögzíthetem az örökkévalóság számára, mert találó voltát, még ha epés is, úgyszólván lehetetlen cáfolni:

„Három a magyar igazság, de ezek mindig csak másfélig jutnak.”*

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

— * Vezsem a bátorságot, ha a kalapomat nem is, hogy ezt idejegyezzem. —
 Amúgy 2001-es eszmefuttatás, egy mindeddig kallódó papírszletkéről.

– A világ tele van tolvajjal – méltatlankodtam Istennek egyik emlékezetes találkozásonkon. – Mindenki meglop mindenkit. Ma például szinte a szemem láttára zsebeltek ki egy öreg apókát a vilamoson. De minden mást is lopnak, nem csak értéktárgyakat. Az emberek ellopják egymás állását, bizalmát, érzéseit, gondolatát, szeretetét, hitét, mindent. És *Té* tűröd ezt! – robbantam ki, látván, hogy Isten komikus derűltséggel bólintgat felsorolásom hallatán.

Ami sok, az sok. Legalább őszintén bánkódhatna a dolgon. De meg sem próbálja. Ellene tenni meg mégúgy se.

Egyszerűen fel voltam háborodva.

A szemrehányásom miatt Isten is.

– Mármost mi a fenét tehetnék *Én* ez ellen, emberfia? – tárta szét látszólag tehetetlenül a karját. – Az emberek mindig is loptak, csaltak, hazudtak, és mindig is ezt fogják tenni.

Ez ugyanis hozzátartozik az élethez, fejtette ki. Szerves része a létezésnek. Ezek nélkül mivé lenne az ember? S a szarka vajon, az kiről venne akkor példát?...

– Alkalom szüli a tolvajt – fejezte be aztán elégedetten a mondókáját.

– Meg az anyja – tettem hozzá. – De ugyanez elmondható mindenki másról is. Tulajdonképpen nem mondtál ezzel semmit. Semmi újat.

– Akkor jó – nyugtázta –, mert hogy nem is akartam.

Azt a hétszentségit az egésznek! – ment fel bennem egyből a légfűjtató.* Ha azt állítom, hogy Isten szövege egyenesen vérlázító olykor, hát akkor nem mondtam ezzel sokat.

– De miért?! – törtem ki most már rendesen bepipulva a hülye válaszain. Alaposan bedurrant az agyam. – Miért van az, hogy semmire nem adsz értelmes választ? Csak hantázol, hülye filozofálgatásokba bocsátkozol, de a határozott válasz előtt mindig kitérsz. Miért van ez?!

– Na jó! – határozott egyszeriben Isten. – Valóban tudni szeretnéd, hogy miért is?

– Leghőbb vágyam, Uram!

– Akkor elárulom neked, de ne add tovább: *mert csak!* Na, most jobb?

Ugyan mi mást várjon egy teremtmény a Teremtőtől, mondjátok meg nekem.

Őszintén szólva, fikarcnyival nem lettem ezáltal okosabb, vezettem elő *Neki* a tényállást.

Azt nem is várta, vallotta be. Senki ember meg nem értheti az olyasféle tempókat, amilyeneket *Ő* követ el néhanapján. *Azért* Isten. Igaz, bizonyos esetekben meg *Ő* nem érti az embereket. Amin viszont, ismervén mi magunkat, nemigen lehet csodálkozni. *Azért* vagyunk mi emberek.

Az Isten–ember viszonyról sok mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy harmonikus.

Egyébként az ember–ember viszonyról is sok mindent lehetne állítani, épp csak azt nem, hogy harmonikus. Az egész történelem az ilyesféle esetek kimeríthetetlen példatára.

Létezik egy magasaröptű emberi kijelentés, amit valami pihent agyú humanista demokrata találhatott ki, aki a jelek szerint egyáltalán nem ismerte a saját fajtáját, éspedig:

A legfőbb érték az ember.

Nos, ez ugyan kifejezetten jól hangzik, de a fellengzősségét leszámítva a való élethez vajmi kevés köze van.

Az ember szemében mindig valamelyik felebarátja a legnagyobb szálka.

Csak ennyit hát a harmonikus ember–ember viszonyról. Csak ennyit az annyit emlegetett emberközpontú életről. Amit, ugye, átsző a politika rendesen.

S ha már politikáról kell véleményt alkotnunk, csak azt sóhajthatjuk embert próbáló fájdalom közepette, keservvel, mit Ellen Ripley sóhajthatott volna egykor, ha a benne megbúvó, s magából ki nem vethető, de őbelőle táplálkozó rettenetre gondolt: *Szörnyű, ahogy engem e szörny nyű.*

Pedig olykor maga az ember a legelvetemültebb iszonyat ám. Meg amit művel.

A demokraták tulajdonképpen soha nem vették tudomásul az emberi faj alapvető tulajdonságait. Az optimisták olyanok, mint a gyom: nem lehet őket kiirtani. Pedig optimistább beállított-ságúak már megpróbálták. Aztán a kudarc után persze csak pesszimizistábbak lettek ők is.

A legfőbb érték az ember. Hogyne, épp' csak nem az ember szemében.

Az ember egészségére legjobban maga az emberi faj ártalmas. Az ember(ek) életével, és ezt kéretik végre tudomásul venni, soha nem a végzet játszik, hanem valamelyik kibaszott nagyokos. Aki persze meg van arról győződve, hogy neki ehhez istenadta, törvényadta, avagy pillanatnyi lehetőség adta joga vagyon. És hogy a dolog még kellemetlenebb lehessen, hozzá még arról is olykor, hogy ő most ezzel valami emberfelettien jól cselekszik.

És ha netán tényleg bejön ez neki(k)? Istenkém: vak tyúk is csak talál kakast. Aztán persze megnézheti, mire is megy vele.

Az ember több az állatnál, állítják ezt többen. Már csak arra kellene rájönni szerintem, hogy egészen pontosan miben is több. Mérlegelés vagy megítélés kérdése ez legalábbis. Ugyanis ritka önpusztító egy kolónia az emberi nem alkotta sokaság.

De az élet, önmagában véve, az ember nélkül is létező valóság lenne. A természet türelme-sebb az őbelőle táplálkozó emberrel, mint amennyire az ember szíveli-értékeli az őt körülvevő, és a maga nemében páratlan kompozíciójú természetet. Meg amennyire vigyáz rá.

Az ember ősi, le nem vetkezhető átka, hogy még tulajdon magával sem tud igazán megfélni.

Amennyiben az ÚR elrendeléseiről van szó, az embernél süketebb teremtmény aligha létezik. A mi fajtánk se nem akarja, se nem képes Isten parancsolatait valaha is komolyan venni. Olyany-nyira nem, hogy még magát az Örökkévalót sem veszi soha komolyan. Kivéve, mint az az anek-dotából közönségesen tudható, ha végveszélyben forog az egyetlen darab élete: zuhanófélben lévő repülőgépen például sosem találsz ateistát. Csak egy baszott nagy slamasztika idézheti azt elő, hogy az ember, még ha időlegesen is, Istennel kontaktáljon. Jobb, illetve bármi más lehe-tőség híján...

Nemigen harmonizálnak ám: a Teremtő meg az Ő kis szemefénye teremtménye.

És hogy az ÚR miként jön ki *Önmagával*?

Azt bizony *Tőle* kéne megkérdezni.

És ez az, amit én soha nem tettem. Feleslegesnek tartottam, anélkül is tudtam rá a választ. Elég volt csak ránézni...

Isten az önelégültség Istene is.

Beszélgetéseink néha bizony elég éles hangnemben folytak le.

– Hogy lehet valaki ilyen cinikus és szarkasztikus egyszerre? – kérdeztem egyszer Istent.

– Miként lehet valaki ilyen ostoba és naiv egyszerre? – kérdezett erre Ő engem.

Mindegyikünk kimondta így a másikról alkotott véleményét. És egyikünk sem felelt a másik kérdésére. És nem is akart. De erre egy hihetetlenül egyszerű oka volt mindkettőnknek: nem tudtunk...

A végeredmény mindig ugyanaz volt: az Örökkévaló az Isten, az ember meg ember. A kettőt semmiképpen nem szabad keverni. Mert abból semmi jó ki nem jöhet.

– És Jézus? – tettem fel *Neki* egyszer a kérdést. – Hiszen Ő Isten is és ember is volt egyszerre.

– Na és milyen véget ért? – kérdezett tulajdonképpen vissza, egy igazi zsidó Istenhez méltóan.

Magamban igazat adtam *Neki*. Azonban a látszat kedvéért még azért akadékoskodtam, mivel tudtam, hogy ez az, amit végképp nem bír bennem. Így hát egy merészen wittenbergire sikeredt karlendítéssel demonstráltam *Számára* a protestálás soha idejét nem múló prosperitását:

– De feltámadt!

A hangom diadalittas színezete még inkább arra készítette, hogy egyértelműsítse: ész és logika dolgában sem érek fel *Vele*.

Kapásból visszalótt tehát:

– Az csak egyszer jött be. Jobb, ha arra senki nem épít.

– Na és az utolsó ítélet? – csillogtattam briliáns észjárásomat.

– Majd megtudod. Illetve ne tudd meg...!

És hiszitek vagy sem: ettől sem lettem okosabb.

És hiszitek vagy sem: nem is állt szándékában, hogy az legyek.

És muszáj volt elhinnem: Istent csak hinni lehet. Megmagyarázni nem.

És muszáj volt tudomásul vennem: Istennek csak hinni lehet.

Vagy esetleg nem...

★ ★ ★

Soha nem kellett vitatémát keresgelnünk. Adódott az mindig magától.

– Én ezt egyszerűen nem értem – lapozgattam Heller »Isten tudja« című művét, amely, őszintén megvallva – és itt féltem egy kicsit Isten véleményétől – a kedvenceim közé soroltatt; – Heller ezen írásában Dávidon keresztül azt állítja, hogy *Té* egy gyilkos vagy. Mivel az apa bűnét az ártatlan csecsemőn toroltad meg. Mit szólsz ehhez? – érdeklődtem.

Már az arcáról láthattam, hogy nem sok jót.

– Hülyeség, de amúgy igaza van – jött a válasza, ami eggyel szaporította az emberi értelem számára megemészthetetlen isteni megnyilvánulások amúgy is gazdag gyűjteményét.

– Ezt meg hogy értem? – húztam fel a szemöldökömet. – *Té* tehát egy gyilkos vagy?

Kiakadtam volna, ha igent mond.

– Az emberek szóanyaga felettébb szegényes – szólt eltűnődve –, és ez a szó közelíti meg leginkább az adott esetben fennforgó tevékenységemet.

– A gyilkolás?

– A gyilkolás, igen.

– Szóval ezt csak mi, emberek mondjuk így. *Té* hogy neveznéd?

– Emberi szókincs segítségével sehogy máshogy.

– És isteni szókincs segítségével?

– Most azt várod, hogy kimondjam? – nézett rám.

– Igen. Kíváncsian méghozzá.

– Mi a fenének mondanám, hisz' úgysem értenéd – állapította meg. – Ember nem értheti az isteni kifejezéseket. Maradjunk csak meg a helleri definíciónál.

– Vagyis: gyilkosság.

– Úgy van. De ne hidd – emelte fel mutatóujját, intőn –, hogy valami extra ötlet folytán cselekedtem úgy, amiképpen végül is cselekedtem. A törvényt töltöttem csak be: az apáknak vétkeiért a fiaikat büntetem meg, harmad- és negyedízig azokon, akik gyűlölnek *Engem*...

– Na de éppen itt a bökkenő, Uram! Sem Dávid nem gyűlölt *Téged*...

– Ellenben megszegte parancsolatomat, tehát vétkezett – vágott közbe.

– Utána viszont megbánta.

– Mit érek *Én* azzal? Mivel az Ótestamentum törvényei voltak érvényben, nem lehetett semmi kétsége neki magának sem a végkifejlet felől. Vétkezett, bűnhődnie kellett.

– Noha a kiválasztottad volt?

– Noha a kiválasztottam volt.

– Noah a kiválasztottad volt?

– Noah a kiválasztottam volt. De Dávidra visszatérve: éppen erre való tekintettel hagytam őt életben, és büntettem a bűnének gyümölcsét.

A világ tulajdonképpen azért kerek, hogy minden témát körbe tudhass járni. Megtettem.

– Az ártatlan csecsemőt.

– Te, seggbe rúglak mindjárt, ha abba nem hagyod! – dörrent rám. – Nehogy már itt bírálgatni kezd a tetteimet! Tettem, amit tettem. És teszek, amit teszek. És azt is fogom tenni, amit fogok. Kész!

Kurva kategorikus tudott lenni néha az *Öreg*.

- De az a kiseded nem gyűlölt *Téged*! – mutattam rá.
- Megkérdezte valaki tőle? – Meglepetten hördültem fel, de *Ő* nem zavartatta magát. – Na, most legyen nagy szád! Nem. Először is: a gyermeknek nem kellett *Engem* gyűlölnie, hiszen éppen *Irántam* való gyűlöletből született: a parancsaim megszegése által. Tehát már eleve maga volt az *Én* semmibevételem. Ezt nem hagyhattam szó nélkül.
- Egyáltalán: miért kellett akkor megszületnie? Hiszen ez is *Tőled* függ, a gyermekáldás. A gyermek, az új élet a *Té* ajándékod.
- Nos hát, ahogy adhatom, úgy el is vehetem, vagy nem?
- Akkor minek adtad? Arra a pár hétre?!? Hogy szenvedjen? Ez egyszerűen szadizmus, Uram!
- Ki állítja azt, hogy szenvedett? Hol van az megírva, hogy az a kisgyermek szenvedett? Hal-doklott, az igaz. De leteszem neked a nagyesküt, hogy semmit sem érzett. *Én* csupán azt akar-tam, hogy a két bűnös szenvedjen: Dávid meg az a nyafka cafka. Szenvedtek is kegyetlenül. A gyermek meg jól járt: két hét után *Hozzám* került. Másnak ez több évtizednyi szenvedésébe ke-rül, mire egyáltalán eljuthat idáig.
- Jól van, erről hát nem vitatkozom! De Jézus azt mondta, hogy a bűnbánat és az *Ő* kegyel-mének az elfogadása mentesít a következményektől.
- De a Tízparancsolat akkor is érvényes! – tört ki az Örökkévaló erre dühösen. – Másodszor: hol volt akkor még Jézus?! Dávid idejében!
- Már megbocsáss: Jézus megváltása mindenkire vonatkozik, a már rég meghaltakra és a még meg nem születettekre éppúgy, mint az éppen élőkre. Dávid pedig megbánta bűnét, tehát az el-jövendő Fiúért azt *Neked* ildomos lett volna megbocsátanod.
- Utólag meg is bocsátottam. De hát *akkor még* Jézus nem élt.
- Na de Uram! Jézus kezdetektől fogva létezik, *Ő* egy *Veled*. Tehát az ígérete is kezdettől fog-va létezik! – véltem diadalmasan. Merőben kár volt. Isten vette ugyanis *Magának* a fáradságot, hogy engem azonmód kioktasson.
- A megváltás mint olyan viszont csak akkortól van érvényben, visszamenőlegesen is, amikor a kereszthalál már ténylegesen megtörtént. Nem az ígélet: a kereszthalál. És természetesen a feltámadás. Jézus nem elég önmagában, mint ígélet. Úgy smafu. Neki meg kellett születnie, hogy élhessen. Élnie kellett, hogy keresztre feszíthessék. Keresztre kellett hogy feszítsék ahhoz, hogy meghaljon. Meg kellett hálnia, hogy fel is támadhasson. Mindezt végig kellett csinálnia, hogy az ígéletből valóság legyen. És mindez nem valamiféle isteni szeszélyből történt, hanem mert így logikus. Ezt, felteszem, még akár egy ember is meg képes érteni, nem?
- *Té* tehát a logika Istene is vagy?
- *Én* mindennek az Istene vagyok.
- És a halál?
- Áh, abból csak ti csináltok olyan nagy ügyet! Az éppolyan természetes dolog, mint a szüle-tés. Miként a gyermek vonakodik elhagyni az anyaméh biztonságát, ugyanúgy az ember is vo-nakodik itthagyni ezt a földi életet – holott az korántsem annyira szeretetteljes. A fizikai halál után ti visszakerültök *Hozzám*, az *Én* közelembé, a szeretetem melegébe. Hát ettől féltek ti olyan mániákusan. De hogy miért...?

A kibicnek semmi sem drága, ugrott be nekem ennek hallatán. Elvégre Istennek nem kell tartania a haláltól.

– Mert az elmúlás általában valamiféle testi fájdalmakkal jár – közöltem borongós hangon.

Ez sem hatotta meg. A maga igazát pedig mindig is megingathatatatlannak vélte.

– A fájdalom végeredményben relatív dolog. És amúgy sem a halál a balhész procedúra, hanem a hozzá vezető út: az élet maga. Még hogy fájdalom! Csak az van, amit el is hiszel. Tagadd meg, nevesd ki, és máris nincsen fájdalom! A fájdalom ugyanis pusztán képzelődés.

– Próbáltam már, nem ment.

– Mert nem hitből próbáltad tenni. Anélkül, hidd el *Nekem*, nem megy semmi. Amiben igazán hiszel, az már nem lehetetlen. Csak tudni kell élni a hittel. Tudni kell hinni.

– Könnyen beszélsz! *Té* magad egy vagy a hittel. *Neked* minden lehetséges.

– Ugyan, ugyan – nevetett Isten. – Hát nem te magad mutattál rá egy fogyatékoságomra: nem tudok meghalni...?

– Ez viszont nem fogyatékoság, Uram! Ez csupán viszonyítás kérdése. Én azt mondtam, hogy *Té* nem tudsz meghalni. De miért is kéne tudnod? Ez a mi fogyatékoságunk, hogy nekünk meg kell halnunk. Már ha ez így fogható fel... *Té* mindezen felül állsz. A *Té* életed örök. *Té* a halál ura is vagy, csakúgy, mint az életé. Mi mindkettőnek a rabjai vagyunk. Életünkben az életnek, merthogy oly veszettül ragaszkodunk hozzá; halálunkban halandóságunknak, mivel minden machináció ellenében végül mégiscsak elveszítjük. A lényege meg nem fogható, az örök igazságból ki nem ragadható – de megélhető. Csak ez, az „én” él tovább, a következő pillanat túlélésére játszó görcsös akarat soha. De jobb is tán így... Elviselhetőbb, kerekébb.

Isten nagyvonalúan bólogatott, ezzel jelezte mindössze, hogy nem járok messze az igazságtól. Pedig általában köröztem csak körülötte, mint macska szokta tenni a gőzölgő kásával.

– Remek! – ismerte el. – Bámulatosan fejlődsz. Még megérem, hogy igazán hívó leszel.

– Csak egy szavadba kerülne, Uram! – bólintottam. – Hiszen *Té* bármit meg tudsz cselekedni, amit csak akarsz.

– Viszont az már az *Én* akaratom ráerőszakolása lenne a tiedre. Saját elhatározásodból kell odáig eljutnod. Így lenne az igazi. És mellesleg csak így lehetséges. A csodák előtted játszódnak le, de ahhoz észre is kell vened őket.

– Ha valaki megtér, akkor azt szokták mondani, hogy az az Isten műve kizárólagosan, és neki, tudatos embernek az égvilágon semmi köze hozzá.

– Már hogyne. Elfogadta a kegyelmet. Abban szabad a választása: elfogadja-e, vagy sem.

– Akkor is *Té* győztél benne, hiszen az ember Isten része, a *Té* részed, az Egésznek a része. És ha a jónak utat enged, az a *Té* győzelmed.

– Hát... elnagyoltan így valahogy – bólintott rá nem túl nagy meggyőződéssel.

– És részletesen? – kérdeztem erre felbátorodva.

– El fogom neked mondani, amint – isten leszel.

– És mennyi rá az esélyem, hogy az legyek? – faggattam. Nem tagadom: felvillanyozódtam a lehetőségnek még a pusztá gondolatától is.

– Ha egészen őszinte akarok lenni: semmi – hűtött le egyből Isten.

– Vagy úgy? – ült ki a képemre a csalódás. – Kár.

– Hiszékeny vagy – fejezte be az ÚR a dialógust és elindult. Ám én részemről még nem látam egészen lezártnak. És utána szólva megjegyeztem: – *Tè* meg egy csaló... Na! – kaptam el a fejem, mert egy mennykövet vágott utánam. – Jó, kicsit erős voltam. Akkor csak átversz egyfolytában... Így jobb...?

– Nem, nem jobb! Mellőzd az ilyen megjegyzéseket! – rágott be rám elég rendesen.

Csodálkoztam. Kissé ideges ma az Öreg... Máskor fel sem vette az efféle benyögést.

– Az ángyikád térgye kalácsát! – nevettem aztán, mintegy feszültségfeloldásként. Felkapta a fejét. Elkomorult a tekintete. Rosszat kezdtem sejteni. Csak nem valami érzékeny pontra tapintottam?...

– Nekem nincs ángyikám – emlékeztetett rá komolyan. – Sem más néven nevezendő rokonom. Na, fordítsuk csak akkor ez irányba a hajót, gondoltam merészen.

– És a Fiú? – komolyodtam el épp’ úgy én is.

– Ő tulajdonképpen *Én* voltam, emberi formában.

– Akkor hogy a csudába tusakodhatott *Veled*? – mélyültem el a témában.

– *Önmagammal* tusakodtam. Vívódtam, hogy betöltsem-e azt, amit előre kijelentettem.

– És ha úgy döntöttél volna, hogy nem töltöd be?

– Hitelemet vesztettem volna. Ti pedig végképp megszívjátok az örökkévalóságban.

– Dehát *Tè* meghaltál akkor a kereszten!

– Fizikailag csupán, ne felejtsd el. Tulajdon lényegem mindenható: örökké létezem.

– De az Apostoli Hitvallásban az áll: „Alászállt a poklokra...”

– Költői kép csupán. Kivettem egy kis pihenőt a feltámadásig, és ezalatt meglátogattam a Sántát. Ennyi.

– Na de a Jordánnál, amikor tulajdon lelked egy galamb formájában eszerint *Saját Magadra* szállt! És a szózat! Akkor *Saját Magadban* telik kedved...?

– Igen. Miért is ne? Tán nem vagyok rá méltó?

– Tehát nincs Fiad!

– Már hogye: Jézus. Ő pedig egy *Velem*.

– De remélem, nincs sem apád, sem anyád...

– Nincsen. De nincs is ilyesmire szükségem. Elméleti képtelenség. *Magam* vagyok a kezdet és a vég. Ha úgy tetszik, *Én Magam* vagyok a *Saját Magam* fia, a tulajdon apám, anyám, nagynénikém, köröszanyám, ipam, napam, ángyikám, sógorom...

– Szóval *Tè* vagy a minden?

– Vagyok, aki vagyok. Ezt már átdumáltuk egyszer, nem?

– De igen. Szóval csak úgy az vagy, aki vagy?

– Így igaz. *Engem* csak az tud teljes egészében megérteni, aki elfogadja és megemészti ezt: vagyok, aki vagyok. Ez az *Én* lényegem. Hogy vagyok. Hogy hatok. Hogy akaratom a létezés. Hogy szeretetem a kegyelem és az élet. Vagyok, hogy ti is létezhessetek. És persze voltam is és leszek is, mindörökkön-örökké.

– Amíg világ a világ, ámen – fejeztem be stílusosan.

– Nem, még azon is túl – helyesbített.

– Miért, vége lesz egyszer a világnak? – kíváncsiskodtam.

– Persze hogy – jött a válasz.
 – Mikor és hogyan? – érdeklődtem.
 – Közöd? – spórolt a szavakkal az *Öreg*.
 – A világ része vagyok.
 – Akkor meg tudnod kéne.
 – De nem tudom. Mert Isten viszont nem vagyok.
 – *Öreg* hiba. Sajnálom. Egyebet nem áll szándékomban tenni.
 – Talán bizony az én hibám?
 – Talán bizony az *Enyém*?
 – Ki a franc teremtetten a világot? És az embert?
 – Isten – vágta rá egyből az *Örökkévaló*. – De az nem csak egyedül *Én* vagyok. Hanem *Velem* egyetemben a Szent Szellem és Jézus is. Emlékezhetsz: *Atya, Fiú, Szent Szellem* – *tézis, antitézis, szintézis*. Vagy, mondjuk, a *Deézis** – ha még kissé nehéz is... – mórlikált kedélyesen. – Ugyan idevehetnénk még Sátánt is, testvériesen, épp’ csak nem volna ildomos. Kissé sokan lennénk már akkor a Háromságban. S egészen biztosan szentnek sem nevezhetnők ez esetben...
 Eszmefuttatása felért a szememben egy nyílt káromlással. De *Ő*, az Isten megteheti.
 – Kérdezzük meg hát a Szent Szellemet! – vettem fel, csak hogy megszoríthassam kissé. De az Istent megfogni fogós egy feladat.
 – Csak azt mondaná, amit *Én*. *Ő* az *Én* hatóerőm.
 – Akkor Jézust.
 – A szitu ugyanaz. *Ő* meg egy *Velem*.
 – Akkor már csak a Sátán maradt! – állapítottam meg rendkívül okosan.
 – Kérdezd meg akkor!
 – De... – néztem körbe tanácstalanul –, hol a csudában keressem?
 – *Én* dolgom? – vontam meg a vállát. – Keresd, ahol jólesik. Ahol csak akarod. A terep adott.
 – Esetleg nem segítenél?
 – Esetleg eszem ágában sincs.
 – Hát a szereteted? És a jóindulatod? Hol van ilyenkor az annyit emlegetett „szerető Isten”?
 – Na látod, ezt sem mondom meg neked! Erre is csak keresd meg szépen a választ magad!
 – Felesleges. Már megtaláltam.
 – Igen?
 – Igen Uram.
 – Éspedig?
 – Nincs is olyan. Az Isten szeretete feltételes. Semmit nem ad ingyen. Valamit valamiért. Az pedig nem szeretet. Az legfeljebb ellenszolgáltatás.
 Sokféle választ várhattam erre, épp’ csak azt nem, ami jött. Istennek ugyanis a szempillája sem rebbent, úgy vágta rá:
 – Talált, süllyed.

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Az ember halálát csak elfogadni lehet, megérteni nem. Értelmetlen, miként az egész élet is az.
Jézus kereszttáldozatát is csak elfogadni lehet, megérteni nem. Annak sem volt, már persze túl a megváltáson, olyan túl sok értelme.

Isten egynémely húzásait viszont még elfogadni is nehéz, nemhogy megérteni. Erre találták ki az *Őbenne* való hitet.

És ha ez sem használ, akkor erre van még a filozófia. Esetleg egyszerre mindkettő. Mivel ki éppenséggel nem zárják egymást.

És ha egyik sem segít?

Akkor arra az esetre szól az Örökkévalónak a következő igen velős és magasröptű kijelentése:
– A franc belétek, nyavalyások!

Felettébb valószínűnek tűnik, hogy ez a válasz még *Őt Magát* sem győzi meg teljesen a tulajdon igaza felől.

Amiből viszont még nem következik, hogy szüksége is lenne rá.

Egyes számú alaptétel: Istennek mindig igaza van.

Még ha nincs, akkor is.

Pedig az amúgy *Szerinte* lehetetlen.

★ ★ ★

Ülök a távolsági buszon, tompán és álmatagon. Flegma-kényelmesen terpeszkedem el teljes testi mivoltommal a leghátsó ülésen, s beleunván nemsokára a mellettünk elsuhanó táj bámész csodálatába, veszem én szemügyre az előttem lévő ülés háttámlájára firkantott nyersen őszinte vallomást. Meggrezzenek. Felelevenülök. Rámeredek. Szó és látvány szerint ekként fest az pedig:

Szer-

etlek (így, ily módon választva el; holott semmi kényszerítő körülmény szembe nem tűnik békésen szemlélődő magamnak, mi akár csak magára az elválasztásra is készíthette volna az anonim alkotót, nemhogy még eme nyelvi merényletre...) – na, szóval: *szer-etlek*; s alább taglalja:

Viki Adrienn Tücsi (tartok attól, ezt nem tudná az illető csak úgy, simán anyakönyveztetni) *Anita Franci Zita Eszter Vera Kata* (bír a fickó azért némi vehemenciával, állapítom meg nem csekély derűtséggel e pontján a felsorolásnak: ennyi nő még egy őszövetségi patriarchának is megfeküdte volna a gyomrát...) *Zsófi Niki Hajni Nojémi*. Így. Nézem csak egyre, okosan.

Namármost – kezüket csókolom. Nem alkotok poént. Nem írok csattanót sem. Mint mondani szokás: no comment. De azért az csak becsületére válik, merengek el némi kelletlen rossz-májúsággal az eseten, hogy a *Hajnit*, azt végül is sikerült *nem* elipszilonnal odarónia... Pedig hát ezek után – s nem akarom most különösebben pocskondiázni – kinéztem volna belőle.

Ettől függetlenül, lett légyen akárki is, bár *alá* nem, viszont nálam már *leírta* magát.

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Egyfolytában hülye kérdések nyugtalanítottak. Mintha nem lett volna ezek nélkül is bőségesen elég bajom.

– Létezik-e jó ember a világon? – kérdeztem egyszer Istent. Furcsa képet vágott erre. Mondhatni: grimaszt.

– Nem hiszem, hogy létezne – felelte –, mert akkor tudnék róla.

– És muszáj az embernek folyton jónak lennie? – érdeklődtem.

– Csak törekednie muszáj rá – jött Isten válasza. – Jó úgysem lehet soha.

(Nesze nektek, idealisták és maximalisták!)

– Törekedjek tehát a jóra?

– Törekedj – bólintott.

– Van bármi hasznom abból, ha jó vagyok?

– Semmi hasznod.

– Akkor meg ugyan miért legyek jó? – tettem fel az ésszerű kérdést.

– Ezt kérde *Én* is – jött az isteni felelet. – Így viszont párosíthatatlan: a valódi jóságot nem haszonelven gyakorolják. Adok hát egy életrevaló tanácsot neked – folytatta. – Ugyan semmi köze a szeretet törvényéhez, de annál több a valós élethez: jó csak akkor légy, ha valami hasznát is látod. Csak célirányosan szabad rendesnek lenni. A rendes embert ugyanis előbb-utóbb átvágják. Még hozzá a tulajdon embertársai. Végére azok is csak emberek. És élni akarnak. És képesek is rá, és hajlandók is, így tehát minden egyébre is képesek. Ezt mindenképpen szem előtt kell tartanod a bizalmod osztogatásánál. A bizalom az egyik legpazarlóbb luxus, tudod.

– Tehát verjek át mindenkit.

– Tehát verjél át mindenkit – hagyta helyben, kimondva ezzel a civilizáció alapszabályát. – Át kell verned a másikat, mert az már átvert téged. Át kell verned a másikat, mert ő is átver téged. Át kell verned a másikat, mert előbb-utóbb úgyis át fog verni, és akkor már jobb megelőzni. Aztán pedig ha átvertél mindig mindenkit, akkor már nem bosszanthat, hogy téged is átejtettek. Az étellel jár. S te sem maradsz el így a többiek mögött...

– Sivár egy életfelfogás ez, Uram – szóltam. – Homlokegyenest szembemegy az összes élő tradícióval, és nemkülönben ellenkezik még a jóérzéssel is.

– Ellenben alkalmazkodik a valós élethez – igazított ki. – És ha pusztán csak jóérzéssel akarod élni az életedet, úgy nem a megfelelő életre születted. Szeressél te csak a majdani öröklétben... Jelen körülmények között az idő még távolról sem tűnik ilyesmire éppenséggel alkalmasnak. Az élet ugyanis, már meg ne haragudj ezért, de szakadatlan küzdelem az étellel. Az életért.

Nem volt ez egy túlzottan felemelő életszemlélet. Isten részéről meg pláne nem.

Viszont azóta már csak beláttam: ez így igaz. Még ha szomorú avagy igazán elkeserítő egy tény, akkor is...

A szeretetnek semmi köze a valósághoz.

Istenhez inkább.

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Istennek a számtalan heppje között volt egy, amit különösen nem bírt az *Öreg*: ha valaki az ígéretét számon kérte *Rajta*. Ha valaki idő előtt jártatta a száját...

Először is istenesen leteremtette a vakmerőt, majd teljesítette ugyan az ígéretet, de abban az illető számára akkor már nem volt túlzottan sok köszönet.

Isten soha nem bírta elviselni azt, ha kontrollálták, vagy ha akár csak neszét vette annak, hogy bárki teremtmény bármi ilyesmit forgat a fejében.

Ezt ugyanis csak *Ő* tehetette másokkal.

★ ★ ★

Keresve sem találhattam volna jobb Istent és egyben vitapartnert, mint az Örökkévalót. A válaszai lenyűgözően frappánsak és érthetőek voltak, néha még logikusak is; a dolog szépséghibája csak az volt, hogy nem lettem tőlük okosabb szemernyivel sem.

Mint azt egyszer kifejtette nekem, nem is várta, hogy az leszek; csak mert nem is akarta, hogy az legyek.

Csak ennyit a szerető Istenről.

Mint azt én egyszer őszintén bevallottam *Neki*, nem is vártam, hogy az leszek; csak mert *Tőle* nem is várhattam, hogy azzá tesz.

Csak ennyit a lelki épülesemről.

Viszont vitatkozni irtó jó volt *Vele*. Azonosulni ugyan nem tudtam sem a kifejezetten egyéni logikájával, sem a túlnyomórészt fellengzős megállapításaival, de azért jó volt.

Egyszer például kurtán-furcsán kifejtette, hogy én a pokolba fogok jutni. Leküld melegedni Luci bácsihoz, vigyorgott kajánul.

Isten mindig is telítve volt eredeti ötletekkel.

Mire én szerényen megjegyeztem, hogy addig nincs is semmi hiba, amíg csak lemegyek; viszont a bemutató látogatásból nekem hosszabb ott-tartózkodás ne váljon. Mármost hogy nehogy lent felejtsem.

Az ember öröktől rendelt végzete az, hogy felejt. Örök félelme pedig, hogy őt is elfelejthetik.

Erre Isten szikár derűvel azt válaszolta, hogy márpedig ott fogok megrohadni, lent, erről *Ő* kezeskedik.

Kedveskedni azt mindig is tudott.

Én erre fel érdeklődtem, hogy akkor most hol az a megbocsátó Isten.

Egyszerűen a szemem közé nevetett. Viszont a kérdésekre nem válaszolt.

Más alkalommal meg egy igen érdekes téma vetődött fel. Érdekes és tanulságos: a hit. Csak úgy magában, gyülekezet nélkül...

– Megjöttem emberfia, itt vagyok, ragyogok! – tűnt fel sugárzó arccal, holott lefogadtam, közelében sem járt Csernobilnak. Láthatóan fantasztikus jókedvében volt.

Valami azt súgta, hogy ezt sikerül majd elrontanom.

Mindenhatóságának dacára *Ő* ellenben mit sem sejtett. Vagy legalábbis megpróbált úgy tenni.

Isten persze, amennyiben az *Általa* megteremtett világ átláthatóságáról volt szó, makacsul tudott azon téziséhez ragaszkodni, hogy az égegyadta világon semmi sincs itt előre elrendelve. Szerény magánvéleményem szerint hivatalosan nem is állíthatott szegény feje egyebet.

Az *Ő* helyében és helyzetében persze én sem vallanék be semmi effélét.

A jövő ugyanis állandó mozgásban van, vázolta nekem egyszer a negyedik, fiktív dimenzió beleszövődését a három térbeli valóságába; a lehetséges eljövendő tehát állandóan változik. Millió lehetőség közül csak egy jön be, és ezzel újabb millió és egy eshetőséget vet fel. Egyik pillanatról a másikra.

Isten a jövőnek is Istene, mint ezt egyszer kijelentette a „leszek, aki leszek” címszó alatti megállapításában.

Isten mindig is szeretett fellengzős kijelentéseket tenni. *Neki* éppúgy megvolt a maga sigánja.

A hitről kezdtünk el tehát beszélgetni. Ez a csodálatos valami, ami az amúgy teljességgel értelmetlen életnek értelmet képes adni; ez a felfoghatatlan erő, amely annyi mindenben át tud segíteni; ez a definiálhatatlan érzés és képesség – nos, ez Isten kizárólagos privilégiuma volt egészen a teremtségig. Noha fene tudja, mire kellett ez pont *Őneki*. Szüksége éppenséggel nem volt rá. Mert Isten ugyan miben és minek higgyen?

A teremtség óta osztozik Isten a hiten az emberekkel.

Sokszor volt oka megbánnia ezt a lépését. De persze erről nem szól a fáma. Sem az Írás.

Az ember a hit képességét nem túl gyakran használta arra, amire Isten eredetileg szánta. Az ember mindig képes meglepetést szerezni Istennek.

Tény és való azonban, hogy ez fordítva is igaz.

Isten a meglepetések Istene is. Sőt, főként az. Lapozgassátok csak az Ótestamentumot: szegény zsidóknak néha leesett az álluk. Viszont a körülmetéletlenek is csak lestek az Örökkévaló egynémely húzásai alkalmával.

Isten a legeredetibb alak, aki csak létezik. S ezt eredendően az Írásból hüvelyeztem ki.

Mostani találkozáson rendkívüli hévvel és persze teljesen feleslegesen fejtegettem *Neki* a hit előnyeit. Merthogy azzal éppenhogy *Ő* volt a legjobban tisztában.

– A csodák az orrunk előtt történnek – magyaráztam Istennek, holott semmi szüksége nem volt rá –, csak esetleg mások szemében nem azok. De ha én valamit csodának tartok és hiszem, hogy az tényleg egy csoda, úgy az valóban az is. A benne való hitem folytán válik azzá. Mert hogy Jézus feltámasztott embereket, az *Neki* nem volt csoda. De már azoknak, akik szemtanúi voltak az eseménynek, igenis az volt. Hitték, hogy csoda történt, tehát valóban csoda történt. A hit ereje ugyanis rendkívüli. Frenetikus hatással bír. Ennyi, URam – fejeztem be.

Hallgatott egy verset.

– Hiszel *Bennem*? – kérdezte ekkor váratlanul. Felém fordult.

Kérdését hallván egy mosolyt fojtottam el. Persze, gondoltam, másként most nemigen beszélgethetnénk egymással.

– *Té* egy csoda vagy a számomra – válaszoltam komoly arccal. – Csoda egy alak!

Nem felelt. Továbbra is csak nézett rám várakozón. Megértettem, nincs most itt az ideje az öncélú tréfálkozásnak. Lehajtottam hát a fejemet, megráztam kissé, majd magam elé mondtam csendesen:

– Nézd: megpróbálok.

Ezzel a válaszómmal őszintébb voltam, mint akár egy igennel, akár egy nemmel, vagy bármi más felelettel. Sem pimasz módra nyeglének, sem ormótlanul szervilisnek így nem tűntem.

Isten látta ezt és méltányolta.

Mondhattok *Rá* bármit, olvashattok a fejére bármit, valahol *Ő* mégiscsak a szerető Isten. Épp csak nem mindig hagyja, hogy ezt meglássák *Benne*.

– Legyen neked a te hited szerint – szólt hozzám ekkor megfontolt nyugalommal, már-már ünnepélyesen. – Most pedig menj békével!

Ám végül is csak *Ő* távozott. Én pedig egyre csak álltam és töprengtem, hogy vajon jól választam-e *Neki*. Ám minden megfontolható ellenérvet felhozván, majd elvetvén, úgy döntöttem magamban, hogy jól.

Őszintén reméltem, hogy ezt Isten is így gondolja.

A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, mondja a Biblia.

A hülyeség kezdete viszont elég egyértelműen az Úrtól való félelem. Isten nem kifejezetten a rettegés Istene.

Bár igaz ami igaz, tud néha az is lenni.

Előfordult, gyakran, hogy voltak kimondottan rossz napjaim, s akadtak persze még ezeknél is sokkalta pocsékabbak, amikor semmi módon nem voltam képes Istenre hangolódni.

A jobb napjaim meg abból adódtak, hogy azokon ilyesmit még csak meg sem kíséreltem.

Persze Isten napjai sem lehettek éppen kellemesek. Gondolom ezt azért, mert hogy *Ő* meg soha nem is volt *hajlandó* énrám hangolódni. Bogarat tett a fülembe, ráállított a *Maga* felkínálta ösvényre – de végül mindig csak odahagyatta velem a már felismert igazságot. Mondván: téved a magamfajta, téved az ember, ha elhiszi, hogy létezhet e Földön bármi megfogható igazság.

Merthogy nem létezik az. Balgán tévelyeg, ki holmi igazságra teszi fel az életét.

Akkor már kártyára inkább. Az akár még be is jöhet.

Következő találkozásunkkor elég furcsa dumát vágott le.

– Tudod Uram, két rossz dolog van az életben – kezdtem neki szokásos fejtegetésemnek. – A munka és a nők. Mindkettő az ember agyára megy, de mégis: egyik nélkül sem bírná ki sokáig. Miért van ez?

– Így teremtettem az embert, emberfia – válaszolta Isten. – Ellenben van egy viccem a számodra.

– Na? – bízattam, hogy bökje ki.

– Hányfajta kondomgumit ismersz? – kérdezte. Erre már felkaptam a fejem. Az ütő állt meg bennem egy pillanatra. Hogy kondomgumit...?!?

– Jópárat – ismertem be aztán.

– Hány sörgyárat ismersz?

Pillanatnyi csend.

– Hát van néhány.

– Hány talicskagyárat ismersz?

Itt elakadtam. Talicskagyár...? De hiába erőltettem az agyamat.

– Egyet sem – vallottam be *Neki* és vártam, ebből az egészből vajon mit fog kihozni.

Mint azonnal kiderült: a maximumot.

– Na látod! – tért rá a tulajdonképpeni poénra vigyorogva. – Hát itt a tanulság az életeddel kapcsolatban: kefélni szeretsz, piálni úgyszintén, de dolgozni – azt már nem!

Csak nagy sokára tértem magamhoz féktelen jókedvemből. Szó ami szó, a vicc tényleg találó volt. Akinek inge, muszáj magára vennie...

– Mi az, csak nem irigyelsz? – vádoltam meg tréfásan Istent. – Szeretnél *Té* úgy élni, mint én, mi?

– Pillanatnyilag egyéb vágyam sincs – ironizált metsző felhanggal. – Ellenben te nem szeretnél úgy élni, mint *Én*?

Mi a fene! – villant át az agyamon. Hátha komolyan gondolja. Rávágtam, hogy de igen. Ki tudja – reménykedtem –, talán felruházt valami erővel...

De ismét csak hiszékeny, naiv alaknak bizonyultam.

Isten egyszerűen a szemembe röhögött. Mert erre az egyre azért mindig jó voltam *Neki*. Vagy inkább mindig *csak* erre az egyre voltam jó *Neki*...

Világéletében az emberek rovására szeretett szórakozni.

S újabb bizonyíték ez arra, hogy a Szellemnek valóban nincsen teste. Mert ez esetben ugyanúgy a farkával is remekül ellehetne akár...

★ ★ ★

Minden ember egy potenciális gyilkos és egy lehetséges áldozat is egyben. Isten vagy a véletlen dönt afelől, hogy ki melyik szerepben tetszeleghet majd. De hát véletlen amúgy sem létezhetik, ez tudnivaló. Egyedül csak Isten. S ezt Ő tudja leginkább.

Minden emberben van egy bizonyos gyilkolási hajlam, mondta az ÚR. És megfelelő körülmények között az ki is ütközik.

Hellernek így ebben is igaza van: az emberek kerek egészek, s ekként mindenre képesek. De azt már elfelejtette ehhez hozzátenni – pedig része az igazságnak, pontosabban e kitétel nélkül az igazság részleges csupán –, hogy: Isten képmásaiként kerek egészek ők, s az ÚR éppúgy képes bármire, miként teremtményei. Természetesen e sommás ítélet egy kategorikusan markáns különbség tényének rögzítése mellett áll csak meg, mely felett nem lehet csak úgy szó nélkül átsiklani: Isten képes (volt) arra, hogy, amennyiben a kényszerítő szükség úgy hozza, ember legyen; míg az ember – képzeljen bármit is magáról néhanapján, ha a gógyiban a vezérhangya nekiindul – soha nem lesz/lehet Isten. Hála ezért az Örökkévalónak, vagyok kénytelen ezt emberismeretem fényében hozzátenni, aki ilyen rafinált módon konstruálta meg anno az egész hóbelevancot, amit mi ma világnak mondunk. Ő az Úr a háznál és senki más. Slussz, passz.

Arról persze már mélyen hallgatott előttem az Öreg, hogy alkalmasint éppen hogy Ő az, aki leginkább kedveli a felmerülő problémák gyilkolászás útján történő elintézését. Vegyük csak példának a Tízcsapást, s abból is szám szerint a tizediket. Minden még élő egyiptomi elsőszülött halála. Sokakban az a tévképzet él ezzel kapcsolatosan, hogy csak csecsemők és gyermekek pusztultak el e csapás nyomán. Ez merőben tévedés. Elsőszülött az, aki szülei első gyermekeként jött a világra, és életben is maradt, ami azért abban a korban, figyelembe véve a halandóság mértékét, igencsak örömteli eseménynek számított. Istennek az egyiptomiakat sújtó utolsó csapása következtében tehát a még élő, legöregebb trottyos vénember is ugyanúgy kipurcant, mint az éppen akkor született, de szintén elsőszülöttnak számító csecsemő. Ez pedig az akkori Nílus-völgyi lakosság igen magas számát tekintve legalábbis tíz- és tízezrek halálát jelentette. Hát akkor még jó, hogy volt nagy sírás és jajgatás az egyiptomiak között reggel, mikor majd mindenik család arra ébredt, hogy legalább egy halottal rendelkezik a héberek Istenének jóvoltából.

Az Ótestamentum idevágó szakaszának írója teljesen magától értetődőnek tartja Isten ama húzását, hogy miután a fáraó szívét úgymond „megkeményítette”, az uralkodó bűnét a tulajdonképpen ártatlannak tekinthető tömegben torolta meg. És akkor még mondjátok, hogy Isten nem politizál. De ha mégsem, úgy azt rendkívül politikusan *nem* teszi.

A vezetők hülyeségeit mindig a tömegek szívják meg, soha nem maguk a vezetők.

A szerető és igazságos Isten a fejesek éppen *Ő általa* kiprovokált melléfogásait mindig is a néppel fizettette meg. A kisember a történelem vesztese; ő a forgács, mi csak úgy száll a levegőben.

Hát akkor: tulajdonképpen ki a gyilkos? Az ember...?

Bármiképp is legyen, Isten ölt előbb, s csak aztán az ember, ez a *Saját* képmására formált két lábon járó tömény melléfogása a teremtésnek.

(Mindig a mester mutat példát és *mesterfogást* a tanítványnak. Az ember pedig tanulékony jószág. Főként a haszontalanra hajlik nagyon a természete: a haszonszerzésre például...)

Mert mi is történt valójában – emlékezzünk csak vissza! – az almaesetnek ismert sztori és a kiűzetés közti időszakban? Csupán csak annyi, ha rémlik még valamennyire, hogy Isten mele-

gen érdeklődni kezdett a hiányzó gyümölcs holléte iránt, majd miután az ember és az asszony első bízgatásra énekelni kezdtek, mint a pacsirta, csak mert akkor még nem voltak tisztában a jogaikkal és nem kértek ügyvédet, mivelhogy nem is voltak semmiféle jogaik, ugyanis Isten mindennel ellátta őket, éppen csak jogokkal nem, viszont egy jó tanáccsal már annál inkább: azt kell csinálni, amit Ő mond és punctum; nos, tehát ezek után Isten bőrruhába öltöztette őket és két lábbal rúgta ki az Édenkertből, sőt arra is volt gondja, hogy 24 órás szolgálatot rendeljen az Élet fájához, nehogy az ember hibát hibára halmozva a végén még örökké is éljen.

Na, itt van az ominózus szakasz a recitált szövegből: Isten bőrruhát adott reájuk...

Egyet találhattok, kedves felebarátaim, hogy az ÚR vajon honnan szedte azt a bőrt, amiből is a két öltözetet kreálta két kis kedvencének: Ádámnak és Évának. Na, ugyan honnan vette? Elárulom nektek: Isten nem sokat hezitált, megölt egy – minimum egy – állatot, lenyúzta a bőrért, és az szolgáltatta az alapanyagot a két kosztümhöz. Ilyen egyszerű volt ez akkoriban...

Még nem voltak zöldek.

Nem létezett fogyasztóvédelem sem.

Isten tehát gyilkolt, méghozzá elsőnek a teremtet világon: elpusztított egy védtelen, mit sem sejtő állatot. A vérét ontotta. És akkor még Ő van felháborodva az embereken...!

Bagoly mondja verébnek: ne ölj!

Legnagyobb ívben éppen maga Isten tett arra az ötödik parancsolatra. Mint aztán később is, egyfolytában – ha az úgy tetszett *Neki*, hát nem sokat cicózott. Végére is: nem *Neki* szól az...

Ha bárki kifogásolta volna ezt az eljárást az állatbőrrel, úgy valószínűleg az isteni jogával hozakodik elő, mint mindig, ha valamire nem talált – csak mert nem is találhatott – az értelem számára is elfogadható jogalapot.

Vagyok aki vagyok! – jelentette ki számtalanszor méltóságteljesen. És ebből kifolyólag teszek, amit teszek! – fűzte mindig hozzá.

Felettébb valószínű, hogy amiképpen senki mást, úgy *Önmagát* sem tudta ezzel a nagyképű kijelentésével meggyőzni. De persze az is elképzelhető – mert Istennél minden lehetséges –, hogy ez nem is állt szándékában.

Az érvelés csak arra jó, mondta egyszer Isten, hogy a szájunk járjon. Hogy az érvelés egy teljesen felesleges szellemi hasmenés. Az okoskodásnak pusztán egy értelme van: megutáltat a hallgatósággal mindenféle okoskodást. (Akárcsak *ez itt*, még ha írásban követik is el...) Meg aztán a bölcselkedés előadónak, hallgatóságnak egyaránt fárasztó sportág. Senkinek nem javallom.

A történelem folyamán egyedül Salamon vette magának istenigazából e fáradságot. Meg is halt szegény.

A bölcsesség teteje az az igen bölcs megállapítás, hogy a bölcsesség azon kívül, hogy konkretizálása időt rabol el az embertől, szart sem ér.

Az tudja a legtöbbet, aki tudja, hogy nem tudhat meg mindent, csak mert minél több kérdésre talál választ, annál több újabb kérdés merül fel ezekkel kapcsolatban. Még ennél is többet tud az, aki tisztában van vele, hogy nem tud semmit, mert amit ténylegesen tud, az, ha nem is a semmivel egyenlő, de éppen annyit ér.

Az is igaz viszont, hogy az időben korlátozott életű ember a lehetőségeiben is korlátozott. Egyedül a fantázia az, ami korlátlan.

Csakhogya a fantáziának vajmi kevés köze van a valósághoz. Tegyük azért hozzá, hogy a valóság nagy hátrányára. Bár ki tudhatja? Sötét ötletek is adódhatnak... És léteznek, ugyebár, korlátozott emberek is szép számmal.

Isten legjobb húzása az idő létrehozása volt. Az idő egy remek, felül nem üthető adu ász a kezében az emberrel szemben. Mert hát Ő nagyon szereti az embereket, ehhez kétség nem férhet... Csak ugye az idő közben szépen múlik, és az emberke végül is elpatkol. Ilyen egyszerű a képlet: Istennek a kisujját sem kell mozdítania az ember ellen, csupán várnia kell, a többit elvégezni a monotonon múló idő. Várni pedig Isten nagyszerűen tud. Elvégre végtelen az Ő türelme...

Mindennek pusztulnia kell, ami teremtve van.

Egyszer még a halhatatlanok is meghalnak, tartja a mondás.

Isten a kivétel. Mert bár Ő ugyan halhatatlan, viszont nincsen teremtve. Isten kezdetektől fogva létezik, sőt: megelőzte a kezdetet is. Isten így minden létező szabályt erősít mint kivétel.

Az Örökkévaló nem véletlenül él örökké.

Amiképpen az ember sem véletlenül halandó.

Mikor rákérdeztem az örök élet problémájára, valami hihetetlenül hülye szöveggel próbált kibújni a normális válaszadás alól.

Mondókájának lényege röviden a következő volt: az ember is örökké él, épp' csak nem fizikailag. Merthogy Isten sem élt örökké emberi alakban. Hiszen Jézus meghalt. Ha nem ölik meg, úgy nagy valószínűséggel végelgyengülésben múlt volna ki...

A válasza logikus volt, de a kérdés szempontjából nem volt semmi értelme. Ami Istentől nem is olyan túlzottan meglepő.

Isten néha érthető, de akkor válasza nem logikus.

Isten nagy ritkán logikus, de akkor meg végkövetkeztése nem érthető. Akárcsak a politikusok, jutott hirtelen eszembe. Volt annyi merszem, hogy ezt hangosan ki is mondjam.

A fejét rázta erre. Isten nem politizál, hangsúlyozta nekem Isten teljesen feleslegesen, ahányszor csak a politika mint olyan szóba került.

Amennyiben ez igaz, úgy Istennek csak a javára írható.

A politikának és a becsületnek ugyanis végképp semmi közük egymáshoz.

Mindig választani kell: tisztesség vagy politika. A kettő egyszerre soha nem megy. Mivel nem is lehet.

A tisztességes politikus olyasmi, mint Hóféherke vagy Csipkerózsika. Csak a mesében létezik. Vagy ha a valóságban is megjelenik mint különös jelenség, úgy a közeg, melyben tisztának kellene továbbra is lennie, hamarosan mesebeli szerepre kárhoztatja: hol volt – s ma már nincs sehol... Elfektetik, mint egy aktát. Finito. *Ad hoc* teszik *ad acta* a szerencsétlent.

Aki komolyan veendően politizál, az tutira nem lehet már becsületes.

Mulatságos, hogy mai világunkban milyen simán el tudnak vezetni egész társadalmakat hétpróbás gazemberek. Sírni való viszont, hogy hagyják őket.

Aki ténylegesen tisztességes istenteremtőménye, az a politikának még a látszatát is kerüli, nem-hogy a tájékát. Már csak az egészsége s nem ritkán az élete megóvásának okán is.

Rengeteget vitakoztam egykor Istennel, hogy egyáltalán miért van a politika mint olyan. Pusztá meg szokásból...? Esetleg kikerülhetetlen civilizációs salakja az életünknek?...

Vagy csak úgy, azért, mert; egyfajta szórakozás, verbális kielégülés a bizniszben?

A politika, felelte Ő, undorító dolog, de szükségszerű. Szükségszerűen undorító.

Úgy kezdődött ez az egész, magyarázta nekem Isten, hogy még valamikor az őskorban Ungabunga egy félkönyöknyivel közelebb húzta magához a bunkóját, és ferdén nézett a mellette ülő Mulungára. Ezzel aztán fel is találta a politikát.

Nem Káin volt az véletlenül?, kérdeztem.

Káin nem politizált, válaszolta az Öreg, Káin egyszerűen csak gyilkolt. A kettő nem feltétlenül ugyanaz. Ez a gyilkolás fogalmának szerencséje...

Gyilkosság van politika nélkül, viszont politika nincs gyilkosság nélkül. Nézzem át a történelmet!, mondta, és akkor majd meglátom.

Sikeres politikai irányzat teret nyerhetett ugyan, de hatalmi pozícióba csakis a gyilkolászás valamilyen történelmileg intézményesített változatának intenzív gyakorlásával kerülhetett. Léteznek politikailag fejlett és sikeres nemzetek, hol az egy főre jutó közéleti disznóságok száma kiugróan magas, és ez az ottani közvélekedés számára hányingert keltően elfogadott.

Ez a siker ára és velejárója.

A miénk gerinces egy nemzet, jutott eszembe erről, mert sikeresen soha nem politizált. Legalábbis az eredményeket tekintve nem nagyon.

Na persze, vetette oda nekem erre Isten, odalett az ország és vele az életlehetőség, viszont megmaradt a gerinc. Az is valami.

Ország gerinc nélkül, nép tartás nélkül nem létezhet, védekeztem.

Az igaz, felelte, viszont gerinc ország nélkül, vagy tartás nemzet nélkül sem igazán nyerő egy formáció. A magyar igen tehetséges egy náció, recitálta Isten, csak éppen háborúinak legjavát elvesztette.

Egy háborút nem vitézséggel, hanem ésszel lehet megnyerni. Meg azért pénz is kell hozzá. A magyaroknak mindezekből csak a vitézségre futotta.

Árpád nemzetének utolsó, katonailag is sikeres manővere a honfoglalás volt. Az igazi szittyá a letelepedés után csak azzal foglalkozott, hogy hogyan tudná a közvetlen szomszédja fejét a lehető legkönnyebben beverni; a másik magyarnak a lehető legtöbbet ártani.

A magyar az égvilágon mindenkinek keresztbetett, kivéve az összes többi nemzetet. A saját fajtáját viszont sikerült kicsinálnia.

Nem bíztuk ezt mi soha másokra. A vereség a marakodással kezdődik.

A zsidók Isten kiválasztott népe. Megannyi csapás ellenére még mindig megvannak.

A magyarok tulajdon maguk sorsrontásának kiválasztott népe. Minden igyekezetük ellenére még mindig megvannak.

Isten sem érti, hogyan lehetséges ez...

Lám, vannak még csodák. És úgy, hébe-hóba még magyarok is...

Nem rajtunk múltott.

Az ember görcsösen igényli az igazságot.

Igazság mint olyan nincsen, mondta nekem nem egyszer Isten. Csak egy: nincsen semmiféle abszolút igazság. Csak Isten.

Istennél nagyobb egoista nem létezik. Még szerencse... Képzeljétek el, ha létezne!

Különben is mi a fenének keresi az ember örökkön az igazságot, tűnődtem, mikor semmi haszna belőle, még ha esetleg lenne is?

Gyarló az ember, felelte erre Isten, és gondolatainak alfája s ómegája mindig esendő önmaga. Az ember különben sem az igazságot, okított, hanem elsősorban *a maga igazát* keresi. Ami azért messze nem ugyanaz.

Isten már csak tudja.

Az ember hatvanöt százalékban víz.

Isten száz százalékig Isten.

Nem is tudom, melyikünknek előnyösebb a helyzete. Isten bizony, nem is tudom...

... És ekkor egyszeriben megsajnáltam Istent, akit eddig csak irigyeltem. Pedig abszolút mások vagyunk csupán, semmiképpen sem vetélytársak – bármiben is...

Isten és ember között nincs is lényegesebb különbség, mint kategorikus.

★ ★ ★

Egyedül lenni a leglélekölőbb és legsivárabb formáció, ami csak az ember életében előadódhat. Én kipróbáltam már, és higgyétek el nekem becsszóra, hogy az. »Vagyok most, akár egy kivert eb / Csak még nálánál is kivertebb...« – verseltem egykoron erről keserűségemben. Persze ebben a relációban szemlélődve valószínűleg a farkam vitte volna el a pálmát, ám ezt egy rímelvényben felemlgetni, valljuk meg, nem lett volna túl stílusos. Ámde tegnap óta nagyot változott a világ. Magányom megtört e vagányon, aki én magam volnék. Facérságom ekként idejét múlta.

Manapság ugyanis együtt élek a gyanúperrel...

★ ★ ★

Az egyházakkal és a szektákkal kapcsolatban mindössze egyszer kérdeztem Isten véleményét. S mikor kifejtette, ha egészen őszinte akarok lenni, nem lepődtem meg rajta olyan túlzottan.

Egészen hasonlóan gondolkodtunk erről a kérdésről.

– Tudod, emberfia – kezdte –, rendkívül szép dolog és nagyon dicséretes, hogy ennyi buzgó keresztény van a világon. Csak az zavar főképpen, hogy lassan már mindenki egy új felekezetet alapít. Na nem mintha most védeni akarnám a tradicionális egyházakat, erről szó sincs. Azoknak ugyanolyan melléfogásaik vannak, mint a kisebb felekezeteknek. Viszont hogy annyi szekta van, hogy lassan már minden kapualjba jut egy belőlük, ez nem helyeselhető egy dolog. Egy laikus megfigyelő számára ugyanis úgy tűnhet, hogy a kereszténység mint olyan bomlik, szétszakadozik, és hogy ez talán már az utolsó stádium a kivérzés előtt. Pedig ez korántsem így van. A kereszténység erősödik. Ez a hivatása.

Vagy legalábbis ez lenne, ötlött fel bennem, ha valóban Egyház lenne, nem pedig egymást épp-hogycsak elviselő felekezetek ökumenikus közössége, a másság tiszteletének istenhívő fóruma, meg miegyéb...*

Tudomásul kellene venni végre azt, hogy az Örökkévaló fogalmának alapja: *fekete-fehér, igen-nem*. Igaz-valótlan. Az evilági élet emberi felfogásban viszont csupa szürkeárnyalat. Mert hát az ember, ugyebár, bonyolult valami, és az élete nemkülönben...

Színezzünk. S hozzá félünk *Isten színe* elé kerülni. Ő túlontúl – már-már veszélyesen – egyértelmű.

Ahogy a mondás tartja, köpött ki előttem keserűen az Örökkévaló, Jézus Isten országát ígérte az embereknek, helyette az egyház jött...

Ha valaki egyszer már csalódik, úgy igen nagyot tud csalódni.

Isten egyfolytában csalatkozik az egyházban.

Erre megjegyeztem *Neki*, bár tudtam, hogy ez aligha vigasz *Száma*ra, hogy minden igaz kereszténynek mondható hívő szintűgy csalódik benne. Noha én tulajdon magamat nem számíthatom annak.

Szomorúan mosolygott. Bizony, merengtem el ezen magam is búsan, keserű dolog lehet Istennek az istenit kutyák elé vetve látnia.

A nemhívők általában sokkal inkább betartják Isten törvényeit, még ha öntudatlanul is, borongott fülem hallatára az ÚR, mintsem a magukat vallásosnak aposztrofálók.

Ha nagyon akarom, hát ezt a kitélt magamra is érthettem volna. Okom mindenesetre lett volna rá. De nem akartam. Minek? Attól sem jobb, sem rosszabb nem leszek. Pedig nagyon valószínű, hogy Isten rám is gondolt ebben a kijelentésében.

És ha pusztán a tényeket nézzük: nem is tévedett akkor túlzottan nagyot. Amúgy ez nem is szokása.

Isten törvényeit maradéktalanul egyedül Isten tarthatja be.

De ezt még Ő sem teszi. Nem *Neki* szólnak elvégre...

Az emberek alkotta jogszabályok pedig semmivel sem bizonyultak a mindennapi gyakorlatban sikerültebbeknek, mint lettek volna mondjuk annak idején az isteni parancsolatok. Az Örökkévaló – úgy tűnik – csupán a teremtésig szükségeltetik.

A törvények kizárólag arra jók, hogy legyen mit megszegni. Máskülönben olyan túl sok értel-

mük nincsen. Hacsak az nem, hogy rögzítésükkor fogyjon a papír meg a tinta. Érvényes ez hitre, vallásra, államra egyaránt. Ki-ki amúgy is megteszi azt, amihez ereje, s amire módja van.

– Az is rohadt furcsa – folytatta aztán az *Öreg* a fejtegetést –, ahogy az emberek hozzáállnak a dolgokhoz. És főleg azok, akik annyira keresztényeknek vallják magukat. Amíg minden oké, *Én* le vagyok ejtve. Le sem köpnek. Maximum heti egyórás templomlátogatás és a Szentírás alkalmankénti leporolása. Egyéb semmi! Viszont amint valami hézag van! Uram, segíts! Istenem könyörülj, ne hagj cserben! És a többi nyivákolás, vége-hossza sincsen! Akkor bezzeg rögtön eszükbe jutok, és nem csak a *kurva* meg a *rohad*t jelzőkkel tudják illetni a nevemet. Hogy nem sül ki a szemük! – berzenkedett. Komoly és együttérző ábrázattal hallgattam ezt a felindult kirohanást. – Hogy van bőr a pofájukon! Elvárják – el ám, hogy a szerető Isten segítsen rajtuk a bajban. Nem egyoldalú játék ez egy kicsit? He?! Te miként véled, emberfia? – fordult most egyszeriben felém.

– Tökéletesen igazad van, Uram – helyeseltem élénken és éreztem, hogy ez igencsak nekem is szólt. – De hát az emberek már csak ilyen gyarlók. Ezt *Neked* kell a legjobban tudnod. És persze méltányolnod. Hiszen a *Té* türelmed végtelen. Legalábbis valami ilyesmire emlékszem...

Isten ott szúrta el a dolgot, de nagyon, hogy a szentségből fakadó hitet emberekre bízta. *Öreg* hiba volt ez a részéről.

Az embernek kizárólag tények szolgálnak bizonyságul. Hite az önmagába vetett remény. Bízni csak a maga képességeiben és a tulajdon szerencséjében képes, ami sikerileg persze menetrendszerűen megcáfoltatik, ám ez jobb belátásra még soha nem térített senkit. Mert hátha legközelebb...

Disznók elé soha ne szórj gyöngyöt.

Emberben soha meg ne bízzál.

Isten elküldte Szentlelkét, hogy létrejöhessen a földi mennyország. Teljesen felesleges gesztus volt ez részéről. Abszolúte nem úgy alakultak a dolgok, ahogy *Ő* azt elképzelte. *Ő* egy tökéletes életet akart létrehozni itt, a földön. Vagy legalábbis egy majdnem tökéleteset.

(Ja. Emberek között – és hozzá még *emberekkel*... Az Isten se gondolta volna, hogy az Isten is lehet ennyire naiv.)

Az Örökkévaló álmának romjain aztán persze létrejött az egyház.

Az egyháznak semmi köze a tökéletességhez. De meg Istenhez se sok.

És hogy a szeretethez van-e...? Hát, nagyon bele kéne ahhoz magyarázni, hogy legyen. Gondoljunk csak vissza az inkvizíció kiváltképp nemes intézményére...

Mindeközben, amíg ezen gondolatok végigfutottak az agyamon, Isten furcsán méregetett. Utolsó mondatomat emésztvén valószínűleg azon töprengett, vajon nem csak tréfálok-e.

De most kivételesen nem hülyéskedtem. Komolyan gondoltam.

Ez aztán megnyugtatta.

Engem már kevésbé.

Kiselőadása tanulságainak levonása után ugyanis egyértelműen megállapíthattam: ilyen szempontból nekem is cudar mód' rosszul áll a szénám.

Ha unatkoztam, szólítottam csak Istent. Úgy egyébként nem sok időt pazaroltam *Reá*. Gondolatot meg még annál is kevesebbet.

Éreztem, hogy elpirulok.

Istennek sikerült megpirongatnia. Ami ritkán sikerült eddig bárkinek is. Ugyanis vastag a bőr a pofámon.

Ez persze nem feltétlenül negatívum. Istennek például néha kimondottan tetszett. Csak mi-kor nem, akkor voltam szarban.

Idővel viszont mindent meg lehet szokni.

Istent ellenben csak *időtlenül*, gondoltam kissé idétlenül.

★ ★ ★

Az egész világ úgy, ahogyan van, a lehető legtökéletesebb, magyarázta nekem egyszer az Öreg. Ennél jobbat talán nem is lehetett volna alkotni, vélekedett.

Kissé más véleményen voltam. Még hogy tökéletes a világ? Na ne röhögtesen már...!

A világ úgy, ahogyan van, valami elképesztő módon tökéletlen, válaszoltam Istennek, aki erre dühödt képet vágott, de ez engem vajmi kevésbé izgatott; egyedül a boldogság érzése az, ami úgy-ahogy elviselhetővé tudja tenni ezt az egész életet. A megelégedettség.

Én a magam részéről még soha nem találkoztam maradéktalanul elégedett emberrel.

Minél igénytelenebb valaki, annál boldogabb, jött ekkor Isten egy újabb lélektani eszmefuttatása. És minél boldogabb valaki, úgy annál igénytelenebb lesz. Annál kevesebb is képes már elégedetté tenni.

Ha ez igaz, nem sok boldog ember élhet a világon, állapítottam meg.

Az ember és az önzés elválaszthatatlan dolgok.

Mindaz nagyon szép, amit itt felvázolt nekem, feleltem kissé szkeptikusan Istennek, de attól az életnek még ugyanúgy nincs semmi, de semmi értelme. Már magán az életen kívül.

Az élet egyszerűen egy öncélú valami.

És persze ebből kifolyólag akkor Isten is az, bár ez semmit nem von le az értékéből. Az élet értékéből szintúgy nem, *már ha* van egyáltalán ilyesmijük.

Egyiknél sem feltétel, hogy legyen.

Az élet magában csakugyan értelmetlen, válaszolta meg az Öreg a tépelődéseimet, de éppen ezért kell úgy élni, hogy az az embernek a lehető legjobb legyen. A lehető legtöbb élvezetet kell kicsikarni a rendelkezésre álló eszközökkel a megadott idő alatt.

Már itt sejtettem, hogy ezt nem gondolhatja egészen komolyan.

Hogy elérhesd a boldogságot, csinálj, amit akarsz, folytatta. Csak ami jólesik. Csak amit nem szégyellsz.

A többi ember olyan túlzottan ne zsenírozzon. Ők is csak azt csinálják, ami jó nekik. Az emotionális alapú empátia a lehető legpazarlóbb és leghiábavalóbb fényűzés. Mert felesleges.

A cél csakugyan szentesíti az eszközt – fejtette ki Isten –, de persze csak módjával.

Szükség törvényt bont, mondtam én erre, mintegy megerősítendő az Ő vélt igazát.

– De még mennyire! – helyeselt élénken az Öreg.

Az egyházak tanításai mintha eltérnének kissé az itt *Általa* konkretizált pontoktól, jutott ekkor eszembe, és ezt azonmód közöltem is Istennel.

Egyszerűen legyintett csak erre: egyházak...?

A „vizet prédikál, bort iszik” alapszisztéma legkézzelfoghatóbban éppen az egyházaknál jelentkezik. Mert léteznek, ugyebár, szépen cizellált tanok, és van a magasztos teória mellett a rideg praxis. Ciki.

Isten a világon mindenütt fellelhető, legkevésbé azonban éppen az egyházban. És ez igen szomorú, tette hozzá. Ez rosszabb, mint a Tízcsapás együttvéve. Hogy Őt ez mennyire letöri...

Naná. Hová is lennénk, ha egyszer csak minden „krösztyén” valóban hívő lenne?

Csupa szent nyüzsgögne itt a környéken... Más sem hiányozna már.

Megdöbbenő egyébként az a devalváció, mely magát a szentséget erodálta. A mai egyetemes – értsd: katolikus – anyaszentegyházban (már ez is persze egy önmagában vett röhej: mióta és ugyan miért lenne szent az egyház?) mára már hivatalos „szentek” egész hadserege vonultatott fel, s számuk mindegyre csak gyarapszik. A hét ún. szentség kitételének pusztá ténye is megcsúfolása a szó eredeti értelmének, ami annyit tesz: *igaz, tiszta*. Ez a két tartalmi jelző, amennyiben szigorúan vizsgáljuk, és éppen csak annyira értelmezzük tágan, amennyire a valódi lényegük engedi ezt, illetve nem engedi: nos, akkor csak egyetlen valakire vonatkoztatható – arra, akire a kezdet kezdetén egyedülként alkalmazták: az Örökkévalóra. *A Szent* – mondotta egykor Izráel.

El kellene fogadni a tényt: Istenen kívül senki nem lehet szent. Meglehet, fájdalmas egy kijelentés ez, de legalább ennyiben ragaszkodni kellene az igazsághoz. Már csak Isten miatt is.

És ha ez így megáll, akkor nincs persze Szentatya sem. Jézus kijelentése óta ennek semmi értelme: a ti menyei *Atyátok*, mondta a Fiú, és lévén egyedül Ő szent, nincsen szükség, még akár csak titulusként sem bármiféle egyéb szentatyára. *Legyetek* szentek, miként menyei *Atyátok* is az – figyelmeztetett Krisztus; de ez nem jelenti azt, hogy akkor most már élből – akár kinevezés, akár bizonyos pozíciók birtoklása folytán – azok is lennénk. Hülyeség. Közel sem.

Istenünk szentsége, szerintem legalábbis, vitán felül álló tétel. S ha bárki magát *Őhózzá* mérni képesnek érzi, ám tegye. Jó előre le kell szögezsem viszont: ez reménytelen.

Róma püspöke csupán vezetője a katolikus felekezeti egyházszervezetnek. Semmi egyéb. Az Úr kegyelmi ajándéka nem holmi genetikai eredő.

Vagy *Istenben* és *Istennek* hiszünk, vagy tradicionális hatalmi presztízsből teológiai csőracsavarokat nyakatekerünk az Írás bizonyos részeiből, hogy, magunknak kedvezendő, levezethessünk egy lehetetlen hierarchiát igazoló dogmát.

Az Egyház feje egyetlenegy: Krisztus maga. Slussz.

Mindenki más tagja csupán. És ez nem eretnokség. Sem pro, sem kontra.

Ez kész kabaré.

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Annyira, de annyira gazdátlanak éreztem magam néhanapján, hogy az valami kétségbeejtő. Ugyan kicsoda is rendelkezik az emberrel, búsongtam ilyenkor meddőn; az emberrel, aki maga sem igen rendelkezik a tulajdon életével?...

Aztán persze idejében megkaptam erre is a választ. Kétségeim egycsapásra semmivé lettek, amikor – jutányos áron, igaz – egy szép téli reggelen bármiféle licitálásnak híján elkeltem. Megvett az Isten hidege.

Most mit mondjak erre? Úgy kell neki...

★ ★ ★

És ha már az *áthallásoknál* tartunk, egy kép dereng fel bennem a magam régmúltjából: a pékségben, ahol jó egy évet húztam én le, egy derűs nyári éjszakán nagyfiús lazasággal támaszkodom a lánckemence falának (a műszak legvégén soha nem volt már az annyira forró), lazán rágyújtok egy cigire, és fölényes, sokat sejtető, huncut félmosoly kíséretében, munkatársaim gyűrűjétől övezetten íme, szólásra nyitom én az én szájamat. Mondván:

„Kossuth Rádió, Budapest. Tizenkét óra öt perc. Egészen rövid híreket mondunk. Kurt Waldheim.”

Ami, állítom váltig, csakis dicsérendő egy cselekedet...

Na, erről hát ennyit.

Vagy éppen most,* a másik eset:

– Hali! – kiáltja nekem a húgom már az ajtóból vissza, elmenőben, miközben én ezen a nyavalyás szövegen bütykölök, printelésre előkészítendő. S erre kapásból lököm is már neki:

Fülem sem billentem „halik”-ra,

Nem kóser nekem a halikra –

Szívembe töltődik

Mármoros Ámor-OS:

Ráhajtok inkább a palikra.

Hogy mire nem vetemedik a magamfajta, most mondjátok, ha verselésről vagyon szó...

Rohadt sokat problémáztunk Istennel az élet értelmén. Én győzködtem Őt, Ő győzködött engem, és egyikünknek sem sikerült jobb belátásra térítenie a másikat. És amikor már jó alaposan összevesztünk a vita hevében, vettük csak észre, hogy tulajdonképpen mindketten ugyanazt mondjuk. Csak más szavakkal.

Az egyetértés ritka szép dolog. Szép, de ritka.

Mi kettőnk között azért elég gyakran megvolt.

Még annak ellenére is, hogy Isten tökéletes, vagy legalábbis annak vallja *Magát*; én pedig egy tökéletlen alak vagyok. Ezt egyébként Isten nem győzte nekem elégszer hangsúlyozni. Mondanom sem kell persze, hogy teljesen feleslegesen. Anélkül is tisztában voltam mind *Ővele*, mind magammal.

Az önismeret is ritka szép dolog.

Az embernél labilisabb teremtmény aligha létezik a világon, mondta nekem Isten; egy halandó lény a tökéletesség és az abszolút értelem iránti igénnyel.

Az ember alapvetően meghatározza az életet. Ami nem kifejezetten szolgál az élet minőségének és milyenségének előnyére.

Az emberi élet kisebbik része hibák halmozásából, nagyobbik része ezek helyrehozására irányuló kísérletekből áll. Ezzel aztán vége is a tartalomjegyzéknek.

Ez volt Isten véleménye egész röviden.

Ha én szkeptikus voltam néha, hát Isten aztán végképp az volt.

Isten a szkepticizmus Istene is. Isten mindennek az Istene. Mindent magának tartott fenn. Azon osztozott csak, amin muszáj volt.

Istenben tagadhatatlanul van egy egészséges önzés. Csakúgy, mint az emberben. Csakhogy az az emberben már nem egészséges.

Az élet úgy, ahogyan van, egy merő önzés, állapítottuk meg egyszer közösen. És addig, fűztük tovább a gondolatot Istennel, amíg csak egy ember is élni fog a Földön, az is lesz.

– Ha bárki valami jót cselekszik veled – okított az *Öreg* –, arra biztos, hogy valami önző oka van, másképpen nem lehetséges.

Soha ne hidd azt el, hogy a másik merő jóindulatból tesz valamit is a javadra. Ha ezt hiszed, hülye vagy; ha viszont mégis így van, a másik a hülye.

Az önzetlenség és a hülyeség e ponton feltételezik egymást.

A túlzott jóság egyenlő a hülyeséggel.

Én is tehát csupán célirányosan törekedjek jónak lennem, figyelmeztetett Isten atyai jóindulattal. Maliciózus megjegyzését cinikus mosoly kísérte.

Ez a tanácsa az egyébként elég kisszámú használható ötleteinek egyike volt. Elhatároztam, hogy megfogadom. Speciel még tetszett is az idea. Az önzést tehát azonosítottuk az étellel. És közben Isten tudta, én pedig csak éreztem azt, hogy ez így nem igaz.

Viszont nagyon jól hangzik, kétségtelenül. Megcáfolni meg nemigen lehet.

Nem az az igaz, tudniillik, amit be lehet bizonyítani, hanem amit nem lehet megcáfolni. Bebizonyítani ugyanis nagyon sok mindent lehet.

Az érvelés csupán egyfajta szörszálhasogatás, mondta Isten. Hogy *Ő* például sohasem érvel. Minek az?...

Ez igaz volt. Valóban nem szokott. Kijelentéseket tett, megállapításokat mondott ki, amit aztán vagy elhiszel *Neki*, vagy sem. De soha meg nem indokolta ezeket.

Nem volt *Őszerinte* arra semmi szükség.

Ő az Örökkévaló. Slussz. Ez az, ami mindent megmagyaráz. Ez a tény igazolja *Őt*, jöllehet semmi szüksége bármiféle igazolásra.

– *Én* mindig megbocsátok mindenkinek, emberfia – jött a magasztos szövegével. – De képzeld csak el, hogy a barátnődet..., vagy nem, nem is, mert annál még elcsúszik az ilyesmi, de mondjuk a feleségedet megcsalod. Meggyónód, simán feloldoznak, akár igaz bűnbánattal gyónsz, akár nem. A lelkiismeret kérdését most tegyük félre, az teljesen szubjektív dolog. Gyóntál, feloldoztak. *Én* tehát irgalmas vagyok. Ám tegyük fel, hogy szerető hitvesed akár tőled, akár máshonnan, de rájön a dologra. Az a minimum, hogy kikaparja a szemedet. És hogy nem bocsát meg, arra is mérget vehetsz. Tárthatsz neki nagygyónást, bűnbánatot, istennyilát; ott már elvágta magad. Lesheted a bocsánatot, ameddig csak akarod. Na szóval, ilyen az ember, emberfia – fejezte be e ponton, elégedetten mosolyogva.

Az embernek csak Isten bocsát meg. Az ember nem.

Az ember néha még Istennek sem bocsát meg.

Az más dolog, hogy *Neki* abszolúte nincs is rá szüksége. Az *ÚR* ugyanis remekül elvan, akár neheztel rá valaki, akár nem. Olyan túlzottan nem érinti a lelki egyensúlyát.

Isten a kiegyensúlyozottság Istene is.

★ ★ ★

Hogy Istennel mennyire illik vigyázni, arra intő példaképpen álljon itt a következő eset.

– Nem *Nekem* teszel azáltal bármi szívességet – hunyorgott felém az *ÚR* hamisan –, ha belátod: senki teremtetett lelket e Földön elő nem találhatsz ama meg nem vallott szándéknak híjával, hogy kizárólag a tulajdon jól felfogott érdeke lehet csak primer vezérlő elve, s hogy e világon mindent az önérdek mozgat. Vágy, álom, eszme, akarat, tett – mind ebből s ezáltal generálódnak. Minden más magyarázat süket humbug csupán. Máz a vázon. Hogy átrázzon.

Alkatomnak minden szkeptikus vonása ellenére is kellőképpen megriadtam én ettől.

– Már oly csúfságot *Té* énvelem ne tegyél – aprehendáltam aztán erre kisvártatva, döbbenten, mikor csak megjött végre a hangom –, hogy ezzel a tudattal hagysz élnem. Ez nem valami kóser felállás, *Uram*... Ha az Isten haragjától nem tartanék, úgy minden tiszteletem mellett is szembe kérdeznék *Téged*: mármost mi az istenharagját kellene gondolnom eztán? Hogy nekem mint individuumnak bármely más ember már születésétől fogva és origenetikusan eleve ellenségem?!

– Nem *Én* állítom ezt, *Én* ismétlem csupán. Egy igen bölcs ember mondta. Szavakra rak.

– Tessék? – emeltem tenyerem a fülemhez, tölcsért formálva, mintha nagyothallanék. – Ki?

– Szavakra rak.

– Szavakra rak?

– Szavakra rak.

– Én ezt egyszerűen nem értem – vallottam be *Neki*, őszintén. – *Té* nyertél... Nos?

– Szókratész – oldotta meg számomra a rejtvényt.

– Ő soha semmi ilyesmit nem állított. – Dacosan, és némi bosszúsággal elegyes konoksággal meredtem az én Istenemre. – Ő szkeptikus volt ugyan, de nem cinikus. S szofista aztán végképp nem volt. Semmi írás arról fenn nem maradt, hogy Szókratész ilyesmit valaha is...

– Sosem mondta ki – forrasztotta egyetlen legyintésével torkomra a szót. – Ez a magánvéleménye volt, s nem megvallott filozofikus tétele. Bölcs volt ő, s nem holmi szónok. Emberekkel váltott szót, azokat taníttatta. Tudta, akárcsak *Jómagam*, mit mondhat ki nyílt színen, s mit semmiképpen. *Én* sem teríték lapot soha, ha a teremtség titkairól van szó, elhiheted. Lakat a számon, másképp ráfázom – ez a mottóm.

Istentől aztán folyvást csak tanultam. Meglehet, okosabbá ezáltal sem váltam.

– Mindezek alapján – vettem fel a fejem, s merészen szemébe tekintettem az Úrnak – soha senki emberfiában bizodalمام nem lehet... Egész életem egy merő összeesküvés-elmélet kelené hogy legyen. Állandó gyanakvás közepette kell járjak, tervezzek, cselekedjem és háljak. Már *Magadra* ne vedd, *Uram*, de istentelen egy rábaszás volna így a lét. Érdemtelen arra, hogy végigcsináljuk.

– Érdemtelen is. – Láthattam rajta, hogy nem tréfál.

– Érdemtelen is? – Fűlsértő magasságba ívelt a hangom, s méltatlankodásom a végére hápogó sipákolásba fült már. – Hogy gondolod ezt?! Élünk, de értelmetlenül? Közösségben – de ez egyben maga a vég, a biztos gyilkos? Szemem lássa meg a másokban a jót, de azért állandóan tartsam is rajta, nehogy ellenemre telessen? Tétélezzem fel a szándékot, csak hogy meglepetés ne érlessen? – Kifulladtam, mintha a maratoni távot teljesítettem volna e néhány mondattal. Az oly kézenfekvően adódó konklúzió lesújtott. – Tehát... Életemet úgy vigyem én végig, hogy hitem semmiben ne lehessen? Ez maga a halál – közöltem lakonikus rövidséggel aényt Istennel, s szavam e komor és tragikus végkicsengésben halt el.

Nem is vártam, hogy majd rám cáfol.

– Nézd, emberfia – gördítette némi szünetet követően szavait elém, eltűnődve rajtuk. – Nem az élet esetleges mikéntje itt a lényeg, hanem a te magad meglátása erről az életről. Nem a *Magam* terve volna itt számottevő, hogy ugyan mire is számom vagy vélem tán – hanem hogy *te* mihez is kezdesz vele. *Én* az életet megalkottam bár, de helyetted le nem élhetem. Nem is tudnám. Ez az igazság. A nagy-nagy igazság. Megbecsülöd, fel- avagy kihasználod; illetve eldobod, odahagyod és semmibe sem veszed – ez csak rajtad áll. Az életnek, tudd meg, ha belőle bármi jót ki akarnál hozni, egyetlen titka van: ki kell bírni. Minden egyéb ebből ered. És hinned kell azt, hogy ki is bírod. Mert szavamat adom erre: kibírható.

A legokosabb dolgot tettem erre, mit csak tettem: hallgattam.

Bízzatok Istenben: Ő mindent megmagyaráz. De ne bízzatok *Őbenne*: bölcsébbé nem tesz. Igaz ugyan: már miért is tenne?...

Volt egy nem mindennapi barátnőm, nem is olyan régen. Isten tudja, hogy miért, de még szeretjük is egymást. Önfeledt boldogságunk közepette járogattunk ide-oda. Még túrázni is elmentünk. Irtó jó volt. Akkor...

Mostanra már szakítottunk. Mintegy az emlékeket keresve, nemrég újfent végigjártam azt a borsösnyi útvonalat, amit vele együtt tettem meg annak idején. Merő nosztalgiából...

Ég és föld volt a különbség.

Akkor laza könnyedséggel mentünk, az idő szinte repült, a nagy happy közepette fel sem vetük a távot. Fáradtságról szó nem volt.

Most viszont már a felénél a nyelvem lógott ki. Megálltam, tekintetemet a távolba fúrtam, jól megnéztem a még egyelőre a messzeségbe vesző úticélot, pillantásom végigfutott az elém tároló útszakaszon és felnyögtem.

Úristen!

Hihetetlennek tűnt a szememben, hogy én ezt akkor olyan könnyedén megtettem.

S mindezt egy lány kedvéért! Vagy akár csak az emlékéért.

Mekkora nagy barom tud lenni az ember, morfondíroztam magamban, ha csak egy kicsit is strapálja magát, márpedig azt szokta. Sőt, lekörözi az állatokat. Stadionhosszal.

Unokabátyám tanított meg amúgy sok alapigazságra. Vett egyszer egy dobermann kutyakölyköt. Nem is volt már nagyon kölyök, inkább kamaszkutya. Kezdetben, valahányszor futni mentünk, az ebet is magával hozta. Póráz a nyakába, és minden ötpercben legalább egyszer jól oldalba rúgta a kiskutyát. Vigyázva persze arra, nehogy valami baja legyen tőle. A pórázta még megértettem. De a rugdosást meg kellett, hogy kérdezzem. Hogy miért csinálja?

– Csak azért, Öcsi – magyarázta széles mosollyal, nagyvonalúan legyintve hozzá –, hogy már most megtanulja, ki az erősebb. Hogy az ember a legnagyobb állat...

Az élet nagyon sok mindent tud igazolni.

Azóta már megtanultam, mennyire igaza volt.

Az ember a legnagyobb állat a világon. Amennyiben egy kicsit is megerőlteti magát...

De ha nem teszi, megy neki akkor is.

Három teljes napig nyugton hagytuk egymást Istennel. Bírtam az efféle intermezzókat.

Három napi hallgatás után viszont újólag jelentkezett. Előre untam már a dolgot.

– Hogy s mint? – toppant elém hirtelen.

– Elvagyok, akár a befőtt – vettem oda *Neki*.

– Mit szólnál egy kis agytornához? – érdeklődött.

– Semmi kedvem hozzá.
 – Hát mihez volna kedved?
 – Hogy nyugtom legyen.
 – Zavarlak, emberfia?
 – Á, cseppet sem...
 – Őszintén mondod?
 – *Té* is tudod Uram: nem!
 – Mitől vagy ilyen letört?
 – Mitől kéne nem annak lennem?
 – Nézz körül! – tett egy széles mozdulatot. – Nyár van. Minden zöld, a madarak dalolnak, kellemes szellő fújdogál, ragyog a Nap, körülötted zajlik az élet...
 – Csak ne gyere nekem itt a tájleíró képességeiddel! Eleget sóderoltál már. Nyögd ki végre, mit akarsz! Mert hogy akarsz tőlem valamit, az biztos.
 – Talált.
 – Tehát?
 – Arra kérnélek... – kezdte.
 – Nem!
 – Hogy mondtad?! – kapta fel a fejét. Egy baljós tekintet szegeződött rám.
 Nem állt szándékomban beijedni. És amúgy sem voltam túl jó passzban.
 – Úgy, hogy nem. Egy frászt! Előbb teljesíted egy régi óhajomat, aztán tárgyalhatunk.
 – Mi ez? Zsarolás?
 – Nem Uram. Valamit valamiért.
 – Na, ide hallgass, emberfia... – kezdett megint hozzá.
 – Eszem ágában sincs – szakítottam félbe élenken –, még a végén megint megdumálsz. Még egy ilyen sóher alakot, mint *Té*, Uram! Nincs még egy ilyen. Persze hál’ Istennek...!
 Várható volt, hogy eztán már élesedik a hangvétel.
 – Szájon kapjalak?
 – Azzal ugyan meg nem győzől. Csak elpuskázod a maradék esélyedet.
 Egyre csak fokoztam én a már amúgy is helyzetet...
 – Csak nem lázadsz, teremtmény?!
 – Nem. Inkább úgy fogalmaznék: megjött a józan eszem. Bár előbb megjött volna!
 – Tehát nem engedelmeskedsz!
 – Abban a pillanatban, ahogy találkoztam vele, mindenben a rendelkezésedre állok. Addig viszont ne is fáraszd magad!
 – Csak nem te fogsz *Nekem* dirigálni, te vakarék?!
 – Nem én! Csak az álláspontomat fejtettem ki.
 – Kapd be! – jött Isten lenyűgöző válasza.
 – Valami magasröptűbbet Uram, ha nem esik nehezedre!
 Azonban, mint ez rögtön kiderült, a nehezére esett.
 – Elmész te a francha! – ragozta tovább.
 Senki sem süllyedhet mélyebbre a saját szintjénél. Még Isten sem.

– Egy kicsit fennköltebben is szólhatnál, Ég Ura! Illetve jobb, ha hallgatsz! – gurultam be most már én is, egy Offenbach-operett rádióra adaptált változatából idézve ekként, szó és hangsúly szerint recitálva itt Kaló Flórián abbéli szövegét. – Azt hiszed, nem veszem észre, mennyire önző és egocentrikus vagy?! Olvastam az Ótestamentumot! Még egy ilyen smucig Istent, mint Te...

– Miii? – húzta el a kérdést. S villantak a szemei.

Nem ijedtem meg. Mi a fenét tehetne velem? Maximum megölhet. Nem egy nagy cucc...

– Soha semmit nem adtál ingyen! – olvastam a fejére.

– Mivel nem vagyok teljesen hülye, persze, hogy nem – felelte mérgesen. – Ahogy te mondtad az előbb: valamit valamiért. Ez így gilt.

– És a szerető Isten? – érdeklődtem.

– Attól Én még az vagyok. Ha kapnék, és erre fel nem adnék, akkor nem lennék az.

– Az nem szeretet – vitatkoztam. – Az csupán „kölcson kenyér visszajár” szisztéma.

– Szerinted. Így gondolod te. S Én másképpen. Én Isten vagyok. Te ember vagy. Soha nem fogjuk tudni megérteni egymást.

A lényegre tapintott.

– Vettem észre. Talán a Sátánnal jobban kijövök.

– Garantálom, hogy a büdös életben nem fogsz vele találkozni!

– Nem?

– Juszt se! – kárörvendett.

– Akkor, Uram – határoztam végre el magam –, jobb és idvesebb, ha huzakodás helyett most békében elválunk. De még előbb a véleményemet alaposan kifejtem *Veled* kapcsolatban.

– Nem vagyok rá kíváncsi – dörögte morózusan. – Különben is tudom, mit gondolsz felőlem. Avagy tán nem a Mindenható vagyok-e Én? – Itt az ember szívének mélyreható ismeretére célzott, gondolom, amivel annyit, de annyit szoktak a templomokban példálózni.

– Néha bizony kétségeim voltak efelől – szóltam oda *Neki* búcsúzóul. Erre aztán nem is felelt. Sértődött hallgatásba burkolózva visszavonult.

Én hasonlóképpen.

Ennek a beszélgetésnek csak jóval később láttam hasznát.

Akkor még úgy gondoltuk mindketten: soha többé. Soha többé nem állunk szóba egymással. Ezt abban a pillanatban én is komolyan gondoltam, Ő is komolyan gondolta. Én be is tartottam volna. De Ő két nap múlva felkeresett. Addig tartott *Nála* a „soha”.

Soha nem volt időérzéke.

Persze ugyan minek az egy Időtlennek?...

Az idővel kapcsolatban ötlök most eszembe egy réges-régi vicc, amit – mit ad Isten?! – valami-
kor a nyolcvanas évek dereka táján a SZER adásában hallottam. (Valahogy szinte *csak azt* hall-
gattuk, csuda tudja, miért; talán mert az események, amikről ott frissiben beszámoltak, a Ma-
gyar Rádió műsoraiban kezdetben élből hazugságnak minősítették, másnapra már szocialista
rendszerünk bomlasztására kieszelt provokációnak; – de harmadnapra valahogy mégiscsak hír
lett belőlük itthon is.) Egyszóval az adoma szerint meghal de Gaulle, Churchill és Brezsnyev.
Felkerülnek Isten elé – akkor még, éretlen ifjonc lévén, nem ötlött fel bennem, hogy ugyan mit
keresne ott politikus –, megállnak előtte (na nem erkölcsileg, hanem csak úgy), s előadja első-
nek de Gaulle tábornok a nagy dilemmát, mely lelkét kínozza:

– Mikor lesz vajon boldog az én népem?

S felele nékie az ÚR: – Ötven év múltával.

De Gaulle erre sírva fakad és elmegy.

Előáll Sir Winston, és ő is Istennek szegezi a kérdést:

– Mikor lesz vajon boldog az én népem?

– Száz esztendő eltelvén – így az Örökkévaló.

Churchill erre sírva fakad és elmegy.

Leonyid Brezsnyev lenézően mosolyogva tekint utánuk, majd az ÚR felé fordulva felteszi ő is
a maga kérdését:

– Ugyan *meddig* lesz még boldog az én népem?

Isten erre sírva fakad és elmegy...

Hja, ilyen az élet.

★ ★ ★

Amikor újra találkoztunk, már barátságosabb volt. Ő is és persze én is igyekeztünk elfelejteni előző beszélgetésünk záróhangulatát, amikor is Ő megsértett, én pedig Őt megbántottam.

Most mindketten megbocsátottunk hát a másiknak.

Ő nekem azért, mert Ő az Isten, én pedig csak egy ember; én *Neki* azért, mert én csak egy ember vagyok, Ő ellenben az Isten. Ez egyébként egy olyan pont volt vitáink során, mit egyikünk sem támadott vagy vont kétségbe soha.

Axiómának fogadtuk el, nem bizonygattuk vagy boncolgattuk.

Minden eddigi gyakorlatától eltérően az ÚR most szemlátomást engedékeny hangulatban volt. Miután a természetes sorrendet megtartva először én kértem elnézést *Tőle* a múltkori eset miatt, igen meghatódott az *Öreg*. Megilletődöttségében olyasmire ragadtatta *Magát*, amit – ha előre tudta volna a következményeit – ész nélkül vont volna vissza, már ha vissza tudta volna vonni. De az isteni becsületszó is csak becsületszó. És ebben a kérdésben Ő nem ismert tréfát. Még *Magamagával* szemben sem.

Legalábbis akkor még így gondoltam.

Bocsánatkérésem feletti határtalan örömeiben elhamarkodott, bár tagadhatatlanul nagylelkű kijelentést tett:

– Emberfia! Teljesítem egy kívánságodat, bármi légyen is az! Avagy nem a Mindenható vagyok-e *Én*? Bizony mondom neked, teljesítem kérésedet, bármit kérsz is *Tőlem*!

Hangjából isteni magabiztosságának végtelen tudata csendült ki. Szegény! Ha csak sejtette volna, mit is fogok *Tőle* kérni, úgy többől harapta volna át a nyelvét, de legalábbis százszor meggondolta volna, hogy kimondja-e ezt az igen könnyelmű ígéretet.

Én már akkor sejtettem valami ilyesmit, tehát megvakartam a fejemet, mintha azon töprengnék, hogy mit is kérjek; holott csak kimondani nem mertem azt az óhajomat, amit eddig kivétel nélkül mindig visszautasított. Reméltem, isteni becsülete most nem fogja megengedni *Neki* ezt a lépést. Miből gondoltam, fene tudja.

– Gyerünk emberfia! Ne tépelődj! Bármilyen nagynak találod is a kérésedet, mondd ki bátran, teljesítem! *Számomra* nincs lehetetlen! Avagy tán nem a Mindenható vagyok-e *Én*?

Ha most azt kértem volna *Tőle*, hogy haljon meg ténylegesen, aztán meg támadjon fel a szemem láttára, hát az is kevesebb gonddal járt volna *Neki*, noha ezt egyszer már megtette, vagyis hát nem Ő személyesen, hanem a Fia, Jézus, aki – bár ember is volt egyben – mégiscsak egy volt, van, lesz *Vele*.

– Gyerünk, gyerünk! – sürgetett türelmetlenül. – Mondd az óhajodat!

Ránéztem, egy pillanatig még haboztam, mint a csapolt sör a korsóban, de aztán csak kiböktem:

– Szóval: találkozni szeretnék a Sátánnal.

Kint volt hát.

Egy pár muris arckifejezést láttam már életemben, de abban a pillanatban Istené túltett mind egyiken. Tágra nyílt szemekkel, félig nyitott szájjal bámult rám döbbenet. Az elképedt csodálkozás ráfagyott az arcára. Majd engedékenyen elmosolyodott.

– Úgy kell *Nekem*! – nevette el *Magát*, miáltal egyből én is kicsit könnyebben éreztem magam.

– Számíthattam volna erre. Bár azt hittem, azt fogod kérni, ruházalak fel különleges erővel,

vagy hogy egy napra te irányíthasd a világot, vagy valami hasonló. De erre... hát, őszintén mondom, erre most nem gondoltam. Úgy látszik, öregszem.

– Teljesíted? – kérdeztem igen halkán.

– Nem tehetek mást, isteni szavamat adtam neked. Az önbecsülés igen fontos dolog, márpedig elveszteném, ha adott szavamat megszegném. Bárkivel szemben is. Teljesítem tehát a kérésedet.

– Na, hál’ Istennek, azaz *Neked!* – sóhajtottam fel könnyebbülten. – Akkor hát minden rendben van.

De ismét csak naiv voltam.

– Várj, emberfia! *Én* csak azt mondtam: teljesítem a kérésed. De hogy mikor, az *Tőlem* függ teljesen. Amikor jónak fogom látni. Egyet már most közölhetek: jelen pillanatban nem látom jónak.

Én lettem volna a legjobban meglepődve, ha simán megy a dolog. Túl egyszerű volt, hogy olyan könnyen megígérte. Gyanúsán egyszerű.

Tehát egy darabot dekkolhatok még a találkozóig. Mert hogy az én Istenem nem fogja elkapkodni, abban is biztos voltam. Ismertem már annyira az *Öreget*.

– Lehetőleg még addig hozd össze ezt a kétoldalú találkozót vele, amíg fel nem dobom a bankocsomat! – mordultam fel. – Még ebben a földi életben szeretnék vele elbeszélgetni, nem pedig... nem pedig odaát!

Tartottam attól ugyanis, hogy Isten egy újabb morbid humorként megvárja, míg elpatkolok, csak aztán küld le a pokolba a Sátánhoz, de egyben, mintegy véletlenül, ott is felejt. Azt pedig kifejezetten nem szerettem volna.

Második alapszabály: Istentől minden kitelik. (Példa rá maga az ember.)

– Ezt ígérem – nyugtatott meg az ÚR. – Még földi pályafutásod alatt megrendezzük ezt a találkozót. De most menj békével! Te már megtetted a magadét, a többi az *Én* dolgom. Béke veled! Szevasz!

– Viszlát! – kiáltottam *Neki* vissza, már elmenőben. Végre csak sikerült rávennem! – dörzsölgettem a markomat. Felettébb elégedett voltam magammal.

De azért Istennel is.

Határtalan boldogságomban olyasmire ragadtattam magamat, amit eddig csak nagyritkán tettem: dicsőítettem Istent.

– Köszönet *Néki!* – ujjongtam. – Örökké él az ÚR!

Vagy legalábbis sokáig...

★ ★ ★

Reménységgel eltelve teltek hát napjaim. Isten ígérete valósággal feldobott.

Az idő viszont ugyanúgy telt, mint annakelőtte. A napi robotot ugyanúgy le kellett nyomnom ezután is. Munkahelyemet aligha hatotta volna meg Isten nekem tett ígérete. Sőt, még maga Isten sem.

Őrlődtem hát tovább a hétköznapiak malomkerekei között.

Istennel egy jó ideig nem futottam össze. A végén már kezdtem hiányolni. Bárhogy is, élvezet volt *Véle* beszélgetni. Aztán egy szép napon, munka után hazaérkezve és betoppánván szobámba, szinte egyenesen belerohantam Isten karjaiba. Már várt rám.

Nem lepődtem meg, hogy ott találok. Amúgy meg világéletében imádott efféle váratlan, rajtaütésszerű látogatásokat elkövetni. Kijutott ilyesmiből Ábrahámnak, Mószénak, Jirmijahnak is.

– Hát *Té*, *URam*? – kérdeztem – Mi jót csinálsz itt?

Nem is várva választ merőben költői kérdésekre, táskámat egy jól irányzott dobással a sarokba hajítottam, majd végigdobtam magam az ágyon. Megpróbáltam teljesen elengedni magamat.

Nehéz napom volt.

Isten erre odajött mellém. Egy széket penderített az ágyhoz, támlájával felém fordította, majd lovaglólásban helyet foglalt rajta.

Aztán egyikünk se mozdult.

Így hallgattunk vagy egy jó percet.

Végül is *Ő* unta meg a nagy csendet.

– Kidöglöttél, emberfia? – sóhajtott egy jókorát, mintha csak azt mondta volna: *Én* szintúgy.

Szó se róla, pokoli meleg volt, árva szellő sem lebbent. Állt a levegő. Por és rekkenő hőség mindenütt. Nyomasztó volt a légkör.

Erősen izzadtam. Isten nem. *Ő* jobban bírta a klímát.

– Eléggé – feleltem nagy sokára a kérdésére, amely amúgy is csak jelentős késéssel ért fel az agyamba. Abszolúte nem *Rá* koncentráltam most.

Erre nyelt egy szárazat.

– Nem vagy szomjas? – jutott eszembe hirtelen saját kiszikkadt nyelvemről, ami lassan már a szájpaddásomhoz tapadt. – Egy kis *Colát*, vagy valami szörpöt? – néztem *Reá* kérdően, a fejemet feléje fordítva.

Bólintott. Az bizony jó lenne ilyen melegben.

Egyetértettem. Feltápázkodtam, lekászálódtam az ágyról, lebattyogtam az emeletről a konyhába, két háromdecis poharat teletöltöttem Coca-Colával, majd mindkét kezemben egy-egy üdítő lével színültig telt pohárral tértem vissza *Hozzá*.

Szinte kikapta a kezemből, és egy hajtásra ledöntötte a torkán. Egy szempillantás sem telt bele, és a majd' harmadliternyi üdítő eltűnt.

Maga mellé tette az üres poharat a földre. Nagyot sóhajtott és mentegetődzve nézett rám:

– Nagyon meleg van, emberfia...

Csak mosolyogtam *Rajta*, és élvezettel nyelni kezdtem a hűsítő kortyokat. Szó se róla, én is elég hamar végeztem ez enyémmel. De az *Ő* tempóját még csak megközelíteni sem tudtam. Igaz, nem is akartam.

Végezvén az itallal én is letettem a poharam a földre, majd helyet foglaltam az ágyon, szem-

közt Istennel. Kérdőn pillantottam *Őreá*. Még mindig nem tudtam, miért is jött. Mert hogy van arra valami jó oka, hogy itt ül, azt biztosra vettem. Ha meg nincs, hát majd én szolgáltatok *Neki*.

Isten amúgy ritkán tesz valamit is ok nélkül.

Elértette a pillantásomat. Lehajolt, felvette az üres poharat maga mellől, és egy darabig csak azt forgatta a kezében, a fény játékát figyelve az üveg recés-barázdáltra kimunkált felületén.

– Emlékszel az utolsó találkozásunkra, emberfia? – kezdett aztán végre hozzá, rátérve ittléte tulajdonképpeni okára.

Hogyne, feleltem kapásból, akkor garantálta nekem a találkozót a Sátánnal.

Biccentett egyet, hogy valóban.

– Azt viszont még mindig nem értem, miért pont ezt kérted *Tőlem*? – húzta el a száját. – Miért olyan fontos neked ez a találkozó?

Ha valaki keresi a bajt, úgy előbb-utóbb meg is találja azt, válaszoltam.

Éreztem, persze, hogy ez hülye egy indoklás, de most valljam be *Neki*, hogy egyszerűen csak kíváncsi vagyok a Sátánra? A kíváncsiság egy merőben emberi tulajdonság. Isten valószínűleg úgysem értené meg.

Ő nem azért akarta tudni az indítóokot, mert kíváncsi volt, hanem mert egyszerűen nem értette a dolgot. Isten nem kíváncsi volt, csak értetlen. Az ÚR, mikor valami iránt érdeklődik, azt azért teszi, mert valóban nem érti a dolgot.

Az embernél a kíváncsiság és a tudásvágy korántsem feltételezi egymást. Az ember pusztán kíváncsiságból kíváncsi. Legkivált az olyan dolgok fúrják az oldalát, miket pedig amúgy sem érhet fel ésszel.

Az ember csakcsupán kíváncsiságból jött le fáról, nem pedig valamiféle fejlődés eredményeként. Hogy aztán a földön járva bárminő fejlődésnek indult – az már kifejezetten csak a szerencsének köszönhető.

Az ember, alkalmanként Isten nem kis bosszúságára, született mázlista.

Isten, egynémely emberkének nem kis bosszúságára, úgyszintén született mázlista. Amennyiben nem ember.

– Én *Veled* már nagyjából tisztában vagyok – kezdtem kifejteni, miért is akarok a Sátánnal találkozni; – a Biblia is elég részletesen foglalkozik a *Té* személyeddel. A Sátánt ellenben csak úgy megemlíti. Szeretnék vele tisztázni néhány engem kínzó kérdést.

Isten erre csak elcsodálkozott. Amit egyébként vártam is.

Meg lettem volna lepette, ha nem tesz semmilyen észrevételt.

De tett. Valószínűleg nem akart nekem csalódást okozni.

Újra és újra meg kell azt tapasztalnia, szólt jól látható döbbenettel, hogy az emberi hülyeség határa a Végtelen.

Hogy ha hülye valaki, akkor az nagyon hülye tud lenni.

– Ha bármi kérdés nyugtalanít, miért a Sátántól akarsz rá feleletet kapni, mikor *Én* is megadhatom azt neked? Nincs olyan kérdés, amire *Én* ne tudnék választ.

Igen ám, feleltem én erre, csak hogy a Sátán adott kérdésre adandó válaszai nagy valószínűséggel némileg eltérnek majd az *Övéitől*. És én kiváltképp azokra volnék most kíváncsi...

Isten, hallván ezt, csak csodálkozva rázta a fejét. Hogy én ezt miből gondolom.

A kisujjamból szoptam, vágtam rá dühösen. Mi a fenét mondjak erre?! És különben is, jutott ekkor eszembe, egyáltalán nem biztos, hogy a Sátán létezik. Sőt, talán még *Ő* sem.

Hát ezt meg honnan veszem?! – riadt rám sötéten.

Egyenes kérdésre egyenes választ adtam. Hogy a teremtet világon minden megcáfолható. Még Isten is.

Hogy biztosnak csak a halál biztos.

Meg esetleg a sarki rendőr.

Isten létezését a teremtet világon kívül semmi sem igazolja – fejtettem ki, ember nem járta szellemi magasságba ragadtatva magam ekkor, Istennek, aki mindezt csodálkozva hallgatta. A teremtet világ viszont oly mértékben tökéletlen, már amennyiben Istent mellőzni tudja a létezés folyamatában, hogy akkor Isten maga sem lehet tökéletes.

Márpedig ha a tökéletes Isten nem tökéletes, úgy nem is Isten.

Ha tehát létezik is, Istenként nem létezhet.

Idáig eljutva rendkívül tetszetős logikai okfejtésemben, Isten egy hatalmasat lekevert nekem. Csak úgy csengett tőle a fülem.

Éljen! Ezzel aztán végérvényesen meggyőződtem arról, hogy *Ő* mégiscsak létezik, hozzá még Istenként, mert ekkorát bepancsolni ember nem képes. Ezekután mehettem borogatni a feldagadt képemet... Néha szívni is kell...

Nehogy már az embernek legyen igaza...

Arcomra nedves ruhát szorítva tértem vissza a szobába, majd leültem az ágyra, szemben Istennel. És nem szóltam egy büdös szót sem. *Ő* viszont már annál inkább.

Valóságos kiselőadást tartott ott nekem.

Hogy *Neki* néha elege van mind a hatmilliárd emberből, magyarázta.

Az *Ő* bizonyos húzásai alkalmával meg mind a hatmilliárd embernek elege van *Őbelőle*, válaszoltam erre *Neki* őszintén. Mert hát mi minden történik szerte a világban Isten hallgatólagos beleegyezésével? Mikor híre-hamva sincs az *Ő* állítólagos mindeneket uraló mindenhatóságának?

Neki semmi köze a politikusokhoz, morogta erre.

Ezzel egyetértettem. A politikusok tevékenységéből ítélve ez eddig is elég egyértelmű volt a számomra. Ha viszont a politikához nem, úgy megkérdezhettem volna, hogy akkor ugyan mihez van itt *Őneki* köze. De aztán mégsem tettem.

A politikánál undorítóbb dolog aligha van a világon, folytatta élénken gesztikulálva. Viszont, tette hozzá azon nyomban, kiegészítve a tételt, a politikánál csak maga az emberi teremtmény képes undorítóbb lenni, aki végül is kitalálta magát a politikát.

Ezek szerint az emberi civilizáció legkétesebb terméke a politika. Jellemző amúgy, legyintett eztán mérhetetlen lemondással az adott kérdéskör egészére, mint aki bevégezte ennek taglalását egyszer s mindenkorra. Magunk között mondván: szerintem helyesen is tette. Egy árva szót sem érdemel. De hogy csak úgy, simán ennyiben hagyjam *Vele* a dolgot, az nem feküdt nekem.

Az ember a világon mindent el tud viselni, közöltem ekkor Istennel, enyhén piszkálódva.

Ez igaz, mosolygott ridegen; kivételt csupán a saját fajtája képez.

A teremtet világon mindenütt farkastörvények uralkodnak, motyogtam erre nem túl nagy meggyőződéssel.

Ha még csak azok uralkodnának, reagált erre az *Öreg* könyörtelenül, apatikus hanglejtéssel robbantva be így a megjegyzésében megülő gúny gyilkos gyúanyagát – de hát emberek uralkodnak. Vagyis az embertelenség.

Na megállj csak, gondoltam ekkor, én is mondok *Neked* mindjárt valamit. Azt hiszed, csak *Té* lehetsz ennyire okos...?!

– Így hát elmondható: az ember úgy segít magán, ahogy csak tud – vázoltam fel *Neki* a valóságot. – Míg *Té* úgy babrálsz ki az emberekkel, ahogy csak tudsz. És pont annyira tudsz, amennyire csak akarsz.

Az így már politika lenne, semmi egyéb, egészítette ki *Szerinte* hézagos tudásomat fölényesen. *Ő* pedig, miként az tudható, nem politizál.

Örömmel láttam, hogy egyenesen belesétált a spontán kiötlött csapdába. Isten valóban nem politizál, válaszoltam szelíden; a politika ugyanis fütyül bármire is, és átver bárkit, ha ez érdekében áll. Isten viszont átver mindenkit, akár érdekében áll, akár nem. Isten tehát tényleg nem politizál, olvastam a fejére, Isten csupán felsőbbrendűségéből kifolyólag fölényesen játszik. És hozzá szarik bele az egészbe. És ez a sokkal rosszabb.

Szót sem szólt erre. Hideg pillantás, mit ekkor kaptam *Tőle*, semmi több. Hagyta, hogy higgyem igaznak a magam véleményét.

Hagyott *Ő* már ennél különbeket is.

Egyik kezemmel megtöröltem a homlokomat, miközben a másikkal még mindig a vizes ruhát szorítottam az arcomhoz. Bizony, fájt még az előző nyakleves helye. Nem hittem, hogy egyhamar le fog lohadni.

Hinni pedig kell valamiben, szólalt meg hirtelen, s hangja metszőn hasított bele az eddigi csendbe. A hit képessége az, ami a pusztá létezés és az élet közti különbséget teszi.

Erre hirtelenében nem tudtam mit mondani, váratlanul ért. Úgy első hallásra még igaznak is tűnt. Felettébb valószínűen hangzott. Pláne Isten szájából.

Jobb híján legalább Istennek higgyen az ember. Én magam például többnyire hittem.

De persze mindenben az *Ő* belátására bázírozni, az legalábbis majdnem istenkísértés.

Valamit viszont mondanom kellett erre, nehogy már abban a téveszmében próbáljon itt leledzeni, hogy *Ő* tudhat csak mindent. Vagy hogy csak *Neki* állhat az jól, ha be nem áll a szája.

Szerettem látni amúgy azt, ha puff lesz. Vagy ha indignálódva hallgat.

– Az ember úgy próbál meg boldogulni, hogy közben próbál *nem* megboldogulni – kezdtem neki. Isten itt rögvést felkapta a szálát és folytatta, most már az ezzel kapcsolatos véleményével:

– Boldognak lenni annyi, mint megtalálni az élet értelmét – közölte velem nagyképpően.

– Boldogan élni annyi, mint nem törődni a tényekkel – vettem oda szkeptikusan.

– Na és a szerelem? – érdeklődött, holott egyáltalán nem volt tisztában azzal, hogy miféle érzés is lehet az.

Elérkezettnek láttam e pillanatban az időt arra, hogy tulajdon meggyőződéseim szerinti szellemi fölényemet maradéktalanul érvényesítsem Istenemmel szemben.

Szerelmesnek lenni annyi, kardoskodtam tovább az igazam mellett, mint nem törődni az égvilágon semmivel, ideértve természetesen a boldogságot is. Élni viszont annyi, folytattam lendületesen, levegőt sem véve, mint belenyugodni a halálba mint ténybe.

Isten elkerekült szemekkel bámult. Ez azért már *Neki* is sok volt.

Nekem magamnak sem tűnt persze éppen kevésnek. Ellenben kimondhatatlan jóérzés töltött el ekkor, látván azt, hogy azért még tudok Istennek meglepetést szerezni.

Meghalni meg pont annyi, feszítettem aztán a végsőig a húrt, mint egy újabb tetszetős érvet adni mindazok kezébe, akik azt bizonygatják, hogy ennek az életnek végső soron nincs semmi, de semmi értelme.

Nekik meg igazuk nincsen, jutott végre szóhoz Isten. Az efféle felfogás alapvetően ártalmas, vélekedett.

(Tudtam volna, s tudnék én még ma is akár ennél jóval ártalmasabb nézeteket is elősorolni. Na de hagyjuk...)*

Senki sem árthat többet, mint amennyire képes, ugrott be nekem ekkor egy örök igazság. Ez egyébként egyfajta meggyőződése, mondhatni: ars poeticám volt. Úgyhogy kiböktem.

A meggyőződés igen fontos dolog, hagyta rám Isten engedékenyen.

Valóban az. Ha ugyan van valami értelme. Mert hát nem mindig van.

Már persze feltételezve, hogy létezhet élet az elmúlás előtt. Természetesen csak annyiban igaz a tétel, amennyiben Isten igazságai is elfogadhatóak bármelyik ember számára. A meggyőződés veszélyes is lehet: mint Heller írja igen találóan, a történelem azt tanítja nekünk, hogy akiket erkölcsi meggyőződésük motivált cselekedeteikben, azoktól csak kevés tartós jó származott. Az elvek embere mindig rugalmatlan: nem praktikus, nem pragmatikus, ellenben hatalom birtokában rendkívül veszélyes. Mivel elveit tisztán elvből érvényesíteni akarja. Magyarán: elképzeléseiből rendszert alkot. És ha létrehozta, minden erejét annak fenntartására fordítja; valamint arra, hogy elvei igazát senki meg ne kérdőjelezhesse, továbbá az ő személyes jogosultságát ezen rendszer felügyeletére és – esetleg – irányítására szintúgy ne. Már csak elvből se.

Ide vezethet a vak meggyőződés. Vagy a vakok meggyőzése. (Lásd: szabad választások, meg az ebből építkező – abszolúte demokratikus – szisztéma.*)

A hatalom pedig életveszélyes játék. Főleg azokra nézve, akik felett azt gyakorolják. Hogy néha még azokra nézve is az, akik ezt teszik, ott egye meg a fene.

Így aztán ha valaki meggyőződés nélkül cselekszik, igen könnyen veszedelmessé válhat. Ellenben ha meggyőződéssel cselekszik, fűztem hozzá, az már eleve veszedelmes.

Így igaz, bólintott erre az Örökkévaló.

Aki meg mindkettőt ötvözi, tértem rá a tulajdonképpeni megállapításra, az maga Isten.

Ezt egyszerűen kikérte magának. Egyébként nem is számítottam másra. Viszont megcáfolni megint csak nem volt hajlandó. Hajlottam arra, hogy azt higgyem: nem is tudná.

Nagyot sóhajtottam hát. Néha kurvára tudott az élet fájni. Akárcsak e pillanatban.

– Nekem kereken száz bajom van, URam – szoltam tehát *Hozzá*. – Az első az, hogy élek – a többi kilencvenkilenc ebből következik.

Ó, ezen nagyon könnyen segíthetünk, vigyorgott. Gond egy szál sem. Csak egy szavamba kerül, csettintett nagyvonalúan, és nem létezik többé sem ez a probléma, sem én.

Kurvára könnyedén vette, látható. Végére is: nem *Őróla* volt szó.

Ezt mellőzzük lehetőleg, vettem erre oda *Neki*. Hiszen csak hülyéskedtem...

Ő ellenben holt komolyan gondolta ezt, vallotta be nekem.

Egy végtelenített pillanat erejéig még a hajam is égnek állt a morbid gondolattól. Most meghalnom? Nekem? Húszévesen?! Viccel?

Ez egyszerűen képtelenség, totál hülye gondolat! – vágtam Isten szemébe. Nonszensz!

Továbbra is csak kedélyesen vigyorgott. Bennem meg meghűlt a vér.

Nem sokra becsültem az életemet, de most, hogy felmerült az elvesztésének a gondolata, egyszerűen nagyon is értékessé vált a szememben.

Az ember csak akkor tud valamit is értékelni, ha már elvesztette.

Beletelt egy kis időbe, amíg rájöttem, hogy Isten mégsem gondolja azért annyira komolyan.

Nem nehéz elképzelni, mennyire megkönnyebbültem.

Azt viszont az *Öreg* soha nem engedte, hogy másnak legyen igaza *Véle* szemben. Soha nem viselte el a kritikát. Mindig kikérte a véleményemet, de csak azért, hogy jókat röhögjön rajta és nagy ívben tegyen az észrevételeimre; és azonkívül, hogy szórakoztattam, számottevően – sem isteni, sem emberi szempontból – semmiféle hatással nem voltam *Rá*. Ami érthető is.

Képzeljétek csak el, ha lettem volna!

Mindössze mulattatnom kellett.

Elvégre az sem egy utolsó dolog...

★ ★ ★

Mellékesen meg kell jegyezzem, hogy nem véletlenül nem adtam választ Isten ama kérdésére, hogy miért is akarok a Sátánnal találkozni. Erre ugyanis nem volt válasz. Csak egy. De az Istent aligha elégítette volna ki.

Mert hogy miért? Hát mert csak.

Amennyiben ezt válaszoltam volna Istennek, iszonyú dühbe gurult volna. Soha nem bírta elviselni, ha bárki ezt az *Általa* oly gyakran használt választ *Véle* szemben alkalmazza. Pedig hát csak az *Ő* irodalmi munkásságából volna szabad nekem merítenem...

Úgy vélem, nemes egyszerűséggel kiborult volna, ha *Véle* ezt közlöm – hogyha ezt a választ eszközlöm. Azt pedig lehetőleg kerülni akartam. Ugyanis olvastam az Ótestamentumot: a pusztai vándorlás során elég egyértelmű esetek leplezik le az ez iránt érdeklődőnek, milyen is egy felbosszantott Isten.

Aki nem tudná, annak elárulom: nem egy leányálom.

Csinált akkor *Ő* sok mindent, épp' csak jót nem. Szegény zsidók akkoriban egyfolytában csak szívtak.

Igaz, azóta is.

Hát nem kurva jó dolog kiválasztott népnek lenni?

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Az okos ember mindig a más kárán tanul, tartja egy okos mondás.

Tapasztalataim alapján bátran állíthatom, hogy ez bla-bla. Baromság.

Olyan ember még nem született, aki valaha is a más kárán tanult volna. (Legfeljebb a *más pénzén*, de ez már teljességgel más tézisa.) Mindenki a saját kárán tanul, mivel ugyanazt, amibe a másik jól észrevehetően belebukott, ő szintúgy megpróbálja. Csakazértis.

Az ember mindig különbnek és bölcsebbnek tartotta magát a másiknál. S tartja persze még ma is. Öreg hiba. Mivel az élet többnyire csak rácsfol erre a hiedelemre.

Az igazán okos ember az, aki egy bizonyos hibát csak egyszer követ el, és abból aztán okul.

Az igazán ostoba ember az, aki ugyanazt a hibát többször is véti, s még abból sem képes okulni. (Ez volnék én. De tán nem vagyok olyan nagyon-nagyon egyedül...)

Létezik bárki olyan, aki egyáltalán nem követett el hibát? Nem.

És olyas valaki, aki azt állítja, hogy soha nem hibázott? Nos, ilyen azért van: Isten. De szerintem sántít. Elég itt csak magának az embernek a teremtésére gondolni...

Legközelebbi találkozáson Isten kicsit morózus hangulatban volt. Hívásomra megjelent, majd egy bűdös szót sem nyögve felém lehuppant az ágyra. Akkorát sóhajtott, hogy rögvest huzat támadt. Az ajtó bevágódott.

Felálltam az íróasztal mellől és melléültem az ágyra. Mi baja lehet? Olyan letört képet vág. És én egyszerűen nem bírom a szomorú Istent.

– Mesélj, Uram – szóltam *Hozzá* szelíden, gyengéden. – Valami bánatod van?

– Hihetetlenül éles szemed van, emberfia – kapta fel a fejét. – Hogy jöttél rá?

Nem vettem tudomást a gúnyolódásáról. Hozzászoktam már maró cinizmusához.

– Nem akarod elmondani, mi bánt? – kérdeztem továbbra is végtelenül kedves hangon.

Rámnézett. Kissé elborult volt a tekintete.

– De. Csak nem itt – felelte.

– Hát?

– Menjünk valahova máshova.

– Hova gondolsz?

– Egy sörözőbe... vagy kocsmába... – szólt tűnődve –, ahol ki tudunk kapcsolódni.

Ez kissé megdöbbenett. Fel is szisszentem. Erre nem számítottam. Hogy kocsmába? Isten?! Mi a fene!

– Nem tetszik az ötlet? – taszított rajtam a könyökével. – Pedig jólesne most néhány korsó sör. Mondd már! Legfeljebb bebaszunk, mint az atom.

Észbe kaptam: ha ez Istennek ennyire természetes... Dehogynem, tök jó lesz, vágtam rá egyből, kétségeimről és csodálkozásomról nem téve *Neki* említést.

(Az Örökkévalóval kapcsolatos problémáim közül jóegynéhányat általában úgy véltem meg-

oldani, hogy nagyvonalúan elhallgattam előle gyötrő kételyeimet. Hisz' minek a vihart kavarni, jön az ügyis...)

Jobban belegondolva, miért is ne? Istennel eleddig még úgysem söröztem. Itt a soha vissza nem térő alkalom. Talán még le is itathatom. És akkor esetleg elfecseg nekem néhány, eddig macskul őrzött isteni titkot...

Menjünk hát! – álltam fel határozottan –, épp' csak pénzt veszek magamhoz.

Az teljesen felesleges, vetette oda nekem, *Nála* van bőven. Majd *Ő* fizeti a köröket.

Részemről oké a dolog, feleltem. Miért is ne?! Ha erre van kedve? Na meg pénze? Miért ne tegye akkor?! Illetve hát: tegyük?

Bűnbe esni soha nem szabad egyedül. Mellesleg nehéz is.

Elindultunk. Rövid séta után beültünk az első sörözőbe, ami utunkba akadt. Elég kevesen voltak, üres hely akadt bőven, akár válogathattunk is. A bejáratától lehető legtávolabb eső asztalnál foglaltunk helyet, úgy, hogy az esetleges további belépőket szemügyre vehessük.

Nem volt egy kifejezetten osztályon aluli hely, pincér jött oda az asztalunkhoz, hogy felvegye a rendelést. Az *ÚR* megrendelte az első kört. Két percen belül már az asztalunkon is volt a kívánt ital. Barnasört ittunk.

Nem szóltunk egy árva szót sem egymáshoz, míg le nem döntöttük az egész korsóval. Ekkor *Ő* intett a felszolgálónak, hogy jöhet az újabb adag. Majd hozzám fordult.

– Mondd csak emberfia, mit gondolsz te tulajdonképpen *Rólam*? – kérdezte kissé elszorult torokkal.

Nem tudtam hirtelenében mire vélni a kérdését. Csak nem lelki válsága van? *Neki*?! Na de mindegy. A véleményemet mindenesetre megmondhatom. Nincsen abban semmi...

– *Te* vagy, *URam*, az Örökkévaló Isten, mennynek és földnek a teremtetője – válaszoltam eléggé hivatalos stílusban. Aki jelenleg egy gyarló földi ember társaságában gyarló földi élvezetet gyakorol, tettem hozzá gondolatban, de persze ez utóbbit hangosan nem mondtam ki.

Gondoltam, ez majd maradéktalanul kielégíti.

Tévedtem.

Nem kajolta meg a sóher sódert. Mert hogy a papok ezt gajdolják élethosszat, az még úgy elmegy. Viszont én, aki szinte nap mint nap találkozhatom és beszélhetek *Véle* – én már egészen más tézisa vagyok.

Nekem tehát nem lehet ilyen süket hantát levágnom, jött egyből az isteni dörgedelem. Sürgősen nézzek hát normális válasz után és adjam azt elő *sans phrases*, borongott sötéten, máskülönben nem leszünk jóban egymással. Politikusok süketelésére hajazó elködölt marhaságokat találok itt ki *Számára*, feddett igen élesen. És *Őneki* most egyenes felelet kell.

Na persze, töprengtem el ezen sztoikus hangulatban. Az egyenes feleleteket az életben általában lövések, avagy szanaszét repkedő luxusautók követik. Mint nyári záport a szivárvány.*

Istenre persze nem lehet lövetni, s *Neki* nem lehet a száját sem befogni. Az *ÚR* a maga öröktől fogva megvalósuló létezésében ezért kifejezetten bosszantó tud lenni egynémely elvetemült emberké számára. Hála Istennek. Amúgy meg: basszák meg.

És hát Istennél az igazság. Mivel *Ő Maga* az.

Az igazságra sem lehet lövetni. Arra viszont, aki ki meri mondani, már annál inkább.

— * A jelölt bekezdés az utána következő tizeneggyel egyetemben 2000-ben átdolgozásra került. Ily módon szerepelhetnek benne olyasféle megjegyzések, melyeket 1991-ben felelősséggel még magam sem vethettem volna papírra.

Számításba emberéletet sosem kell(ett) venni, csak az esetleges lebukás veszélyét. De mivel a törvény szolgálai szintűgy emberek, akik a maguk és/vagy szeretteik egyetlen darab életét csakúgy féltik, mint bárki más e világon, szót lehet hát velük érteni, avagy szót lehet velük *értetni*, hogy aztán fogadják is meg azt a szót. Mert hát szóból ért az ember... Példának okáért szava van a pénznek is. S hozzá még milyen szépen szóló... S nagyon nem mindegy az, hogy valaki aranyat és életet nyer – vagy pusztán csak ólmot kap. A jogállam nagyobb dicsőségére.

A törvény: betűk a papíron. Szellem me g csak nagynéha kísért, de akkor is csupán mentegetődző magyarázatok formájában. Az élet ellenben kőkemény realitás. És igen sok ponton a túlélés a legfőbb törvény.

Szó sincs itt korrupcióról. Szó sincs önfeladó megalkuvásról. Szó sincs mifelénk bármi csalásról, vagy éppen részrehajlásról. Sem törvényteleniségről.

A pusztá tények figyelembevételéből levezethető egyszerű belátásról van csak itt szó. Értelmes embereknek pedig senki nem magyaráz hiábavalóan. S nem is fizet feleslegesen. Lényegét tekintve ez a közemberek megszenvedte, felsőbb körökből reánk erőszakolt társasjáték a (-z arany)-*marhában* kiváltképp erősek speciális versenysportja. Amiben a győzelmük garantált amúgy.

Mindenki élni akar. Ki jobban, ki kellemesebben, ki pedig úgy, ahogy hagyják. Mindegy. Fő az, hogy csak *hagyják* már... Az sem keveslendő olykor, ha már pusztán csak *életben*.

A gentlemanek a realitásnak e szegmensében onnan ismerszenek meg, hogy többnyire igen szép temetést kapnak. S magasztos erkölcsi példázattá lényegülnek át. Évtizedek múltán.

Vagy, ha az érdek úgy kívánja meg, besározzák még az emléküket is.*

A történelem az nem éppen egy morális olvasmány, írta volt Stephan Zweig a Joseph Fouché életéről szóló könyvében kioktatólag, ismerve persze valamelyest az emberi históriát éppúgy, mint a cinizmust.

Igazat írt. A jelenkor galádságai pedig csak annyival sötétebbek a múlt gázságainál, hogy nekünk ezeket itt és most, mint jelenlévő alany(ok)nak és kortárs(ak)nak kell elszenvednünk. S szenvtelen fatalista módjára tartani hozzá mind a hátunkat, mind a pofánkat.

Az említett kérdéskörrel kapcsolatos zavarom oldására azért csak lenyomtam egy jókora adagot a sörből. Felpillantottam az Örökkévalóra.

– *Té* vagy számomra a mindenség, az igazság és az élet – fogalmaztam meg hát nyers-hitvallásomat sebtében. – *Té* vagy az élet és a halál Ura, a véges és a végtelen Istene...

Gyanítottam, hogy azért ezen még némileg csiszolnom kellene.

Nem teljes a definícióm, mutatott rá az Örökkévaló. S még mindig túl sok benne a rizsa, tette hozzá. Ezt egyébként én is éreztem. Elszántam hát magam, hogy bebizonyíthassam *Neki* és egyben ezzel tulajdon magamnak is: a velem eddig eltöltött traccspartik nem voltak teljességgel hiábavalóak.

– *Té* vagy az *én Istenem* – mondtam hát ki a megváltó szót. – *Té* magad vagy az, *Aki* vagy. Vagy aki vagy. Mindig létezel, mindig megvalósulsz, mindig megnyilvánulsz. Hatalmadban áll minden, ami amúgy lehetetlen...

Szemmel láthatóan elégedett volt, s bólintott is egyet igenlően. Hát mégsem verte órákon át feleslegesen a nyálát, nyugtázta a szemembe hideg derűvel. Így egy jókora lépéssel máris közelebb kerültem *Ő*hozza és az *Ő* akaratának megértéséhez.

Ennek végtelenül örülök, jegyeztem erre meg, nem kevés kajánsággal.

Hát még Ő, tette hozzá.

Pincérünk eközben megérkezett a második körrel, s kimért mozdulatokkal szervírozta asztalunkra a két korsó sört. Távozását követően igen rutinos mozdulattal nyúltunk mindketten egyből az italhoz. Szárazon égető szomjűh sarkallta tikkadt gigámat és csüggedt lelkemet ezen ínség mielőbbi oltására. (Ez aztán a fasza stílus, a vérbő fogalmazás!)

– Emberfia! – szólalt meg Isten hirtelenében, váratlanul, s tűnődve tette le a korsót az asztalra, majd rámtekintett. – Árudd már el, olyannyi sok oktatás, magyarázat után, mi a te tulajdonképpeni véleményed az életről. Tudod: a létezésről mint olyanról...

Elgondolkozva szürcsöltem az italom, s kissé eltöprengtem a dolog felett. Az ÚR türelmesen várt. Gondolataim ezirányú összetételése azonban eltartott egy ideig.

– Nos – kezdtem bele nagy sokára –, az ember élete, mivel én csak ránk vonatkoztatva tudok a létezésről beszélni, tehát az ember élete akár a libikóka. Egyszer fent, egyszer meg lent.

Rápillantottam, mit szól ehhez. Csak nézett továbbra is kitartóan.

– Ritka szerencse – folytattam –, ha valakinek egész életében csak a »fent« jut. S ritka pech, ha egész életét »lent« kell töltenie.

Nem is rám nézett már, hanem a sörébe.

– Viszont – fűztem tovább gondolataimat – ez is lehet viszonyítás kérdése, mint bármi más ebben az életben. Rossz annak, aki csak »fent« tartózkodik, mert óhatatlanul elér egy pontot, ahonnan csak lefelé tarthat. S minél magasabbról teszi ezt, annál meredekebb a zuhanása. S valahol reményteli annak, aki »lent« volt, mert ő is el kell érjen egy olyan mélypontra, ahonnan már csak felemelkedni lehet. Már ha képes rá, persze. Embere válogatja.

Isten lehunyta a szemét. Gondolkozott. Nyilván a tétel igazságtartalmán.

– De – siettem egyből hozzátenni – ez is csakolyan eszmefuttatás, mint bármely másik, s lehet, hogy éppen annyit is ér. Merő filozófia. Az ebben érintettek a kérdésről nyilván egészen másként vélekednének. A kanális aljából tekintve a kuka a mennyország...

Ridegen elmosolyodott. Felhajtotta a maradékot. Látván ezt, én is hasonlóképpen cselekedtem. És közben nagyon szerettem volna az Ő véleményét is hallani erről a kérdésről. Hogy Ő maga mit is gondol egészen pontosan mindarról, miről most engem faggat.

Valószínűleg ez volt az, amit Ő a leginkább nem szeretett volna.

Isten gondolataiba egyedül Isten láthat bele. Sajnos, vagyok kénytelen rögtön hozzátenni. Persze a fene tudja...

Az ember még a maga gondolataival sem bír meg olykor.

Gondoljátok csak el a szitut, ha az ÚR minden húzását már előre tudni lehetne, hogy milyen unalmas is lenne akkor az élet. Ellene tenni úgysem lehetne semmit. Viszont megszűnne minden izgalom.

Isten úgy jó, ahogyan van.

De mi akkor a helyzet magával az emberrel?

Az ember gondolataiba, fűztem tovább eszmémet magamban, kizárólag Isten és önmaga láthat. A szívébe viszont, egészítettem ki rögtön a tételt, egyedül Isten képes.

A szív éppolyan titokzatos jószág, mint Isten maga.

Felnéztem *Rá* ekkor, aggódva kissé, hogy esetleg – biztosan – tudja, hogy miféle gondolatok is kergetik egymást itt a fejemben. De hát bármennyire akarnám is előtte titkolni, úgysem menne. Istent nem lehet átverni. Pedig csak kísérleteztek már ezzel jóegynéhányan.

Ugyanígy velem is tökéletesen tisztában volt. Megbocsátóan mosolygott az arcomba:

– Emberfia, te nagy simlis vagy!

Elismertem, hogy ez így igaz. Amiből viszont még nem következik, vélekedtem, hogy *Ő* ne lenne szintúgy az.

Ezt meg *Ő* ismerte el.

– Visszatérve az eredeti kérdésre, *URam* – fogtam újból hozzá gondolataim verbális leképezéséhez –, az élettel szemben szerintem csak veszíteni lehet, esetleg megalkudni vele. Nyerni kép telenség...

Az élet egyetlen és legfőbb értelme, hogy nincs értelme. Képzeljétek csak el, ha volna!...

Életünknek egyetlen értelme az a szikár tény, hogy az nincsen megadva, s hozzá az a varázslatos lehetőség, hogy mi azért adhatunk neki.

Az élet legszimpatikusabb vonása – és emiatt Isten nem győz elégszer gratulálni tulajdon magának –, hogy nem tart örökké. Hogy egyszer mindennek pusztulnia kell, egyszer mindenkinek csak meg kell halnia.

A halál intézménye szükségszerűen jó dolog. Szükségszerű is, és jó is.

Isten elismerte mindezt.

– És mindezek ellenére – vagy talán éppen ezért: az élet szerintem alapvetően jó dolog. Mert hiszen nem minden rossz automatikusan, ami értelmetlen.

Ehhez azért már szükségesnek tartott valamit hozzátenni.

– Az élet, emberfia – kezdte, miközben a söröskorsót forgatta a kezében, összehúzott szemekkel fixírozva azt –, az élet csakúgy viszonylagos valami, mint maga a megítélése. Hogy van-e egyáltalán értelme, meg efféle marhaságok. Lássuk hát! Létezik, ugye, az általános szóhasználatban a jó meg a rossz. A rossznál jobb a jó, a jónál jobb a még jobb, a rossznál rosszabb a még rosszabb. Na de: a még annál is rosszabbnál azért csak jobb a rossz! Érted? Viszonyítás! Ezen az alapon tekintve a dolgokat lehet a rossz is jó, meg ugyebár fordítva. Attól függ, mit mihez mérsz. Az egész hóbelevanc, az egész teremtet világ úgy, ahogyan van, csak viszonyítás kérdése. És ha valaki helyesen nézi a dolgokat, helyesen viszonyít, az neadjisten még akár boldog is lehet. Hát ez ilyen – fejezte be, elégedetten rám kacsintva. – Nem rossz egy logika, mi?

Vigyorogtam az egészen, bár szédültem kissé az imént hallottaktól.

Élénk zaj hallatszott ekkor a bejárat felől. Odakaptuk mindketten a fejünket, és egy csapatnyi igencsak jókedvű legényt láttunk betántorogni az ajtón. A csapos sebtében megkerülte a pultot, s cseppet sem barátságos arccal került elébük.

Élénk vita kezdődött a két fél között.

– Meglátod, itt balhé lesz! – súgtam oda Istennek. – Jól eldöngetik a fickót, ha sokat jártatja a száját. Mi az ezeknek?... Bunyószag van a levegőben, *URam*...

Szó se róla, szívesen megnéztem volna egy kis pankrációt. Az ilyesmi hozzátartozik a falusi folklórhoz éppúgy, mint a söntésbéli hagyományokhoz.

Meg persze bárki individuum alkohol alapozta viselkedéskultúrájához.

– Ááá – mondta erre Ő –, aligha. Szépen elmennek, ahogyan jöttek. Nem lesz itt semmi gond, meglásd!

– Tényleg? – csodálkoztam kissé csalódottan. A kocsmajátóban mellékelt ábra mindenestre még mindig mást mutatott.

– Ha mondom! – nézett rám Isten komolyan.

És valóban. Úgy történt, ahogy megjósolta. Akár a korcsmáros rendelkezett valami hihetetlen meggyőző erővel, akár valami más játszott közbe, de tény, hogy a seregnyi kapatos ifjú némi morgással ugyan, de mégiscsak jobb belátásra tért, és bajszuk alatt elmormolt félmondatok kíséretében szép nyugiban elhagyták a helyiséget. Az emberek kőmerev arccal fordultak vissza asztalaikhoz, amiképpen tették volna ezt akkor is, ha a csapos netán terítékre kerül. A kimérőemberke visszatért a pultja mögé, Isten pedig újfent meghúzta a maga korsóját. Jómagam ekkor vettem csak észre, hogy töküres kupáink, mialatt én az előbbi, vészterhes szitura figyelmeztem, újból megteltek.

Rá ugyan nem kérdeztem, mert magánügynek véltem, de mégis biztos lehettem afelől, hogy az ÚR akaratából maradt itt el az izgalmas csihipuhi. Nem kérdeztem rá, pedig gondoltam, hogy várja. Ehelyett egészen más felől érdeklődtem.

– Elárulnál nekem, tudatlan emberpalántának valamit? – fordultam váratlanul feléje.

– Nyögjed bátran! – bízott.

– Krisztus azt mondta Péternek: „Neked adom a mennyeknek kulcsait. Amit oldasz itt, a földön...”

– Allegória csupán – vágott közbe. Már hogyné, gondoltam ekkor: az isteni kegyelem, az meg bizonyos az Újszövetségen végigvonuló *toposz*. Avagy lelki *tapasz* tán, bármi kétséget apasztván. Ő eközben kikezdhetetlen nyugalommal folytatta. – Amit most elkezdted itt idézni, annak a folytatása ezt elég világosan meg is magyarázza. Azok a kulcsok nem tényleges zárszámok; Simon Pétert nem úgy kell elképzelni, mint aki egy kissámlin ül a mennyország kapujában, és vagy beenged, vagy pedig az alagsorba küld, Luci bácsihoz. A kulcsok itt magát a kegyelmet jelentik, és nem csupán Péternek, hanem éppúgy az összes apostolnak joga van hozzá. Akinek bűnét elengedik, megbocsáttatik az annak; akiét megtartják, megtartatik.

– Előállhat-e olyan eset, hogy egy apostol, vagy akárki más akár, aki igaz keresztyén, megtartsa a másikat bűneiben? Hogy gúzsba kötve hagyja az ő lelkét?

– Nem.

– Akkor hát minek kellett most ezt hozzátenned?

– Mert csak így kerek a mondat. Így olyan szépen hangzik, nem?

– Csak ezért?

– Persze. Így esztétikus. *Én* ugyanis az esztétika Istene is vagyok. A retorikáé éppúgy. Megint tanultam valamit.

– Na és a pápa? – tettem fel az engem már oly régóta nyugtalanító kérdést. – Jogosan nevezi magát Krisztus földi helytartójának?

– Van, ami ellene szól? – kérdezett vissza, *Önmaga* és népe régi jó szokásához híven.

– Csak annyi, amennyi mellette.

– Na látod!

– Mit? – kérdeztem meglepetten.

– Aki elfogadja: elfogadja; aki meg nem, az nem.
– Kinek a pap, kinek a papné? – érdeklődtem.
– *Nekem* speciel a Schulcz Gizi... – hagyta rám. – Ahogy mondod. Akinek kell a pápa: egészségre! Akinek meg nem kell, hát annak nem kell. Az égegyadta világon semmi köze ennek az intézménynek a *Hozzám* való hithez.

– Tudod, hogy nem válaszoltál a kérdésemre?
– Tudom.
– És nem is akarsz, ugye?
– Vág az agyad, fiú! – váltott át egyszeriben az „emberfiá”-ról egy új megszólításra. – Csak-hogy végre rájöttél!

Hát ami azt illeti, tényleg ideje volt.

– Volna itt még valami, Uram – nyugtáztam az új megszólítási formát. – A Sátán. Nekem állandóan azt tanították, hogy a Sátán maga a rossz. A testet öltött – vagy esetleg testetlen – gonosz. Igaz ez?

– Igen.
– Viszont ha viszonyítunk, akkor ő is lehet jó?
– Elvileg talán lehetne – merengett el egy kissé –, csak nemigen szokott.
– Nekünk azt tanították, hogy a Sátán az emberiség esküdt ellensége, az elvesztésünkre tör – emlékeztem hangosan. – „Kezdetektől embergyilkos ő.”

– El ne hidd! – nevetett jóízűen Isten. – Könnyű mindent az ő nyakába varrni. Az ember tör tulajdon maga elvesztésére. Nemrég beszéltem vele – itt óvatosan rámsandított, de meg sem rezdültem –, s néha már alig győzi a fejét kapkodni, annyi hülyeséget vágnak hozzá. Csuklik egyfolytában, annyit emlegetik szegényt. Nem győzi szódobikarbónával.

Ezen persze én is göcögtem egy szájelhúzás erejéig.

– És *Veled* mi a helyzet? – váltottam témát. – Azt már tisztáztuk korábban, hogy mert Istent nem tudjuk elfogadni, nem Isten hibája, hanem az embereké. S azt is, hogy a jóság tulajdonképpen a *Té* egyedüli kiváltságod, mi legfeljebb hiábavalóan erőlködhetünk...

Igen, válaszolta, mindez így igaz.

– Viszont van itt valami, amit nem értek – lendültem ekkor támadásba. – Jézus, aki pedig egy *Veled*, egy ifjú megszólítására úgy reagált, hogy: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, egyedül Isten.” Ha viszont *Ő* egy *Veled*, akkor ő mégiscsak jó. Vagy ez egyfajta szerénység volt a részéről, hogy olyasmit állított, ami nem igaz? Ha esetleg megmagyaráznád...

Szívta egy kissé a fogát, láttam. Töprengett, belemenjen-e velem egy ilyen témába. Nagyon a nyelvén lehetett egy „mi közöd mindehhez?” beszólás.

Aztán csak elszánta magát.

– Jézus – kezdte hát – bármennyire is egy *Velem*, bármennyire is Isten, mégiscsak emberi testben volt itt jelen, tehát a végtelen és a leképezhetetlen Szellem ekkor egy véges idővel rendelkező, minden szempontból korlátolt emberként testesült meg. Márpedig az ember bűnnel fertőzhető teremtmény. Jézus bűntelen volt ugyan emberként is, de mégiscsak esendő ádami vadékként ténykedett a Földön. Ezt a megjegyzést tehát, amit az imént felvetettél *Nekem*, csak azért tette, hogy a testet öltött Istent még véletlenül se azonosítsák a Mindenhatóval, az Örök-

kévalóval, aki tulajdon lényegében soha meg nem fogható, s be nem korlátozható. Mert a test máris egy nagyságjel a testetlen irányába. Az abszolút Szellem javára. Ő jó. A megtestesült Isten emberként bűntelen ugyan, de nem mondja magát jónak. Mert lehetősége volna – emberként! – hibázni is. Istennek, a Mindenhatónak ilyesmire esélye sincs. Ő nem tévedhet soha semmiben. Benne nincs semmi iránt kétely, és nincs bizonytalanság sem. Ha akár csak egyetlen mikroszekundum erejéig is Isten kételkedni tudna, Ő, aki a hitnek tárgya és forrása – nos, akkor az egész teremtés, úgy ahogyan van, összeomlana. Mert az alapja robbanna szét. Egy századmásodperc vagy tizenötmilliárd földi év a végtelen időben létező Örökkévaló szempontjából teljesen mindegy. Ő saját maga felől teljes bizonyosságban van, és amiképpen az emberek szívébe, májába, veséjébe lát, úgy *Önmagával* sincs e tekintetben semmi problémája. Isten csak jó lehet, és csak Isten *Maga* lehet jó, mert ezt maga az Isten állítja. És Ő már csak tudja.

– Nofene – jegyeztem meg erre csendesen.

– Bizony fiú, így van ez! – folytatta – Bármennyire hihetetlen is az egész, Jézus hivatalból nem mondhatott erre mást, csak amit ott, akkor kijelentett. Igazat mondott úgy, hogy ezzel sem az embert, sem pedig Istent nem cáfolta. Érthető?...

Már ugyan mi volna az e világon? – fakadhattam volna ki erre kissé kétségbeesetten.

Az Isten sem ismerhette ki magát olykor az Örökkévalón.

A hallottakat bizony még emésztennem kellett. Istennek elég csekély számú olyan magyarázata adódott, ami valami módon le ne taglózott volna egy időre, s ne okozott volna komoly fejtörést. Persze Ő meg nem véletlenül adott nekem ilyesféle magyarázatokat. Alaptételei közé tartozott: ha már van eszem, használjam. Ha már egyszer van fejem, derült rajtam olykor, csak hadd fájjon néha. S inkább fájjon az a fő, semmint elveszítsem egyszer.

Isten, mint arra rájöttem, egyvalamit nem bír különösképpen az emberekben: hogy állandóan kíváncsiskodnak. Az embereknek meg egyvalami bassza a csőrét Istennel kapcsolatban: hogy Ő mindent tud. Akár még előre is. És ennek ellenére, vagy tán éppen ezért, miképpen Isten nem akar meglenni az emberek nélkül, éppúgy az emberek sem tudnak meglenni Isten nélkül.

Isten sem tudja, miért...

De ami a nagyobb baj: én sem.

Akkor tehát már ketten nem tudjuk, állapítottam meg rezignáltan.

Éjjel tizenegyre keveredtem csak haza – alaposan beállítva méghozzá. Tény és való – és e hi-temben ez a görbe este csak megerősített –, hogy Isten jobban bírja, ha kell, bármiféle gyalgó földi élvezet gyakorlását, mint akármelyik ember. Mert a bortól víg az asztal: ha búslakodsz, megvigasztal, nem el- hanem ottmarasztal, s jókedv által felmagasztal. Szóval hogy Isten szemlátomást nem csinált *Magának* semmi problémát a korhelykedésből.

Már persze hogy: *Neki* ez nem bűn...

Teltek-múltak a napok, és én egyre csak vártam, hogy Isten teljesítse a nekem tett ígéretét, és hozzon össze minden rossz eredendő okával, minden gonoszság kiagyalójával és mozgatórugójával, a Sátánnal.

Na, arra ugyan várhattam egy darabig.

Hiszen az ÚR megmondta: egyelőre nem tartja időszerűnek a találkozót. Majd. Valamikor. Mikor majd úgy tartja őisteni kedve. Csak hát lesz-e türelmem azt kívárni? Őszintén reméltem, hogy lesz.

Ezt valószínűleg Isten is csak remélhette.

Az egyik szép nyári estén – szép volt amúgy mindegyik – hazaérve a munkámból kissé rendbe szedtem magam, és elhatároztam, bumlizok egy csöppet a fővárosban.

Az esti Budapest valami csodaszép.

Élvezni akartam kissé az életet. Úgy éreztem, ez a legkevesebb, ami megillet. Márminthogy mindkettőnk: az életet és engem is. Az életet, hogy élvezzék; engem meg az, hogy élvezzem.

Csak úgy bandukoltam hát a Nagykörúton. Céltalanul – és egy kissé vaktában is...

Mindenfelé neon, kivilágított hirdetések, sziporkázó feliratok, szivárványban villódzó fények tömkelege. Az utakon viszonylag kevés autó, a járdákon viszonylag sok ember.

Éjszaka is él a város. Még inkább, mint nappal. De ez egy másfajta élet.

Boldog és kevésbé boldog párokat láttam andalogni, sétálni mindenfelé. Fiatalokat és középkorúakat egyaránt.

Az öregebbek ilyenkor már tévéznek.

A vehemensebbje meg inkább kefél valahol.

Közeledve a Margit hídhhoz vettem észre azt az ominózus szórakozóhelyet, amit azóta sem tudok – de meg nem is akarok – elfelejteni. A benne történeteket persze mégúgy sem. Nem, nem – hát azt nem is lehetne.

Mikor megpillantottam, valami ellenállhatatlan és megmagyarázhatatlan erő arra készítetett, hogy csak úgy megálljak a bár bejárata előtt. Jó ideig csak hallgattam a bentről kiszűrődő zenét, vizslattam a ki- és belépőket, és közben egyre azon töprengtem, hogy mi a fene lehet, ami engem arra bír, hogy immáron percek óta toporogjak egy bár bejáratánál, akár egy posztoló rendőr.

Végképp nem értettem sem magamat, sem pedig a szituációt.

Végül is meguntván az értelmetlen pózolást az utcán, elhatároztam: bemegyek, megnézem, milyen is az élet odabenn. Ha már egyszer itt vagyok...

Nemes elhatározásom következtében a jövő meglehetősen furcsa dolgokat tartogatott számomra.

Isten úgyszintén. Valószínűleg nem akart lemaradni a jövő mögött... De nekem abban a pillanatban egyikük sem jutott eszembe.

Az ember egyfolytában a jövő szem előtt tartását hangsúlyozza, de azért csak a jelennek él.

Beléptem tehát a bárba. A félhomályban villódzó színes diszkólámpák lappangó, sejtelmes fényei biztosította gyér és ekképpen pulzálón ritmizált világának segítségével konkretizáltam a bárpult pontos elhelyezkedését. Nagy levegőt vettem, és elindultam arrafelé. A pult előtt sorban húzódó magasított forgószékek közül mindössze kettő volt foglalt. Mindenki, akinek ereiben legalábbis vér folyott, az egy, ezen vért pezsdítő diszkószámra lejtette, ropta a táncot a parketten. Az a két kissé homályos alak, akik a pultnál ragadtak le – egy nagyjából 20 körüli srác, és nálánál csak valamivel fiatalabb csaj –, a jelekből ítélve teljesen belefeledkeztek magukba. Mohón csókolták egymást. Alig lehetett kivenni, melyik végtag kihez is tartozik valójában: mint egy reménytelenségig összegubancolódott Laokoón-csoport. Számukra megszűnt a bár, az egész terem, a tömeg, a zene, a velük éppen szembenálló és poharakat törölgető mixer, s én is, aki szinte felfaltam őket a szememmel. Szóval úgy nagyjából az egész világ. Tudtam én nagyon jól már tapasztalatból, hogy ilyen pillanatokban csak és kizárólag a másik a fontos. Én is voltam már így párszor, én is voltam valaha fiatal – mosolyogtam keserűen mind az összes húsz évemmel a hátam mögött, majd a már levetett zakómat egy hanyag mozdulattal a mellettem lévő székre dobva a kitartóan rámbámuló mixerfiú felé fordultam.

– Egy kólát kérek.

A fehérruhás alak enyhe fejbiccentéssel vette tudomásul rendelésem megtörténtét, majd a háta mögött álló hűtőhöz lépve egy háromdecis Pepsit vett elő. Halk cuppanás, és a kupak már le is fordult az üvegszájról, minekutána a hozzáértő kezek egy villámgyorsan előkapott pohárba öntötték át az üveg tartalmát. Halkan pezsgett a feketés-barnás folyadék. A fickó elém tette, miközben másik kezével egy alátétet helyezett a pohár talpa és a pult üvegsíkja közé.

– 35 forint lesz.

– Igen, azonnal.

Kotorásztam egy kicsit a zsebemben, majd az előhalászott maréknyi apróból kiszámoltam negyven forintot, és az elibém tartott tenyérbe nyomtam. A kéz gazdája egy halk és mindenemű lelkesedéstől mentes „köszönöm”-öt mormolva lépett odább, és miután a pénzt a kicsusszanó fiókba helyezte, rendületlenül folytatta tovább a pohártisztogatás számomra cseppet sem érdekesítő munkáját.

Felemeltem az üdítő nedűvel telt poharat, és egy jókorát kortyintottam a tartalmából. A hidegen pezsgő folyadék kellemesen hatott. Mi több: egyenesen jólesett. Melegem volt kissé. Más nem is igen éreztem ekkor. Nem tudtam, hogy istenigazából mit is keresek én itt azonkívül, hogy csak úgy itt vagyok. Hogy csak úgy vagyok. Időmet töltöm, pénzemet költöm.

Eszméletlen...

Szemben velem, a pult túloldalán, a mixer háta mögötti falszakaszt teljes egészében tükör borította, illetve ha teljesen pontos akarok lenni, sok-sok tükörcsempe. Odapillantottam, s végigmértem magamból azt, amit a tükör láttatni engedett, és rövid vizsgálgódás után megállapítottam: annak ellenére, hogy néha magával Istennel van szerencsém társalogni, csakolyan átlagos ember vagyok, mint akárki más, aki ebben a bárban, ebben a városban, ebben az országban létezik. Egy pont vagyok csak a sok egyéb pont között. Egy nagy halmaznak vagyok csak a része. Egy apró csavar a gépezetben...

De ez most egyáltalán nem zavart. Egyszerűbben: semmi nem zavart.

Telítve voltam valamiféle passzív elégedettséggel.

– Helló!

A halk, de egyben határozott köszöntésre első pillanatban nem is reagáltam. Konstatáltam egyből, hogy női hang, és azt is, hogy nem ismerős. Két teljes másodpercig abban a hitben ringattam magam, hogy talán nem is nekem szólt, egészen biztosan valaki másnak, akit én ugyan nem látok, de szólhat éppúgy a mixernek is... egyszóval akárkinek, épp csak nekem nem. Ám a pillanat múltával már tudtam, éreztem égető bizonyossággal, hogy a köszöntés mégiscsak nekem szólt az imént – azt bizony nekem szánták. Furcsálltam kissé a dolgot, mivel ezt pár másodperccel megelőzően még a szembenlévő tükörfelületet bámultam, amiben beláthattam az egész termet, s nem láttam bárkit is a bárpulthoz közeledni... De hogy az a valaki, aki most rámköszönt, itt áll közvetlenül mellettem, afelől nem volt már szemernyi kétségem sem.

Felnéztem hát poharamból, és a hang irányába fordultam.

Azon nyomban kizökkentem eddigi, egyhangú kedélyállapotom generálta közönyömből. A szemem tágra nyílt a csodálkozástól – s a csodálattól is egyben.

Szó ami szó: egyszerűen leesett az állam.

Lenyűgözően csinos, s mindamellettt fantasztikusan – igen, nincs más szó rá: elragadóan szép leány állt az enyémmel szomszédos szék mellett, szemlátomást arra várva, hogy intsek végre: foglaljon csak helyet nyugodtan. De én nem intettem. Mindenről elfeledkezve csodáltam meg az elbűvölően szép, szabályos arcot, a kicsiny, de nem pisze orrocskát, az érzéken rubintszín, de nem rúzsozott ajkait, mely mögül kiragyogott a tökéletes, hibátlan és hófehér fogsor; a hosszú szempillákat is, a mesteri módon remekbe ívelt szemöldökpárt, amelyek határozottan kiemelték a kíváncsisággal elegyes tartózkodást tükröző tekintetet, a reám szegeződő igen nagy szemeket.

Ezekután végigmértem a leányt, de korántsem a szokásos kimért, távolságtartóan hűvös pillantással, hanem ámuló, már-már rajongó tekintettel. A látvány – hogy finoman fogalmazzak – igen kedvemre való volt. Sőt!

Az enyhén kivágott fekete blúz alatt kirajzolódó telt keblek, a karcsú, de nem aránytalanul elvékonyodó derék, a tökéletes ívelésű csípő, és a mintaszerűre formázott hosszú, karcsú lábak, melyeket már röviddel térd felett láttatni engedett az ott abbamaradó fekete szövetszoknya, kivívták csodálatomat. Maga a láb alapbarna harisnyában feszült, még jobban érvényre juttatva ezzel az egyedülállóan tökéletes formát. Ezek a csodaszép lábak aztán fekete topánban végződtek. A derekat a sötét ruházattól élesen, de korántsem kellemetlenül elütő széles, királykék öv fogta körül. A megragadóan szépséges arcot hihetetlen módon rőt színben játszó mélybarna, enyhén hullámos és egyben vállig érő hajzuhatag foglalta keretbe. A lány haja tehát, s ilyet eddig sohasem láthattam még, érettbarnába hajlóan sötétvörös volt. Hajszálanként változó színorgia: a természetes bronz milliónyi árnyalatának fantasztikus kompozíciója nyújtotta azt a hihetetlen összhatást, ami oly csodálatossá és kivételessé tette. A bal vállán egy kis retikül pántja nyugodott. Összességében az elém táruló látvány egyszerűen lenyűgözött. Éreztem, tátva marad a szám.

– Megengeded, hogy leüljek? – tette fel lágyan zengő hangján a már várható kérdést a lány, mikor belátta, oly mértékben belefeledkeztem én az ő leplezetlen bámulatába, hogy végül elfelejttem helyet kínálni.

– Persze, természetesen – jött meg erre a hangom, és miközben az ismeretlen szépség felká-

szálódott a mellettem lévő székre, én megpróbáltam azt a bénító érzést lerázni magamról, melyet ez a kábító látvány idézett elő bennem az imént. De nemigen sikerült. Szó szerint értve is káprázott tőle a szemem.

A lányon semmilyen ékszer nem volt, leszámítva a fülében lévő ízléses klipszeket, melyet csak félig-meddig engedett láttatni a ráhulló hajkorona. Egyik keze a retikült fogta, másik a bárpulton nyugodott; éppencsak hosszúnak mondható körmeit színtelen körömlakk tette csillogóan fényessé. Bőre, a vörösökre olyannyira jellemző tejfehértől elütően épp csak enyhén világos, de mégis: teljességgel természetes volt.

A bárpult túloldalán maga a mixer is elkerekedett szemekkel bámulta a jövevényt. Döbbenete egyelőre jólesett nekem, mert ebben bizonyítékát láttam annak, hogy nem én bennem volt a hiba, mikor mindenről elfeledkezve, szájátva meredtem erre a tüneményre, hanem ez a leány valóban rendkívüli szépség. De vajon miért szólított meg éppen engem? Mit akarhat? Talán csak egyedül van, és beszélgetőpartnerre van szüksége, aki még esetleg táncba is viszi akár?... De hát egy ilyen fantasztikus leánynak hogyhogy nincsen barátja? Tapasztalataim szerint az ilyenről alig lehet levakarni a fiúkat. És nálamnál sokkalta csinosabb srácokat is találhatott volna, ha csak egy kicsit is körülnéz.

Még akár itt a bárban is.

Miért pont én?

A fiatal pár itt, mellettünk, továbbra is teljesen elmerült a szerelem sehall-selát mámorában, a táncolók pedig földöntúli extázisban riszálták derekukat a szupergyors ütemre.

Én pedig ott álltam egy szupercsinos lánnyal.

Szép kis história.

A mixelő srác őszinte, nyílt csodálata ha a lánynak nem is, de nekem már kezdett kínossá válni. Elvégre a leány engem szólított meg, mellém ült le, és noha az égvilágon semmit nem tudok róla, valamiképpen mégis hozzám tartozik. Valahogyan vissza kellett hát szállítsam az ámulatba belefeledkezett fickót a valós földi világba.

Utóvégre is ő csupán személyzet itt.

Apropó, személyzet...!

– Nem innál valamit? – fordultam a lányhoz a kérdéssel, amire pedig az eddigiek alapján amúgy is tudtam a választ. Akárhogyan is, ez a fiatal teremtés azért jött hozzám, mert partner kell neki ma estére, talán még éjszakára is, és nekem jutott ki ez a megtiszteltetés. Márpedig az ital az ilyesminél elengedhetetlen kellék... Fiatalos hevületem szította tűz izzott fel bennem vágyón. S emésztő szenvedélyem bűvkörébe óhajtottam vonni őt is.

– Hogyne. Egy kólát.

Megdöbbsentett a válasz. Nagyon úgy tűnik, morfondíroztam magamban, mialatt intettem az időközben már magához tért mixernek, hogy két kóla lesz; szóval úgy tűnik, a lánynak egyelőre nem feltett szándéka, hogy egy ismeretlen fiú leitassa, aztán meg tudomisen – illetve: nagyon is jól tudom – mit tegyen vele; kezdetnek valószínűleg csak beszélgetni óhajt. Legyen hát, gondoltam. Tartsuk be hát a szabályokat. Hiszen még a nevét sem tudom.

Egész idő alatt fűrt viszont az a homályos, testetlen érzés, hogy ez a lány ellenben nagyon is ismer engem. Jóllehet még sosem láttam. Rápillantottam. Ő is nézett engem valami számomra

egészen furcsa, talányos mosollyal a szája szegletében. Kissé fölényesen, kissé hamisan. A tekintete most egyenesen szembetalálkozott az enyémmel.

És csupán ekkor néztem meg alaposabban is a szemeit.

Nem vagyok képes pontosabban meghatározni, mint hogy ez a szem zöldesszürke volt, valamiféle sötétebb háttérszínnel pettyezetten. És mindamellettt tökéletes védőhálónak tűnt a szurkafekete szembogara körül. Semmiféle érzélem, gondolati vetület nem látszódott rajta. A lány csak hanggal és mimikával operált. A szeméből nem lehetett kiolvasni semmit. A tekintete nem engedte ezt meg. Hermetikusan zárta el és védőn rejtette a lényegét.

Mint egy válaszfal állt ő- és énközöttem.

Akár egy szürkés ólomcsepp. Rezzenetlen.

Egy kissé zavarba jöttem ettől a felfedezéstől, majd finoman elkaptam a tekintetem, nehogy vizsgálgatásom túlzottan feltűnjön neki, habár a mosoly, ami kiült ekkor az arcára, nem hagyott sok kétséget nekem afelől, hogy pontosan tudja, mire is gondolok.

Varázslatos egy boszorkány ez – villant az agyamba. A szónak minden értelmében az. Kitalálja itt nekem a gondolataimat.

A szorgosan munkálkodó mixert néztem, ahogy az újabb két kólát kibontja, poharakba tölti, és elénk rakja. Majd egyszerűen leragadt velünk szemközt, még a fizetésről is megfeledkezett. Én nem. Habár egyértelmű volt, miért is áll még ott, lecövekelve, hiszen egyre csak a lányt bámulta, szinte ette a szemével; én, magamat is megnyugtatóan arra magyaráztam számomra már egyre kellemetlenebb ottlétét, hogy a két üdítő árát várja. Egy százast rántottam elő az ingzsebemből, majd egy határozott mozdulattal a markába nyomtam. Megrezzent, azután csaknem bocsánatkérő mosollyal lépett odébb, s miután elrakta a pénzt a kasszába, furcsán maga elé somolyogva folytatta üvegtisztogatási munkálatait. Hogy fülelhessen, azt a tánczenében tomboló hangerő amúgysem teszi lehetővé számára, elmélkedtem megkönnyebbülten most, hogy a leányzóval végre-valahára magamra maradtam.

A bárpultnál tanyázó szerelmespár szerintem hosszú időt követően most vett először levegőt, ugyanis szétváltak egy pillanatra, majd e röpke kényszerszünet múltán újólag a szerelem mély vermébe zuhantak.

Folytatták, ahol abbahagyták.

Most már határozott kíváncsisággal a szememben fordultam a szomszédos szék, illetve az azon helyet foglaló alak felé. Két megoldás közül választhattam. Vagy elkezdem én a beszélgetést, de akkor csupán az általánosságok után kérdezhetek rá egyenesen bizonyos dolgokra; vagy esetleg hagyom, hogy ő maga kezdje el –, és akkor talán egyből megtudhatom, minek is köszönhetem én ezt a megtiszteltetést. Meg hogy ki is ő valójában, miért van most itt, mit is csinál úgy egyébként, és miért pont engem szúrt ki – igen, hogy miért, miért, miért pont én...

Magyarázatot jelen szituációban csak ő *adhat*, ha akar – azt én el nem várhatom.

Ám a magyarázat, ami itt következett, minden volt, csak az nem, amivel valaha is számolhattam volna.

– Beszélni szeretnél volna velem – szólt egyszerre csak a leány, és letette a poharát. Rámnézett.

Erre aztán én is hasonlóképpen cselekedtem, alátétet mellőzve; üveg koccant halkan üveghez, miközben kérdő pillantást vettem a partneremre.

– Én? Veled? Beszélni?! – adtam hangot döbbenetemnek. Jócskán elkerekedtek a szemeim. – De... hát... ki vagy te...? – makogtam elhűlve.

Ő továbbra is csak nézett rám kitartóan, komolyan, mintha arra várna, hogy a pillanatnyi rövidzárlat után felkiáltssak: Hát persze, hogyan is lehettem ennyire hülye, már világosan emlékszem...! De miután ilyesmire aligha számíthatott, végül is csak maga volt kénytelen rávezetnie a megoldásra.

Tekintete a szemembe mélyedt. Hűvösen néma, bénítóan talányos kifejezés sugárzott felém az ő szeméből. Rabul ejtett. Akárha megbabonázott volna: hipnotizáltként meredtem rá. Eközben mixerünk, látván, hogy új vendége most nemigen érkezik, hátrament valamiért a raktárba; a fiatalok még mindig ugyanúgy nyalták-falták egymást, miközben a zene most ért egy rendkívül vad szakaszához: a táncolók járták, mintha nem is emberi testek lennének. Én pedig mindközben néztem, egyre csak néztem egy számomra ismeretlen lány szemébe, aki azt közli velem szembe, hogy ezt a találkozót én kívántam, jóllehet én erről nem tudok. A tekintete horogként kapcsolódott az enyémbé, nem engedett el. Így hát továbbra is csak néztem csodaszép, de érzéketlen szemeit.

Majd ez a szem egyszeriben megváltozott.

Láng lobbant benne, jéghideg tűz, valahol nagyon mélyen, és a tekintetén át belém csapott. Mintha megégetett volna. A szemének színe lassan, fokozatosan átváltott tiszta zöldbe, majd zöldről barnára komorodott, ezt követően pedig tiszta feketébe. Feketébb lett, akár a korom. Feketébb, mint az éjszaka. Feketébb, mint a világűr oldatlan sötétje.

Abszolút fekete lett.

Egybeolvadt a szembogarával. Félelmetesnek tűnt.

És továbbra is csak nézett rám kitartóan, tekintete feneketlen mélységeket fogott át, tárt elém, plántált át belém.

És ekkor valami derengeni kezdett bennem. Úristen, csak nem...?!

Mintha megérezte volna gondolataimat, elengedett a nézésével. És rögtön válaszolt is a ki nem mondott kérdésemre.

– De igen. Én vagyok.

– Te vagy hát...

– Satanah – fejezte be helyettem éles, metsző szóval, de egyben lágy, csaknem szeretetteljes hangsúllyal. Szava így szisszent, akár a korbács; végigvágott rajtam, de nem fájt. Csupán megdöbbsentem.

– Szóval te vagy az – szólaltam meg nagy sokára. Hirtelenében nem tudtam mást mondani. Üres lett az agyam, mintha csak átmosták volna, s most szárítón szikkasztaná valami forró légáramlat. Eszméletlenül hülyén éreztem magam. Emberekkel, ha kedvem is volt hozzá, mindig el tudtam beszélgetni. Istennel nagyszerűeket vitáztam. Na de a Sátán! Az valami egészen új, valami egészen más! Számomra teljességgel ismeretlen mennyiség, megfoghatatlan fogalom.

És ráadásul nőalakban!

Nem tudtam hirtelen mit kezdeni vele.

Ő érezte is ezt. És így időt adott, hogy elszánjam magam valamire. Bármire. A poharáért nyúlt, ivott egy kortyot. Körbenézelődött a teremben. Én meg közben mindegyre csak azon

morfondíroztam, mekkora állat is vagyok tulajdonképpen. Hogy hová tehettem a józan eszemet, amikor *ezt* kértem Istentől. Vajon nem lett volna-e sokkal szerencsésebb és hasznosabb, töprengtem ekképpen magamban, miközben a lányt bámultam kissé bamba tekintettel, ha mondjuk azt kérem anno Istentől, hogy bölcsességet adjon, mint hajdan Salamonnak: *Hozzá* hű, bölcs és értelmes szívet, hogy biztos különbséget tudjak tenni jó és gonosz között – az emberi szív rejtelseire, legtitkosabb indulataira is nyitott szem félelmetes képesség lenne. Vagy akár gazdagságot, kimeríthetetlen jómódot. Vagy hatalmat, vagy makkegészséget, esetleg a jövő ismeretét.

Bármi mást, csak nem ezt.

És most itt van.

Nem tudok mit kezdeni a Sátánnal. Aki eközben itt ül mellettem, kólát iszogat, és mindeközben türelmesen várja, hogy valamiféle döntésre jussak az ügyben. Hozzá még úgy olvas a gondolataimban, akár egy nyitott könyvben. Az is igaz viszont, hogy én egy félelmetes, teljes szellemi hatalmával megjelenő valakit vagy valamit vártam. Amiképpen Isten is így szokott nekem általában megjelenni. Sötét ködnek kellene most gomolyognia, s átható, orrfacsaró bűznek kellene elnehezítenie a lélegzetemet. Ehelyett egy törekeny, de csodaszép lány ül mellettem.

És ő a Sátán.

Segítséget kérve néztem most rá. Elvégre neki tudnia kell, mit is ér, mennyit is ér ő; miben is állhatna rendelkezésemre, miben is segíthetne nekem. Felvilágosítást adhatna nekem az ő mi-létéről, kilétéről, tulajdonságairól, gondolatairól, terveiről és cselekedeteiről, véleményéről a világgal, Istennel és emberrel, élettel és halállal, véggel és végtelennel, kezdettel és véggel kapcsolatban. Önnönmagával kapcsolatban.

Kínos zavarban feszengtem egy darabig. Utóvégre nem könnyű beszélgetésbe elegyedni a Sátánnal. Ugyan miről is eszmecserélhetnénk mi most itt egymással? Mi a franc lehetne a mi közös témánk?...

Hoppá! – ugrott be nekem ekkor valami. Hiszen van egy közös ismerősünk, ujjongtam fel magamban. És *Róla* aztán tényleg elég sokat lehet dumálni. Ugyanis eredeti egy alak...

– Beszéljünk akkor Istenről, az Örökkévalóról – nyögtem ki végre, akárha megtaláltam volna egy nehéz helyzetből az egyetlen szóba jöhető kiutat. Más tényleg nem jutott az eszembe hirtelenében.

– Beszéljünk – egyezett bele kedves hangon, miközben szeme a régi színét vette fel megint. S újra csak áthatolhatatlan falként funkcionált ő- és énközöttem, a szellemi és az emberi közt. Az arcán nyugalom, biztató mosoly, valamint enyhe kíváncsiság tükröződött. Ennivalóan kedves és bájos, nemkülönben hihetetlenül emberi volt e pillanatban. És persze a végtelenségig nőies.

Szinte kétségeim támadtak.

Lehet, hogy még a kétségeimet is ő támasztja, tettem ekkor egy merész, de kézenfekvő gondolati oldalvágást. Mert az Úrtól nem támad soha kétkedés.

De mégis, őt bámulva, minden porcikámban, minden sejtemben, és minden egyes atomban, ami csak alkotja testemet, tisztán éreztem, hogy ő az.

Minden másnak képzeltem volna őt, csak ilyennek nem.

Minden másnak képzeltem volna a találkozásunkat, épp' csak ilyennek nem. Egyszerűen le voltam taglózva.

Ő pedig csak várt. Rendben, beszéljessünk hát akkor az Úrról. Ha valaki, hát ő aztán szinte mindent tudhat *Róla*. Amiképp az *ÚR* is *őróla*.

– Kérdezz csak nyugodtan – szólt, bátorító mosollyal kísérve szavait. Nincs pardon, most már meg kellett szólalnom.

– Nem is tudom... – kezdtem nyögve. – Hát, szóval.... mondd csak, te...

Hosszú szünet. Izzadtam. Nem volt levegőm. Idegesen matattam az ingem gombjain.

– Igen?

Érdeklődve várta a folytatást.

– ... Hát, hogy – folytattam, szemlátomást is kínlódva –, ööööhh... Te, tudod mit? Beszéljünk inkább rólunk, az emberekről, Istent hagyjuk egy kicsit pihenni – találtam hirtelen egy kényszeredett ötlettel fel magam, s megtöröltem a homlokomat. Egy merő víz volt.

– Részemről rendben – bólintott erre ő. – Az is egy meglehetősen érdekes téma. A te számodra legalábbis biztosan az... Oké, beszéljünk hát akkor az emberekről.

– És rólad! – szúrtam közbe ekkor mohón. Elbődült bennem a matéria ihlette ösztönlény, és valami hihetetlen merészséggel a jobb karommal átöleltem a derekát. Próba szerencse, vélhettem ekképpen; és Istennek kísértése semmivel sem kellemetlenebb, mint amilyen a Sátán megpróbálása lehet. Merthogy igencsak kellemetes képzeitem támadtak a kezemet az ő oly sok szép és jó dolog ígéretét megtestesítő karcsú derekára fűzve.

Amúgy részéről semmiféle reakciót nem észleltem.

– Helyes, a kettő összefügg egymással. Amiképpen a teremtett világon minden összefügg mindennel. Közvetlenül avagy közvetetten, de az is lehet, hogy mindkét módon egyszerre.

S miközben beszélt, a bárpulton nyugvó jobb kezét odébb helyezte. Rá az én bal kezemre. Mintha villamos áram futott volna végig rajtam. Merészen a szemébe néztem. A tekintetemmel ostromoltam a köztünk lévő szürkés-zöldes védfalat. Le akartam rombolni mindenképpen. És mindenáron.

– Mindent tudni szeretnék rólad – súgtam oda neki szinte félőrülden, teljesen elfeledkezve arról, hogy kivel is beszélek tulajdonképpen. Egyszeriben csak a lányt láttam magammal szemben, egy őrjítően csinos és kíváncsú leányt, azzal az áthatolhatatlan tekintetével, amin én mindenképpen át szerettem volna hatolni. Feléje hajoltam. A számmal lassan, fokozatosan közeledni kezdtem a szájához.

A tekintetének merevsége ekkor feloldódott egy pillanatra. Enyhe csodálkozást láttam benne megvillanni. Aztán a merev álarc visszazuhant. Elfordította a fejét.

– Térj észre, ember! Mi van veled? Elment az eszed?

– Kis híján – suttogtam rekedten. Az adrenalin heve még jócskán a véremben izzott.

– Mit akartál tenni?

– Megcsókolni téged.

– Mire jó az? – csodálkozott érdeklődve. Kósza pillantása átsiklott az arcomon, majd halványan elmosolyodott. A kezét viszont továbbra is az enyémen tartotta.

– Hát... – alaposan zavarba hozott ezzel a nem várt kérdésével. Nehéz valakinek olyasvalamit kielégítően megmagyarázni, amit eleddig még soha nem érzett, mivelhogy nem is érezhetett. Akárha egy vaknak kezdenék áradozni az előttem lévő festmény tökéletesen kidolgozott alakja-

iról, csodálatos színeiről, mesterien árnyalt tónusairól... – Hát, tudod, hogyan is magyarázzam ezt el neked... Tudod, ha mindkét fél, mármint egy fiú és egy lány rendszerint, szóval, ha *úgy* éreznek egymás iránt, vagy... talán még nem is kell *úgy* érezniük, csak...

Elakadtam. Nézttem rá igen jelentőségteljesen és bizakodón, mintha csak azt remélhetném, hogy ennyi zagyvaságból megérthette a szerelemnek, és a szerelem érzése kifejezésre juttatásának tulajdonképpeni lényegét.

– Ez érdekes. Folytasd csak!

– Nos... rendkívül nehéz ezt *neked* elmagyarázni. Tudod, ez valahogy úgy van... akképpen adódik... – próbálkoztam valamiféleképpen körülírni az adott témát, de eközben oldalra pillantván észrevettem a raktárhelyiségből éppen visszatérő mixerünket belépni a bárpult mögé. Azon nyomban elhallgattam. Erre aztán ő is odanézett, de csupán futólag. Nyugtázta, hogy az emberünk visszajött. Majd ismét csak felém fordult.

– Nos hát? – kérdezte kedvesen és érdeklődve.

Nem válaszoltam, csupán a fejemmel intettem a fehérruhás alak irányába.

– Mi a baj? – kérdezte ártatlan hangon. Kis híján felnevettem. Külsőre tökéletes a leány, ám még igen sok mindent meg kell tanulnia, ha a szerepét élethűen óhajtja játszani. Egy igazi – földi – leányzó ezt a mozdulatomat egyből elérte volna. Egyetlen hajtással kiittam a maradék kólát. Ő már korábban végzett a magáéval.

– Gyere, menjünk innen, megbeszéljük ezt, és minden mást is az utcán – súgtam oda halkán. Értetlen tekintetet vetett felém.

– Sétálni akarnál talán? Vagy levegőzni?...

– Igen – vágtam rá egyből határozottan. Most mit magyarázgassak itt neki a bármixerek hihetetlenül éles hallásáról, vagy a négyszemköztiség határozott előnyeiről? – Igen, sétálni szeretnék. De csak ha ez nincsen ellenedre, természetesen...

– Szó sincs róla.

– Akkor öltözz fel – vettem a zakómat és belebújtam. – Odakinn, így estefelé azért már hűvös szokott lenni. Vagy talán ez esetleg nincs is rád hatással? Érzed te a hőmérsékletet?

– Már hogyan érezném. Itt például elég meleg van.

– Az – helyeselttem és leszálltam a székről. – Van valami kiskabátod? Vagy esetleg pulóvered? Kardigán? Blézer?

Egyetlen pillanatig habozott csak.

– Hogyne, máris veszem – nyúlt a háta mögötti székhez, és egy fehér gyapjúpulóvert emelt le róla. Én persze nagyon jól tudtam, hogy ő így érkezett, ahogyan van, és hogy az a bárshék még mintegy tíz másodperce is üres volt, azon ugyan nem volt semmi – de elég hamar túltettem magam az ilyen csekélységen. Ő a Sátán. A fizikai valóságot hatalmában áll néhanap megkeverni. Belebújt az említett ruhadarabba. Csodálatosan jól állt rajta. Hihetetlen kecsességgel és eleganciával szállt le a bárshékről, igazította meg a szoknyáját majd a retikült a vállán, aztán meg végigsimította a haján. Örjítően nőies volt ebben a pillanatban. Éreztem, hogy megfogott. „Na öregfiú, ezt aztán megcsináltad magadnak. Ebből egyhamar aligha mászol majd ki. Ha ugyan kimászol valaha is. Belezúgtál ebbe a testet öltött ördögbe. Ördögöd van, fiú! Vagy legalábbis lesz, ha valamiképp’ le nem állítod magad...”

Ilyesmiken morfondíroztam, miközben begomboltam a zakómat. Majd könnyeden biccen tettem a mixer srác felé, és karonfogva a lányt kísértél vele a bárból. Ki az utcára.

„Na, fiacskám, ez nehéz egy eset lesz. Neked kell majd szép fokozatosan rávezetned egy lányt arra, hogy milyen is valójában lánynak lenni. De ennél izgalmasabb feladat aligha létezik a világon. Megtetézve ezt ez esetben azzal, hogy a leány maga a Sátán. Maga a megtestesült Rossz. De örült jó...”

Ilyesféle gondolatok kavargtak bennem, s örvénylésük szédítő képzetek mélységébe húzta a lelkem. És már ekkor éreztem, már ekkor gyanítani kezdtem kissé ijedten, hogy nem is olyan biztos az, hogy én ebből az egészből ki akarnék evickélni. Valaha is...

Hogy, pontosítottam magamban a felállást, szívem szerint még inkább belemásznék.

Mindig is imádtam a zűröket. Izgalmassá tették az életet. És imádtam a szerelmet is. Az meg élvezetessé tette. De együtt a kettőt, egyszerre?... Kérdés persze, hogy vajon elválaszthatóak lennének-e ezek egymástól... Mert tapasztalataim szerint e kettő csak igen ritkán létezik önmagában. Meglehet persze, én ejtek mindig hibát, hogy ez így adódik.

Oldalra pillantottam.

Komoly arccal haladt mellettem. Nem úgy tűnt, mint aki bármit is szólni akarna.

Vajon, kezdtem neki most egy újabb gondolati sornak, vajon ő mit szólna mindehhez? Elvégre a szerelemhez minimum két félre van szükség. A másik persze ő maga lenne. Kérdés, hogy akarja-e majd. Hogy vágyik-e rá egyáltalán.

Meg persze kérdés, villant belém, hogy az ÚR mit fog vajon szólni mindehhez. Ezt most még csak megbecsülni sem bírtam. De egy-két észrevétele biztosan lenne...

Utóvégre is Isten csak azt garantálta, hogy összehoz engem a Sátánnal. De azt nem, hogy elflörtölgethetek itt vele. Meg esetleg még mást is... Na nem, az biztosan nem menne.

Abba egészen biztosan nem mennének bele... Sem ő, sem pedig Isten.

Pedig de jó lenne, Istenem...

Egymást átkarolva haladtunk az utcán. Kezdetben csak én karoltam át őt, de aztán, talán mert csak így kényelmesebb volt neki, ő is átkarolt engem. Csak most fogtam fel valójában, hogy mily magas egy termet. Legalább 185 centiméter, taksáltam csak úgy, ránézésre. Szép sudár egy lány, az egyszer biztos. Jó sok eső eshetett ott, ahol ő felnőtt...

Ja, kénköves eső, mulattam magamban.

A fejét egyszer csak a vállamra hajtotta, és így sétáltunk tovább. Egyikünk sem szólt bár egy árva szót. Hogy őbenne mi zajlódott le, azt csupán ő és Isten tudhatta. De hogy én bennem mi, azt már magam is nagyon jól tudtam.

Beleszerettem. A Sátánba! Hát, nem sok időbe telt.

Hogy az a jó!...

De vajon miért nem férfiként öltött testet?! Akkor nem történhetett volna ez meg velünk... Feltételezve persze azt, hogy részemről valóban szóba sem jöhet ilyesféle alternatív eshetőség...

Hohó, álljunk csak meg egy polgári szóra! – villant át ekkor az ijedelem az agyamon. Hogy-hogy velünk?! Mi az, hogy: velünk?...

És ezen a ponton elakadtam egy kissé gondolataimban.

Ő is ugyanazt érezné, érezhetné, amit én?

Ő meg belémszeretett volna?

Képtelenség! – hasított belém a józan kétely azon nyomban. Ezt képzelnem szintiszta nagy-képűség. Ha éppen nem örültség.

Oldalra sandítottam, féloldalt fixíroztam az arcát. Különös, boldog mosoly játszott az ajka körül, mely most egyszerre olyannyira forrónak és kíváncsnak tűnt, hogy világosan éreztem, ha sokáig nézem még, nem fogok tudni ellenállni. Talán bizony, futott át az agyamon, a kis bestia éppen ezt akarja. Hogy a testemen keresztül ekképpen a lelkemet is megkaparinthassa. Hogy teljes egész mivoltomban odaadjam magam neki; hogy valóságosan kisajátíthasson magának. Úgy tűnik, folytattam a gondolatsort, visszaretent attól, hogy hagyományos módon tegyen szert rám, mivelhogy látta, hogy Isten engem valami számomra is elég homályos okból kifolyólag feltettebb kedvel: beszélget és elvitáztat velem; így inkább, gondolhatta, kapóra jön majd neki az alkalom, hogy én valamely kiszámíthatatlan belső indíttatástól vezérelten az övele való találkozás lehetőségét kérem majd Istentől, aminek létrejöttékor ő aztán minden erejét és képességét latba vetve kárhozatba ragadhatja majd a lelkem. Ebből levezetve még akár magát a gondolatot is ő ültethette belém hajdanán, márminthogy én övele óhajtsak találkozni. Akkor viszont, álltam rá teljes egészében erre a gondolati vonalra, akkor viszont Isten, aki Mindenható, ezt nyilván látta, észrevette és tudta is. Vagyis: teljesen tisztán áll fel *Őelőtte* a Sátán szándéka. Nincsenek hát titkok, szó sem lehet Isten átejtéséről. És mivel úgy gondolom – eddig legalábbis számtalan jel utalt erre –, *Ő* szeret engem, nem fogja azt megengedni, hogy a Sátán csak úgy simán a hálójába vonjon. Így tehát lehetséges, dolgoztattam továbbra is keményen a szürkeállományt, hogy létezik valamiféle terve a megmentésemre. (Ha más nem is, hát maga Krisztus.) Sőt, döntöttem el magamban, teljességgel biztos az, hogy van. Ez a tudat erőt adott nekem. Újfent rávillantam szemem sarkából a mellettem andalgó bájos teremtésre. *Ő* is figyelt már engem, így pillantásunk most találkozott. Tekintetünk egymásba kapcsolódott, elmosolyodtunk. Erős kísértést éreztem, hogy megcsókoljam. Különös dolog ez. Maga a Sátán csábít arra, hogy elcsábítsam a Sántát. Fura egy szituáció, az egyszer biztos. De Isten megvéd. Még a csábítás, sőt, a vétkezés közben is...

A hit óriási dolog.

Én úgy éreztem, bennem megvan.

De vajon ő miben hisz? Önmagában? Végére az sem rossz.

Mindketten megálltunk, szinte egyszerre. Egymás felé fordultunk, majd lassan mindkét kezünkkel átkaroltuk egymást. Testünk a másikéhoz tapadt, a szánk így egyre közelebb és közelebb került...

– Most én... akkor folytatnám a szerelem magyarázatát... – leheltem alig hallhatóan.

– Jó – súgta ő vissza.

Az ajkunk találkozott. Először csupán egy másodpercre. Majd kettőre. Végül is egybeforrt mindkettőnk ajka, és a világ elsüllyedt számunkra. Legalábbis számomra az első pár pillanatban. Mert utána rögvést arra kellett gondolnom, még az érzéki csókolózás közben, hogy ugyan mit is gondolhat ő e pillanatban. Hogy egyáltalán gondol-e bármire is. Lehetséges, ugrott be örökön kételkedő agyamba az ijesztő idea, hogy most mindegyre vihog csak magában: hogy lám, milyen remekül halad a terve a megvalósítás felé; a lelkemet már szinte a kezei közt látja. Ellenben az is elképzelhető, variáltam tovább a dolgokat magamban, hogy kimondottan élvezi a jelen szí-

tuációt. Utóvégre csak földi testben öltött ő alakot, vagyis a génekbe kódolt érzelmalakító reflexek most nála is működhetnek. Kérdés az persze, hogy ez befolyásolja-e őt. Őszintén reméltem, hogy igen. Mindkettőnk érdekében természetesen, de főként a magaméban. Ha ugyanis mégsem így van, mint ahogyan én ezt itt és most hinni szeretném, és ő e pillanatban minden érzelemtől mentesen szép következetesen lépre csal, akkor én most akkora barom vagyok, hogy kapásból egy egész csorda tehenet lehetne körém keríteni. Ám végül is olyan hévvel ette a számat, hogy abbahagytam a belső tépelődést, és teljesen átengedtem magam a minden józan megfontolást elborító érzéki hullámnak. Hosszú pillanatokig úgy éreztem, hogy csak mi ketten vagyunk, csak mi létezzünk, így, magunkban, semmi más nem létezhetik rajtunk kívül – még az atomok is örök mozdulatlanságba dermedtek: csupán a vérünk száguld teretlen dimenziókon keresztül, a tér kiegyenesedett, maga az idő is megállt... Úgy éreztem, e percben mi vagyunk a minden.

Szétváltunk. Hosszasan néztünk egymás szemébe. Ő az enyémben nagyon könnyen olvasható. Gondolom, olvasott is. Én az övében rajongást és emésztő szeretetet láttam, ám az is lehet persze, hogy csupán belemagyaráztam mindezeket a tekintetébe, nem bírván azt elviselni, hogy még egy ilyen meghitt pillanatban is egy jéghideg, semmitmondó szempár pillantson vissza rám.

Ki tudhatja? Mert én bizony semmit sem tudtam már biztosan. Az érzelmek csakúgy kavargtak bennem, mint az éppen kitörni készülő vulkán kráterében a magma. A gondolataim tótágot álltak. Minden lehetséges volt e pillanatban, és éppúgy mindennek az ellenkezője is.

A már túlságosan hosszúra nyúlt meghitt és rajongó pillanatnak muszáj volt véget vetni. Erre nekem kellett vállalkoznom. A füléhez hajoltam.

– Tudod-e már vajon, hogy mi is a szerelem?... – kérdeztem halkán, vegyes érzelmekkel elteltén. Minden attól függött, most mit felel.

Ő erre lehunyta a szemét, pillái szelíden bocsátkoztak alá, halványan elmosolyodott, fejét a mellkasomra hajtotta. Átöleltem, magamhoz szorítottam.

– Igen – suttogta csendesen, szinte szemérmesen. – Igen.

És ezzel a sorsom már el is dőlt. Mivel én már fülig szerelmes voltam belé. És olybá tűnik, vontam le hamarjában a konzekvenciát, a szerelem alól maga a Sátán sem kivétel.

Isten ekkor valószínűleg csak mosolygott magában. Valljuk meg, mindig is módfelett naivnak tartott. Én pedig mindig is egy kissé nagyképűnek tartottam Őt. Tudnivaló: nem vagyunk egyformák. Én mindenesetre biztosan nem teremtek világosságot az első napon, s hozzá bárminő lámpást majd csak egy későbbi műszakban...

Abban a pillanatban viszont nem gondoltam *Rá*. Még a Sátánra sem, akibe pedig... hát, mit szépiítsük: beleszerettem. Bele én; és lényegében anélkül, hogy valamennyire is ismerhettem volna. Én akkor csak arra a leányra gondoltam, akiben ő testet öltöt, akit én most a karjaimban tartok, s aki oly odaadó ragaszkodással bújik oda hozzám, és azt suttogja: igen. Igen, ő már tudja, mi az a szerelem. Mintha csak ez a remekbe teremtett test függetleníthető lenne a benne alakot öltött valamitől. Ami gyakorlatilag a „fából vaskarika”-tétel kábító álmodása – méghozzá ébren. Ebben a percben én mégis elhittem, hogy ez a csodálatos teremtmény önnönmagamért szeret.

Szükséges volt ellenben próbára tennem.

Az ördög nem alszik. Ha másért nem, hát azért, mert most éppen velem flangál.

A bizalom és a józan ész igen gyakran konfrontálódnak egymással. És hát, valljuk meg őszintén, nem mindig a bizalom javára hajlanak a tények.

Biztosan, minden kétséget kizáróan látnom kellett hát, hogy valóban ő-e a Sátán. Erre pedig kínálkozott egy roppantul egyszerű megoldás. Felötlött bennem, átgondoltam, s döntöttem: csekély kockázat – bő haszon.

– Drágám! – szóltam végtelenül szerelmes hangon, de érezhető határozottsággal. – Most el kell válnunk. Igen, sajnos, mint ősszel ágtól a levélnek. Szomorú, igen. Ahogy mondd. Holnap viszont találkozhatnánk. Nem, nem is: mindenképpen találkozzunk. Pontban kilenckor. Persze, természetesen délelőtt kilenckor. Rendben? Akkor jó. Szervusz, Életem – egy megejtően érzelmi búcsúcsók következett – szeretlek; vigyázz magadra (ez nem lehet olyan túlzottan nehéz neked, gondoltam pimaszul), és légy pontos! Én is az leszek (kivételesen – tettem hozzá gondolatban). Isten veled!

A köszönésem elég morbid humor volt, a Sátánnak „Isten veled”-del köszönni, de nem hagyhattam ki. Jó darabig bámultam még utána, néztem, ahogyan befordul a sarkon és eltűnik egy másik utcában. Kis ideig még álldogáltam ott, töprengve egy keveset, hogy helyes volt-e ez így, ilyenképpen; de aztán arra jutottam, hogy jól döntöttem. Ezt, tettem hidegre ily módon a kétségeimet magamban, ezt mindenképpen meg kellett tennem.

Merthogy szavam ne feledjem: azért korrektül megkevertem magamnak a dolgot. Régi hajlamomat éltem ki ismét. A fagyigép hozzám képest kutyafasza.

A poén ugyanis az volt, hogy a randevúknak kizárólag az idejét adtam meg, a helyét nem.

Ilyen hülye is akadhat az Univerzumban, lássátok.

Nos, amennyiben valóban ő a Sátán, úgy semmiből nem állhat neki az, hogy holnap kilenckor pontosan ott legyen majd, ahol én. Meglátjuk...

Hűvös és komor elégedettségtől telítve indultam haza.

★ ★ ★

Türelmetlen idegesség vibrált bennem, ahogyan az utcát méregettem véges-végig, teljes belátható hosszában. A mellettem elhaladó embereket tüzetes pillantással vizslattam végig, akárha csak rosszul láttam volna az előbb, és az a magas szőke, farmergatyás férfi, vagy az a köszvénytől görnyedt, tipegő öregasszony mégis csak az a lány lenne, akitől előző este olyan kurtán-furcsán váltam el.

Amit bizonyos okok mián végül is kénytelen voltam megtenni.

Kilenc lesz öt perc múlva.

Atyaisten, de lassan múlik az idő! És egyben milyen sebesen mégis! Ez sem ő, az sem ő, ez meg itt... ááhh, még csak nem is hasonlít! A mellettem elsiető, egyébként nagyon is csinos le-

ányzó rámvillantotta a szemeit, én szórakozottan megbiccentettem a fejem feléje, mire ő halványan elmosolyodott. Ám menetsebességét fíkarcsnyival sem csökkentve haladt el mellettem, tovább, valami számomra ismeretlen cél felé, talán éppen randevúzni.

Szombat délelőtt van elvégre. A szerelmes fiatalok napja. Én még aránylag fiatalnak vagyok mondható. De hogy szerelmes vagyok-e? Meglátjuk. Eldől még a mai napon, töprengtem el a kérdés felett. Avagy a csodák csak egy este hosszat tartanak?

Az igen nagy baj lenne...

Két perc múlva kilenc.

Ha nem jön, készültem fel már ekkor magamban az esetleges csalódásra, hát akkor nem jön. Akkor csupán csak kis kalandocska volt ez az egész. Akkor ő csak egy mezei, földi leányzó. Egy egyszerű, teljesen átlagos teremtés. De ez esetben ugyan honnan a nyavalyából tudhatta, hogy én személy szerint találkozni akarnék a Sátánnal? Honnan tudhatta, hogy Isten ezt megígérte nekem? És ha még tudta volna is, miért állította volna azt, hogy ő a Sátán? – töprengtem. Egy normális földi lány ilyesmit még poénból sem mond egy fiúnak, akit ráadásul mindösszesen egy-két perce ismer csupán, mert az vagy hülyének nézi, vagy simán elküldi a fenébe. Esetleg mindkettőt egyszerre megteszi. Ha mégsem, úgy a fiúval van valami baj.

Viszont én úgy éreztem, velem nincs semmi baj.

Hacsak persze ő másként nem hiszi.

Jó, tegyük hát fel, dolgoztattam keményen a tekervényeket, továbbra is kitartóan figyelve mindkét irányba, hátha feltűnik; fogadjuk tehát azt el, hogy ő csak egy közönséges földi leányzó volt, aki, ki tudja mi okból, de megszólít egy számára ismeretlen fiút, és azt meséli be neki, hogy ő a Sátán személyesen. A fiú meg elhiszi ezt neki. A lány erre tüstént hülyének nézi, ez evidens. De a tréfát csak folytatni akarja. Látja, hogy a hibbant srác semmi idő alatt belezúgott. Erre azt mímeli, mintha ő maga is valami hasonlót érezne a fiú iránt – az meg rögvést bekapja az elévetett horgot a csalival. A lány eteti, ő meg szép simán belemegy a dologba. Komolyan elhiszi, hogy a lány is szereti őt. Vagyis a lány a hülyének nézett srácot teljességgel hülyére is veszi. Ez esetben tehát én itt most csupán az időmet vesztegetem. Hiszen a csaj tesz majd rá, egy dilis gyerek után felkutatni a várost. Naná...

Egy perc múlva kilenc.

A kurva életbe!, dühöngtem már jó előre magamban. Itt állok a Ferencváros egyik eldugott kis síkatorában már csaknem tíz perce, és egy lányra várok, aki hülyének néz, mint ezt az imént brikiánsan levezettem volt magamnak, emellett nyilvánvalóan tréfát illetve gúnyt űz velem és belőlem, valamint: nem is tudhatja, hogy most éppen merre is találhat.

Istenem, hogy én mekkora egy barom vagyok!

Fél perc múlva kilenc.

Kezdttem egyre nyilvánvalóbban kétségbe esni. De, mint arra elég hamar rádöbbsentem, nem amiatt, mert egy leány hülyére vett, avagy emellett még esetleg hülyének is nézett, hanem amiatt, hogy... tudom is én, hogy miért! – vágtam félbe a megkezdett mondatot magamban durcásan. Dühös voltam.

Pedig nagyon is jól tudtam, hogy miért.

Hogy őt elveszítettem.

Még 15 másodperc.

„Légy pontos, én is az leszek!” De hülye voltam – és persze vagyok is akkor. Ez standard érték. Mekkora nagy állat barom vagyok, Istenem!...

Még 10 másodperc.

Nem jön, csak nem jön – persze, hogy nem jön, hisz’ nem is jöhet. Hülye vagy, istentelenül hülye vagy, fiam. Hülye vagyok, bassza meg: hülye vagyok – hülye, hülye, hülye!

Szép dolog az önismeret. Néhanap meg kiváltképp’ hasznos is tud lenni.

Öt másodperc még.

Minden különösebb remény nélkül tekintgettem szét magam körül, mintha csak elvárhatnám, hogy ő most akkor valamelyik kapualjból egyszeriben előlibben. Ám az utca e pillanatban teljes hosszában üres volt. Sehol senki.

Ránéztem az órára. Pontosan kilenc órát mutatott.

Egy lemondóan nagyot sóhajtottam, s majd a szívem szakadt meg. Félttem, hogy azonhelyt sírva fakadok keserűségemben.

És ekkor két kéz fogta be hátulról a szememet.

– Na, ki vagyok, találd ki! – hallottam a kacagó, vidám hangot a hátam mögött megcsendülni. Felismertem egyből. Az ő hangja volt.

A nem várt öröm gátat szakított bennem. Nem érdekelt most már, honnan tudta azt, merre is keressen; nem érdekelt, honnan kerülhetett elő ilyen hirtelen; nem érdekelt, vajon bolondozik-e velem, avagy sem. Megperdültem. Csak egy szó jutott eszembe.

– Te, te, te! – öleltem magamhoz boldogan. Ránéztem. Az arca sugárzott. Ha ugyan lehetséges ez, még szebbnek tűnt, mint volt pedig tegnap. Rátapadtam az ajkára, és szinte martam.

Rekordot dönthettem volna azzal a csókkal.

E gyönyörteli összeborulás után szelíden szétváltunk. Hosszan, kutatón néztem a szemébe. Valamiben reménykedtem. A színe valójában ugyanaz volt, mint tegnap este. Ám az a távolságtartó merevség eltűnt belőle. Vidáman, pajkos boldogsággal tekintett vissza rám. Egyébiránt hajszálra ugyanazt a ruházatot viselte, mint amit előző este láthattam rajta. És valami elképesztően kellemes, az érzékeket izgatóan bizsergető illat lengte körül.

Úgy éreztem, nálamnál boldogabb ember nincs e pillanatban a Földön.

Hittem egyben, hogy ő is hasonlóképpen elragadtatottan érez.

Ezt követően vártam pedig, hogy ugyan mit mond. Hogy miképpen is magyarázza.

Ha ugyanis rákezd, hogy mennyire nehéz is volt engem fellelnie, vagy hogy mennyire szerencsém volt abban, hogy ő éppen ilyen lehetetlen helyen keresett, vagy hogy lám, mire nem képes a női ösztön – úgy azon nyomba tudhattam volna, hogy minden ebbéli hitem ellenére ő csupán egy amúgy teljesen normális földi leányzó. Ami persze, a tegnap este kettőnk közt megéjtett beszélgetést illetően, újabb komoly kérdéseket vetne fel.

De semmi ilyesmit nem mondott. Egyáltalában: egy árva szót sem szólt.

Természetesnek tűnt számára az, hogy én a randinak csupán az időpontját adtam meg, a helyét nem. Vagyis akkor semmi problémával nem járt neki a megtalálásom. Erre pedig ember nem képes.

Vagy ha mégis, úgy legalább is szóvá teszi; magyarázatot ad vagy vár el.

Ő pedig semmi ilyesmit nem tett. Csak állt és nézett szerelmesen. Csakúgy, mint én magam. Gyönyörködtem benne.

– Hová menjünk most? – törte meg váratlanul az ihletett csendet. Egyből ötleteket is adott. – Beülünk valahová, esetleg moziba, vagy csak úgy sétálunk egy sort?...

A testi közelsége minden józan gondolatot elnyomott bennem. Csak őt akartam; csak őt akartam érezni. Mint a méreg, beleivódott a sejtjeimbe, a vérembe, az agyamba. Sőt, a szívembe is. Főként oda.

Nem egy hülyeség a mondás: a szerelem mákony.

Viszont nincs nagyobb boldogság, mint lerészegülni általa.

– Moziba menjünk! – kaptam a felvetett ötleten.

– Rendben van. És mit néznénk meg? – kérdezte enyhe kíváncsisággal.

– Nem mindegy az? Úgysem a filmet nézzük. Legalábbis biztos, hogy nem állandóan azt – mosolyogtam rá. Ő is elmosolyogta magát. Láttam az arcán, hogy egyből elérte mondandóm lényegét. Úgy tűnik, gondoltam kissé megkönnyebbülten, hogy tegnap óta azért elég sokat fejlődött. Akkor egy hangyányit naivnak tetszett. Inkább egy amolyan földöntúli tüneménynek. Most viszont egy igazi hús-vér nővel álltam szemben.

Ennek valamiképp’ jobban is örültem.

Úgy vettem ki rajta, hogy ez az állapot neki is inkább tetszik.

– Melyik moziba megyünk? – tette fel a kérdést, miközben egymást átkarolva megindultunk az Üllői út irányába.

– Amelyik legelsőnek utunkba akad.

– És melyik előadásra ülnénk be?

– Amelyik legkorábban kezdődik.

– Hogy mit is csinálunk majd, meg sem merem ezek után kérdezni – nevette el magát kacéran, s még jobban hozzám simult. Ez lenne hát a Sátán? – morfondíroztam mindegyre magamban. Ez lenne Isten társa a teremtésben, ez Isten ellenfele, illetve inkább ellenlábasa a mindenségben? Ez, aki most oly odaadó szeretettel bújik hozzám? Akivel csókolóztam? Akivel beülök most egy moziba egy tudomiséen filmre, miközben a vetítés ideje alatt vele mittudomén dolgokat teszek majd? Amit persze mindenki tudhat, aki valaha is volt fiatal, s hozzá még vér folyik az ereiben, nem desztillált víz, és ő engedett a vér szavának.

Még jobban magamhoz szorítottam.

Az egész út alatt szinte egy árva szót sem szoltunk. Igaz, ami igaz, a moziban sem sokat.

Hogy mi is volt annak a filmszínháznak a neve, ahová betértünk? A fene sem emlékszik már rá. Az ott megtekintett film címére sem. A tartalmára mégúgy sem.

De az ott történetekre annál jobban.

Nem is voltam én úgy két óra hosszat ezen a planétán. Valahol a mennyekben jártam. A Sátánnal. „Úgy szeretlek, te kis...” – súgtam neki egyszer, két igen hosszú csók közti szünetben, mikor is levegőt kellett vegyek, de zavartan elakadtam ezzel a vallomásommal. Mit mondjak neki? Te kis Sátánom? Irtó hülyén hangzik. Társaságban meg egész egyszerűen képtelenség lesz így szólítanom. Összeborulásunk közben aztán ezen töprengtem.

– Figyelj csak – szoltam halkán a következő lélegzetvételnél. – Muszáj lesz neked valami ren-

des női nevet adnom, mert máskülönben nem tudlak majd nyilvánosan hogyan szólítani. Azt megérted, ugye, hogy az igazi neveden nemigen nevezhetlek semmiféle társaságban.

Nem hökkent meg. Megértően bólintott. Én pedig felajánlottam neki a választás lehetőségét, akár egy valódi gavallér. Mint egy született úriember. Gentleman.

– Melyik leánynev tetszik neked? – kérdeztem csendben.

– Neked melyik tetszene? – dobta vissza rögtön a labdát.

Lassan megráztam a fejem.

– Nem az a fontos, hogy én mit szeretnék. Te fogod egy darabig viselni azt a nevet.

Nem akadt fenn az „egy darabig”-on.

– Én mégis azt szeretném, ha te mondanál egyet – vetette ellenem fojtott hangon. – Amit te választasz nekem, azt én mindenképpen szeretni fogom... Na, tedd meg a kedvemért! – tette gyorsan hozzá, látva a tagadó fényt megvillanni a szememben.

– Nos hát – morfondíroztam egy darabig, beadván a derekamat. – Nekem nagyon tetszik a Zsuzsa. – A kérdést komolyabbnak tartottam, mintsem ő azt gondolta volna. Kit-kit a neve jelenít meg és minősít is egyben.

– Legyen hát – mosolyodott el kedvesen, és gyengéden belém karolt a karfa felett. – Mostantól én a te Zsuzsikád vagyok.

Ennivalóan bájosan ejtette ki a nevét. Bolondítóan szép volt ebben a pillanatban. Közelebb hajoltam hozzá.

– Zsuzsi – súgtam a fülébe, majd gyengéden belecsókoltam a nyakába. Halkan kacagva kapta el a fejét, mintha csak el akarná vonni a csókjaim elől, de így tulajdonképpen odakínálta a nyakát teljes egészében. S folytatódott az édes játék.

Arra riadtunk, hogy vége van a filmnek. A függöny éppen ment össze a vászon előtt, rávetítve még látszott a rendező neve is, valami amerikai olasz lehetett. Digó, ahogy arrafelé mondják.

– Mondd, *happy end* volt, vagy tán valami reális befejezés? – érdeklődtem meg tőle a teremből kifelé menet.

– Tudom én? – vont vállat kecsesen. – Aligha a filmre koncentráltam. De hát te tudod ezt a legjobban – csipentett felém pajkosan a szemével.

Ebben maradtunk.

Az egész hátralévő napot önfeledt boldogságban töltöttük el. Vándoroltunk moziról mozira, cukrászdáról cukrászdára, eszpresszótól kávézóig. A férfiak mindenütt megbámulták Zsuzsát. Láttam igen sokszor a tágra nyílt, elkerekedett szemekben a csodálatot, az elismerést felvillanni; és leolvashattam a félig nyitva felejtett szájakról az el ugyan nem hangzott, de nagyon is valósan odagondolt szavakat: „Ez aztán a nő!” Nem lehetett nem észrevenni azt a csaknem leplezetlen sóvárgást a tekintetekben, amit Zsuzsa alakja, arca, ruhája, fellépése ébresztett a hímnemű egyedeiben. Amúgy teljes joggal és teljesen természetesen. Ő maga fölényesen mosolyogva, és kissé dévaj csintalansággal tette magát fogadta ez efféle pillantásokat, a feléje sugárzó csodálat illetén megnyilvánulásait, mindaddig, míg csak úgy nem érezte, hogy az már olyannyira tolakodó, oly mértékben hágja át az illedelem szabta komilfo viselkedés határait, hogy ő továbbra semmiképpen sem bátoríthatja már az illetőt a ledér kacérság vádjá nélkül. E ponton aztán tüntetően elfordult, és többet a világot sem nézett volna már abba az irányba. Nekem hízott a májam.

Egyrészt, hogy mert szépsége mellett ráadásul ilyen hűséges, okos és tartózkodó lány az én Zsuzsám; másrészt pedig, hogy ez a csodálatos teremtmény hozzám tartozik. Az enyém.

Arról, hogy egy ember semmiképpen nem aposztrofálható egy másik ember tulajdonaként, teljesen elfeledkeztem. Arról, hogy kicsoda is ő valójában, és hogy miért is van most, itt a Földön női alakban, szintúgy.

De nagyon úgy tűnt, hogy erről ő maga is elfeledkezett.

Mindkettőnk csak a másik érdekelte.

Egy halandó ember és egy, a maga szellemi vonatkozásában transzcendens lény hihetetlen románca. Egészen egyszerűen, már elnézést a kifejezésért, vagy a benne foglalandó blaszfémiaért, de isteni volt vele.

Úgy gondoltam, ember soha még ennyire szerencsés, és emellett még soha ennyire önfeledten boldog nem lehetett.

Amikor megcsókoltam, elfelejtettem mindent és mindenkit. Amikor ellenben ő csókolt meg engem, még magamról is elfeledkeztem.

Egyáltalában nem izgatott semmi.

Minden olyan, amilyen. Minden úgy szép és jó, ahogyan van. Érdekelt engem, hogy mi is történik a világban? Hogy percenként hány ember hal éhen, esik el valahol a földkereken harc, mérénylet vagy szimpla gyilkosság következtében, pusztul el betegségben, járványban, utcai balesetben avagy természeti csapás következtében? Foglalkoztatott vajon akár csak egy percre is, hogy drága politikusaink éppen hogyan ágálnak egymásra és mindenkire, aki nem ért velük mindenben egyet, és van mersze ennek hangot is adni; hogy a mindenható üzlet világában mi folyhat és folyik is természetesen, hogy ugyan miféle ganajságokat visznek véghez a fejések »jogilag helytálló és kikezddhetetlen« megnevezésű tevékenységek örve alatt? Korántsem. Semmi nem érdekelt az egy Zsuzsán kívül. Felőlem az ég és a föld összeszakadhatott, a felhőkből kis cigánygyerekek potyoghattak, jöhetett volna árvíz, vulkánkitörés, földrengés, atomtámadás, újabb világháború, világégés; a Hold tőlem nyugodtan a Földre zuhanhatott volna, vagy akár a Föld a Napba, széteshetett volna a Naprendszer, sőt, a Galaktika is, ha a sors úgy hozza – megállhatott volna az idő, megszűnhetett volna a tér, összeroppanhatott volna az egész Univerzum, önmagát emészthette volna fel a Végtelen... semmi nem érdekelt. Semmi. Csak a szerelem egyedül. Az élet kovásza.

Úgy éreztem, hogy az sosem pusztulhat el. Összedőlhet, megsemmisülhet a világon minden, de a szeretet és a szerelem örökké megmaradnak.

És ez csodálatos egy gondolat, még ha nem is igaz.

Amit az ember őszintén hisz, az van. Mert az az igaz.

Még ha nem igaz, akkor is.

A tények sosem fedik a lényegét. Legfeljebb utalnak rá. Máshol van az.

A hit, higgyétek el nekem, a legcsodálatosabb valami a világon. Hit nélkül még mindig a fán lógnánk.

Akadtsz persze már olyan ember is, még a közeli múltban is akár, aki hittal lógott a fán. De azt a hóhérnak köszönhettem. Aki akkor úgyszintén hitt, hozzá még abban, hogy akin ő most az igaz ítéletet végrehajtja, az bűnös, és rászolgált erre az ítéletre. Vagy talán nem is hitte. Mindegy is

volt talán ez neki. Mindenesetre az ő akarata bizonyult akkor erősebbnek bizonyos bírói végzések következtében. Meg ugye ott volt még hozzá a karhatalom. Meg az ideológia. Megejtő.

Lehetséges persze, mert hogy akadt rá precedens eddig is szép számmal, hogy az utókor a későbbiekben már merőben másként vélekedett az eset igazságtartalmával kapcsolatosan, de az elítélten ez akkor már vajmi keveset segített. Az életén legalábbis.

A rehabilitáció szép és nemes gesztus, igen bátor, méltánylandó tett, de a már kioltott életet nem adja vissza. És micsoda pech: mindenkinek csak ez az egy élete van. Hogy mik vannak!...

Csupán az ártatlanul elítéltek hite él tovább másokban. Nevezik ezt igen fennköltén ránk hagyományozott gondolatoknak, vagy az elhunyt igazságos harca folytatásának, politikai hitvallása, irányvonala továbbvitelének is, de ez mind-mind egy és ugyanazt a fogalmat takarja valójában: a hitet.

Mert az az egyén halála után is tovább él.

Még ha ezt egyesek sok esetben nem is szeretnék.

Zsuzsán nem látszott, hogy tudná vagy akár sejtené, mire is gondolok én ezekben a pillanatokban. Egymás kezét fogva ácsorogtunk a buszmegállóban, várva türelmesen a tömegközlekedési eszköz felbukkanását. Buksiját szelíden a vállamon nyugtatta, s én ezzel maradéktalanul elégedett is voltam. Igazából persze nemigen hagyott nyugodni az eszme, és koronként visszavisszatért bennem, hogy ő úgy olvas a gondolataimban, akár egy nyitott könyvben.

Illetve úgy, ahogy csak akar.

Olyan túlzottan viszont nem izgattam magam ilyen dolgokon. Bánom is én.

Egy számít csak: szeressen.

Mindeddig úgy tűnt, ezzel az óhajommal nyitott kapukat döngetek. Teljesen elmerültem hát belső eszmefuttatásaim örvényében.

Ekkor megszólalt. Hangja furcsán telt volt valami tompán kongó erővel.

– Különösek vagytok ti, emberek. Még a legnagyobb boldogság kellős közepén is a boldogtalanságon emésztitek magatokat. Valami testetlen és homályos félelem él bennetek a bizonytalan, az előre ki nem számítható, a jövő iránt. De a jövő csak akkor sötét, ha rettegetek tőle. Mintegy bebeszélitek magatoknak, hogy az éppen létező boldogság csak pillanatnyi lehet, és semmiképpen sem állandó. Beleszuggestáljátok a tulajdon jövőtökbe a rosszat, amit tulajdonképpen a félelmeitekkel hívtok így életre. Aztán meg csüggedt, és „na, mit mondtam!” arckifejezéssel csodálkoztok azon, ha az a bizonyos rossz be is következik. A félelem tesz majd tönkre titeket. A félelem.

Jó darabig képtelen voltam bármiképp' is reagálni erre a merőben váratlan filozófiai és mélylélektani eszmefuttatásra. Rásandítottam. Ő igen komolyan nézett maga elé, szinte a semmibe. Miért mondta most mindezt? Mit akar ezzel?

– Jobb félni, mint megijedni – szóltam, csak hogy mondjak végre valamit. Más éppen nem jutott az eszembe.

Elhárító mozdulatot írt a levegőbe a kezével.

– Mondhatnám erre azt is – nézett ekkor rám, és mélytűzű szeme ismét csak falként magasodott ő- és énközöttem –, hogy ez ugyan igaz, de azért a félelmet nem szabad túlzásba vinni. Viszont akkor becsapnálak egy kegyes hazugsággal, amit talán hallani is akarnál, mert neked ez len-

ne az igazán kézenfekvő és egyben emészthető. De ez így hülyeség, szintiszta tévút. Nem szabad félni. Semmiképpen nem szabad az óvatosságot és a józan előrelátást a félelemmel elcserélni. Az óvatosság megfontolt cselekvésre int. A félelem és a rettegés ellenben blokkol, megöli a tettet, sőt még a gondolatot is olykor. Félelemmel telten nem tiszta a tudat, és a tapasztaltak meglátása is hamis, ha a félelem tükrében szemléled. Ilyenképpen a rettegés a lelkedet öli. Emberből szűkülő ösztönlénnyé silányít. És akkor vége. Egy út lehetséges csak: bízni kell, remélni kell. Hinni a jóban, a szépben. Egészen profán módon: hinni kell! És persze tenni is valamit a megvalósulásért. Segíts magadon, ember, és Isten is megsegít. És mindenekelőtt: higgy!

Erre sem tudtam azonnal reagálni. Pont ő jön Istennel?!

– Miért mondod mindezeket most itt nekem? – jött meg kis idő múltán a szavam. – Olyan jó volt eddig a hangulat, olyan nagyszerű volt az egész nap; erre tessék, te itt elrontod az egészet ezzel a lélektani boncolgatásoddal. Na, Zsuzsa, most komolyan: ne légy már ennyire komor! Ne vess kérlek, akárcsak eddig! Én úgy szeretlek igazán, ha nevetsz! – Rámvillant ekkor a tekintete, ridegen és szúrósan. – Na, ne vess egy kicsit, kérlek! A kedvemért...

– Egyszóval te csak akkor szeretsz, ha nevetek, ha jókedvem van, ha ezzel téged szórakoztatlak, ha a kedvedre teszek – állapította meg enyhén kérdő hangsúllyal, igen keményen ejtve a szavakat. – Nem veszed észre, hogy mennyire önző vagy? Az egész kapcsolat kizárólag akkor kellemes neked, ha te érzed jól magad. Amennyiben ez nem áll fenn, úgy teszel az egészre, mi?!

Csaknem felhúztam az orrom első sértődöttségi felindulásomban. Még hogy én önző: még hogy én csak akkor érzem jól magam, ha csak magam élvezem ezt a kapcsolatot! Az egészben persze az bősíthetett a legjobban, hogy nem állított valótlanságokat. A lényegre tapintott. Igaz, neki nem a tévedés a fő profilja. Na de akkor is! Pont ő hányja mindezeket a szememre; ő, akit én tanítottam meg szeretni, akit gyakorlatilag én formáltam igazi lánnyá, akit én...

Kevés híja volt csak annak, hogy oda nem lukadtam ki: teljesen önzetlenül feláldoztam én magamat azért, hogy ő megtanulhassa a szerelmet érezni. De azért még idejében megjött a jobbik eszem. Amit elmondott, abban igaza van, punktum. Ezt tudomásul kellett venni. Meg aztán ki vagyok én, hogy vitázzak itt vele? Még hogy áldozat! Hogy oda ne rohanjak, öregfiú! Áldd inkább a szerencsédet, és adj hálát Istennek, amiért összehozta ezt a találkozót! Másképpen nem igen lehetne most az a románc. Nem létezhetne ez az oly csodálatos, éltető szerelem...

Hirtelenében világossá lett előttem, hogy még éppen csak bontakozó kapcsolatunk első válságát éljük át ezekben a percekben.

Itt gyorsan rendet kellett tenni. Elnevettem hát magam:

– Mára már ugyan elég az emberi lélek hibáinak feltárásából, drága Életem! Jól tudom, és egyetlen pillanatra sem felejtettem el – ez mellel nem volt igaz –, hogy miért is vagy te most a Földön. De ezt egy másik alkalommal beszéljük meg, oké? Ne rontsuk el ezt a napot! Ezt te sem akarhatod. Nemdenem így van?...

Valahára csak felengedett. A szemembe tekintett kutatón, átvizsgált. Bólintott.

– Na látod! – folytattam nagy lendülettel, nehogy ideje legyen meggondolnia magát, s újra kedve támadjon az élet feletti bonyolult rejtelmeit elmagyaráznia. – Szépen elsétálunk most, nem várjuk be azt a csúnya buszt – a fene belé, amiért eddig nem jött! –, hanem átkaroljuk egymást: így ni! Minden rendben is van már, nemde? Szeretsz, Zsuzsi?

Felém fordult s újból rámtekintett. A szeme ismét melegséget sugárzott.

– Igen. Szeretlek.

Megszédültem kissé. Ugyanis most mondta ki először ezt a szót. Valami leírhatatlanul kellemes érzés nyilallt a szívembe. Megpróbáltam másfele nézni, s csak úgy mondtam, mintegy magamnak:

– Én is téged. Nagyon.

– Mondd még egyszer! – rántott egyet a karomon. Lassan sétálva haladtunk a belváros felé. – Ismételd meg, amit mondtál!

– Szeretlek. Nagyon szeretlek.

– Köszönöm – suttogta nagy sokára, s szorosan hozzám simult. Én pedig még szorosabban vontam magamhoz, mint eddig.

Akárha nem is a földön jártam volna. Mintegy lebegtem csak ama boldogító tudat előidézte mámorban, hogy vele lehetek.

– Hazakísérhetlek? – kérdeztem váratlanul. Erre elkacagta magát.

– Ezt nem gondolhatod komolyan! Gondolkozz már egy kicsit! Engem? Hogy haza?!

– Hoppá, ne haragudj! – kaptam végre én is észbe, mikor is leesett, mekkora baromságot kérdeztem. – Nem is tudom, hol jár az eszem... Illetve tudom: körülötted.

– És ez így is maradjon! – fenyegetett meg tréfásan.

– Igenis, parancsnok asszony, igyekszem! – vágtam magam vigyázzba, arcomon kaján vigyorral. – Hol válunk hát el egymástól? – komolyodtam el aztán. S félve sandítottam rá.

– Itt és most – nyújtotta csókra az ajkát. – Jajj, ne légy már nekem olyan, mint aki citromba harapott! Holnap találkozunk, vasárnap lesz, az egész napot együtt tölthetjük. Mi az, nem is örülsz?

Ugyanis vágtam már életemben lelkesebb képet is.

– De, de, csak...

– Mi van? Mi a hézag?

– Hát, csupán azt hittem – kezdtem hozzá, igen óvatosan távolról közelítve csak valódi gondolatomhoz; – azt hittem, hogy még egy kicsit együtt maradunk...

– Már eléggé későn van, s biztosan te is fáradt vagy. Én magam legalábbis. Álló nap talpon voltunk. Szeretnék már vízszintesen lenni.

– Szóval te ki szoktál fáradni? Te?!

– A testem megköveteli a maga pihenését. Add meg a testnek az övét, s a léleknek is, ami jár neki! – filozofált egy kissé, játékosan ingerkedve, hogy felvidítson.

– Ez az! – kaptam a felvetésén azonnal. – A tested nem követel meg most valamit? És a lelked sem?

– Nem értem, mire gondolsz – méregetett összehúzott szemekkel.

– Lehetséges. Megmagyarázhatom?

– Sőt. Egyenesen kérlek rá.

– Azt mondtad, szeretnél immár vízszintesen lenni... – fogtam hozzá a tulajdonképpeni mondanivalómhoz.

– Ez csupán egy képletes kifejezés arra, hogy már pihenni szeretnék – vágott közbe. Türelmet-

lensége csak a kézmozdulatából tűnt ki számomra, a hangja nyugodt maradt. – Ismered, gondolom. Én természetesen máshogyan pihenek, mint azt az emberek teszik. Nem fekszem le.

– Pedig éppen hogy erre akartalak kérni, vagy legalábbis reménykedtem benne – vágtam a dolgok közepébe merészen. A szemem csillogott.

Rám meredt. Kezdetben furcsán fixírozott; féltem, nem fogja megérteni a nyílegyenes célzást. Lehet, hogy ezt is el kell majd neki magyaráznom? Az kínos lenne... De aztán tekintetében a lassan derengő felismerés fénye tükröződött. Majd erre rá vadul elvillantak a szemei.

– Te meg vagy örülve! Nem vagy eszednél! Csak nem arra gondolsz, hogy te meg én?...

– De igen – vágtam most én közbe. – Pontosan arra gondoltam. Szeretjük egymást, Zsuzsi. Azt hittem, te is akarod. De ha nem...

– Nem erről van szó, te bolond – mosolyodott el. – Csak arról, hogy még korainak tartom. Még nem ismerjük egymást eléggé.

– Hogyhogy? Te mindent tudsz rólam, még tán olyat is, amit én magam nem. Én pedig már mindent tudok rólad, amit csak valaha is meg lehet tudnom. S ez nem holmi szerénységség részemről, hanem nyilvánvaló tény. Mi hát a baj?

– Túlbecsülsz engem és magadat is – intett határozottan erre az okfejtésre. – Még bőven van mit megismernünk egymásból. Lelkileg is értve, természetesen. Na, szia, kedvesem! Csókolj meg!...

Megcsókoltam. Visszacsókolta. Ellépett tőlem, s kezével valami búcsúféleséget intett. Elindult.

– Várj csak egy kicsit! – kaptam utána. – Mikor találkozunk holnap?

– Hát – merengett el egy kissé maga elé –, tulajdonképpen hajnali kettőtől nekem már bármelyik időpont megfelelő lenne. De úgy hiszem, te aligha óhajtod olyan korán kezdeni a napot. Legyen..., mondjuk legyen nyolc óra. Megfelel?

– Rendben. És hol?

– Találkozzunk úgy, mint ma. Csak most te fogsz megkeresni engem. Na, nagyfiú?...

– Hé, ne tedd ezt velem! – kiáltottam utána, miközben gyors léptekkel távolodott. – Hogy a fenébe találhatnálak én meg ebben a nagyvárosban? Állj már meg!...

– Amennyiben igazán szeretsz, úgy megtalálsz – hallottam hangját egyre távolabbról felcsendülni. – Hallgass csak az érzéseidre. Bízhatok bennük: nem csalnak meg. Tehát holnap nyolckor. Szeretlek!

Ezzel végképp eltűnt.

Csak álltam egy jó ideig, és mereven magam elé bámultam. Most aztán feladta nekem! Még hogy én meg az érzéseim! Hogy azok meg nem csalhatnak... Nem hittem.

Viszont, végtére is, nem volt már sok egyéb választásom.

Feltettem magamban ekkor erősen, hogy meg kell próbáljam. Hiszen ő maga javallta ezt, neki pedig hivatalból tudnia kell, hogy mire is vagyok képes, s mire semmiképpen. Holnap tehát egyszerűen rá kell bíznom magam az érzéseimre – vigyen a lábam, amerre csak akar. És majd pontban nyolckor találkozom vele. Remélem legalábbis...

Ekkor egy forró és rögtönzött imát rebegtem Istenhez, hogy csak most ne hagyjon cserben.

Találkoznom kell vele! Szeretem! És ő is engem!

Isten a kérésemet hallván holtbiztos, hogy a markát dörzsölte elégedettségében. Mert azt

nemigen tudta eltitkolni. Jópárszor lebukott már előttem az *Öreg*. Az igen keveseknek adatott csak meg, hogy Istent magát valaha is, de elégedettnek lássák. Énnekem igen. Ő engem ellenben *Magánál* azért már sokkalta ritkábban tudhatott hasonlóképpen elégedettnek.

Hazafelé indultam, s kavargó gondolataim is velem tartottak.

Akkor tehát holnap...

★ ★ ★

Kétségbeesetten roskadtam le a padra. Úgy éreztem, össze készül dőlni a világ. Még hozzá pontosan egy perc múlva. Merthogy egyetlen perc volt már csak hátra nyolcig.

Őt pedig nem találtam sehol. S még csak ötletem sem volt arra nézve, merre is lehet.

Elkeseredésemben se láttam, se hallottam a világ történéseit körülöttem. Idejövet két alkalommal is csaknem elcsapott egy-egy autó, majd ezt követően az utcán minden második velem szembejövőnek nekimentem, benéztem az összes kapualjba, hogy az éppen teljes gőzzel dolgozó köztisztaságiak lassan már a tulajdon maguk folytatta tevékenység kísérelésének tekintettek... Végül pedig mindezeket megtévezendő az összes utamba kerülő és épp' nyitva is lévő templomot a legsötétebb zugig átkutattam. Mert ugyan hol másutt kereshetném én a Sátánt?

Elment a józan eszem, villant az agyamba.

Szélütött módjára kóvályogtam összevissza. És sehol sem voltam képes azzal a végleges megnyugvással megállapodni, hogy: na, itt megvárom, mert holtbiztos, hogy ő nyolckor itt lesz. És mivel sehol sem lelhettem fel, nem maradt más számomra hátra, mint hogy kétségbe essek. Igaz, attól még szemernyivel sem lesz több esélyem arra, hogy megtalálhassam őt, de legalább elfoglalom magam valamivel. És persze torát ülhetem a magam hülyesége okozta szerelemvesztésnek is, mert a bornírt ötlet a találka illetén módon történő megejtésére mégiscsak tőlem származott. Ő épp' csak visszaadja nekem a kapott kölcsönt. Amikor azt a padot megláttam, tökéletesen és talajszintig taglózó traumába zuhantan roskadtam le rá.

A kétségbeeséstől áthatva nem voltam sem holt, sem eleven.

Úgy ültem ott, akár egy rakás szerencsétlenség. Mint önmagam öregapja.

Mellettem ekkor mozdult valami a padon. Szemem sarkából érzékeltem ezt, s belém villant: igen, elképzelhető, hogy valaki üldögélt már itt, ehelyütt, amikor én az előbb ráhuppantam. Valaki, aki most nyílt színen láthatja, hogy miféle szánandó ronccsá degradált engem e pillanatban tulajdon lelkem magába omlása, bármiféle reménységnek is híján. Építő egy látvány lehet ez, illetve lehetek én most, azt lefogadhattam. De ezt az érzést most senkivel meg nem óhajtottam osztani. Szimplex módon fogalmazva: egyedül szerettem volna én lenni. Tökéletesen egymagamban.

Dacosan felkaptam hát a fejem, és oldalra fordulva, lesz-ami-lesz alapon, merészen rávillantam a melletttem ülő alakra. S ekkor egy nyújtottan hosszú pillanatra megállt bennem az ütő.

Ugyanis teljesen ártatlan arccal, elbájolóan meleg pillantással ő nézett vissza rám. Ott foglalt helyet mellettem a padon. Lába keresztberakva, s édesdeden játszott egy hajfűrtjével.

Akkor tehát ő csak előbb itt volt, mint én. Vagyis hát rátaláltam. Vagyis mégiscsak igaza lett az-
zal, hogy az érzéseim meg minden...

– Szia! – köszöntött kedélyesen, a bennem dúló érzelmi viharokról látszólag tudomást sem véve. – Ugye, hogy nem is olyan nehéz engem megtalálni?

Te kis bestia!, gondoltam magamban.

– Nem, dehogy. Láthatod... – válaszoltam neki kelletlenül. Erre aztán elnevette magát.

– Már meg ne haragudj rám ezért, hogy ezt eljátszattam veled. Ha nem lettem volna biztos az eredményben, úgy meg sem kíséreltelek volna próbára tenni.

– Vagyis előre tudtad, hogy megtalállak?!

– Hittem benne. Tegnap már, úgy hiszem, elég világosan kifejtettem neked a hit előnyeit.

– Való igaz – ismertem el.

– Te viszont nem voltál képes hinni abban, hogy bármi gondnak híjával megtalálhatsz engem – komolyodott el. – Kishitű vagy, gyermekem, nem vagy képes bízni bármiben is fenntartások nélkül. Nagy hiba, öreg hiba. Még sok gondod lesz belőle...

– Végül csak megtaláltalak!

– Azt kell sajnós mondjam, hogy ez most, már a te szemszögedből tekintve, tisztára csak a szerencsén múltott. Meg esetleg még azon, hogy a benned eluralkodó kétségbeesés ez esetben blokkolta a tudatos énedet, és szabadjára engedte az érzéseidet. De kétségbeesés generálta cselekvés jóra sosem vezethet. Most ugyan szerencséd volt. Amennyiben viszont tovább emésztetted volna magad a kelleténél, s görcsösen ragaszkodtál volna egy, ezen állapotodban kiötlött teóriádhoz – nos hát, akkor talán még most is kajtathatnál utánam...

Hallgattam egy sort. Ő engedékenyen hagyta ezt, nem törte meg a csendet. Helyretettem magamban egynehány kérdést.

– Igaz... – szólaltam meg aztán feltűnően csendesen és visszafogottan. – El kell ismernem, hogy... – itt nyeltem egyet – igazad van... Hit dolgában van még mit tanulnom. De a fő mégiscsak az, hogy most megleltelek. Semmi más nem számít, így igaz?...

– Persze, te kis bohó – csókolt meg könnyedén. – De azért ne üssük el ezt a kérdést most más témával. Túlontúl életbevágó ez számodra. Meg kell tanulnod élni a hittel, s hittel bánni az életeddel. Meg kell tanulnod hinni.

– És te úgy gondolod, hogy ezt én majd pont tőled fogom megtanulni? – kérdeztem enyhén szólva is gúnyosan, a tulajdonképpeni kilétére célozva.

Elértette a mondatban rejlő célzást. Lassan felállt mellőlem. Egy dermesztően jéghideg szem-pár méregetett. Egy rahedli jégkockában jóval több melegséget tudtam volna felfedezni, mint a pillantásában.

– Úgy gondolod, nem bízatsz meg bennem? – kérdezte vádló, hűvös hangon. – Hogy én csak rosszra taníthatlak téged?...

– Nem, dehogy – próbáltam visszaszívni elhamarkodott kijelentésemet. – Csak hát te... Te mégiscsak a Sátán vagy, Zsuzsi. Ami hitre rá akarsz engem vezetni – az a te hited. A te hited szerint engem más hitre nem is taníthatsz, mint a sajátodra. S a te hited... hogyan is fogalmazzam

csak... szóval, némileg eltér az Örökkévalótól. Márpedig az én hitem szerint az Istenből eredő hit az igaz. Itt lehet a difi, érted?...

Nagyon komoly arccal nézett vissza rám.

– Alapvető tévedésben vagy – szólalt meg csendesen, de sziklaszilárd határozottsággal hangsúlyában. Tekintete az enyémbe mélyedt, s olyképpen ragadott meg, akárha egy vékony szálon függenék most egy beláthatatlanul mély szakadék felett, s ez a szál az ő szeme tengermély sugarából fonódott volna. – Csupán egyetlen hit lehetséges. Ez pedig Istenből ered. Istentől függő függőség e képesség, Istenre vetítve a teljességet, s az emberben szólaltatva meg e végtelen akarat kifejeződését. Olyan eltéphetetlen kapocs, ami mindkét fél azon készségén alapul, hogy egymás felé tekintsenek, s észrevegyék a másik leglényegét. De a hit a nem érzékelhető dolgokon túli érzékelés, érzékekkel meg nem ragadható valóság akaratlagos megragadása. Piszok dolog, de a hit érzékeléséhez és megéléséhez egyszerűen – hinni kell. *Nem* tudni, *nem* következtetni, *nem* gondolkodni, *nem* tapasztalni, *nem* számítani, *nem* tapintani, *nem* látni avagy hallani... – egyszerűen csak hinni. A csoda maga a csoda feltétel nélküli tudomásul vételében gyökerezik. Ez Isten ember által is megragadható szférája. A transzcendens ez egyetlen módon enged magához bármi teremtményt közelíteni. Az ÚR alaptételekben nem tréfál; és egyben ezzel semmit nem vesz, persze önnönmagát leszámítva, komolyan. De *Önmagát* igenis komolyan veszi. S jóllehet a hitben való kötődés *Őhozzá* semmiképpen sem annullálhatja azt a kategorikus különbséget, ami a végtelenben kifejeződő örök Szellem és a végesben testet öltött emberi teremtmény között fennáll, ám mindez csupán ezzel az egyszerű igével zseniálisan áthidalható: hiszek. S ezzel el is van intézve az egész kérdéskör. Hol marad hát a lehetetlen? Isten mindenre képes, még a lehetetlenre is. Az egyetlen kérdés e ponton az lehet csupán, hogy akarja-e, jónak tartja-e. S ha hittel vagy Isten iránt, vagyis *Őbenne* fenntartások nélkül képes vagy hinni mint Istenedben, úgy számodra már nincs is mi elválasszon *Őtőle*. Semmi. Még én sem... – tette hozzá befejezőképpen, enyhén reményvesztett hangszíval.

Nem állíthatom, hogy ne szédültem volna a hallottaktól.

– Én, a Sátán tehát – folytatta némi szünet után –, aki semmiképpen sem a hit, hanem az ÚR ellen való vagyok – el ne felejtse, hogy most antropomorf módon boncolom az adott szisztémát, emberi kifejezésekkel operálok, s ekképpen végtelenül leegyszerűsítem a sémát –, tehát jómagam is csak egyazon hit által vagyok valamennyire is megérthető vagy akár csak megközelíthető, mint maga az ÚR. Az eredetünk így módon közös. Még a besorolásunk is, mivel mindketten transzcendens létbe fűzött fogalmak vagyunk. Egyedül a céljaink nem azonosak csupán, azok alapvetően mások. De ez mi kettőnkéből következik, s nem a szellemihez kötődő hitből...

– Vagyis én megtaníthatlak a hitre, mint szellemi kapocsra a végtelen és korlátozhatatlan irányába – a hangja változatlan maradt, jóllehet az arca egyre inkább felderült; s bár a tekintete számomra ismeretlen messzeségbe révedt, valamiféle józan megkönnyebbülést vettem ki rajta. – Ezzel kapcsolatos érzéseidre nyugodtan hagyatkozhatasz, az az Örökkévaló által már eleve beléd kódolt képesség. Én ezt már nem manipulálhatom. Használd ezt a akaratlagostól független kontrollt, és semmiképpen ne ess a tulajdon agyad fogságába! Az érzéseid tántoríthatatlan következetességgel képesek jelezni számodra, mi igaz abból, amit elmondok én neked, s mi nem lehet az semmiképpen... Nos? – pillantott fel, egyenesen az arcomba. – Hiszel hát nekem?

– Igen. Hiszek – feleltem őszintén, s félig-meddig meg is babonázva. Hangja, ha hozzám szólt, varázslatos dallammal bírt. Csodálattal eltelve tekintettem reá.

– Akkor jó – váltott egyszeriben kedélyállapotot, s elkacagta magát. Átkarolt és húzni kezdett el a padtól, ahol eddig álltunk. – Menjünk, menjünk már! Gyere hát, légy vidám – vasárnap van! Örülj az életnek, olyan szép! Nem?

Vidám és oldott közvetlensége kiszabadított előző hangulatom béklyójából, bár furcsálltam kissé, hogy ilyen hamar és ennyire könnyedén át képes váltani, szinte egyik pillanatról a másikra. De hát ez legyen a legnagyobb bajom. Leráztam magamról az iménti ernyedt kábulatot.

Derékon kaptam és magamhoz vontam. Egy hosszú-hosszú csók következett, miközben ő teljesen hozzám simult. Mint egy odaadó kiscica.

– Hová menjünk? – érdeklődtem eztán. – Mozizzunk egyet megint?...

– Talán majd később – villantak el a szemei kacéran. – Menjünk inkább a Ligetbe. Meg fel a Várba, meg a Szigetre... Igen, mindhárom helyre!

– S ugyan mit csinálnánk mi ott?

– Hát... nem is tudom... – húzta el a szavakat pajzánul. – Majd csak kitalálunk valamit...

– Talán csak nem arra gondolsz, hogy esetleg megcsodáljuk a város panorámáját?... – mentem bele már én is a játékba, és hangsúlyom semmivel sem volt kevésbé játékosabb s hamisabb az övénel. – Arra gondoltál, ugye?

– Persze, ez csak természetes! – kiáltott fel enyhén eltúlzott elragadtatással, amiből nehéz lett volna nem kiérezni a mögöttes gondolatot, és még inkább hozzám simult. – Csak bele ne feledkezzünk túlságosan a látkép csodálatába...

– Pedig én csak azt szeretném, ha belefeledkeznénk – válaszoltam erre megfontoltan, és a vérem nyomban forrni kezdett. Rámnézett. Tekintete így az enyéembe fúródott. Ismerős láng lobbant benne mélyen, nagyon mélyen.

– Hát... nem bánom... Én benne vagyok – szólt igen komolyan és vontatottan. Érzéki vibrálás csapott ki a hangjából. Szeme az ajkamra szegeződött.

Egymás szájának estünk vad mohósággal. A testünk a másikéhoz préselődött. Nem láttunk, nem hallottunk, csak szerettünk. Egymást szerettük.

És végtelenül boldogok voltunk.

Ugyanezt természetesen ugyanúgy eljátszottuk a Ligetben, a Várban és a Szigeten is. És persze csakúgy villamoson, buszon, metrón, az utcán és a tereken is. Mindig és mindenhol. A játék lényege, amit játszottunk, a pillanatban való feloldódás volt.

Sosem untunk bele.

Közben azért az Örökkévalóról magyarázott, ha éppen nem voltunk összeforrvá.

– Tudod – vezette elő a témát a kezével, s egy jellegzetesen széles mozdulattal kínálta mintegy eléem Isten e létben korlátlan voltát –, Ő maga a végtelen Szellem, aki jó. Ilyenképpen egy hatalmas adag jószág. Viszont következetesség és belátás is van Őbenne. Nos, Isten tulajdonképpen mi ketten volnánk: én magam és az ÚR. Az ÚR az, aki jó, és földiesen fogalmazva, bár ez így nem teljesen fedi azt, amit mi értünk ezen az örökkévalóságban, tehát Ő az erősebb. De... hogy' is mondjam csak, hogy megértsd... Ő nem azért erősebb nálamnál, mert erősebb, hanem mert annak *kell* lennie. A jónak mindig győznie kell a rossz felett. És előbb vagy utóbb mindig győz is.

A jó: standard. A rossz: múló disszonancia. Mindig felüti fejét, mindig viszályt szül, mindig mérgez – és a végén mindig kifulladás, elenyészés, visszavonul, hogy mulandó, s egyben örökkön megújuló erejét más dimenziókba menekítse át. Hogy ott aztán újfent megjelenjen és újfent csak veszítsen. Az Örökkévaló akarata és végtelen játéka ez. Isten sosem hagyja magát eltéríteni a maga vezérfonalától. Isten az, aki sosem vesz el a részletekben, és bármi csúrcsavar látszik is tevékenységében, soha nem feled, hová is akar a végén kilyukadni. Az Örökkévaló hihetetlen módon következetes, még büntetésében, megtorlásában, sőt: irgalmában is. Tulajdon lényegéhez marad mindig következetes. Isten magát csak Istenhez méri és viszonyítja, és soha semmi avagy senki máshoz. Kezdet és vég indul ki és fut össze abban az *Akaratban*, aki a semmiből pusztán szavával hívta e létre a mindenséget. S azután életet lehelt belé. Isten lényege behatárolhatatlan. Ekképpen még én is beleférek. Hogy Isten jó, az axióma. De a dolog nem ennyire egyértelmű... Ahol a jó jelen van, ott mintegy szükségképpen, ha csak az elvont fogalom szintjén akár, de a rossznak is meg kell jelennie. A fogalom aztán gondolatot, a gondolat vágyat, a vágy pedig cselekvést, gyakorlatot szül. A gyakorlat pedig megköveteli, hogy róla fogalmat alkossanak, s ez pedig a megalkotott fogalom elvi, folyamatfüggetlen létét. Körjáték, érted?... Én is szükségeltetem így a világképbe, másként Isten jóságának talán nem is lenne értelme. A jót nem lehet értékelni a gonosz nélkül. Én magam tehát szükségképpen képviselem a rosszat.

A jó és a gonosz relatív fogalmak, fejtette ki nekem.

– Vedd csak példának Szodomát és Gomorrát – folytatta aztán. – Isten merő jóindulat. Vagyis az érthetőség kedvéért nem Isten, hanem az ÚR. Ő tehát észrevette a két város bűneit. Észre kellett vegye: a szeme láttára gerjesztettem fel a bűn kívánsát, s a tévelygés általi elszakadást *Őtőle*. Láta mindezek tarthatatlanságát. Példát kellett statuálnia, büntetést kellett osztania. Erre vagyok én. Én vagyok a botránkyó, a próba, a küszöbérték; és egyben én vagyok a kvázi végrehajtó szerv is. Bűnre bujtogatok, miközben megvádolom az ÚR előtt azt, aki enged nekem. Az Isten megbízásából, mint a transzcendens lét része, elintéztem hát az említett két települést. Letöröltem mindkettőt a föld színéről, elpusztítván bennük minden életet. Egy igazán szerető Úristen képes lett volna szerinted ilyesmire? Nem. De Ő féltékenyen szerető Isten, mint azt a parancsolatokban is fellelheted... Én e célt is szolgálom. Ha így jobban tetszik neked, fogalmazhatunk akképpen is, hogy én vagyok az a szükséges rossz, aki egyben a piszkos munkát is elvégzi. Nem ugyan Isten helyett, de a Szellem érdekében. – Magabiztos mosolya rám ragyogott. – Érthető?...

Hát, ment valahogy.

– Valamelyest – bólintottam.

– Helyes – nyugtázta elégedetten. – Most akkor egy kissé szüneteltetjük ezt a tanító jellegű magyarázatot. S visszatérünk ahhoz a másik témához, ami annyira dívik itt miköztünk... – Huncutul elmosolyodott. – Hol is hagytuk azt abba?...

– Várj csak! – vettem azonnal a lapot, és jó erősen magamhoz öleltem. – Azt hiszem, valahol itt... Igen, valahol itt...

És újra elsüllyedt számunkra az egész világ.

Két véglet közt csapongtunk.

Hol mohón elmerültünk egymás élvezetében, hol meg a teremtet világ titkairól tartott nekem kiselőadást. S keserű hangvételten ismételte meg példának okáért a politikáról mint olyan-

ról, és a politikusokról mint speciális humanoid alfajról alkotott véleményemet – csak jóval több iróniával fűszerezve. Nem hihető az a fogadkozás, amit pódiumról tesznek, magyarázta, mert az a közönségnek szól, s kizárólag a hatást keresi és célozza; nem vehető komolyan az a tervezet vagy program sem, amit írásban adnak közre, mert az csak hivatkozás a későbbiekben egy röhejesen üres sikerpropaganda megindításához;* egy szó mint száz: semmi szín alatt nem szabad politikusnak egy szavát sem hinni, mert az általa kiejtett mondatok kevesebbet érnek, mintsem az emberi ürülék, amit egészséges módon amúgy azon nyomban eltüntetnek a süllyesztőben – ellentétben a politikai szövegeléssel, ami viszont azonnal tovaszublímált trágyaként kezd el lebegni, természete és tartalma szerint is mintegy súlytalanként; és fertőzi a levegőt és keveri az agyakat – már amennyiben olyasvalamiként tűnik fel az emberek számára, amin érdemes volna még akár eltöprengeni is. Pedig a semmire, mégoly jól hangozzék is, semmiképpen sem érdemes időt pazarolni. A politikusnak és egyben mondandójának a fajsúlya igazolhatóan azonos a levegőével, amibe beszél. Még a Sátánnak is megvolt róluk a véleménye, látható.

Luftot rúg ekképpen az, aki politikuson próbálná ki a cipőjét. Amúgy meg, belegondolva, szerintem eleve kár a cipőért.

Hogy a politika merőben idegen Isten természetétől, fejtegette nekem igen lendületesen. Én pedig megértően bólogattam erre, mert ennyire azért már ismertem mind Istent, mind a politikát, mind az embert mint olyat, és a természetét is mint kész istencsapást. És emellett csókoltam őt buzgón, ahol csak értem.

Ezzel persze ő sem maradt adósom.

S egyszerre csak este lett.

– Hogy elszaladt az idő – jegyeztem meg, amikor már szemmel láthatóan is alkonyodott, s a közvilágítás már javában funkcionált. – Most mi legyen? Átmegyünk esti programokba?...

– Én azt hiszem, már eléggé ismerjük egymást – vetette erre nekem oda könnyedén. S erősen másfele nézett.

Elsőre nem is értettem. Naná, hogy elég jól ismerjük egymást, hisz' egész álló nap Isten és ember viszonyát veséztük – még jó, hogy bele nem csavarodtam. A megjegyzését tehát egyszerűen nem voltam képes kapcsolatba hozni a kérdéssel.

– Hogy érted ezt? – voltam kénytelen végül csak rákérdezni, miután hosszas töprengés után sem láttam bármiféle összefüggést kérdés és válasz között.

Az újabb feladvány sem késett.

– Csak úgy, hogy most már jobban ismerjük egymást, mint tegnap este.

Nos, ez igaz, merengtem el. De még ekkor sem esett le.

Látván szememben a tétova, bizonytalan kifejezést, megértette, hogy még mindig nem jöttem rá a megoldásra. Elnevette hát magát.

– Hogy világos legyen: elég jól ismerjük már egymást – közölte velem kihívóan.

– Mihez...? – kezdtem bele a visszakérdezésbe, a „képest” szót már lenyelve, mert rám szegező tekintete valami enyhe bizonytalanságot keltett bennem. Ugyan mit akarhat?... De ekképpen szólva mégiscsak beletrafáltam. A helyes szót mondtam ki.

– Ahhoz – fordult szembe velem felettébb komolyan. Így hát egy darabot hátrafelé lépdelve haladt. Mindkét kezével megragadta az enyémet, és mintegy húzott magával.

Kérdő pillantásom az arcát vizslatta. Majd a szemébe néztem, egyenesen. És ekkor egyszeriben világossá vált előttem, mire is akart mindezzel kilukadni. Megálltam. Ő is.

– Zsuzsi! – szóltam hitetlen, enyhén kérdő hangon. – Csak nem *arra* gondolsz?

– De igen. *Arra*. Vagy talán te nem szeretnéd?

– Én már régen szeretném.

– Akkor mi hát a baj?

– Hirtelen jött. Ne haragudj, igazán nem arról van szó, mintha nem akarnám, avagy kedvem ellen való lenne a gondolat, csak... most meg én tartom ezt korainak...

Elkomorult az arca. Vádlón tekintett rám.

– Nem szeretsz hát? – kérdezte sírásra hajló hangon.

– De, Zsuzsi, dehogynem. Még soha senkit így nem szerettem – vontam szelíden magamhoz, és a karomba zártam. Tűrte. Kényszerítettem, hogy a szemembe nézzen. – Végtelenül szeretlek, s ezt te is tudod.

– Akkor? – kérdezte fátyolos hangon. – Akkor miért utasítasz vissza?...

– Ez nem visszautasítás, életem. Egyszerűen csak úgy érzem, te kizárólag azért akarsz, hogy nekem ezzel örömet szerezsz.

– Mi másért akarsz? – kérdezte csodálkozva. – Elvégre mi végre teszik az emberek, ha nem azért, hogy a másiknak örömet szerezzenek? Te sem akartad tegnap másért.

– Úgy tűnik, nem értettél meg, vagy csak én nem voltam elég világos – folytattam rendíthetetlen nyugalommal. – Te szerintem csak azért szeretnéd, mert én szeretném.

– Vagyis hát kételkedsz az érzéseimben, kételkedsz az érzelmeimben... – suttogta hitetlenül. – Kételkedsz abban, hogy igazán szeretlek – váltott át sírósra a hangja. Megrémültem. – Kételkedsz a szerelmemben! – fejezte be csaknem kiáltva. S heves zokogásban tört ki.

Ijedten szorítottam magamhoz. Karjaimmal vaskapocsként tartottam, nehogy elfusson, elveszítsem most, mert tudtam, azt nemigen élném túl. Azt *nem akarnám* túlélni. Mindkettőnk védelmében öleltem.

De mégis, mindezek ellenére valami furcsa, megható érzés cikázott keresztül a mellkasomon, s édes, tompa fájdalom abroncsaként fogta körül a szívemet. Mert nem mindennapi a helyzet, ami most megtalált.

A Sátán itt sír a karomban.

Majdnem én is rákezdttem, úgy megsajnáltam egyszerre.

Ámde villámgyorsan erőt vettem magamon. Férfi nem sírhat, mondtam fel magamban a régi szabályt, jóllehet tudtam, hogy ez egy éktelenül nagy baromság.

A férfiak is ugyanúgy sírhatnak. Sőt, néha jobb is lenne, ha sírnának. Mert sírás helyett mindig valami másban vezetik le a keserűségüket. S az a valami csak nagyritkán ártalmatlanabb dolog a sírásnál.

A legtöbb baj abból ered, hogy a férfiak nem mernek sírni. Nem a könnyektől félnek. A gyengeség látszatától. S így oly módon mutatják magukat erősnek, ami csak újabb fájdalmakat von maga után, nehezen hegedő sebeket ejt, szaggat lelkeken. S persze ettől olyannyira nagyok a férfiak, mivel ők – ugyebár – nem ejtenek könnyeket...

Abban a pillanatban viszont én sem mertem. Csak a torkom szorult el, és igen nehezen, kap-

kodva szedtem a levegőt. S továbbra is hihetetlen erővel szorítottam a karjaim közt zokogó te-remtést magamhoz.

Isten ekkor nyilván meghatottan köhécselt. Tudtam, milyen érzékeny egy lelkülete van. Talán már elő is vette volna a zsebkendőjét – már ha lett volna *Neki*. Legközelebbi találkozónkon meg-
lepem majd egy tucat zsebkendővel, futott át az agyamon. Örülni fog neki biztosan.

Majd figyelmem a keblemen nyugvó, a fel-feltörő sírással küszködő lány felé fordult ismét.

Határoztam. Nem harcolok tovább önmagam ellen.

– Szeretlek – súgtam a fülébe. – Szeressél!

Újból felzokogott, de ez már a megbocsátás, a megkönnyebbülés hangja volt. S boldogan ölelt most már ő is át engem.

– Ne haragudj rám azért, amit mondtam – védekeztem, miközben finom mozdulatokkal tö-
rölgettem arcáról és szeméből a könnyeket; – csupán azt nem akartam, hogy csábítónak mond-
hassam magam később. Hogy visszaéltem egy védtelen lány kiszolgáltatott helyzetével...

– Én és védtelen? – húzta mosolyra a száját. Elragadó volt. – Nem tudod, mit beszélsz! A kis-
ujjamban van az összes fegyveres és fegyvertelen, emberi és szellemi harcmódor. Úgy teszek ár-
talmatlanná akárkit is, ahogy csak parancsolod. Avagy talán nem a Sátán vagyok-e én?

Ebből aztán végképp kiviláglott számomra teljes egyértelműséggel, hogy ő valóban Istennel
rokon lélek. Az ÚR jött folyton ezzel a szöveggel, ha istenségét akarta hangsúlyozni, hogy: avagy
nem a Mindenható vagyok-e *Én*? Ő is most éppen ilyen méltósággal ejtette ki ezen szavakat:
avagy nem a Sátán vagyok-e én? Csuda édes pofa volt abban a pillanatban.

– Te Zsuzsi vagy – válaszoltam neki csendesen, mintegy figyelmeztetve arra, hogy az igazi ne-
vét lehetőség szerint ne nagyon hangoztassa. Amúgy mulattatott a dolog. – Te az én Zsuzsám
vagy.

– Igaz – kapott észbe. – Egyszóval te csak ne aggódj afelől, s nyugtasd meg ekképpen a lelke-
det is, hogy egy védtelen lányt csábítánál esetleg el. Mert az a leány korántsem védtelen, s az,
amit teszel, semmiképpen nem csábítás.

– Ugyan már miért ne volna az?

– Mert nem csak te teszed. Hanem mi ketten. Tesszük. Mindketten akarjuk ezt. És így azért
mindjárt más.

– Tehát parázñaság.

– Ezt meg honnan szedted?

– A Tízparancsolatból. Ez a hatodik.

– Rá se ránts!

– De ha megszegem a törvényt, úgy engedetlen vagyok az Úrral szemben.

– Fenét! – vonta össze a szemöldökét és legyintett. – A szeretet törvénye minden egyéb tör-
vénynél előbbrevaló. Mi is az első nagy parancsolat? Szeresd az Örökkévalót, a te Istenedet tel-
jes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből s minden erődből. Vagyis: minden kapott és szer-
zett tehetségeddel azon légy, hogy Istenhez minden körülmények között is ragaszkodni tudjál,
s *Őhozá* hú legyél. Ám Krisztus azt mondta, hogy létezik egy másik, éppilyen fontos parancso-
lat is: szeresd felebarátodat, mint önnön magadat. Magyarán: szeresd a te felebarátodat igazán,
teljes őszinteséggel. Engem pedig, aki e pillanatban a te felebarátod vagyok, csak oly módon sze-

rethetsz igazán és teljesen őszintén, ha nem tagadod meg tőlem azt, amit amúgy mindketten akarunk. Ami mindkettőnk szívbeli vágya a másik felé. Istent attól még nem szereted kevésbé, csak mert egy felebarátodat teljes lélekkel szereted. Felejtsd csak el hát azt a hatodik parancsolatot – fejezte be elégedetten, tudva, hogy meggyőződött –, érvényét veszítette a mi esetünkben.

Szó se róla, remekül tudott a fogalmakkal bűvészkedni.

– Te aztán szinte mindent le tudsz vezetni! – adtam hangot csodálatomnak. – S hozzá még mennyire hihetően!

– Velem született tulajdonság – vágta rá egyből büszkén. – Na, hogy’ döntöttél?

– Szeretlek. Igazad van. Menjünk – határoztam végleg el magam, de közben azért mindegyre Istenhez fohászkodtam, hogy amennyiben még sincs neki mindenben igaza, úgy nézze most el nekem ezt a kis félresiklást. Mivel engem Zsuzsa okfejtése maradéktalanul meggyőződött.

Mintegy láttam, amint Isten jóindulatúan bólint. Erre aztán tökéletesen megnyugodtam. Az erkölcsi-lelkiismereti aggályaim egy pillanat alatt elenyésztek. Füstté váltak.

Maradtak a lángoló érzelmek.

– Menjünk akkor – fogtam kézen Zsuzsát, de abban a pillanatban eszembe jutott valami nagyon is fontos szempont. – De vajon hova a csudába, mi? Haza sajnós nem vihetlek, ismerőshöz menni meg már késő. Azt hiszem kislány, zűr van – torpantam meg a hirtelen lendület után.

– Semmi gond! – állapította meg erre nyugodt, ellentmondást nem tűrő hangon.

– Aztán hogyan gondolod ezt? – csodálkoztam. – Felteszem, nem óhajtod itt, az utcán?

– Állítsd már le magad! – csattant fel. – Légy oly szíves, bízzál bennem! Megint az az átkozott kishitűség! Már megint a kishitűséged! Folyvást kételkedsz, kapkodszt, bizonytalankodsz, tépelődsz... A saját magad által felnagyított gondok megemésztene. Egyfolytában eszed csak magad. Taccsra vágod a tulajdon életed. Mikor térsz már végre észhez?

– Tulajdonképpen miként képzeled el a légyott kivitelét? – kérdeztem rá egyenesen, figyelmen kívül hagyva a hitemre és a lelki berendezkedésemre vonatkozó újólagos észrevételeit.

– Mondom, hogy bízz bennem! Vagyis ne kérdezz semmit! Csak gyere! Gyere velem!

Engedelmesen követtem, akár egy kutya a gazdáját. Épp’ csak nem csaholtam hozzá. Jó ideig tekeregtünk a budai utcákon, mígnem megálltunk végre egy számomra ismeretlen és kissé jellegtelen épület előtt. Valamiféle, háború után sebtében újraépített, amúgy a húszas években felhúzott bérháznak tűnt a szememben. Zsuzsa belépett a sötét kapualjba.

– Gyere bátran! – intett nekem hívogatón, mikor haboztam egyből utána menni.

„Bízzál bennem!” Ezt mondta, nem? Rendben van, akkor hát bízom. Igaz, jelen esetben olyan túl sok választásom nincs is.

Követtem őt a bérházba.

Bevárt, kézen fogott, és felhúzott magával a második emeletre. Piszkos, kopott, szűk kis lépcsőház volt, már ahogy a sötétben ki tudtam venni. Világítás semmi.

Végigmentünk a folyosón, s ő megállt az egyik ajtó előtt. Rátette a kezét a kilincsre, kivárt egy ideig, majd lenyomta. Az ajtó hangtalanul kitárult. Belépett a lakásba s behúzott engem is magával. Én becsuktam magam után az ajtót. Ő felkattintotta a villanyt.

– *Voilà!* – kiáltotta, diadalmasan körbemutatva.

Ámulva néztem körül.

Szólni sem tudtam egy jó ideig döbbenetemben. Az egész, szemem elé táruló látvány olyannyira mesébe illő volt, akár egy valószerűtlen álmkép. A tágas, amerikai stílusban egybenyitott nappaliban a legszembeötlőbb a nyugati fal mellett elhelyezett hatalmas franciaágy volt, valamint a déli falhoz simulva nyújtott U-alakban megszerkesztett, szára felől nyitott bárpult, a mögötte megbúvó polcrendszeren italok tömkelegével. A lakás keleti frontját teljes egészében egy méreteiben monumentális, sziklák közt előtörő erdei forrást megjelenítő gigantoposzter borította. A sarkot, mint törést egy alacsony dohányzóasztal és a köré állított négy zsöllye oldotta, magában a falak összefutási élében egy könnyed szerkezetű könyvespolc, alsóbb szintjén music-center, hangfalak, kazettatartó. Csontfehér alapszín mellett a bútorok enyhén pácolt nyersfa tónusa felszabadítóan hatott. A teljes falfelületet meggyfaszín mozaiklambéria futotta körbe. A puha szőnyegpadló finoman elnyelte lépteink zaját. Most Zsuzsára pillantottam – egy eleven kérdés élt a tekintetemben, amire az ő szemében már meg is lelhettem a választ. A bárpulthoz lépett, megkerülte, leemelt két vastagtalpas poharat a készletből, az italkollekcióból kiválasztott egy üveg gint, felbontotta, és lassan, mintegy szertartásszerűen kitöltötte mindkettőnknek. Majd, letéve az üveget, fogta a két poharat, újból megkerülte a pultot és odajött hozzám. A poharakat az asztalra helyezte, élém lépett, és mindkét kezemet megszorítva, jelentősegteljesen a szemembe nézett. Csupán ekkor ért csak fel tisztán az agyamig, hogy ezt az egészet én most semmiképpen nem álmodom.

Hogy ez itt maga a nyers valóság. S hogy a valóság nyersen fogyasztandó.

Bizonytalanságban voltam viszont az elkövetkezendőket illetőleg. Suta dolog, tudom, de nem mertem kezdeményezni.

Újra Zsuzsára pillantottam, s ismét csak az a tekintet fűródott az enyémbe, mint ami már az előbb is.

Rámosolyogtam. Ő erre az asztalhoz lépett, magához vette a poharainkat, s odahozta hozzám. Az egyiket a kezembe nyomta, a másikat megemelte kissé.

– Kettőnkre! – szólt és felhajtotta.

Követtem a példáját. A szúrós aromájú ital enyhén égette a torkom, és hasonlóan parázsló érzést idézett elő a mellkasomban is. Pillanatok múltával valami eddig ismeretlen erőt éreztem szétáradni a tagjaimban. Mindegyre álltam csak egy helyben, s bámultam Zsuzsára. Ő mosolyogva vette ki kezemből a poharat, a magáéval egyetemben lerakta az asztalra, majd mintegy megperdülve felém fordult.

– Kérsz még? – kérdezte, vérforraló pillantással kísérve szavait. E ponton már elegendő volt bármiféle nevetséges önvádból. Tovább nem óhajtottam uralkodni magamon.

– Igen – de belőled, angyalom – léptem oda hozzá és átöleltem. Egymáshoz tapadtunk, majd egy igen hosszú csók következett, forró és szenvedélyes. Éreztem, miként nő pillanatról pillanatra a feszültség a testemben. A derekán lévő öv egyetlen vad mozdulattal lekerült róla. A kezem lassan becsúszott a blúza alá, ő maga pedig úgy tapadt már rám, akárcsak fára a folyondár. Már nem is ettük, hanem szinte martuk egymás száját. Múló másodpercekre nyitottuk csak fel nagynéha a szemünket, de a másikéban szédítő módon örvénylő érzéki indulat semmi józan gondolatot nem engedett itt érvényesülni. Lehunytuk hát, és vakon ölelkeztünk. Hej, ha Isten most látna minket! – villant egyszerre kajánul az agyamba, de ezen a ponton hirtelen összerán-

dult a gyomrom. Valami az eszembe jutott – valami rendkívül fontos. Zsuzsa ráérezhetett a változásra, mert ekkor könnyeden szétváltunk.

– Zsuzsám – szóltam most hozzá, s kezem finoman és lazán kicsúszott a ruházat alól, ahol pedig elég izgalmas helyeket vándorolt már be –, kimegyek egy pár percre levegőzni... Egyszeriben úgy megfájdult a fejem... – Fura fintorra rándult a szám széle ekkor, mivel rádöbbsentem, hogy tipikusan női kitételt használok kifogásként. – Talán az ital tette... Nem haragszol?...

– Nem, dehogy – intett a fejével bátorítólag. – Csak ne feszélyezd magad! Ha menned kell, hát menj! Addig én megágyazok. Úgy talán kényelmesebb lesz – villantotta rám pajkosan a szemét.

– Drága vagy – válaszoltam hálás mosoly kíséretében, majd az ajtóhoz mentem, kinyitottam, csendben kiléptem és finoman betettem magam után. Nagyot fújtam, akár a birkózó egy kimerítő menet után. Huh, mit tettem csaknem! Igazán nem sok híja volt...

Végigsimítottam a hajamat, megigazítottam a ruházatomat. No, most már gyerünk! – adtam ki a jelszót magamnak. Nekiindultam.

Az inkább csupán sejthető, semmint látható falakat fürkészve haladtam végig a rozoga folyosón. Itt-ott aládúcolások körvonalait vettem ki. Piszok sötét volt. Szinte tapogatóznom kellett.

Végére ha nehezen is, de megtaláltam azt, amit kerestem. Egy résnyire nyitott rozsdás vasajtót a folyosó legvégén. Valami elhagyatott raktárhelyiség ajtaja lehetett. Kinyitottam, majd óvatosan beléptem. Odabenn koromsötét volt, az égvilágon semmit nem láttam. A zsebemből gyufásdobozt kotorásztam elő, kivettem belőle egy szálát s meggyújtottam. A gyengén pislákoló lángocska egy másodpercre lobot vetett, jótékonyan beragyogva egy törékeny pillanat erejéig az egész porlepte helyiséget. Mint sejthettem is jó előre, üres volt az egészen. A padlózatát vastagon, mintegy faltól-falig szőnyegként, szürkés porréteg lepte el. A sarkokban – már amennyire a gyufaláng gyér világa mellett kivehettem – pókháló. Egy szál Marlborót húztam elő az ingzeleből, s az éppen ellobbanó gyufaszál tűzénél rágyújtottam. A láng kialudt, miközben a már elemésztett gyufa hangtalan' a padlóra hullt. Behúztam a vasajtót, s ekkor tapasztalhattam meg úgy istenigazából, mi is az a vaksötét. Még az orrom hegyét sem tudtam kivenni a már szinte kézzel is tapintható, sűrű sötétségben. Kilincsre zártam az egyébként – érdekes! – zajtalanul mozduló, rozsdátté ajtót. Valahogy olyasmi érzés támadt bennem, mintha épp' abban az amúgy csak elképzelhető, de meg soha nem tapasztalható tér-időtlenségben léteznék én most, amikor még maga a fény sem született meg – amikor a Szellem teremtménye akarata létezett csupán, s ölelt keblére minden majdan megteremtendő a maga mindenhatóságában.

Elmerültem gondolataimban és vártam. Megpróbáltam a lelkemből és az agyamból egyaránt minden testi, érzéki, materiális vonatkozású érzést és gondolatot kiszűrni és kivetni. Hogy csakis egyvalamire koncentrálhassak. Csakis *egyvalakire*.

Istenre. Most lenne jó beszélni *Vele*.

Amíg nem lesz esetleg túlon túl késő.

Pár perc telt így el, avagy csupán néhány másodperc? Nem tudtam igazából megítélni. Az időérzésem teljesen befuccsolt, vagyis egészen valószerűtlen módon cserbenhagyott. Már azt sem tudhattam biztosan, mennyi is a körülbelüli idő e pillanatokban, sőt valójában már afelől sem éreztem magam teljes bizonyosságban, hogy vajon melyik napszakban is vagyok most éppen. Az

égő cigarettavég vörösen parázlott a sötétségben. Lehetséges, játszottam el könnyedén a gondolat, hogy várakozásom közben odakint már meg is virradt. De ezt aztán rövest el is vettem mint eszmét. Egyrészt a még mindig füstölgő cigaretta egyáltalán nem ezt engedte sejtetni, másrészt meg – jutott eszembe – Zsuzsa akkor már rég' keresne.

Legalábbis ezt akartam hinni.

És ekkor ragyogás támadt.

Az egész porlepte kis kamrát fény töltötte be. Ám valami egészen különös, rendkívüli, egyáltalán nem földi fény. Nem valahonnan kiinduló fotonok hullámszerűen ömlő, végtelen áradata volt ez, hanem az egész adott teret egyszerre betöltő, egyenletes, a szemet egyáltalán nem sértő, mégis igen intenzív sugárzás. Csodálkoztam ugyan, de félelem nem támadt bennem. Bár a fény maga szikrázó volt, mégis szelíd melegséget árasztott a természete. Színét nem lehetett meghatározni. Elámulva láttam, hogy nincs árnyékom. Ez a világosság nem reámvetült, hanem körülfogott. Oldódott, majd végleg megszűnt az eddig az egész helyiséget belengő dohányfüst könnyed, aromás illata. Elnyomtam a cigit.

És ekkor jelentkezett végre az, akit vártam.

Már elég régen volt, hogy utoljára beszélhettem *Vele*. Méghozzá egészen pontosan akkor, amikor megígérte, összehoz a Sátánnal.

Na, pontosan erről akartam én most *Ővele* elterefélni.

– Mit kívánsz *Tőlem*, emberfia? – kezdte a már megszokott, rutinszerű kérdésével.

– Baj van, Uram. Nagy baj – felettem sóhajtván.

– Konkrétan?

– Ő és én, hát... szóval, úgy tűnik... le akarunk egymással...

Elakadtam. Kimondjam?

– Feküdni, tudom.

– Szóval tudsz róla.

– Magától értetődik, emberfia. Avagy tán nem a Mindenható vagyok-e *Én*? – kezdte megintcsak a már jól ismert lemezt.

– És mi a véleményed erről a dologról? – kérdeztem rá kellőképpen óvatosan.

Huncutul elmosolyodott, éreztem.

– Nos, sok szerencsét, és légy ügyes! Ő még sosem tett ilyesmit. Te leszel az első teremtetten ember, aki *ővele*... hát, szóval, érted. Mindent bele, fiú! Az áldásomat bírjátok.

Nem erre számítottam, így egy kis ideig eltartott, míg ocsúdhattam az ámulatból.

– És ilyenképpen nincs is akkor semmiféle erkölcsi észrevételed az üggyel kapcsolatosan? – húztam fel a szemöldökömet. – Szimplán konstatálod, hogy mi is a mi szándékunk egymással?... Meglepő a *Részedről*... Hiszen ez enyhén szólva paráznaság!

– Az – hagyta rám. – Ez aztán az.

– Ennyi az összes mondanivalód?

– Igen. Ennyi... Hiszel neki, avagy sem? – szegezte ekkor váratlanul nekem a kérdést.

Ezzel most ugyan megfogott... Mert hát erre mi az istennylát lenne ildomos válaszolnom?! Töprengtem egy sort.

– Nézd Uram, ha most azt mondom, hogy igen, én hiszek neki, *Té* mit lépnél erre?

- Azt, hogy lelked rajta.
- Vagyis rámegy a lelkem? – kapaszkodtam azon nyomban a kimondott szó általam vélt mögöttes értelmébe. – Az üdvösségembe kerülhet a dolog?
- Értsd, ahogy a hited diktálja! *Én* ugyan részletesebben ki nem fejtem neked, az egyszer biztos! Strapáld már egy kissé te is magad!
- És ha azt mondanám, hogy nem hiszek neki? Akkor?! Akkor erre mit mondanál?!
- Csak azt, hogy akkor meg mi a fészkes fenének mégysz bele ebbe a játékba, holott tudod, hogy semmi jó nem származhat belőle? – kérdezett tulajdonképpen vissza.
- Most akkor melyik variáció az igaz? – érdeklődtem izgatottan. Sok minden múltott a választán.
- Jöjj rá magad, van eszed! – nevette erre el *Magát* könnyedén. Amennyire megítélhettem, szemlátomást rohadt jól szórakozott szorult helyzetemen. Nagyot nyeltem hát, visszafojtva egy cifra káromkodást.
- Viszont ő azt mondta, az eszem könnyen megcsalhat, az érzéseimnek higgyek – meditáltam hangosan.
- Akkor használd az érzéseidet!
- De hátha csak félrevezetett ezzel a dumával.
- Úgy érzed, hogy igen? De most aztán őszintén, emberfia! Úgy érzed?
- Ha őszinte akarok lenni: nem.
- Vagyis hiszel neki?
- Vagyis hiszek neki.
- Na látod – szólt elégedetten. – Semmi gond.
- Már hogyne lenne. Hogy vajon *Té* is elhinnéd-e neki? Ha *Neked* mondana ilyet.
- Hallod-e, nem *Én* járok vele, nem *Én* flörtölgetek vele naphosszat, nem *Én* készülök vele lefeküdni!...
- Rémes! Már megint nem a kérdésemre válaszol!
- Azért ott még nem tartunk – vettem közbe.
- Hallod-e emberfia, *Engem* te ugyan ne etess! Avagy talán nem a Mindenhatóval beszélsz-e most? *Nekem* akarod azt bemesélni, hogy nem akarsz vele éppen lefeküdni?
- Csak akartam – horgasztottam le a fejem lemondóan. – Azt hiszem, csak akartam – leheltem magam elé csüggedten, mintegy megpecsételve ezzel Isten amúgy nagyon is kiszámítható elvárásainak tudomásul és figyelembe vételét. Kár lett volna az ösztöke ellen rugdóznom, ezt mindketten tudtuk.
- Ámen! – válaszolta az ÚR erre. – És most: mihez kezdesz? Visszamégy hozzá?
- Azt hiszem... – nem, nem is: tudom biztosan, hogy nem – fűztem szavakba fennhangon gondolataimat. – Most itt hagyom, járok egyet, s végiggondolom elejétől a végéig ezt az egész dolgot, hogy hol is hibáztunk. Vagy hogy *én* hol hibáztam.
- Az bölcs dolog lesz tőled – hagyta rám Isten. – Azzal viszont, remélem, tisztában vagy, hogy mire visszatérnél, őt itt már nem találod.
- Igen, erre is gondoltam. De nem is megyek én vissza.
- Hát akkor?

– Élek úgy, mint eddig.
– Mintha az elmúlt napokban mi sem történt volna?
– Igen. Megpróbálom.
– Elfelejtteni?
– Nem – ráztam meg a fejem –, mivel az úgysem menne. De talán nem is szükséges, hogy valaha is elfelejtsem őt. Csupán át akarom gondolni – egyedül, magamban akarom átforgatni az egészet, hogy hol esett a hiba, amiért így módon holtvágányra csúsztuk. Mert ennek nem lett volna szabad idáig fajulnia, igaz?

Ráhibáztam.

– Szentigaz. Egészen jól vág az agyad, emberfia, bár mindig így forogna az eszed! Na, mind-egy, hagyjuk. Elvégre ember volnál, s nem Isten. Már ez önmagában is szép teljesítmény tőled. De nem félsz, hogy akár még véglegesen is elveszítheted?

Máshol van a probléma ezzel, fejtettem ki Istennek.

– Nem. Amennyiben igazán szeret, hát rámtalál. Semmiből nem áll neki. Ha viszont nem akarja, akkor talán jobb is, ha többet nem találkozunk. Mivel akkor továbbra is csak becsapna engem. Sőt – tettem hozzá elgondolkozva – akkor még én is tulajdon magamat.

Nagyon komolyan bólintott erre.

– Nos, akkor ebben maradjunk, emberfia! Légy jó, legalábbis igyekezz, és mindenekelőtt: vigyázz magadra! – készült indulni.

– Várj még egy kissé, Uram! – kérleltem. – Egyre azért válaszolj még nekem: visszajön vajon hozzám, ha én most elmegyek? Visszajön?...

Mert csak ez izgatott. De nagyon.

Isten elnevette magát. Hangosan.

– Ugyan miért akarod tudni ezt – már most? Hisz’ akkor semmi izgalma, semmi tétje nem marad ennek a játéknak. Higgyél – és úgy lesz. Vágyjad a bizonyosságot – s az rádköszön majd. Vagy talán ő nem fejtette ki neked a hit előnyeit?

– De igen, hogyne.

– Hát akkor ahhoz tartsd magad!

– Vagyis igazat mondott a hitről?

– Naná, hogy igazat mondott.

– Akkor viszont... – kapott lángra bennem egy fellobbanó érzés, s az örömnem nem vártan hatalmas hulláma ragadott így magával, végiggondolva, hogy ebből mi is következik, ha végigviszem a fonalat. – ... Akkor viszont... húúú... akkor az összes egyéb közlése is igaz volt. Mert ő hitte is, amit mondott. És én is... – tekintettem fel óvatosan Istenre, de szeme sem rebbent – én is hiszek neki... Tehát őszintén szeret engem... – Szinte csak dadogni tudtam. – A mindenit... Valóban szeret engem a leány... Nem semmi...

– Megengedsz *Nekem* egy kérdést, emberfia? – fordult egyszeriben szembe velem.

– Hogyne Uram, parancsolj velem.

– Te igazán szereted őt? Teljes szerelemmel?...

Csaknem azonnal rávágtam a szerintem elég egyértelmű választ. De váratlanul meggondoltam magam. Gonoszul elmosolyodtam.

– Ezt *Neked* is tudnod kell, Uram. Már megbocsáss. Avagy talán nem a Mindenható vagy-e *Té*? – recitáltam az *Ő* maga hangsúlyával a kedvenc kiszólását, magamban keserűen mosolyogva ehhez. S legbelül valami kaján elégtétel-féleséget éreztem.

– Most ne tréfálj! Tudom, amit tudok. De most ezt a te szádból szeretném hallani. Szereted hát? Igazán szereted őt?

Versnyi szünet élt a zárt térben hosszadalmas hallgatásom szerén.

– Igen – szoltam aztán halkán, nagy sokára –, igen: szeretem őt. Halálosan. Az életemet teném fel őreá. Elveszejte engem, érzem. A markában vagyok. Megfogott.

– Azt nem is csodálom – dörmögte *Ő* erre fojtott hangon, mintegy csak *Magának* –, elég bájos egy teremtés... Na, mindegy – kapott ekkor hirtelen észbe. – Erről most és itt csak ennyit, a többi majd az őrszobán. Légy hát jó, és vigyázz magadra! És utolsó jótanácsként mégegyszer: hited ellen ne cselekedj!

– Hívhatlak bármikor? – kérdeztem búcsúzóul.

– Bármikor – bólintott vidoran. – Maximum nem jelentkezem. A Dieu!

Ezzel el is tűnt. Újra koromsötét vett körül. Ismét csak magamra maradtam kavargó gondolataimmal.

„Hívjál csak, legfeljebb nem jelentkezem.” Jól meg tudja vigasztalni az embert, az már szentigaz. Irtó kedves!

Azon kaptam magam, hogy Zsuzsán jár az eszem. Vajon mit fog tenni, most, ha én eltűnök? Kétségbe esik? Sírva fakad? Szegény, most nem lesz, aki megvigasztalja. Esetleg, bukkant fel bennem a gondolat, előre sejtette már ezt a dolgot, illetve eme intermezzo jelenlegi végkimeneteletét már akkor, amikor is kijöttem volt a szobából? És ily módon ez az egész egy előre elhatározott, véleményem szerinti jövőben rögzített bizonyosság szerint játszódott le? Szimpla pre-timáció? Nos, azért ezt mégsem hittem. Mindig is tagadtam a predesztinációt. Merthogy az csökkenti az ember tevőleges szabadságát. Ha csupán elméletileg is akár.

Lehetséges, töprengtem, hogy ha most visszamennék, már akkor sem találám őt ott. Elvégre nem a Sátán-e ő? Ez esetben a döntésem egyazon pillanatban a tudomására juthatott, miként Istennek. Akkor pedig már el is tűnt. El a szobával és annak minden csodájával egyetemben.

Kiléptem a megroggyant folyosóra. A biztonság, valamint hívó lelkem nyugvása végett oda-mentem azért az ajtóhoz. Lenyomtam a kilincset, ám az csak félig engedett. Az ajtó eszerint be volt hát zárva. Lassan elmosolyodtam. Most egészen biztosan valami öregecske nyugdíjas alszik odabenn, szegényes kis lakásában.

Tehát az egész este övele itt, ehelyütt mégiscsak álom volt. Vagy legalábbis varázslat.

Szépnek ellenben nagyon is szép volt – morfondíroztam magamban a lépcsőn lefele menet, majd kiléptem a kitárt kapun át a már kihalt utcára. – Ez az egész csodálatosan, és egyben való-szerűtlenül szép volt. És most vége.

Fájdalom nem emésztett. De még csak gondban sem éreztem magam, ahogyan ott, akkor a jövőbe próbáltam tekinteni. Valami egészen másféle, egyenesen bizarr érzés kerített hatalmába.

Röhejes: marhára tetszett a dolog. Igen, ez az: élveztem a kutyaszorítót.

Marhaságnak tűnhet, tudom, de éppen ekkor biztosabb voltam magamban, mint addig bármikor is. Hogy aztán ez az érzés, mi szinte szétfeszítette keblemet, és az öröklétbe vesző legyőz-

hetetlenségnek magával ragadó tudatával övezte fel lelkemet, miből is táplálkozott, Isten tudja.

Jókorát fújtam. Beszívтам a hűvös, párás esti levegőt. Majd megfontoltan kiengedtem a tüdőmből, és egy újabb cigaretta képe rémlett fel előttem. S már szinte érezni is véltem a dohányfüst kesernyés aromáját a nyelvemen, s fojtó kellemét a torkomban, orromban. És egyszeriben hiányzott.

Elővettem a dobozt, megráztam kissé, hogy megsaccolhassam, hány szál is lehet még benne – majd egy laza mozdulattal elhajítottam. Szemem sarkából figyeltem, amint pörögve bucskázik a fal mentén, s végül behuppant egy lefolyóvágatba. Ennyi, gondoltam flegmán. Nem kár érte. Nem ezért kár.

Hanem kár mindenért, mit magamból veszni hagytam.

Báván magam elé meredve kattintgattam az immár árva öngyújtót, és a fellobbanó lángnyelv-re hunyorítva mormogtam magam elé, apatikusan: „Kár – igen, kár...”

És kár azért is, hasított belém a tudat, hogy már csak utólagosan bánhatom azt, amit pedig előre is átgondolhattam volna.

Elindultam aztán. Hazamentem.

★ ★ ★

Beléptem a bárba. Abba a bárba, ahol annak idején összejöttem volt vele. Akárha csupán egy perce léptem volna ki, a benti felállás gyakorlatilag ugyanaz volt: egy önmagába temetkezett szerelmespár érzéki puszipartija az amúgy üres bárpultnál, a többi jelenlévő pedig teljesen belefeledkezve a dancing örömeibe.

Épp’ csak eltelt közben egy hét.

Ismét péntek volt. Este.

És én ismét egymagam voltam.

Ugyanoda ültem le, ahol helyet foglaltam akkor is, amikor... Amikor ő meg én... itt, először... Áh! A zakómat lassan ráejtettem a mellettem levő székre. Nem volt túl sok kedvem éppen itt a fájó múlton révedeznem. Pultmegetti barátom jöttömre abbahagyta a poharak monoton törölgetését, hozzám fáradt, és egy kérdő tekintetet vetett felém.

– Egy kólát – dobtam a pultra egy ötvenest. Hozta az üdítőt. Elrakta a pénzt. Majd fürkészőn meredt az arcomba. Láttam, nagyon a nyelvén van a kérdés: És a kislányt hol hagyta? Csak nem?... Csak de igen, te strici! – csikorgattam magamban a fogamat, a ki sem mondott kérdésre válaszolva ekképpen. S hozzá igen indulatosan villant egyet a szemem. Erre aztán felhagyott a fixírozásommal, és visszatért a munkájához. Na végre! – sóhajtottam. Kimerülten fogtam meg a poharat, és a számhoz emeltem.

– Szabad lesz? – kérdezte ekkor egy kétségbeejtően ismerős hang mellettem élesen.

Megdermedtem. A szemem fennakadt, egy igen hosszú pillanatig a semmibe bámultam me-reven. Majd egy felcsukló ingerrel, mintegy megelőzve az esetleges nagyobb bajt, visszaköptem a kólát a pohárba. A hang irányába kaptam a fejem.

Ő állt mellettem, határozottan átnézve rajtam.

– Természetesen – jött meg a hangom, és a szomszédos székre mutattam. – Ülj csak le nyugodtan, Zsuzsi...

– Ne tegezzen! – villant meg a szeme hidegen. Elfordult tőlem. – Egy kólát kérek – szólt oda a már várakozó és felettébb derülten vigyorgó mixernek. Majd kimérten leült. Az meg ment a kóláért.

– Fizetem a hölgynek – szóltam a fickó után csendesen. És hát felettébb sokat sejtetően tekintettem Zsuzsára.

Nemigen igyekezett észrevenni. Sem engem, sem a... a jóindulatomat.

– Ismeretlenek nekem nem fizetnek semmit! – jelentette ki határozottan. – Éppen elég az, hogy pofátlanul megszólítanak!

Tagadhatatlanul rátarti egy teremtés volt.

– Én meg, mások le! – mormoltam a bajsom alatt bosszúsan. Most mit csinálja itt nekem a cirkuszt?! Felhajtottam a poharamat, felkaptam a zakómat, villámgyorsan belebújtam, és leszállva a székről, a rámvillanó tekintetéről mintegy tudomást sem véve kísértáltam az utcára.

A mixerünk zavart vigyorát még láttam.

A sarkon azonban utolért.

– Hogy viselkedsz te velem szemben?! – támadt nekem haragosan, elkapva a karomat. – Rádásul nyilvános helyen! Egyszerűen lejáratasz engem!

Ezt finoman szólva is csúsztatásnak kellet minősítenem.

– Talán inkább te járatod le tulajdon magadat! – vetettem oda neki, rá sem pillantva. Kitéptem magam a kezéből. Folytattam eszeveszett vágtaimat a híd irányába.

– Várjál már! – rohant utánam, majd mellém érve igyekezett velem lépést tartani. – Nem tartozol te nekem mégis némi magyarázattal?!

– És te nekem? – kérdeztem vissza, makacsul a levegőt bámulva magam előtt. Eközben persze mindketten rohamléptekkel haladtunk előre.

– Állj már meg, nem bírom ezt a rohanást! – kapott ekkor derékon és egy jókorát rántott rajtam. Megálltam, fújtam egyet. – Miért nem jöttél vissza akkor este? – kérdezte lihegve.

– És te vajon miért párologtál el szobástul-mindenestül, mikor is tíz perc múlva visszatértem? – lendültem ellentámadásba. – Miért nem taláلتalak már ott, mihelyt... amint rendbe jöttem?

– Tudod te azt nagyon jól, hogy miért! Hát azt hiszed tán, hogy hülye vagyok? Azt hiszed, nem tudom, mit dumáltál akkor össze az Öreggel? Egyszerűen vízben hagytál! „Drágám, úgy szeretlek!...” – recitálta gúnyos hanghordozással egykori szavaimat. – „Csak te, amíg világ a világ!” Mit mondjak, elég hamar eljött a világvége számodra, angyalkám!

– Elég ebből! – reccsentettem rá. – Ne kínozz már te is feleslegesen! Éppen elég nagy csapás volt nekem az, hogy ott kellett hagylak.

– Kécellett?!? – húzta el a kérdést. – Már ugyan miért kellett volna? Az Öreg nem kénysze-

rített semmi ilyesmire. Úgyhogy erről ne is halandzsázz, nekem is megvannak a magam információs forrásai! De te beszartál! Nem is szeretsz te engem igazán! Féltél az éjszakától! Féltél, hogy ott kiderül! A szerelmet az ágyban ugyanis már nem lehet csak mímelni! Ott és akkor minden kiderül. Ettől féltél! – olvasta rám keserű diadallal. Vádló pillantása szinte átszúrt. A megértés nem volt az erőssége soha.

Az jellemzően eszébe sem jutott, vettem ki a viselkedéséből, hogy akár még impotens is lehetnék. Igaz, ez nekem sem.

Álltam hát a tekintetét.

– Egy frászt! – állapítottam meg határozottan, nem csekély stílusérzékről téve ezzel tanúbizonyságot. – El vagy te tévedve, életem! Még hogy én nem szeretlek igazán! – A hajamba túrtam s szemeimet az égre emeltem, jelezvén ekképpen, mily botrányosnak tűnik fel szememben ennek a lehetőségnek még akár csak a pusztá gondolata is. – Istenkáromlás, ha ilyesmit állítasz! – Drámaian megrázó szavakat kellett alkalmaznom, hogy bizonykodásom hitelét ilyenképpen kellő eréllyel alátámasszam. – Szeretlek, szeretlek, szeretlek! Egy álló héten át csak utánad epekedtem, gyötrődtem...

– Na, hagyd ezt abba, jó! – szakított félbe nyersen. – Te engem egyszerűen hülyének nézel! Annyi évet élj, ahányszor gondoltál rám ez alatt az öt nap alatt!

– Az kevés – mosolyogtam, kesernyés grimasszal az ajkamon. – Az első nap nulla órájától kezdődően jártál a fejemben, és nincsen ez azóta sem másképpen. Még álmodni is csak terólad álmodtam. – Elhallgattam, hagyva számára egy csekélyke időt, hogy szavaimat megeméssze. – Nos, meg vagy elégedve? – Kíváncsian vártam, miként reagál minderre. Amit mondtam, az mellesleg még igaz is volt.

Néhanapján, bár nem éppen lételemem, mit tagadjam – szóval néha még igazat is mondtam.

Morcosan hallgatott egy darabig. A földet bámulta, majd a folyó felé tekintgetett, mintha csak a panorámától várhatna bármi üdvös tanácsot dilemmájának feloldása végett. Én persze megmondhattam volna neki, hogy ez reménytelen. De inkább nem szóltam. Hagytam őt főni egy keveset a saját levében. Majd szemeit az enyémre vetette. De még ekkor sem ejtett bár egy szót. Láthattam az arcán a makacs tanácstalanságot. Töprengett mindegyre, hogy erre ugyan mit lépjen. Magyarán: játszott a kicsit a durcít.

– Na, erre nekem nincs időm! – döntöttem el e ponton fennhangon. – Amennyiben duzzogást akarok látni, azt otthon a húgom kevesebb cirkusszal is megcsinálja. 'Stenáldjon! – tettem egy lépést.

Többet aztán nem állt módomban.

A következő pillanat ugyanis már a nyakamban találta.

– Szeretlek, szeretlek, te piszok! – lehelte a szavakat a fülembe. És szorosan hozzám simult. Arcát a nyakamba fúrta.

Nem engedtem le a földre. Fojtó erővel szorítottam magamhoz. Kész is voltam. Az első rohammal bevett.

– Nem csoda, hogy ennyire a hatalmadban vagyok – súgtam neki egy forró csók után. – Még az ÚR is azt mondja, dögös kis csaj vagy...

– Ezt mondta tényleg?

– Ha nem is éppen e szavakkal, de a lényege mindenképpen ez volt. Nincsen menekvésem, érzem. Belém ivódtál, mint holmi méreg a sejtjeimbe. Elveszett ember vagyok.

– Voltál, míg meg nem találtalak! – Felnevetett. – Hé, ne légy már ennyire tragikusan mord! Ne vess már, kérlek, ne vess egyet, ha csak az én kedvemért is... De várj csak, van számodra egy viccem!

– Na, halljuk! – élénkültem meg azonnal, és letettem őt végre a járdára. Vártam az isteni humort. Amiben azért elég ritkán lehetett eddig részem.

– Tudod-e, mi a különbség az ÚR- és énközöttem? – tette fel a kérdést, hamiskás pillantással kísérve azt. Megütött, hogy a kérdésének nem volt semmi éle. Mintha csupán valami elméleti lehetőségről érdeklődne éppen.

– Nem. – Vártam a válaszát.

– Semmi – felelt komolyan. Várakozással teli pillantása célkeresztjében most enyhén hülyének kellett éreznem magam. Mivelhogy nemigen értettem a poént.

– S mi ebben vajon a csattanó? – adtam végül hangot értetlenségemnek. Hanyag mozdulattal intett felfelé:

– Számodra talán semmi – nevette el magát. – De az *Öreg* valószínűleg röhögőgörcsöt kap odafelel ettől a kijelentéstől.

Összenevettünk. Majd lassan elkomolyodtunk mindketten. És csak bámultuk egymást. Éppúgy, mint egy héttel ezelőtt is tettük. Éppolyan szerelmesen. Ugyanolyan kíváncsisággal szemünkben. Ugyanolyan kíváncsisággal a szívünkben. És aztán ugyanolyan forrón megcsókoltuk egymást. Éppen oly hosszan, mint akkor.

– Gyerünk – karoltam át végül, mire ő is követte a példámat –, induljunk!

– Aztán hová? – kérdezte meleg hangon. A szemébe néztem; mélyre, beláthatatlanul mélyre fúrta tekintetemet a szemebogarába.

– Boldoggá tenni egymást.

Erre nem szólt semmit, csupán rám mosolygott. Merthogy ennél könnyebbet nem is kívánhattam volna. Igaz, nehezebbet sem.

★ ★ ★

– Én már készen is vagyok. Mehetünk?

– Igen, azonnal.

Éppen a cipőjét vette fel. A csattal bajlódott.

Fantasztikus egy éjszaka volt ez. Értette a szerelem fogásait, alaposan megadta a módját. Ösztönös, ősrégről megörökölt tudásból fakadó önkéntelen mozdulatok szabadultak fel nála szeretkezés közben. Tökéletes alakja valami hihetetlen erotikus kisugárzással bírt. Engem meg arra, hogy hódoljak eme érzéki hatalomnak, mi oly követelően gyúrt önnönmaga alá. Odaadó volt, de követelőző is egyben; vadóc, akár egy vadmacska – s egyben ezzel mégis szelíd, simuló. Más szót erre keresni kár: csodálatos volt vele.

Ezen az éjszakán egy test és lélek voltunk.

Többször is. Sokszor. Szinte egyfolytában.

Mégsem fáradtunk ki.

Egymás karjaiban ébredtünk. Egy üres vadászlakban töltöttük az éjszakát, a budai hegyeket koronázó erdőség közepén. Mikor megpillantottuk a kis hajlékot, egyből megállapíthattuk, hogy az éppen üres. Csak egy röpke pillantás egymásra, s tudhattuk máris, hogy nem csevegéssel fogjuk mi eltölteni ezt az éjszakát. Vagy akár kóricálással az erdőknek közepette... Az észérveknek ilyen helyzetekben vajmi kevés szavuk lehet.

Hála a Magasságosnak, nem is akartunk okosak lenni. Csak szeretni.

Az ajtón lakat volt. Épphogy csak hozzáért, és az már le is pattant a vaspántról.

A kulcsra is zárt ajtót aztán én törtem be férfias rohammal. Vállal beszakítottam. Ő mosolyogva lépett be utánam, majd előzékenyen felsegített a földről, ahová a sarkából kifordult ajtószárnnyal egyetemben zuhantam volt.

– Csak ne olyan hevesen! – intett elbájoló mosollyal.

Nem hallgattam reá. Igaz, ezt nem is nagyon várta el. Rögtön egymásnak estünk.

Nem bántuk meg. S már itt is volt a reggel.

Valahára csak felvette mindkét cipőjét. Felállt, végigsimította magán a szoknyát. Én odaléptem hozzá, s gyengéden megigazgattam a frizuráját. Engedte. Ezek után hátráltam vagy két lépést, és a fejemet féloldalra billentve, fél szememet lehunyva néztem őt.

Megállapítottam – és már nem először –, hogy nálánál csodálatosabb lányt nem ismerek és soha nem is láttam. Valószínűleg, gondoltam elálmodozva, nincs is.

Észrevehettem huncutul csillogó szemén, hogy egészen pontosan tudja, mire is gondolok én e pillanatban. És azt is kivehettem a tekintetéből, hogy maximálisan egyetért velem e kérdésben. Hogy teljességgel tisztában van a maga varázsával, a férfiakat megragadó, felizgató kisugárzásával. S mindez a hiúságnak minden látszata nélkül fakadt a lényéből.

Maga volt a megtestesült erotika.

A Sátán szeretőjeként én csak rajongani tudtam iránta.

Akár indulhatnánk is már, villant meg bennem a gondolat. Rendet nemigen szükséges tennünk, mivel semmit fel nem forgattunk a lakban. Jószerével csak a tető számított a fejünk felett, sem ágyat, sem heverőt nem vettünk igénybe éjszakai időtöltésünkhöz. Így nemigen veheti senki sem észre, hogy illetéktelenek hatoltak be ide. A leszakadt ajtó problémáját Zsuzsa egy pillanat alatt megoldotta. Állt az, akár a római vallás. Mehattunk.

Derékon kaptam az édest, s angolosan leléptünk a tetthelyről.

Hol enyém lett ő, fű másnak nem nő. S Zsuzsa mától: asszony.

A múltó éjszaka éppen etájt adta át a kormánypálcát a mostanra egyre teltebb fényében ragyogó Napnak. Hajnalodott. A fák, bokrok ágairól a harmat észrevétlenül szökött el, mikor a felkelő csillag magához szólította. A kora reggeli élet megpezsdült, mi pedig úsztunk a magunk teremtetten és megélte boldogságban. S hogy egymásra pillantottunk, minden felvetődő kérdés e pillanat varázsában önmagát válaszolta meg.

Ketten voltunk. Együtt. Én és ő.

★ ★ ★

Jobban belegondolva: ideális pár voltunk mi ketten Zsuzsával. Egymás társaságában mindig is remekül éreztük magunkat, önfeledtségünk a másiknak soha terhére nem volt, s egyetlen pillanatra sem ötlött az fel mibennünk, hogy bármi is széjjelszakíthatna minket. Általában mindenről hasonlóan gondolkodtunk már ekkorra.

Istenről főleg.

Hogy aztán Isten miként is vélekedett mirőlünk és kapcsolatunkról, az engem már nemigen érdekelt.

Hogy a bőrömből nem bújhattam ki, az sem zavart túlságosan. A múltó viharok elkerülése érdekében bizonyos kérdések felvetését mindketten automatikusan kerülni kezdtük. Például az Urat, mint beszédtemát, avagy bármit, ami közvetlenül kapcsolódott a személyéhez, levettük a napirendről. Rövidebb az élet annál, hogysem feleslegesen bonyolítsuk, jutottam dűlőre e problémakörben. És mindenekfelett mohóbb az ember annál, semhogy az életünk feloldhatatlan dilemmái felett elmélkedjék, amikor pedig szerelemmel is elűtheti amúgy igazán véges idejét, mi számára ki vagyon szabva. Ha túl sokat törődöm az emberiség nagy kérdéseivel, egyrészt belecsavarodhatom, másrészt úgysem oldhatom meg azokat. Míg ellenben ha csak szeretek, akkor az élet még akár elviselhetőnek is tűnhet számomra, holott semmiképpen sem az. Ennyit a bölcsekedésről, meg annak gyakorlati hasznáról.

Zsuzsával egyszerűen képtelen voltam betelni. Mindig valami egészen újat fedeztem fel a lányban – nap mint nap. Élveztem a hangja csengését, szeme játékos villanásait, lágy és elfogadó mozdulatait, a kacérságát, ahogyan viselkedett velem, a szépségét, amiben mindig gyönyörködni tudtam, s ami bármikor felpeszsdítette véretem, ha csak szememet őreá vetettem. Vágynak a magamfajta ifjak amúgy sincsenek híjával, de az én Zsuzsám rám gyakorolt erotikus vonzereje messze túltett a szélesebb értelemben vett, „bombázók” kategóriába besorolt nőcskék iránt fellobbanó közönséges testi gerjedelmen. Az ő varázsa nem csupán a megjelenésében, hanem épp-

úgy stílusában és viselkedésében volt igazán tetten érhető. A szerelmet meg éppenséggel nem a szeretkezés orgiasztikus rítusa szentimentális vadhajtásának tartotta, sokkal inkább alapvető érzelmi vonásnak-vonzódásnak, amely valójában megalapozhatja e testi kontaktust. Romantikus volt és érzéki: szerelme áthatotta őt, és áthatott engem is.

Víg napok köszöntöttek rám. Minden délután, amint befejeztem a melót, már rohantam is haza, átvedlettem kimenőbe, s irány Horány: Zsuzsa, akárcsak a szívverések a mellkasomban, úgy tartozott hozzám. Múló feledésbe enyészett annak az időnek akárcsak az emléke is, amikor még nem ismertem őt. Hogy velem van: hogy mi ketten együtt vagyunk, az olyan természetesnek tűnt számomra, mint a lélegzet beáramlása a tüdőmbe, mint a felsejlő fények a hajnali égbolton, vagy mint a szél fúvása, mikor a fák lombját borzolja. És ezzel kapcsolatosan jut újra csak eszembe az a röhejesen gyermeteg fogalmi zavar, amit elég gyakran van szerencsém hallani: olyan a hajam, mint egy szénakazal – mondják egyesek, ha erősebb fuvallat zilálta a frizurát, vagy ha egy kiadós alvás utáni reggelen a tükörbe tekintenek. Namármost ez hülyeség – bugyuta képzavar úgy, ahogyan van. *Szénából*, tehát lekaszált illatos fűfélékből – vagyis nem akármilyen gizgazból! – a takarmányozás céljára rakott halmot ugyanis *boglyának* nevezi a szántótvető gazda, míg a kicsévelt gabona almozásra szánt száraz, üreges szárából, a *szalmából* általában *kazlakat* emelnek, és csak jóval ritkábban hányják boglyába. Van tehát a *szénaboglya* és a *szalmakazal*. (A gyapotot szintúgy kazlakba rakják vagy bálákban tárolják – kinek-kinek gusztusa szerint.) De szénakazal, az mifelénk nem létezik. Legfeljebb holmi tűkeresési példálózásokban. Bele kellene már törődni végre.

Amiképpen a *se* és a *sem* alkalmazása manapság, az élő beszédben éppúgy, mint írásban, fals és helytelen. Jóllehet az esetleges hangtorlódást kiküszöböli olykor, s ezért nem is ítélem én el olyan élesen, de mégis: hiba. Még hivatásos tollforgatók is ebben a csapdában vergődnek: nem gondolnak vissza e két szócska eltérő genezisére, miáltal óhatatlanul feledik funkcionális különbözőségüket is. A „sem” egy ismételt tagadás: az „is nem” (ismételten csak nem) speciális alakja, míg a „se” szavunk ismételten tagadó felszólítás – vagyis az „is ne!” (szintúgy ne!) kifejezés kiváltására szolgál. (Én *sem* követem el azt a hibát, hogy rábírozzalak arra: te *se* végezd el ezt a feladatot.) Az okkal-ok nélkül folytatott, lépten-nyomon fellelhető *se*-zés néha már idegesítővé is válik. Hogy előszóban spórolnak a hangzókkal, ahol csak lehet – ez megszokott jelenség. Na de hogy már írásban is! Már bocsánatot kérek! Mintha csak a *-ba*, *-be*, *-ban*, *-ben* toldalékpárok közti, nagyon is fontos jelentésbeli különbséget negligálnánk, szemantikai erőszakot téve így, ezen nivellálással anyanyelvünkön – csak mert kimondva amúgy is elnyelik már egyesek...

„Annyi már a raktári készlet, hogy ettől az egész ipar – kész lett...” – mondta valaha Hofi Géza a «Te, figyelj haver!» előadásában, rávilágítva e poénnal is arra, hogy hangozhat bár a magyarban két szó (kifejezés) kiejtésében ugyanúgy: írásban azért csak érdemes megjeleníteni az eltérést, mert nagyon nem mindegy, melyik szavunk milyen tartalmat/értelmet hordoz éppen. Haladjon bár a nyelv szisztematikusan és megállíthatatlanul az egyszerűsödés felé, én ezt csak úgy tudom interpretálni: szegényedik, rongyosodik, csupaszodik. Valósággal kiüresedik. Éppen ezért én makacsul ragaszkodom néhány cifra sallangjához – kizárólag azon okból, mert így továbbra is színesíti, gazdagítja szavaink lassacskán sablonszürkére koptatott készletét. És e hálátlan témával most, e ponton akkor talán le is állnék.

A szerelem csak érdekesebb, mint a nyelvészkedés.

Persze ez is csalóka: a szerelmet is anyanyelvünkön fogalmazzuk meg.

Készen álltunk tehát. Zsuzsa és jómagam. És éltük az életünket, mely innentől már közösnek számított. Elképzelni sem tudtuk másképpen.

Bár semmit sem terveztünk, mégsem volt soha félreértés miköztünk. Abból a csodálatos szóból: *együtt*, annyi de annyi minden következett. Együtt étkeztünk. Együtt jártunk vásárolni. Hogy szórakozni is, bárhová, az természetes. Együtt töltöttük szinte minden szabadidőnket, akárcsak az éjszakát. (Ha nem figyelnék arra, amit írok; ha elkapna a vérmes lendület, vagy ha egyszerűen csak hülye lennék, most leírhatnám azt a grandiózus ökörséget: együtt is szeretkeztünk. *Naná*. Bizony hogy együtt ám!) De együtt elméltünk, és – olykor – együtt hallgattunk a jövőről. És az, hogy Isten valaha is, bármilyen formában is beleszólhatna a mi kettőnk kapcsolatába, soha eszünkbe sem jutott.

Istennek valószínűleg már inkább.

Elkövettem azt a kapitális baklövést, hogy oly módon bíztam meg az Úrban, hogysem legalább egyszer megkérdeztem volna az Ő elképzeléseit a mi jövőnkről. Csak mert úgy véltem, hogy ez nem *Őreá* tartozik. Komoly hiba volt ez részemről, mert Ő meg úgy vélte, hogy de igen. És hát valami alapja azért volt, tegyük halkán hozzá. Az ösztöke ellen pedig ugyan kicsoda rugdózhatik?

Talán csak az ősz töke.

Istenben bízni az nagyjából annyit tesz, mint *legalább egyszer* hatalmasat szívni. (Így ni!)

★ ★ ★

Szertelen eszement szerelem volt ez a javából. Éktelen' féktelen végtelen lételem. Szakrálisan elfuserált profanitás. Istentelen egy lelki élet...

Halmazhatnánk persze most vég nélkül a szójátékokat.

Istentől elrugaszkodott lelkemnek kimondottan jólesett az a tudat, hogy valamiféleképpen Ő is ludas e blaszfemikus kapcsolat létrejöttében. Mert vagy tudta előre, vagy sem: Ő játszotta a kezemre a Sátánt. Avagy fordítva: engem játszott az ő kezére.

Az ÚR tehát, elméltedtem efelett, vagy amatőr kerítő, vagy közönségesen szólva: egy aljas strici. Lehetett választanom. Elképesztő egy felhozatal ez a lehetőségekből, dűnnyögtem ilyenkor magam elé félhangon...

És vajon mi voltam én, ha továbbviszem e gondolatmenetet?

Egy naiv hősszerelmes – ez tűnt a legkézenfekvőbbnek, és egyben a szívem számára is legkedvesebbnek. Pedig, utólag analizálva a történeteket, egyszerűen egy palira vett balek voltam csupán. A helyzetem igen felette kellemes voltától függetlenül is. Vagy: esetleg éppen hogy abból kifolyólag.

A vágyaimat emeltem a gondolataim helyébe.

Az ösztönt tartottam, véltem tiszta tudatnak.

A vakmerőséget magabiztosságként éltem meg. Az istenkísértés pedig árnyként járt velem, bármerre fordultam, bármit tettem is. Csak mert addig hallgattam csupán az Úrra, amíg annak szükségét éreztem. Most, hogy már nem éreztem, hát feledtem Őt. Dobtam, ejtettem, ahogy ezt manapság mondják ilyen esetekben. Istent ugyan ki lehet hagyni életünkben – de pofátlanságszámba sorolandó, amikor valaki, jelesül jómagam, kérünk valamit az Örökkévalótól, majd a megadott lehetőség kibontásának jogát anélkül vindikáljuk magunknak, hogysem az Úrnak legalább egy nyamvadt „köszönöm”-öt odadobnánk, sem pedig hogy kikérnénk a véleményét arról: helyesen járunk-e el vajon az Őtől kapott ajándékkal?

Az ÚR pedig egyetlen zokszót sem ejtett viselkedésemen. Néma maradt. Ő ugyanis tudta már az eljövendőt, én ellenben nem. Ő látta, hol hibáztam; míg én nem is gyanítottam, hogy hibázhattam – bármiben is. Nem gonosz voltam én, nem: éppen csak nemtörődöm; és nem pazarló voltam, csupán háládatlan. (Pazar ló amúgy nem is lehettem, legfeljebb ha egy címeres ökör...)

Úgy gondolom, Istennek ennyi is elég volt.

Azt kell hinnem, ha valaki, hát én valóban próbára tettem a türelmét.

– Nemdenem az ÚR akarata szerint való az, hogy te meg én együtt lehetünk? – érdeklődtem nem egy esetben magabiztosan Zsuzsától, és válaszát megelőlegezendő minden alkalommal azon nyomban ajakon is csókoltam. – Úgy-e igaz, hogy Ő minket egymásnak teremtett, és áldása kíséri minden cselekedetünket, s mindenik lépésünk az Ő kedvére való?

Mulatságosnak tűnik, már persze túl azon a tényen, hogy ez a szöveg inkább ótestamentumi stílust mímél, mintsem egy mai, normális ember kérdésére hasonlítana, hogy még komolyan el is hittem mindezt.

Merthogy önbecsapás volt ez a javából – hozzá még felsőfokon.

Zsuzsa soha nem felelt meg e kérdésekre. Azért nem tette, jövek rá így, utólag, mivel tudta rá a választ. És talán nem akart kiábrándítani álmaimból.

Ha a remény élteti az ember lelkét, úgy nincs borzalmasabb a bizonyosságnál.

A jövő pedig az ÚR hitbizománya.

Istentől meg aztán sok minden elvárható, azt az egyet kivéve, hogy Ő valaha is kiadja magát. Persze ha megtenné is, sem érné meg a reprintet.

Hogy mi is a legégbekiáltóbb eltérés Isten és az Ő teremtésének bevégezéseként létrehozott ember nevű alkotása között? Elsőként is az a komor tény, hogy az Örökkévaló alkotó, míg az ember alkotás. A *homo sapiens* ha vért pisál sem képes gyökeresen újat létrehozni e világon. Sem igazán eredetét kiötlölni. Minden, ami lesz, az volt már valaha, ami van, az pedig túlon túl sablonos, hogysem eredetét kutatni vennék magunknak a fáradságot. Az ember legfeljebb belepiszkálhat a már működő, nem általa megálmodott sablonba, és ha sikerült egy plusz csavart beleszuszkolnia az enélkül is kielégítően fungáló szisztémába, akkor egyrészt kurvára janinak képzei magát, másrészt nem habozik azon nyomban kikiáltani, hogy mennyire megjavította ő akkor most az élet minőségét. Második jellemző eltérés a Szellem és a teremtménye közt, hogy az ember mindent tudni/érteni akar és sajnos vél is olykor, holott korántsincs elég agya ehhez, míg Isten ellenben mindent tud, még olyan felesleges dolgokat is akár, hogy például miben gyökerezik a valódi irgalom, szelídség, szeretet és bölcsesség. Míg az embernek minderre nincsen szüksége. Definiálja ő ezeket a saját szája íze szerint amúgy is.

– Miből gondolod, hogy van egyáltalán Isten? – szegezték nekem oly sokszor ezt a lehetetlen és idióta kérdést.

– Abból, hogy kételkedhetem abban, hogy van. És éppúgy hihetek is benne, holott semmi bizonyítékom arra, hogy Ő valóban létezne – feleltem. – De hát éppen *ezért* és éppen *ettől* Isten Ő. Nemde...?

Sosem értették ezt. Soha nem is akarták megérteni, szerintem.

Sosem voltam képes *én* megérteni, vajon miért oly kevésbé érdeklődő az ember a témában, melyből direktben amúgy semmi haszna nem származik. Hacsak az értelem maga nem.

Az embernek tulajdonképpen még Isten létezésének eszméjére sincsen szüksége, tudnám vél-ni olykor, nemhogy még magára az Úrra. Sem igazságra. Sem olyasvalakire, mint jómagam, aki ráadásul még kutatom is ezeket, s nem csupán hiszek bennük. Egyáltalán semmi szüksége.

Kivéve természetesen azon ritka eseteket, amikor mégis csak van.

Isten nélkül tán el lehet tölteni egy egész életet, de az Istenre vonatkozó gondolatok nélkül már egészen biztosan nem. Már pusztán azáltal elkerülhetetlenné teszi ezt számunkra, hogy teremtésének mikéntje okán mintegy lebegtetni előttünk azt a sejtelmes lehetőséget, hogy Ő esetleg csakugyan létezhetik.

Isten magában foglalja a végtelent, míg az ember egy minden szempontból korlátolt fogalomként írható le. Az Örökkévaló időtlenségben létezik, míg a mi fajunk minden kitörési kísérlete ellenére is az idő rabja. Netán a szokásoké olykor – megszokás kérdése.

Az emberi lény tehetetlen és telhetetlen.

Istenünk képes nagyvonalú is lenni, ha akar. Az ember ellenben *vagy* akar, *vagy* nagyvonalú.

Isten megbocsát, ha erre kéri. Akaratlagosan felejt a tettet.

Az ember viszont számon tartja a másik minden botlását. És nem hajlandó a bántást, ha vélt az, ha valós, elfeledni. S így féloldalas a bocsánata is.

Értékes és értékelendő vonása az Úrnak, hogy remek humora van. És van emellett eredendő humorérzéke is, ami persze az emberi bornírtság, agyamentség és szándékos gonoszság elviseléséhez, szerintem, néha még egy Istennek is szükséges. És ha már egyszer van *Neki*, úgy korántssem lebecsülendő egy sajátosság.

Míg az emberi állat, ellenben, amikor néha túl komolyan veszi saját magát, avagy túl komolyra a figurát, kezdi egyszeriben nem érteni a tréfát. Vagy úgy véli, hogy csak ő tréfálhat, de ővele aztán már más senki.

Az ember önmaga által istenített intelligenciája nagyjából odáig terjed, hogy a fajtársaiét méregeti, méricskéli, és azt grafikonokban ki képes fejezni. Az Örökkévalóé meg abban áll és gyökerezik, hogy keresztül-kasul ismeri az embert, és tökéletesen tisztában van annak korlátolt voltaival. És minden megesett dolgoknak az *Általa* történő megítélésénél ehhez tartja magát. Hogy valójában mennyire is esendő, gyarló egzisztútum az, akivel Ő éppen szemben áll.

– *Én* vagyok az út, az igazság, és az élet – tért rá egyből a lényegre, ha cikizni kezdtem gyarlóságainak szembeszökő hiánya miatt. Mármint hogy annyira tökéletes Ő, hogy az már szinte röhejes. S ez az *Általa* elejtett krisztusi válasz csak olaj volt nálam a tűzre.

– Baszhatod, ha senki nem képes végigmenni ezen az úton. És mi az a fennkölt marhaság, hogy ki-ki vegye fel a maga keresztjét?! Nem kell-e lépten-nyomon amúgy is szarba lépünk, félreállunk, megalkudunk? S akkor jössz még itt ezzel a fatákolmánnyal... Metafora a lófaszt!

– Néha istenesen fel tudott húzni, különösen, mikor atyáskodóan türelmesre vette a figurát. – Elég polémia adódik már pusztán a megélhetési versenyfutás terén is... Mi a fészkes fenének kellelne bárki emberfiának konfrontációt felvállalnia csak azért, hogy *Tebenned* nyíltan hihessen?! Lehet vallása egy némának is, nemdebár? – Semmi szükségem nem volt megerősítésre ahhoz, hogy tovább folytassam ezt az érzelmi túlfűtöttség szülte tirádát, ám Ő azért bólintott. – A magam keresztjét, mi...? Tudod, mi az én legnagyobb keresztem? Az, hogy valaha is szóba álltam *Véled*! Oh, boldog tudatlanság, oh, gyermeki ártatlanság néhai érintetlensége, hová lettetek? Vésszel terhes tudás az, mit adtál, URam...

A végletekig fel tudtam izgatni magam azon, ha Isten túlontúl rámhajtott. Ő viszont a végletekig halvérű svéd maradt ilyen esetekben, s óva intett holmi túlkapásoktól: „Csigavér, fiam!”

Zsuzsát különösképpen az idegesítette az egészben, hogy miként is lehetek én olyan szemtelen a tulajdon Teremtőmmel. Nem csodálom.

Engem viszont soha nem izgatott, hogy ő miképpen áll a Főnökével. Amit én kettejükről kettejüktől megtudhattam és a kapott morzsákból összecepipegettem, nos, az számomra több mint kielégítően bizonyította azon régi keletű tételemet, hogy az én fajtám úgy egészében is és egyedenként tekintve is remekül elvan Istenünk pusztá tudatával anélkül, hogy istenigazából kíváncsi lenne az ÚR valódi mibenlétére. Ki-ki a saját elképzeléseiből alkot Istent; s ki-ki a tulajdon maga elrettentésére fabrikál sátánt. Vagy esetleg a máséra.

A maga mindenhatóságában persze mindkettő létezik. Ami érthetetlen avagy meg nem emészthető bennük, az csupán az emberi agy korlátoltságára vezethető vissza. Mert a mi fajtánk igen nagyon szeretné, ha Isten első látásra/hallásra teljességgel érthető lenne a számára. Vagyis: Isten úgy legyen Isten, hogy közben emberi legyen. Nos, miután ezt az ÚR már egyszer megtette, és Krisztus az életével fizetett e rendhagyó kísérletért, nem hihetem, hogy az Örökkévaló mégegyszer, valaha is kötélnek állna efféle emberi elvárásokat teljesíteni. Márminthogy antropomorf szempontoknak feleljen Ő meg, helyett, hogy az ember igyekezne megfelelni az istenieknek. Ami azért, valljuk meg egyenesen, csak több jót hozhatna e világra, semmint ha fordítva történne a dolog.

Ezt persze a hitem mondatja velem, és nem Isten ismerete; és jórészt ebbéli vágyaimra alapozom, semmint érthetően előadható tényekre.

Magam is ember volnék csupán. S éppúgy hajlamos volnék talmi ábrándokkal kisámfázni az óhajtott vágyak generálta reményt, miként ti is.

Egyvalamit azonban még naivitásom fénykorában sem hittem: hogy valaha is zöldágra vergődhetem én az Örökkévalóval. Természetesen dőreség is lett volna ez részemről.

Istent már túl sokan próbálták meg és kezdték ki ahhoz, hogy ne legyen annyira dörzsölt az Öreg, mint amennyire az. Az ÚR csupán egyetlen valamit nem tett soha, ami az emberi nem körében amúgy igencsak dívik: nem dolgozik; és nem is dolgozott soha. A teremtés inkább csak egy intellektuális fellángolásnak tekinthető a Szellem esetében, és azóta Isten fizetés nélküli szabin van. Ezt csupán egyetlen alkalommal szakította meg: mikor a Fiú, nevelőapja nyomdokait követve egypár évig ácskodott Izráelben. A feltámadás óta viszont a kisujját sem mozdítja.

A munka ténylegesen emberi privilégium. Az ÚR persze nem azért Isten, hogy robotoljon.

Az én Zsuzsám jókat derült ilyenkor rajtam:

– Így könnyedén eljuthatsz addig az eszméig, hogy Isten talán csak az emberi agy, az emberi képzelet szüleménye. Nem?

Merő színpadiasságból széttártam a kezem:

– Hát, ha valaki ennyire emberi tulajdonságokkal bír, mi más gondolhatnék felőle? – mosolyogtam rá kissé hamisan, mert tudtam, hogy csípőből cáfolni fog. Nem is csalódtam. A válasszom pedig így nyilván az volt, amire egyébként számított. Csípőre tette a kezét.

– Mit mérsz te most mihez? – korholt és okított is egyben. – Ha a teremtésből vezetjük le a létezést, úgy ki volt előbb: ti, vagy Isten?

– Hát Isten – feleltem bátortalanul.

– Akkor meg? – verte tovább a taktust. – Mi képezhet, ki képezhet itt etalont? Nos? Kapiskálod már, nemde... Nem Istennek vannak emberi vonásai, hanem az embereknek isteniek. Nem az apád hasonlít terád, hanem te ütöttél az apádra. Nem a hegy közelít tefeléd, hanem te haladsz a hegy irányába. Az ember hajlamos arra, hogy mindent saját magához mérjen, minden tekintetben önmagát tegye meg zsinórmértéknek. Túlzottan egocentrikus egy fajta. – Az igazság kedvéért itt megemlíthettem volna neki, hogy azért Isten is az. Hiszen ha mi a Teremtő képmásai vagyunk... De hallgattam inkább. – Minden latolgatás a helyes viszonyítás, a helyes reláció felállításának kérdése csupán. Ilyen egyszerű az egész...

Újfent okosabb lettem valamivel. Rá kellett döbbernem, hogy embernek soha Istennel szemben igaza nem lehet. Hogy az URat nem lehet meggyőzni. Afelől ugyanis szemernyi kétségem sem lehetett, hogy az Örökkévaló ne úgy viszonyíttassa a dolgokat, hogy csak Őnéki legyen abban igazsága.

A viszonylatok Istene kizárólag a *Maga* javára viszonyít.

De hát végül is ezért Isten, nem?

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Van úgy, hogy az ember elalussza az eszt. Van, hogy kiálmodja magát a valóságból. Még olyan is akad, aki úgy beleálmodja magát az agya által vizionált irrelevanciába, hogy soha többé meg nem ébred abból. Az álmokat az ÚR bocsátja reánk, de hogy miért, azt csak Ő tudhatja. S aztán vagy van bennük tanulság, vagy nincs. Vagy lelünk értelmet a megálmodott képekben, vagy sem. (Már ha egyáltalában vissza tudunk emlékezni az álombéli történésekre, eseményekre.) Ám az tudomásom szerint csupán énvelem esett meg eddig, hogy Isten álom helyett inkább *Maga* érkezett. S alvás helyett egy felettébb hajmeresztő ötlettel lepett meg.

Úgy esett az eset, hogy Zsuzsával aznap csak az esténket töltöttük együtt. Megvacsorázni már otthon vacsoráztam meg, majd az alapszinten megkövetelt tisztálkodási rítust követően azon nyomban ágyba dőltem. Kimerült voltam, mint egy agyonhasznált ceruzaelem, s ilyenképpen rögtön el is aludtam.

Az egész hóbortos história úgy tizenegy után kezdődhetett.

Mondom, ekkorra már túl voltam az étkezésen, a mosdáson, sőt, még a tévéműsornak az elviselhető részén is, ami az egész műsoridőnek csak igen csekély hányadát teszi ki* – szó mint száz: kellőképpen vízszintre helyeztem magam ágyamban s elaludtam. Azon nyomban.

Mindig is jó alvó voltam.

Félálomban zavaros, már-már kaotikus kuszasággá fajult képdömping lepte el agyamat: megismerkedésem Zsuzsával, az első együtt töltött hétvégénk, a szakítás keserű napjai, az ismételt egymásratalálás féktelen öröme, a szerelmes éjszaka mámore az erdei lakban, közös sétáink, csókjának parazsa az ajkamon...

A beszélgetések övele.

A beszélgetések Istennel...

Öntudatlanságom az alvás ájulásába hanyatlott ezután, s mély, álomtalan úr fogadott magába. Szendergésen túli magatehetetlen tompaság vett erőt rajtam: húztam a lóbórt istenesen, felőlem akár ágyút is süthetettek volna mellettem. Visszagondolva az esetre, inkább éjfél körül lehetett már, mikor egy testetlen, halk, de igen határozott hangra riadtam.

– Emberfia, kelj fel! – szólongatott valaki kitartóan, és merőben kíméletlenül. Kábultan emelkedtem fel, majd félálomban még dűnnyögtem valami olyasmit, hogy hagyjanak aludni, az Isten szerelmére, majd holnap megbeszélünk mindent; az állatok el vannak látva, az ajtókat bezártam, de ha mégsem, úgy tegye ezt most már más meg helyettem, mert én innen ugyan fel nem kelek, ha kellek bármihez, ha nem; felejtsenek el, legyenek oly szívesek, én most éppen nem vagyok itt: nem tartózkodom e Földön, éppen nem vagyok én elérhető, már ha ez agyilag felérhető – házon és magamon kívül vagyok a fáradtságtól, jóllehet azt már nemigen tudnám megmondani, miben is fáradtam ki én ennyire, de mindegy is ez: legyenek tekintettel nyamvadt állapotomra, elgyalázott, megtörődött tagjaimra és tetemeimre, de meg különben is: a görcs rángassa a cudart, bárki legyen is, aki engem ilyentájt felverni nem áttal; a csúz, a zsába, a reuma, a köszvény, a hexensussz, az isiász és még vagy ezerféle nyavalya álljon őbelé és szaggassa vég nélkül – hát nem látja tán, hogy alszom?!...

Alszom, bassza meg! Már ha hagynak.

Ám az engem ébresztgető nem vett tudomást öntudatlan tiltakozásomról. Nem hagyott aludnom.

Nem olyasvalaki volt ő, aki bármiről vagy bárkiről is tudomást venne, kivéve, ha az éppen ő maga. (Gusztus dolga persze: van, aki *cionista*, s van, aki *exhibicionista*. Hogy aztán az ÚR melyik is valójában, azt *Tőle* kérdezzétek, ne tőlem. Talán simán egoista csupán.)

– Emberfia, ébredj már meg álmaidból! – ébresztgetett továbbra is kitartóan. Szavai nyomatékaként még meg is rázott egy kissé, finoman bár, de hatásosan. Ennek eredményeképpen végre ha nehezen is, de magamhoz tértem, és arcomon nem kevés bambasággal meresztgettem alvástól összeragadt s ekként nehezen nyiladozó szemeimet a sötétbe.

„Ki az isten háborgat engem az éjszaka kellős közepén?!” – vetett lelkemben fekete tajtékot a keblemből hidegen felkúszó dühös indulat. Az a legenyhébb megfogalmazás az esetre, hogy igen morcos voltam. A legszebb álmom volt így oda, mondhattam volna fellengzősen, kár persze, hogy éppen semmit sem álmodtam. De ez nem számít. Belerondítottak az éjszakai nyugalomamba. Ki vette magának ehhez ezt az eszelős bátorságot?!

Hogy ki is? Hát persze, hogy Isten. Ki más lett volna? Minden normális egyén alszik ilyenkor, csak Ő nem. „Állati érzéke van az időpontok megfelelő megválasztásához!”, morogtam magamban. Hunyorogva néztem körbe a szobában, hátha megpillanthatom. De csak a hangja volt még jelen.

– Mit akarsz?! – kérdeztem *Tőle*, és a tisztelet csak igen csekély mértékben volt fellelhető a hangszínezetemben. Reméltem, ezzel egyszersmind helyre is teszem Őt a továbbiakat illetően, lett légyen bármi is a fejébe véve erre az éjszakára.

Isten szemlátomást nem vett a *Számára* lesújtó hangsúlyról tudomást. Arról, hogy semmi kedvem felkelni, szintúgy.

– Öltözz tréningruhába és kocogj ki a lóversenypályára!* – adta ki az énszerintem kapásból eszementnek minősíthető utasítást.

„Meghibbant ez?!?” – képedtem el egy döbbs pillanat erejéig.

– Mi a fészkes fenének?! – vonítottam fel hitetlenkedve, mikor is megjött végre a hangom.

– Ne törődj azzal, csak tedd, amit parancsoltam! – ütötte meg ekkor isteni hangját, melytől már kezdtem jócskán elszokni. – Avagy nem a...

– ... Mindenható vagy-e *Té*? – fejeztem be helyette a már megkezdett és az unalomig ismert fellengzős kitétel. – Jó, legyen hát: azonnal megyek.

Kikászálódtam az ágyból, vérző szívvel bár, de lehánytam magamról a pizsamát, és túlzottan éppenséggel nem titulálható lelkesedés közepette öltözködni kezdtem. Még mindig nem tudtam elképzelni, mi indította az Urat erre a lehetetlen ötletre, hogy engem az éjszaka kellős közepén, álmaimból felvervén kocogásra kérjen fel.

„Talán mégis meghibbant” – véltem, miközben felhúztam a tornacsukát. „Akkor pedig nem szabad vitatkozni *Véle*. Még felingerelném...”

Átlátta a gondolataimat.

– Azt ne hidd, hogy hibádzik *Nálam* valami – vetette oda nekem. – Van okom rá, ne félj, hogy ilyesmit kérjek tőled.

– Éspedig? – kíváncsiskodtam, a cipőfűzőt kötve.

– Csak mert *Én* szerető Isten vagyok – közölte jelentőségelteljesen. Ha ezt egy pár órával később köpi be, hát egyenesen a szeme közé röhögök. Most viszont még elhittem. – Gondot és

figyelmet fordítok, ha kell, a legapróbb részletekre is, és mindig a megfelelő körülményeket teremtem meg színrelépésemhez. Nyugodt légkör és teljes zártkörűség – erre van most szükségünk. Ne szólj szám, merthogy hallgatni arany... vagy *erény* inkább? Ki tudhatja; így is, úgy is jó. Na de eleget süketeltem neked itt a levegőbe. Meg kell beszéljek veled egynehány dolgot.

– Remek. De miért kell nekem ahhoz leizzadnom, Uram? – értetlenkedtem.

Neheztelő pillantása nyomasztóan pihent meg rajtam, holott a kérdésem, már szerintem persze, teljes mértékben jogos és abszolúte logikus volt. Úgy hiszem, mindenki más is ugyanezt kérdezte volna a helyemben. Miért ne lehetne itt, helyben átbeszélni érdemi kérdéseket, ha ilyesmik izgatják?

Mi a jóistennek kellene nekem ehhez éjszakai futóbajnokot játszanom?

Ám ilyen részletapróságok Őt nem érdekelték.

Mindig is makacsul ragaszkodott a rögeszméihez. Mert hát azelőtt is akadt már egynehány lehetetlen ötlete. Kézbe kell csak venni és el kell olvasni az Ótestamentumot, az isteni hülyeségek párját ritkítóan gazdag gyűjteményét lelhetjük fel abban. Szegény zsidók, hát ők aztán jól bevásároltak Istennel.

Nem akartam ugyan túlkapásokba esni, de nagyon is közel álltam ahhoz, hogy egyenlítői földművessé avassam Istenemet, magyarul: jól elküldtem volna Őt melegebb éghajlatra, kapálni.

Nem hagyta, hogy ilyesmiken filózzak.

– Gyerünk, gyerünk! – sürgetett. – Csipkedd magad, emberfia! Nincs olyan túl sok időnk.

Hogy nincs-e? Előttünk az egész éjszaka.

Ám Ő megint csak másként látta a dolgokat.

– Éppen hogy elég lesz a hátralévő idő hajnalig – világosított fel, mint Görgey a maga seregét negyvenkilencben. – Rengeteg mindent kell megbeszelnünk, és pirkadat után már nem tanácsos együtt mutatkoznunk.

Kijelentésére nem kérdeztem rá, hogy ugyan miért nem. Ő tudja az okát. „Isten tudja” – mondaná Heller. Így hát nem akadtam fenn azon a hajmeresztő eszmén sem, mi agyamba villant kájjánul, hogy eszerint a nappalokat a Sátánnal osztom meg, míg az éjszakát Istennel töltöm. Fordítva persze, az adott paramétereket figyelembe véve, jobb lenne talán.

De meg kellemesebb is.

– Mehetünk – szóltam oda *Neki*, felállva az ágyról. Tetőtől talpig edzőruhában feszítettem, akárha egy sportruházati bolt kirakatából frissiben kilépett műanyag figura lettem volna. Elégedetten mért végig.

– Helyes. Indulás, emberfia!

Erre az alkalomra Ő is emberi formát öltött. Megtermett, nagyjából 190 centit megütő, atletikus alkatú középkorú férfit láthattam magam mellett. Sötétbarna haj, mélybarna szem, szabályos, markáns arc, határozott arcéllal. Sötétkék tréningruha, fehér edzőcipő. Vállamra tette a kezét.

– Kezdődjék hát a tréning! – szólt halkan, és biztatón meglapogatta a hátamat.

„Miért nem női alakot vett fel?” – villant át az agyamon, miközben mindketten megindultunk lefelé az egyébként mindig nyikorgó falépcsőn, mely most még csak meg sem nyekkent lépteink alatt. „Ha most, teszem azt, egy szőke bombázó alakjában jelent volna meg, hát holtbiztos, hogy nem csak tréccseléssel tölténénk ezt az éjszakát...”

Na ja. Hogy én, Istennel... Komisz egy gondolat volt ez, lássátok be.

Rámvillanó tekintetéből kiolvashattam, pontosan tudja, mire is gondoltam az előbb.

– Folyton a bujaságon jár az eszed! – vetette a szememre feddőleg. – Mikor nő be végre a fedjed lágya? Mikor komolyodsz már meg?!

– Így szép az élet, ahogyan én csinálom – védekeztem esetlenül. – Merthogy én nem csak élem az életemet, úgy bele a nagyvilágba, hanem élvezem is. Éljük az életet, s élvezzük, amíg lehet... – kezdtem dúdolni fojtott hangon az ismert Bikini-slágert, miközben halkan betettem magam mögött a lakásajtót.

– ... Nyaljuk a fagyaltot... – folytatta erre Ő gúnyosan, zavarba ejtő hűséggel utánozva a hangomat. – Te ellenben nem fagyaltot fogsz nyalni, hanem nemes egyszerűséggel meg fogod szívni. Amennyiben folytatod eddigi életviteledet...

– Mi a bajod velem? – kérdeztem letörten.

– Nemigen tartod be törvényeidet, és akkor ezzel még nem is mondtam semmit.

– Ki tudja mindet betartani? – érdeklődtem erőltetett fölénnel, mit utolsó pillanatban sikerült csak a hangomba lopnom, hogy a szorító riadalom ki ne hallatsszék belőle, pedig hát Isten tudja, megütött az igaz szó éle, és lábam alól kicsúszni éreztem már a talajt. – Mutass nekem egyetlen olyan embert, aki be tudná tartani az összeset!

Ha lehettek volna is vérmesebb reményeim e beszólásommal, Ő mindenesetre azonnal hamekba tiporta ezeket.

– Most nem másról, hanem terólad van szó! – térített vissza száraz ridegséggel az eredeti vágányra. – Arról, hogy te hogyan tartod be, vagyis inkább nem tartod be ezeket a törvényeket. Nem az *Én* mulattatásomra vannak azok, hé! Erről is el fogok veled beszélgetni! – fejezte be vésztiósló arccal.

Szép reményekkel nézhettem az éjszaka elé.

Kiléptünk a kapun. Bezártam, a kulcsot zsebretettem, cipzár fel.

– Well! Indulhatunk! – szóltam oda *Neki*.

Kocogni kezdtünk a vasút irányába. Jó ideig egyikünk sem szólt. Lassan ráálltunk a megfelelő iramra. Szabályos időközönkénti légzés, egyenletes, ruganyos tempó... de közben az agyam keményen tekerte, darálta, örölte a benne fészkelő, nyugtalanító problémát. Vajon mit akarhat? Mire ez az egész lehetetlen história? Mire mehet ki *Részéről* a játék? Ráfordultunk a töltés menti gyalogösvényre, amely elég széles volt ahhoz, hogy továbbra is egy vonalban maradjunk.

Mit fog vajon mondani? És egyáltalán: mikor kezd végre hozzá?

Futás közben ránéztem.

Erre aztán csak felhagyott a makacs hallgatással.

– Mondd csak, emberfia! Mi a véleményed a Sá... illetve hát Zsuzsáról?

– Szeretem – vetettem oda *Neki* futtában.

– Ezt *Magam* is tudom. De nem is az érzéseid avagy az iránta táplált érzelmeid érdekelnek, mert ezeket tisztán látom. A véleményedre, a vele kapcsolatosan felmerülő gondolataidra vagyok *Én* kíváncsi.

– Miért, ezeket nem tudod? – fuvoláztam ugyancsak elégedetten. Felfújtam magam. – Avagy tán nem a...

– A kérdésemre válaszolj, emberfia! – dörrent rám dühösen. – Az öncélú hülyülést ma éjszaka szüntesd be, oké?! Mi tehát a véleményed őróla?

Hát jó, ha annyira akarod, gondoltam.

– Irtóra helyes lány, és megvan a magához való esze – jelentettem ki némi megfontolás után. Éppen kifutottunk a pályához vezető műútra, s én előrekaptam a fejem és mereven az aszfaltot szuggeráltam, amint nyirkos-sötéten futott a talpam alatt.

Istent nem elégítette ki a válaszom. Amit mondtam, az az öt- és félmillió magyar nőnemű teremtes közül hirtelenében úgy egy félmillióra ráillett volna. Felcsattant:

– Konkrétabban, őszintén! Mintha gyónnál!

– Nálunk nincs divatban a gyónás. Lutheránus vagyok.

– Marha! – véleményezett példás tömörséggel. – Most nem számít a felekezet! Él Saddájjal, magával a Mindenható Istennel beszélsz, vedd már eszedbe! A kérdésemre válaszolj, kertelés nélkül! Nos?...

– Legyen! – bukott ki belőlem. – Ha csak emberként tekintem, úgy egy lenyűgöző, csodálatos, korántsem mindennapi teremtes ő. Az alakja fantasztikus, érzéki, vonzó; az agya pedig – nos, az rendkívüli: a dolgok lényegét hányaveti könnyedséggel és ezzel egyben hihetetlen céltudatossággal látja át. Az időtöltés vele pedig, nappal éppúgy, mint éjszaka, elbűvölő, üdítő...

– Értem – mosolyogta el *Magát* elégedetten. – És ha nem emberként kellene őt kivesézni? Akkor? Úgy milyen...?

Futottunk eztán egy jó darabot némán. Ezalatt valamiképpen megkíséreltem rendezni ezirányú gondolataimat. A feltett kérdés a legfogósabb volt, mit eddig Istentől valaha is kaphattam. Most fejtsem azt ki az Örökkévalónak, hogy hiszek a Sátánnak?

Cikis egy helyzetben vagyok, éreztem.

Végül csak megesett rajtam a szíve.

– Nehéz hozzákezdeni, mi? – dörmögte, bizonyos elégedettséggel. – Kutyaszorítóba kerültél, ugye? Nem mered azt mondani, hogy hiszel őneki, mert tartasz *Tőlem*. Viszont azt sem mered teljes egyértelműséggel kijelenteni, hogy nem hiszel neki, félsz ugyanis, hogy akkor meg elveszíted. Mellesleg – fűzte elgondolkozva egyik szavát a másikba, apró szünetet hagyva itt, egy kisebb sóhaj erejéig –, azt kell hinnem, egyik variáns sem lenne teljes egészében igaz.

Nem siettem erre válaszolni. Így futottunk vagy száz métert.

– Nos? Nem így van? Nemdenem jól spekuláltam?

– Úgy hiszem, igen, URam. Biztosan ugyan nem tudom, mégis úgy hiszem – próbáltam magamnak a jövőre nézve egy kiskaput biztosítani.

Nem engedte.

– Az több mint elég! Az érzéseid nem csálnak meg. A gondolataid becsaphatnak, az emberi okoskodás a maga lapos, suta sablonosságával igen gyakran zsákutcába téved, s viszi magával az embert magát is. Az ember így tulajdon, feltételezett intelligenciájának rabja lesz. És ráadásul okos lehet csak a szerencsétlen, bölcs soha – fejezte be fölényes, isteni hangon.

– Ő is éppen ezt mondta – sandítottam rá oldalvást. Felettébb furdalt a kíváncsiság, most vajon egyértelműen elhatárolja-e *Magát* Zsuzsától. Mert hogy mindketten hazudnak, azt nem mondhatja, ez evidens. Úgy *Önmagára* is rácáfolna.

Végül a lehető legügyesebben oldotta meg a kérdést.

– Természetesen. Ezt mondta, mert ez is az igazság – jelentette ki.

– Vagyis akkor igazat mondott?

– Vagyis akkor igazat mondott.

– Ó, a Sátán, igazat mondott a hitről, egyházzal, *Terólad*?!

– Igen – ismerte el. – De ettől még ne hidd, hogy a teljes igazságot feltárta előtted. Szerethet, de attól még nem lesz hülye. Ő nem ember, ezt ne feledd! Nem veszti el a józan ítélőképességét egy kis etyepetyétől. Beszélt talán a Fiúról? Vagy a Szent Szellemről?

– Nemigen. Nagyvonalakban említve csak. Főként *Rólad* és magáról mesélt. Hogy ti ketten szükségszerűen vagytok jelen mindenhol. És hogy *Té* szükségszerűen vagy erősebb.

– Csak mert *Magam* vagyok a szeretet, és az mindennél erősebb – tartotta szükségesnek ezt hozzáfűzni.

– Éppen ezt mondta ő is, ha nem is ilyen határozott formában – helyesletem élénken. Szót ezután már nem is ejtettünk, míg csak ki nem értünk a pályára. Ő egyből nekiállt bemelegítő gyakorlatokat végezni. Ezt én enyhén szólva is mulatságosnak tartottam, de azért követtem a példáját. Hajladozott, akár egy prímabalerina, szemben az én elég darabosra sikeredett bemutató gyakorlattal. Ahogy ott elnéztem magabiztos hozzáállását és arckifejezését, bizton megállapíthattam, hogy szemléltatást szerfelett meg van *Magával* elégedve.

– Ha összeszólalkoztatok valaha is – összeresztetem, olyan váratlanul törte meg a csendet –, mi okon tettétek?

– Az isteni és az emberi összevetésénél ez szerintem elkerülhetetlen – nyilatkoztattam ki némi morfondírozást követően. – Oda-vissza kontráztattuk egymást, de... de az ilyesféle vitának igazából sem értelme, sem megnyugtató lezárása nincsen...

Abbahagyta a bemelegítést. Rámtekintett, egyenesen a szemembe.

– Így igaz – jelentette ki lakonikus egyszerűséggel, majd csettintett egyet az ujjával. – És akkor ezzel mindent el is mondtunk az efféle viták hiábavalóságáról. Törd be a derekad, fiú! Ne kiindulhatnánk végre...

Nagyot sóhajtottam, de követtem Őt. Elkezdtük róni a távot.

Kezdetben diktálni akartam a tempót, de aztán elég hamar beláttam, nem fogom végig bírni azt az iramot, amivel nekikezdtem, így alkalmazkodtam inkább az ÚR jóval megfontoltabb, jobban kiszámított sebességéhez.

Hang nélkül futottunk egymás mellett. Felettünk, a felhőtlen égen sápadtan lábadozott a telihold, szelíden ragyogtak a csillagok. A fák mint megannyi fekete óriás álldogáltak a pálya mentén. A kabócák nyekergő trillája zümmögve lüktetett fülemben, s pulzusommal versenyt vert fejemben. Lankadt gondolataim lassacskán elenyésztek tudatomban, és csak a talpam alatt tompán dobogó földre koncentráltam, hogy elkerülhessek minden esetleges patanyomot, kiszakadt göröngyöt, hogy nehogyszor lépjek, mert akkor számomra vége a mesének. Nagyjából egy kilométert tudtam le a távból, mikor istenesen fáradni kezdtem. Jó ideje múlt már annak, emlékeztem révetegen, hogy ehhez hasonló edzésen vettem én részt. Oldalra pillantottam.

Isten lazán bírta. Cseppet sem erőlködött.

Amennyire ezt így, kutyafutásban megítélhettem, egészen jó kondiban volt.

Végre-valahára csak letudtam a kört. Két és fél kilométer, erre emlékeztem még régebből. Totál kifulladásra álltam meg a pálya szélén, ziháltam, lihegtem, fújtattam, akár egy kovácsfújtató, épp csak nem oly szabályosan. Vérbe boruló szemekkel néztem fel az Úrra derékban görnyedt testtartásomból, miközben kezeimmel a térdemen megtámaszkodva fixáltam magam. Kapkodva szedtem a levegőt, mint egy légszomjial küszködő asztmás.

Az ÚR csak mosolygott rajtam, majd nekiállt újfent gimnasztikázni. Egyáltalán nem látszódtott rajta, hogy a táv illetően iramú megtétele bármiféle nagyobb erőfeszítésébe került volna. Pedig tényleg nem vánszorogtunk...

– Mi van veled, fiú? – ütött meg közvetlenebb, pajtáskodó hangot. – Csak nem kifáradtál ebben a komótos kocogásban? – Elnevette magát. – *Én* bezzeg a te korodban...

Apád faszát!, gondoltam erre nyersen.

– Na, most hagyd ezt abba, rendben!? – vágtam a szavába zihálva. Még mindig úgy vert a szívem, mint egy bevadult üstdob, és éreztem, hogy rákvörös vagyok. – *Té* soha életedben nem voltál semmilyen korú! A *Té* korod örök és állandó! Mi az istennek piszkálsz itt engem ilyen szöveggel?!

– Jólesik – felelte kurtán, de továbbra is mosolyogva. – Mi az, veled mostanában már tréfálni sem lehet?

– Már hogyné – préseltem ki magamból a szavakat erőlködve. – Épp csak nem két és fél kilométeres rohanás után...

– Ez neked rohanás? – tárta szét karjait meglehetősen vidámsággal. Lebiggyesztette az ajkát. – Nem láttál te *Engem* száguldani, fiam! A gondolatodat is ötször lekörözzöm, még mielőtt egyáltalán nekiindulhatna. A sebesség *Nekem* nem paraméter és semmiképpen nem kötöttség. Az, hogy *Én* gyors vagyok-e vagy lassú tán, nem valami ikszperipszilon érték szerint mérendő. Hanem az elszánásomon. Akarom, megteszem, slussz.

Erre sem válaszoltam. Elhittem *Neki*. Jobbat amúgy sem tehettem.

– Gyerünk, fiú, gimnasztikázzál, ne állj le, mozogj, mert megfázol! Rajta, csináld már!

– Jesszusom, micsoda izomlázam lesz nekem holnap! – nyögtem, hozzákezdve végre a gyakorlatokhoz.

– Nem holnap, hanem már ma – felelte *Ő*, a tényleges időpontra célozva. – Máskülönben meg köszönet illetne ezért, hogy oly tetemes mértékű tespedés után csak kirobbantottalak kis lakodból, hová szerelmetes lelkületed minden szenvelgő aspektusával egyetemben bekvártélyoztad magad...

Nem minden esetben tudtam én Isten magasztos szövegét ésszel felérni. Ez is azok közé az esetek közé tartozott. Túl sokat nem is akartam ezen kérődzni. Inkább pimaszul elvigyorodtam:

– Lennél csak halandó ember, úgy megköszönném ezt most *Neked*, hogy attól koldulnál! – s ezzel egyben le is huppantam már a fűbe.

Mindezen persze *Ő* is somolygott egy sort. Ám komédiában sem tudtam én *Őt* megverni.

– Jajj *Nekem*! – sopánkodott rögtön ezután, kétségbeesést színlelve, s mindkét kezével a fejét fogta. – Csak nem öltelek meg, drága testvérem? Ó jajj, mit tettem, ó, *Én* szerencsétlen...

– Ütődött inkább! – szúrtam közbe, nevetve a játékán.

– ... Jajj, *Én* elvetemült lélek! Hát nem megöltem ezt a szerencsétlent, mert lefuttattam vele

két és fél – itt összecsapta a kezét és az égre nézett, mintha csak lesné, hogy az mikor is szakad le *Reá* – két és fél kilométert! Ó, *Én* bűnös lélek! Ó, *Én* elveszett lélek! Micsoda förtelmes könnyörtelenség is lakozik *Énbennem*! Kegyetlen vagyok, igen: egy irgalom nélküli, megrögzötten szadista bitang – topogott engem mindegyre körbe, a fejét tapogatva, miközben én már csak röhögni tudtam. – Élsz-e még vajh’ drága testvérem az *Úrban*, azaz *Énbennem*? Mit nem tevék, mit nem tevék, idehallgassatok, lovak, tevék! Az a mennybéli kegyelmes *Úristen* kegyüggyön árva, megtévedt fejemnek, megátalkodott lelkemnek...! De kegyelmez is neki, abban biztos lehetsz – egyenesedett fel, és lazán mellkasára helyezte a jobbját. – Protekciós vagyok tulajdon *Magamnál* – fejezte be, jóízűt nevetve ehhez.

Hát, ilyet még nem pipált a világ!, tápázkodtam fel a földről. Az *Örökkévaló* mókázik.

Jó ideig eltartott, míg abbahagytuk a röhögést.

– Na – törölgettem a szemem –, szép kis firma vagy *Té*, *URam*, hallod-e! Ha én ezt a klubban egyszer elmesélem...

– *Én* ellenben úgy vélem, hallgatni fogsz erről, miként a sír! – intett, most már komolyan. – Van nektek egy igen találó mondásotok, szívleld meg: hallgatni arany!

– Úgy lesz, *URam*.

– Ámen – vágta rá egyből, mintegy megpecsételve alkunkat. Rögvest témát váltott. – Meg kell neked vallanom, néha bizony nem tudtam ti kettőtökön kiigazodni. Ha beszélnél erről...

– Zsuzsára és rám gondolsz? – kérdeztem rá egyenesen, miközben nekidőltem egy közeli fa érdes törzsének. A ruhán át éreztem a rücsköket a hátamba nyomódni. Erre aztán Isten is hasonlóképpen cselekedett.

– Igen – nézett rám kutatóan. – Isteni lenne és igen nagy könnyebbség *Számomra*, ha el tudnád magyarázni érthetően, mi is az a... – habozott vagy két másodpercig, mintha félne a szót ki ejteni, vagy csak énelőttem nem akarna ezzel előhozakodni. Én eközben érdeklődve dőltem előre kissé, mivel tényleg nem tudtam, mivel is kapcsolatban akadhatnak *Őneki* fogalmi problémái. Tétován folytatta, kezdetben oly szilárd, erőscsengésű hangja mintegy elhalni tűnt a végére: – ... Szóval, hogy... mi az a... szerelem... – lehelte.

Ajvé! – nyögött fel bennem a hirtelen rámtörő kétségbeesés. Tessék, ezt most megkaptam! Már Isten is ezzel jön?! Hát nem volt elég nekem ezt a *Sátánnak* elmagyaráznom...?

Erősen olybá tűnik, töprengtem el esélyeimet latolgatván, és ráállva e gondolati séma kínálta nyomvonalra, miközben Isten türelmetlenkedő tekintetéből nyilván kiolvashattam, hogy igen-csak várja már a választ – egyszóval nagyon úgy tűnik, hogy a szellemi világot betöltő transzcendens lények fikarcnyit sem konyítanak a szerelem érzéséhez. S ily módon még tán átérezni sem képesek. De akkor mi szükségük van arra, hogy mint egy iskolai tananyagot, bemagolják?...

Az egész problémakörnek, már Isten szemszögéből tekintve, semmi gyakorlati értelmét nem láttam. És ekként már magától értetődően adódott számomra a konzekvencia levonása: a szerelem emberi privilégium. Merthogy magyarázni nem lehetséges, csak érezni, megélni, átélni.

Mégis neki kellett kezdenem. Az Isten várta a válaszat.

– Hát, tudod *URam* – vágtam bele nagy sóhajjal, stiláris megbicsaklás közepette, mivel „hát”-tal nem kezdünk mondatot –, most *Neked* is levághatnám azt a süket szöveget, amit Zsuzsának is előadtam a kezdet kezdetén, mikor ő érdeklődött nálam efelől. De amiként ő nem lett azáltal

okosabb, úgy tartok attól, *Té* sem épülnél tőle túlságosan. Ezt a bizonyos érzéskomplexumot, ezt a... szerelmet... nos, szóval ezt csak átérezni lehet, megmagyarázni nem. Ne gondold, Uram – siettem már jó előre magyarázkodni, mivel a két szemöldöke erősen összevonódni látszott, és én ebből túl sok jót nem sejtettem –, hogy én most ezt dacosan és következetesen nem akarom megvilágítani *Neked*, de... egyszerűen nem tudom. Képtelenségre akarnál rábírní. Tudod, én magam is eleget töprengtem már valami hihető, ha nem is egészen találó definíción, és ha *Té* most ezzel beéred – hangsúlyozom, ez csupán egy elnagyoltan sarkított meghatározása ennek az empatikus vonzalomnak – akkor azt mondom *Neked*: a szerelem két különböző nemű, felnőtt emberi egyed olyanfajta, kölcsönös szimpátián alapuló vonzódása egymáshoz, melyhez a rációnak legtöbbször vajmi kevés köze van, és a lelki párhuzamok mellett általában testi egyesülésre is sor kerül valamilyen formában. Nos, érthető voltam? – tettem fel a teljesen felesleges kérdést Istennek, miután mindezt nagyjából egyszuszra elhadartam, mert hisz’ láthattam jól bávatag tekintetén, hogy akárha egy ötéves kölyöknek fejtettem volna ki itt a logaritmust, vagy éppen a deriválást.

Kis híján elröhögtem magam, olyan bambán nézett vissza rám.

A visszafojtott, de kitörni készülő nevetéssel küszködtem. Izzadtam az erőlködéstől.

Isten már ennél jóval kevésbé találta humorosnak az esetet.

– Hogy mi?!? – ocsúdott végre a magyarázatom előidézte ámulatból. – *Én* ezt egyszerűen nem értem! – tört ki aztán dühösen.

Nos, ezt magamtól is észrevettem.

De mégis, az Istenért, mi a francot tehetnék én az *Ő* megvilágosodásáért? – mormogtam a bajszom alatt; – ennél értelmesebben kifejtteni aligha tudom. A Sátán sem értette kezdetben.

Viszont cseppet sem valószínű, hogy ez a tény Istent megvigasztalja, morfondíroztam. Valami snájdig mentőötlet kellene hát, de sebtiben, gondoltam e ponton kétségbeesetten, máskülönben még megorrol rám. S az éppen nem volna kíváncsú fejlemény.

– Tudod, Uram – futottam hát neki, ismét, s csak úgy, vaktában, hátha ki is lukadok majd valami értelmes, megfogható dolognál a végére –, a Sátán is csak átérezni tudta ezt, megtapasztalni. Olyan ez, miként a *Té* kegyelmed – ugrott be ekkor egy kézenfekvő hasonlat a „megtapasztalni” szóról, amit valószínűleg jobban meg fog érteni. – Azt is csak megtapasztalni lehet, értelmezni, definiálni semmiképpen. Mert mindenki másképpen tapasztalja ezt meg, noha a *Té* kegyelmed mégis mindig ugyanaz a kegyelem. Így van ez a szerelemnél is, Uram. Mindenki másképpen érzi át, másképpen éli meg, jóllehet a szerelem érzése a maga egyetemességében ugyanúgy egy és oszthatatlan, mint a *Té* irgalmad. Hát ez ilyen – foglaltam össze mondandómat ebbe a semmitmondó kiszólásba, majd reménykedve elhallgattam. Örömmel vettem észre viszont az *ÚR* tekintetében az értelem fényének valami halovány derengését.

– Igen... Értem... Kezdem már sejteni, miféle érzés is lehet ez. De... Mondd csak, *Én*... *Én* nem érezhetném át?... Hogy megtapasztaljam...

Hogy mi?!? – akadt fel a szemem vagy két döbbent pillanatra. Ha azt mondom, hogy elképedtem, úgy nem mondtam ezzel semmit.

A fene ott egye meg! – dühöngtem magamban tehetetlenül, mert hát erre ugyan mi az istennyi lát feleljek *Neki* –, most akkor én vagyok a Mindenható, vagy pedig *Ő* az? Én vagyok az, aki állí-

tólag mindent tud, avagy Isten? Fene nagyra volt eddig a mindenhatóságával, mint az államszervezet a maga minden hatóságával – most meg ilyeneket kérdezget itt tőlem! Tőlem! Na, de csak finoman, fiú, csak óvatosan, szőrmentén! – csitítgattam magam – mégiscsak az Istennel beszélsz...

– Nem hihetem, URam, hogy *Té* ezt az érzést valaha is megtapasztaljad – próbáltam *Neki* ezt valami olyan módon elmagyarázni, hogy abban aztán semmi kivetnivalót ne találjon. Az agyam lázasan dolgozott. – A szerelem mint emberi érzelem végül is a *Té* szeretetedből származtatható érzés, ilyenformán tehát része a *Té* szeretetnek. Sőt, így *Neked* magadnak is, mert hiszen a szeretet *Té* magad vagy – folyt rólam a víz a parttalan, meddő kínlódástól, hiszen minden egyes szót, amit kiejtek, gondosan mérlegre kellett hogy tegyek, s mégis: látszatra nyugodtan, összefüggően kellett beszélnem. – Vagyis a szerelem a *Té* isteni valódnak szerves része. Képzeld csak el *Magadat* egy hatalmas, végtelen halmazként, melynek egyik részhalmaza a szeretet, a másik pedig a szerelem. A kettő bizonyos átfedésben van egymással, de nem azonosak – kapartam elő hirtelenében a gimi első osztályos matek tananyagából visszamaradt emlékeimet, melyre több év felejtésének iszapja rakódott. – Ám a szeretet is végtelen halmaz a végtelenben, mert hiszen a *Té* szeretet végtelen, és *Té* magad vagy a szeretet, noha nem csak a szeretet maga vagy. – Ekkora már magam sem igen tudtam, értelmes-e vajon, amit beszélek, én legalábbis nem éreztem teljesen annak, de Isten kedvét el kellett hogy vegyem az ilyesfajta gondolatokon való rágódástól. Reméltem, olyan magyarázattal szolgálok most *Neki*, amit még őisteni értelme sem egykönnyen emészt meg. – Ha tehát a szeretet végtelen halmaz, úgy a belőle származtatott s vele részleges átfedésben lévő szerelem is az, s ekként ugyanúgy *Té* magad, mint a szeretet. Vagyis a szerelemet nem érezheted át, mert csakúgy nincsen szükséged rá, mint a kegyelemre, holott *Té* magad volnál a kegyelem. És különben is – rántottam egyet dacosan a vállamon – *Té* Szellem vagy, vagy mi a fene, nincsen tested: a szerelemhez pedig az is kell. Mi a fenének töröd hát magad ilyen marhaságokon, mikor eddig enélkül is csuda jól elvoltál?! Érted már? – töröltem meg kézfejemmel a homlokomat, miközben már magam is szédültem a tulajdon levezetésemtől. Szó ami szó: merő víz voltam már ekkorra.

Alaposan megizzadtam ezt a kiselőadást.

De Isten is.

Korántsem láttam ugyan bizonyítottnak, hogy akár csak egy iótányit is értett az egészből, de elkínzott arckifejezését elnézve azt azért többé-kevésbé biztosra vehettem, hogy ez a kérdéskör *Őnála* most egy jó ideig hidegre leszen téve.

S számomra jelen pillanatban csak ez volt az érdekes.

– Persze, igen, értem – adagolta szinte szótagonként ezt a nyilvánvaló hazugságot felettébb bizonytalan hangon, majd hátával ellökte *Magát* a fától, amihez eddig támaszkodott. – Tudod mit, fiú, gyere, fussunk még egy kört!

Kapva kaptam az ajánlatán. Elégge megviselt ez a pár perc mindkettőnket. Engem azért, mert olyasvalamit kellett elmagyaráznom, amit jószerivel magam sem igen értek; *Őt* pedig leginkább azért, mert egy olyan magyarázatot kellett volna fölfognia, amit olyasvalaki adott *Neki* elő, aki maga sem érti, amit magyaráz.

Csak ennyit az eszmefuttatásokról.

Maradt a futás. Eszme nélkül.

Rohanás a rohanásért. De az legalább érthető.

Rettenetesen meghajtottuk magunkat, nehogy az iram esetleges lassúsága miatt futás közben még maradjon erőnk gondolkodni. Úgy száguldottuk végig a távot, mintha az egy két és fél kilométeres célegyenes lett volna. Amikor azonban visszaérkeztünk a kiindulópontra, még mindig úgy éreztem, túlzottan sok energiával rendelkezem.

– Még egyet – köptem oda *Neki*, pedig majdhogynem lila voltam már a megerőltetéstől. – De ezt... nem muszáj... így végig... végignyargalni...

Elfulladt a hangom. Ő szó nélkül rábólintott. Miért is ne? Ő bírja akármeddig.

Futottunk hát tovább – megállás nélkül.

Az iramot persze alábbvettük.

Számításom bejött: ez a kör maga volt a pokol, minden szenvedésével egyetemben. Úgy éreztem, nem érem meg a végét. Ott helyben összezsugorultam.

„Na, még addig a fáig!” – doppingoltam magam egyre fogyó erővel. „Na, most már csak addig a bokorig!” Ziháltam, taknyom-nyálam egybefolyt. „Na, most már csak a kanyarig!” E ponton közelebb állt már haladási tempóm a vánszorgáshoz, semmint hogy azt becsületesen futásnak lehetett volna nevezni. „Na, a kanyart azért még lefutom. Na de most már itt van az egyenes, már csupán száz méter, már csak ötven, már csak húsz lépés, csak tíz, csak öt...”

Vége!

Letámolyogtam a pályáról és kiterültem a fűbe. Felettem a tiszta, csillagokkal pettyezett égbolt helyezkedett el, de hiábavalóan próbáltam akár csak egyetlen csillagot is megkülönböztetni vagy konkretizálni, minden egybefolyt a szemem előtt.

Nem voltam sem holt, sem eleven. (*Eleven?! Talán inkább csak twelve egy tucat...*) S még csak azt sem mondhattam: örülök, hogy élek egyáltalán. Nem örültem én, nem volt semmi érzés, egy fia szál gondolat sem bennem.

Még a fáradtságot sem éreztem a kimerültségtől.

Adott helyzetben egy, a fáradtság által leterített, amúgy kiterített csont-hús-bőrtömeg voltam. Egy kinyúlt valami. Jó időbe beletelt, míg visszatért a tudatom.

Isten ezalatt nyugodtan végezte a maga levezető gyakorlatait. Láttá, mennyire elgyalázott, ramaty egy állapotban vagyok és tudta, hiábavalóan nógatna, aligha lennék képes most bármit is csinálni. Már ha egyáltalán meghallanám azt, amit mond. Mert én csak egy állandó zúgást hallottam, mely néha felerősödött, néha meg elhalkult egy zaklatott ütemet követve: a szív lökéseket.

Ebből tudtam csak, hogy ver még egyáltalán a szívem. De azután, ha lassan is, beindult a tudatom.

Ha ver a szívem: élek. Ez volt az első tudatos ténymegállapításom.

Ha ennyi megpróbáltatás után még élek, úgy elég valószínű, hogy életben is maradok. Ez a második.

Mindössze nyugton kell csak maradnom. És kívánnom, míg a motor vissza nem áll eredeti tempójára. Tehát, összegeztem frissiben az imént még halódó poraimból feltámadt gondolataimat, egyszerűen feküdnöm kell csak tovább a jó, puha fűvön.

Hogy a talaj hideg, nem is érzékeltem. Egy merő forróság volt a testem. Egy túlstrukturált, agyonbonyolított, amúgy meg lázas anyaghalmoz voltam.

Csak feküdni, feküdni nyugodtan...

Isten azonban másként gondolta. Észrevette a szememen, hogy kissé magamhoz tértem már.

– Nyomás, fiú, gyerünk levezetőzni! – csattant fel a hangja. – A végén még tüdőgyulladást kapsz itt *Nekem!*

– És még az Isten sem segíthet majd rajtad – folytattam a mondókáját bágyadt hangon. Elhúztam a szám sarkát, de azt csak hatalmas jóindulat mellett lehetett volna mosolynak nevezni. Fintornak inkább sikerült volt.

– Látom, megmaradsz – nyugtázta a hozzászólásomat. – A humorérzéked töretlen. Ha az erőnléted nem is az. Jobban kondiban kellene tartanod magad, fiú!

– Könnyen beszélsz! – leheltem erre alig hallhatóan. – A *Té* erőd korlátok nélkül való. Az enyém viszont, amint azt talán *Magad* is észrevetted, nagyon is véges. Húhhh!...

Kimerülten elhallgattam. Sok volt ez egyszerre.

Isten egyszeriben abbahagyta a tornázást. Odajött hozzám.

– Nos, amennyiben nincs más megoldás – guggolt le mellém –, úgy kénytelen leszek tekegyelmedet feléleszteni, máskülönben olyan tüdőgyuszi lehet a dolog vége, hogy még nézni is öröm lesz. Persze már akinek. *Én* például nem feltétlenül tapsikolnék a boldogságtól...

– Mit fogsz tenni? – kérdeztem gyanakodva.

– Talpra foglak állítani – válaszolt teljesen ártatlan hangon. Az arcán féltő aggodás ült.

Hogy Isten nagy színész, ezt mindig is tudtam. Most azonban levett a lábamról. A kedvessége és az együttérzése mélyen meghatott.

– Ne fáradj ezzel – szóltam pihegve. – Kis idő múltán úgylis rendbe jövök. Egy-két perc és oké leszek. Hiába is állítanál talpra most, úgysem tudnék a lábamon megállni...

Nem vett rólam tudomást.

– Ugyan már, emberfia, ne gyerekeskedj! Bízzál csak mindent a jó öreg Isten bácsira! Hókuszpókusz, csiribí-csiribá, s végül: abrakadabra! – variált felettem a kezeivel elég látványosan, majd jobbját hirtelen a homlokomra, balját a szegycsontomra tette.

Egy leírhatatlanul erős taszítást éreztem, mely mintegy belülről ért. Az egész testem megrándult a kapott impulzustól. Amit tett, az nekem szó szerint is mellbevágó volt.

Semmi idő alatt magamhoz tértem.

– Akár fel is pattanhatsz onnan! – kacagta el magát harsányan és kiegyenesedett. – Kutya bajod sincsen immár!

És valóban: éreztem, hogy mindenik tagomban ott bujkál valami eddig ismeretlen erő. Sorra megmozdítottam a végtagjaimat. Mind azonnal és pontosan engedelmeskedett.

– Nahát ilyet! – tápáskodtam fel a földről és leporoltam a melegítőmet. – Ezt meg hogy csináltad?

– Hittel – jött a válasz.

– Hittel! – A hangom kérdő, és enyhén hitetlenkedő volt.

– Magától értetődik, emberfia. *Én Magam* egy vagyok a hittel. Teszem, mire csak kedvem szottyan. S Vagyok Aki Vagyok. Emlékezz!

Emlékeztem. Viszont a kisördög csak nem hagyott nyugton.

– Ha *Té* vagy, s mi is vagyunk, úgy ki az, aki sincsen?

Mélyreható, analizáló pillantása szinte ízekre szedett. Tudtam, hogy elérte a kérdés egynél több értelmét. És tudtam, kényes témába szaladtam most bele. Tör az, s most igencsak felém áll a hegye. Jó lesz megállni.

– Ezt te nem értheted – szólt nagy sokára, hideg szenvtelenséggel. – *Én* kimondom az igazságot, ti vallást tesztek róla. *Én* fenntartom az életet, míg ti élitek. Adott teret alkottam, benne nyüzsgő élettel. Ennek dimenzióit feszegetheted, mert talán okulásodra szolgál, talán nem. De ne várd, hogy disznók elé valaha is gyöngyöt szórjak. Az *Nekem* szégyenemre, nektek károtokra lenne csak...

Nem nyugodhattam bele ebbe. Csak úgy, simán semmiképpen.

– Magunk vagyunk hát?

– Nyughass végre! Semmi közöd hozzá.

Szikrákat véltem pattogni a levegőben, a balzsamos nyáresti légben, olyannyira szembefordult az én akaratom az *Ő* indulatával.

– És ha nincs Isten?

Hallgatott. Kezemmel egy hatalmas kört írtam a csillagok felé.

– És ha magunk vagyunk ebben a francos Világegyetemben?

Erre sem szólt.

– Ha csak kitaláltunk *Téged*?...

Lassan, mintegy mérőléccel kiosztott egységeket téve meg, elém lépett. Az arcunk csaknem összeért. A halk suttogást meghazudtolva, oly kifejezően feszítette szét a megzabolázott harag a gondosan megválogatott szavak hűvös, epés nyugalmát:

– Ha így is lenne, ezt miért *Tőlem* kérded akkor?

Nyugodtan fordult el tőlem s faképnél hagyott. Visszasétált a maga fájához, és ismét nekitámaszkodott. Lehorgasztotta a fejét, mindkét kezét zsebrevágta. Majd így maradt, mozdulatlan.

Én szinte levegőt sem mertem hangosabban venni, de a gondolatomat továbbvittem: ha *Ővele* nem vetek számot, ha kiveszem *Őt* az egyenletből, és ha az Univerzum töküres is, s még ha egy hideg, betöltetlen némaság is az űr – akkor sem vagyunk mi egyedül. De nem ám.

Isten ugyanis elintézte ezt nekünk.

Merthogy mindig mindenkinek akad egy szomszédja. Legalább egy. *Az* akad. Folyvást. És a szűkkeblű szomszéd a maga kebelében mindig több vágyat melenget annál, mint amennyit valaha is zökkenőmentesen meg tudna valósítani anélkül, hogy azt másvalaki rovására ne tenné – s így több szart kever, több munkát ad és több gondot képes okozni, mint egy galaxisnyi marslakó.

Vagy mint akár Isten. *Aki* szerint rossz az embernek egyedül.

Nem élhettük volna azt túl, vallom, ha valóban csak magunk lennénk. De az sem biztos még, teszem hozzá, hogy egyáltalán *ezt* túléljük majd. Mert az életünket, *azt* biztosan nem fogjuk.

Így viszont legalább kiteszünk magunkért.

Tehát: *Isten neki*. És számoljunk csak utána: magában *Ő* mit is tenne ki? A kitevőt?...

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

Nem lett világosabb számomra semmi. A köd az Úrral folytatott disputák végére mindig ha félhomályá oldódott csak, de semmiképpen sem tisztult fel bármikor is szabadon belátható horizonttá, jóllehet Istent magát ezért nemigen kárhoztathattam. S hogy most újfent csak ez történt, voltam bátor megemlíteni e lesújtó anomáliát az Örökkévalónak. Mit mondjak: fel sem vette.

– Volt egyszer egy beszélgetésünk, még a legelején, ha rémlik *Neked*, mely, ha emlékezetem nem csal, kurtán-furcsán fejeződött be *Részedről* – vettem hát újra fel a társalgás előbbi nézeteltérésünk által erőszakosan megszakított fonalát. – Mégpedig mikor is arról vitatkoztunk, hogy az ember lehet-e *Náladnál* jobb, avagy a Sátánnál rosszabb, meg hogy *Té* nem tudsz meghalni...

Igen, emlékszik erre, mondta.

– Nos, akkor tán arra is emlékszel, hogy meglehetősen radikálisan szabta anno ama vitánknek szövetét ki, mely gondolatilag így elvarratlan maradt – folytattam poétikus tűnődés közepette megemlékezésemet. – Szó szerint méghozzá: „Eredj a fenébe! Unlak már.” Rémlik ez *Neked*?...

Már hogyne, válaszolta.

– Megengeded most akkor a *Té* szolgádnak, hogy ismételten csak érdeklődjön eme nem kellő részletességgel kifejtett kérdések iránt?

Lényegretörően kérdezzek, már ha lehetséges, utasított röviden.

Részemről gilt, reagáltam.

– Rendben. Akkor: tudsz-e *Té* istent teremteni *Önmagad* fölé?

– Ezt már, úgy hiszem, megtárgyaltuk egyszer – vágta rá egyből.

– Igen vagy nem? – kötöttem meg magam konokul.

– Nem.

– Mi, emberek, ellenben tudunk.

– Válgják egészségetekre!

A hangja cseppet sem volt ironikus. Inkább nagyon is elgondolkozó.

– És nem tudsz meghalni sem, ugye? – nyomultam tovább, rendületlenül.

– Micsoda fogyatékokosságok, nemde?! – csattant fel, és most viszont kimondottan gúnyos volt a hangszíve. – Nem vagyok képes megmurdolni, nincs kit bálványoznom... Elveszett, képességeimben csonkolt alkat vagyok *Én*, bizony, bevallom ezt neked! Néked, ki viszont képes vagy minderre. Ó, ember, ha tudnád, hogy mennyire irigylek! – vetette ismét csak latba színészi képességeit, s arcára a kétségbeesés reménytelen kifejezése ült ki. Maga volt e pillanatban a megtestesült malícia. A szemében megvillanó láng ennek ellenére már pontosan előrejelezte számomra a küszöbönálló vihar kitörését. Önkéntelenül is nyeltem hát egyet, és mintegy védekező pozícióba fontam össze mellkasomon a karomat.

Minek balsejtelmem előrevetítette árnyékát, bekövetkezett. Jó diagnosztának bizonyultam hát, bár ez nem sokat segített most nekem, avagy tán javított volna bármennyit is a helyzetemen.

Egyetlen szempillantás alatt megváltozott a hangja. Az arca is. Fenyegető lett. És szerfelett ijesztő egyben.

– Ha kizárólag efféle idétlen, idióta, kretén kérdéseket vagy képes elővarázsolni magadból – rivallt rám sztentori hangon, amúgy istenesen megdördülve –, úgy jobb, ha ki sem nyitod a szádat! Elegem van már az ilyen öncélú hiábavalóságokból! Hülyeségek!

Álltam csak ott, ledöbbenve. Nekem meg ebből a hangból volt elegendő.

– Ne fussunk még egy kört, Uram? – kockáztattam meg halkan, esengve, mintegy magam elé ejtve csak e szavakat. Megmerevedtek erre a vonásai. Majd egyszerre csak észrevette magát. Felengedett, s bocsánatkérően pillantott rám:

– Az bizony ránk férne – helyeselt felélénkülve. És engedékenyen felsóhajtott: – Ne haragudj ezért a goromba hangért. Kis híján kijöttem a sodromból...

– Kis híján?!? – húztam el ingerkedve az imént kapott szót. – Milyen lehet az akkor, ha valóban elveszted a fejed, Uram?

– Ne tudd meg! – felelte csendesen, majd biztatóan elmosolyodott. – A hiba nem a te készülékben van, fiú! Gyere hát, induljunk neki!

Belevágtunk a negyedik körünkbe is.

Ez volt az utolsó.

★ ★ ★

Isten kitartóan fogyasztotta a távot mellettem, koronként reám tekintett, ám mivel én magam semmi ilyesmire nem voltam hajlandó, idővel felhagyott a próbálkozással. Rettenetesen megszenvedtem ezt a kört. Éreztem, még egyet aligha lennék képes most lefutni. Legfeljebb ha két hét reorganizálódás után próbálhatom majd lestrapált izmaimat bármiféle huzamosabb erőpróbának alávetni, futtattam az eszmét magammal egyetemben.

Csömöröm volt már akkora a tulajdon fenénagy eszemtől.

*„Ha szemed jóbarátra lel, ki ismeretlen:
Ügyelj nagyon, ne legyen lelkiismeretlen!”*

– ügettem e magam kiszenvedte rigmus monoton mormolása közepette, egyre csak a távot caplatva reménytelenül. Valahogy csak nem akart véget érni. Hosszabbnak tűnt, mint Isten dagályos beszédeinek egynémelyike, melyeket fellelhettek a szent könyveknek kanonizált gyűjteményében, úgy mint: *Hiób, Ámosz, Jesajahu, Jirmejahu, Jónah, Nehemijah...* Hát, van belőlük néhány. Épp csak Istentől van egy. Sok néha még az is... Terhelt mivoltom minden fájdalomnak legteljesebb átérzése mellett még kutyamód sajnálni is kezdtem magam ekkor. Legalább én, ha már az Isten se', gondoltam.

Szó ami szó: ez az utolsó kétezer-ötszáz méter kibaszott hosszúnak és hozzá még soha véget nem érőnek látszott. Utóvégre már negyedszerre nyargaltam körbe egy rövidke nyáréjszaka leforgása alatt. És ennél százszorta jobb programot is el tudtam volna e pillanatban képzelni magamnak. Egy kiadós, alapos zuhanyzás, puha, hívogató ágy az isteni vacsorát köve... – de hülye is vagyok!, méltatlankodtam magamban keserűen, mert hát ugyan micsoda vacsorát fantáziálok

én itt, mikor mindjárt ránc virrad! Rendben van, akkor hát reggeli – igazítottam ily módon helyre magamat, letargikusan beletörődve a reménytelen igazságba: szóval az isteni reggeli után egy óriási hajcsi. Rám fér. Abbezony...

Úgy éreztem, simán át tudnék aludni egy egész napot.

Isten valószínűleg puhánynak minősített volna. Könnyű *Neki*. *Óhozzá* képest persze mindenki puhány. Talán még maga Ben Jonson vagy Said Aujita is.

Futás közben erős agytréninget végeztem. Azzal doppingoltam már-már mindent feladni kész izmaimat, hogy ha ezt kibírom, úgy becsülettel megálltam a helyem az ember–Isten párviadalban, mely torna keretei közt nekünk, halandóknak csak vesztenünk lehet, s általában még csak ki sem szállhatunk az általunk nemigen igényelt versenyből. A sorsunk nem engedi ezt nekünk. De most én azért megmutathatom *Neki*...

Istent a hite röpítette, engem viszont az a fanatikus téveszme, melyet én meggyőződésként éltem meg, hogy az ember is legény a talpán. Hogy mi is érünk valamit, nem csak az ÚR.

Tartottam magam végig az *Őáltala* diktált tempóhoz.

A nyelvem lógott ki. De az emberiség becsületét azért csak megmentettem.

Letudva végre-valahára a távot, pihegve álltam meg a pálya szélén, és próbáltam a körülményekhez képest viszonylag visszafogottan haldokolni. Merthogy eléggé kivoltam. Egy évre, egy teljes esztendőre kirohangáltam én ma magam, emlékeztem vissza bágyadt elégtétellel a még a pályán kimódolt fogadalmamra, miszerint álló évig lábamat sem teszem bármi futópályára, sem sehová, mi arra esetleg akár csak nyomokban is hasonlítana.

És rohadtul fáradt vagyok: átkozottul elcsigázott – aléltam egyre alább, mígnem spontán természetességgel levackoltam magam a földre, a fűbe, majd hátamat és fejemet egy gesztenye törzsének támasztva lassan elaludtam. Utolsó emlékem az az állóképpé merevedett pillanat volt, hogy Isten merőn bámul engem, s az égről elfele iparkodó telihold halódó fénye éppen szemből világítja meg az *Ő* arcát, amiképpen szinte szuggerál engem a tekintetével... Lehet, hogy nem is a fáradtság vert le a lábamról, hanem az ÚR akarata merítette meg zsibbadó elmémet a szunyadás langyos, pihentető fürdőjében.

Mély álomba zuhantam.

★ ★ ★

Egyszerre csak megérintette valaki a karomat, szelíden, szinte cirógatva. Azonmód éber lettem, szemeim felpattantak. Majd egy ruganyos mozdulattal én is – a földről. Körbetekintve megállapíthattam, hogy javában reggel van már, a Nap erőteljesen kapaszkodik felfelé az égboltozaton, a madarak régen túl vannak hajnali slágereiken, telivér rovarok szédítő röppályákon cikáznak ide-oda a légtérben, míg mellettem... No nézd csak!...

Míg mellettem egy megdöbbenően ismerős teremtés álldogál.

– Zsuzsa! – döbbsentem le egyből. – Te?! Itt? Hogyan? Honnan? Miért?...

– Egyidejűleg biztos hogy csak egyre tudok válaszolni – nevetett ő erre, mialatt én megkísértem mind arcvonásaimat, mind gondolataimat rendezni. Mindkettőre igen nagy szükségem volt. – Hogy honnan jövök éppen, teljesen lényegtelen, keresni téged kerestelek, mert beszélünk kellene, s ha emlékszel még rám valamennyire, tudhatod, olyan túlzottan sok problémát nem okoz nekem, hogy előtaláljalak.

Persze, persze, mormoltam erre magam elé révedve, végtére is isteni lény... azaz: isteni lány...

Isteni?!, dermedtem le azon nyomban, ahogy ez eszembe jutott. A szentségit! Valamiről alaposan elfeledkeztem én itt...

Körülnéztem, tüzetesen átvizsgálva a horizontot.

Isten sehol. Eltűnt. Felszívódott.

Mi az isten!, gondoltam ekkor, csúfondárosan vigyorogva, ezek ketten ennyire nem bírják egymást? Pedig hát annyit, de annyit hivatkoznak a másikra...

– Hol van? – bukott ki belőlem a kérdés.

– Kicsoda? – nézett erre ő nagyot.

Rásandítottam. Most mi a francért játssza nekem itt az értetlent? Mert hiszen nagy valószínűséggel pontosan tudja, kire is értettem a kérdést. Na de oké, játszunk akkor ketten ezt a játékot!

– Hát az ÚR. Hová tűnt?

– Ő? Miért, itt volt? – meresztett nagy szemeket.

Hirtelenében azt sem tudtam, egyáltalán komolyan vehetem-e. Hogy ő ne tudna ilyen dologról? Lehetetlen. Csak hülyít itt engem, eszméltem most frisskeletű indulattal, holott nem volt okom őreá haragudnom. De hát az ember már csak ilyen egy állat. Abba lehet ezt fejezni, kislány!, villant meg indulatosan a szemem; annyira tán mégsem volnék én hülye, hogy bevegym azt, miszerint te mit sem tudsz az itt történekről! Te kis tájékozatlan! Na, várj csak!...

– Igen, képzeld, itt volt, éjszaka egy baromi jól dumáltunk! – Csak úgy ömlött belőlem a szó. – Ne nézz már olyan csodálkozva, igen: éjszaka. Mindketten hírhedten rossz alvók vagyunk, ezt nem is tudtad? És tudod, mit mesélt Ő rólad? Hogy te is az Ő teremtménye vagy csupán, egy alárendelt szolgál, egy besorozott alantas, aki kizárólag...

– Nem igaz! – robbant e ponton bele a szavaimba. – Ilyesmiről nem volt... – mivel észrevettem e pillanatban elégedetten megvillanó tekintetemet, így módosított a megkezdett mondaton – ... nem lehetett szó! Képtelenség. Isten ilyesmit nem állíthat, mert ez egyszerűen nem igaz.

– Ugyan miért hinnék én neked? – mókáztam megkönnyebbülten, mert hiszen csak kihúztam belőle a várva várt elszólást, s ekképpen bizonyítottnak tűnt már előttem az, hogy bizony tudott ő az éjszakai Isten–ember félhivatalos csúcstalálkozóról. – Te maga a Sátán vagy, Zsuzsi, maga a Rossz, a Gonosz, kinek leglényege a tagadás, a hazugság, az ámtítás, a félrevezetés, a meg-

tévesztés. Oh, te lélekölő kisiparos! Csak mételyezel itt engem a hitemben. Te a lelkemet akarod – keményítettem tovább a tréfát –, de csupán a testemet szerezted meg egy pár örült éjszakára. S azt is micsoda harc, mennyi sanda fondorlat árán! Nem volt ez egy kifizetődő tranzitvállalkozás, angyalom! Máskor jobban mérd be a célt, elérhetőbbre lőjél! Talán eredményesebb leszel!

Megfordult és faképnél akart hagyni. De ezt nem engedhettem. Utánaléptem, elkaptam. Magamhoz rántottam. Tessék-lássék ellenkezett csak. Viszont azt a kedvetlen, meggyőződés nélküli lanyha próbálkozást könnyedén legyűrtem.

– Mi az, Zsuzsi, csak nem a lényegre tapintottam ezzel? – érdeklődtem, már valamivel melegebb hangon. – Csak nem trafáltam telibe az igazságot?

– Hát nem! – villant rám a szeme, metsző-hidegen. Elégedett vigyorgásom valószínűleg boszszantotta. – Nagyon messze jársz te még az igazságtól. Persze ez nagyrészt attól is függ, mit nevezel annak. Eléggé hézagosa az információid. Még nagyon sok mindent nem tudsz. Még nagyon sok mindent meg kell tanulnod – szemlátomást egészen belemelegedett. – Még nagyon...

– Nagyon szeretlek – vágtam ekkor a szavába, majd, hogy hiányosságaim további felsorolását mellőzhessük, megcsókoltam. Odaadóan tűrte. Engedelmesen hozzám simult. Szétváltunk. Elégedetten mértem végig.

– Így azért sokkal elviselhetőbb vagy – állapítottam meg. Elmosolyodott. Szelíden, kislányosan. Tudta, hogy könnyedén a markában tarthat. Hogy úgy játszik velem, ahogy csak kedve tartja. De ezt persze én is tudtam.

Ellene tenni viszont semmit.

Úgy szerettem őt, mintha csak ember lett volna. Mértéktelenül, határtalanul. És emellett, mellesleg, hittem Istenben. És semmiféle problémát nem láttam ezzel kapcsolatban.

Az egyik nem zárta ki a másikat.

Karonfogva sétáltam be vele a faluba, miközben java délelőttbe fordult az idő, az utcák meg-elevenedtek, megteltek munkába, boltba siető emberekkel, kiknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy magunkfajta andalgó szerelmespárokkal törődjenek. Én sem foglalkoztam övelük.

Kitűnően éreztem magam. És boldognak is.

Zsuzsa most járt itt először. Eddig minden alkalommal a fővárosban találkoztunk. Hőn reméltem, hogy nem botlunk ismerősökbe, kivált nem rokonokba, mivel akkor Zsuzsát nemcsak hogy be kellene mutatnom, de talán még megismerkedésünk körülményeiről is regélnem kellene valami emelkedett hazugságot, ami most kimondottan nem lett volna ínyemre. Mert az igazságot, ugye, semmiképpen sem adhattam volna elő. Sűrűn ismétlődő fohászokat rebegtem hát az én Istenemhez, melyeknek központi gondolata leginkább az az egyszerű óhaj volt, hogy ma lehetőleg senki ismerős arc utamba ne kerüljön. És biztos ami biztos alapon a lehető legfélreesebb, legeldugottabb utcákat jártam be vele. Ligetekben vagy csalitoson át csámborogtunk, ha úgy tetszett.

Segíts magadon, s az Isten is megsegít.

Hála *Néki*, ismerőseimnek színét sem láttam. De még a farukat sem.

Zsuzsát ellenben nem áttalottam sarokba szorítani. Egy igen-igen hosszúra sikeredett összeborulás után rögtön, egyenesen rákérdeztem az Úrra. Hogy csakugyan nem tudott ő arról, feszegettem ezt, hogy Isten meg én az éjjel eszmecseréltünk egymással? Kissé neheztelőn, de fölényesen

elmosolyodott erre. Hát persze, adta elő lazán, hogy tudott erről a találkozóról. Elárulni csak azért nem óhajtotta ezt, mert hisz' ő maga is terítékre került az említett éjszakai disputa menüjében. És kerülni akarta, hogy én ettől a tudattól esetleg zavarba jöjjek, márminthogy ő pontosan tudja, mit is beszéltem össze őrá Istennel. Szó mint száz: tapintatos akart ő lenni, semmi egyéb.

Azon nyomban megnyugtattam, hogy efelől feleslegesen aggódott: én ettől nem jöttem volna zavarba. Meglehetősen vastag a bőr a képemen, fűztem ehhez hozzá, magyarázat gyanánt.

Élénken helyeselt.

– A fene ott egye meg, azt gondoltam, legalább udvariasságból tiltakozni fogsz, hogy: dehogy is, erről szó sincs.

Erre nagyot nevetett. Megállt, megkapott, és a karomnál fogva maga elé perdített.

– Olyan vagy, amilyen – nyilatkoztatta ki nekem, szemtől szembe, lágy, elnéző hangon. – Úgy kell téged elfogadni, amilyen vagy. Én így szeretlek téged. Kezdetről fogva.

Leírhatatlanul kellemes érzés bizsergette meg a gerincemet, és forró hullámot vetett egészen a szívemig. Boldog voltam. Kimondhatatlanul boldog.

– Csak mi ketten, így, együtt. Örökre – súgtam a fülébe repesve, mire ő nagy komolyan bólintott. – Együtt leszünk, míg csak élünk.

Születési hibáim közé sorolandó elsőként is a határtalan optimizmusom. Meg az a veszekedett bizalmam, többnyire mindenki iránt. Isten iránt is. Általában komolyabb hibaszámba veendő vonás pedig.

Isten iránt főleg.

Nem szabad túlságosan megbízni az Úrban. Istenkísértés az.

Ő mindig csak a maga észjárása után megy. Más feje nem érdekli. Pedig az élet, amit számunkra teremtett, elejétől a végéig emberre szabott viselet. *Neki* nagyon nem lenne passzentes. Ő ajándéknak szánja s örömök forrásának nevezi. Mi átszenvedjük, s a végén egyformán belehalunk, ha jók voltunk, ha gonoszak, ha engedelmesek, ha makacsok Istennel szemben. Olyan tökmindegy. S ha igyekszünk valaha is bármi téren, kizárólag a magunk jóérzését keressük a jócselekedetekben.

A szeretet az önzőség egyik legfelemelőbb formája.

Az Úr is tulajdon önzősége okán teremtett mindeneket. Hogy szerethesse.

Istennek persze könnyű: az Ő élete örök. *Neki* soha nem kell megbirkóznia a halál gondolatával, nem kell a megélhetésért küzdenie, Őt nem bocsátják el az állásából (tényleg, irtó poén lenne, villant át az agyamon, ha felmondanék *Neki*, ha kirúgnám), *Őneki* nem kell kenyeret keresnie, legfőképpen nem kukákban, s még csak gyermeket sem kell nevelnie. Van egy Fia, de azt is marha ügyesen oldotta meg: egy földi, héber anyával hozatta a világra, hadd kínlódjon az a szüléssel, aztán meg egy nagylelkű gesztussal rátukmálta szegény Józsefre, akinek eleinte sehogy nem volt kóser a gondolat, hogy egy kakukkfiókát neveljen fel. Csak a dörögdelmes isteni szózat ráhatása térítette jobb belátásra. Munkaképes korának eléréséig a szerencsétlen József tartotta el Jehósuah-t, akit mi görög átírással Jézusnak nevezünk, aztán meg persze Jézusnak kellett el-tartania saját magát. Az adott kor lehetőségei igen szerények voltak, s e téren szinte semmiben sem különböztek a mai állapotoktól: valaki vagy az uralkodó osztályba született, vagy csaltlopott-hazudott (kereskedett például), máskülönben két keze fáradságos munkájával és orcájá-

nak verítékével kellett keresnie kenyerét, már amennyiben nem állt szándékában éhenhalni. Krisztusnak mindenesetre nem állt, így az atyai hagyományoknak megfelelően ácskodott egy kicsinység. Harmincéves koráig a tulajdon vérszerinti – itt megfelelőbb lenne szerintem a *lélekszerinti* – apja le sem szarta. Aztán meg elindította a Fiút azon a viszontagságokkal teli úton, ami diadalmenetnek, már józan ésszel megítélve, nemigen nevezhető; s ami oly magától értetődően vezetett a gergoi keresztfához és az azon elszenvedett gyötrelmes kínhalálhoz.

Jehósuah eléggé megszenvedte azt, hogy az Isten egyszülött fiának volt szerencséje születni.

S hogy volt-e értelme? Megérdemelték-e vajon az emberek ezt a hihetetlenül nagyvonalú és a maga nemében egyedülálló áldozatot? Isteni szerencse – avagy jóindulat – eredményezi azt, vélem én, hogy e két kérdésnek Isten színe előtt nincs logikai kapcsolata. Máskülönben? Azt talán most ne taglaljuk...

A lelkiileg szegények az igazán boldogok, mert ők az irgalmasokkal együtt kotródhatnak el a sunyiba, ha a kellőképpen erélyes farizeus lelkülettel bíró gazdagok már nem bírják elviselni sem a látványukat, sem a szagukat. S ha már a létük pusztá gondolatát sem bírják – nos, akkor jöhetnek az ötezer éves humán civilizáció kemencéjének hevében edzett jóval radikálisabb eljárások.

Demokráciákban ezt persze akként oldják meg, hogy belenyúlnak a statisztikába.*

Mégiscsak egyszerűbb a lerongyolódott csóreszt átminősíteni, mintsem láb alól tömegével eltenni. Végeredményben így is, úgy is ki van a szépséghiba iktatva az egyenletből. S ez a lényeg.

Elsősorban az efféle senkiházi szerencsétlenekért ment a názáreti ács fia arra a keresztre. S igen nehéz azt elképzelni, hogy maga Krisztus bármi javadalmat is húzna az esetből. Többek közt még ebben is különbözik Ő a magukat az Ő szolgálóinak mondó csúcshűberek potentátóktól.**

Nem egyedül az isteni kegyelem végtelen e világon. Az még az emberi nyomorúság is.

Sem az emberi gonoszságnak és kapzsiságnak, sem az általuk okozott szenvedéseknek nincsen e földi létben megszabott, bármikor túl nem haladható mértéke. A határ: a csillagos ég.

Nos, Krisztus azért megszabadította az embereket bűneiktől. Illetve a lehetséges következményektől inkább. A vágyaiktól nem. Merthogy az emberek továbbra is éppolyan bűnösök és esendőek maradtak, ezt ne felejtsük, mint voltak annak előtte – épp' csak már jogukban áll az örök élet minden szolgáltatását Jézus Krisztus személye által igénybe venni. Már amennyiben a nagy elszámoltatáskor, amikor Isten majd rovancsot tart, az Élet könyvében bejegyzettek szerint is jogosultak erre.

Aki abban nem szerepel, annak befűtöttek.

Az mehet Kukutyinba zabot hegyezni. Pontosabban a pokolba. Hát, nem egy kimondott leányálom. Nem egy kimondott életcél.

Mindezek ellenére az emberek jórésze szarik az egész isteni koncepcióra. Nagyobb hányaduk azért, mert ez az egész oly távol áll tőle, mint Makó vitéz volt Jeruzsálemtől, kisebbik részük meg azért, mert hiszen abban, hogy őreá a felmentő ítélet mondatik majd ki. Reménykednek.

Mint azt egyszer leszögeztem már: a remény csodálatos valami. Fantasztikus, magasztos, felemelő érzés, mi szinte univerzálissá növeli az ember által befogott, belakott, átlátott teret, és a legyőzhetetlenség talmi illúziójával ajándékozta meg a hittelt feltöltekezett delikvenst. Ám az ember attól még éppolyan bűnös. És Istent a reménykedés aligha hatja meg. Isten alkatilag nem az a kimondottan szentimentális fazon.

Gondolhatod ugyan magadat a Bárány vére által tisztának, az ÚR valami számodra is érthetetlen okból dönthet úgy is az elszámoltatáskor, merthogy mindenható Ő, hogy márpedig te az alagsorba kerülsz. S akkor csúnyán megszívta. Isten ugyanis elég szeszélyes tud lenni olykor.

Emberi észnek járása szerint igen ritkán lehet csak megérteni az Ő cselekedeteit. Gyanítom, olykor még Ő maga sem igen érti, mit miért tesz. Ám ezt azért könnyedén cáfolhatja: nem tudom rábizonyítani. Ezt csupán sejtem. Mivel ahhoz istenadta jogom van.

Neki meg ahhoz, hogy ne törődjön se velem, se a sejtéseimmal.

És most, e ponton aztán *holtpontra* is jutottunk.

Éppúgy, mint szinte minden Istennel kapcsolatos kérdésben.

Az Örökkévaló, az élet, annak értelme; a szeretet és a szerelem; a születés és a halál; a tér, az idő, a végtelen – nos, mindezek emberi ész által úgy-ahogy körülhatárolhatóak, de nem megfoghatók.

Az ember – legyen ez a tény akármily fájdalmas is – nem azonos Istennel. Nem volt az sosem, és soha nem is lesz.

És hogy most aztán »hála Istennek« vagy pedig »sajnos«? Ki tudhatja...?

Valószínűleg csak Isten.

★ ★ ★

Még csak el sem búcsúzhattam az én Zsuzsántól. Váratlanul ért az elszakadás, miként az eszmélés is a rideg tényre, hogy a „film” maga is elszakadt. Lehunytam a szemem, majd felnyitottam ismét – és egy másik térben találtam magam, teljesen más időben. Hajnalodott éppen, én meg félrebíltam fejjel szunyókálhattam eddig, a fa törzsének támasztva megtörődött testemet. És most megláttam Istent, amint ott áll mellettem, fölém tornyosulva. Nem értettem hirtelenében semmit az egészből. Most mi is történt akkor – s mi nem? Hogyan is volt ez...?

– Na, emberfia, kialudtad magad? – mosolygott Isten a maga múlhatatlan kedélyével az arcomba. – Megerőltettük sorvadék kis izmainkat, ugye?

Gyanakodva méregettem.

– Mi történt velem, Uram? – érdeklődtem *Tőle*, mivel nemigen tudtam magam az események folyamatába elhelyezni. Fogalmam sem volt, hogy mi az, amit éppen álmodok, s mi vajon, ami ténylegesen meg is történik velem. Mintha csak kiestem volna az időből, át valami beláthatatlan közbeeső tartományba, mi időn túl létezik bár, de én, szerencsétlen, dimenziók által megkötött ember ezt képtelen vagyok értelmezni. – Történt egyáltalán bármi énvelem, mióta ide leültem?

– Aludtál, fiú. És álmodtál mindenfélét – közölte velem derűsen, teljesen ártatlan arckifejezés mellett.

– És tudod is, miket álmodtam? Hogy mi mindenfélét? Ja, ne is szólj! Avagy tán nem a Mindenható volnál-e *Té*? Akkor tehát tudod.

– Természetesen. – Nyugodt, megfontolt szavai szinte körülöleltek, és már-már tapintható védhálóba vontak. – S hozzá még azt is lefogadhatod, bármibe, hogy nem véletlenül álmodtad, amit álmodtál az imént.

Felnéztem *Őreá*.

– *Té* intézted így? Nemdenem *Té* voltál, igaz? – Rábólintott. – S miért volt erre szükség? Talán bizony okulnom, épülnöm-szépülnöm kellett volna valami benne megbúvó nemes gondolattól? Csak mert semmi ilyesfélére nem emlékszem...

Hadarintott most egyet a kezével, hogy elhallgattasson. Megvakarta az állát, majd a füle tövét. Az istállók felé nézett el, kisvártatva pedig az eget kémlelte. Ezzel párhuzamosan egyre erősebb lett bennem az érzés, hogy ez egy elterelő hadművelet igen gyatrán kivitelezett része. Hogy valamit mondani akar *Ő* nekem, de még *Maga* sem tudja, hogyan is fogjon hozzá.

Hogy az URat magát zavarban láthatom, ez engem is kellőképpen elbizonytalanított.

– Vágj bele, bele a közepébe, ne kerülgesd, mint az ördög a misebort! – szólaltam meg ekkor, bízva, hogy adja már elő, amit amúgy is közölni fog velem, mert elkerülhetetlen. Ennek a hangtalan nyüglődéssel párosított tipródó időhúzásnak, mit művelt itt, a szemem láttára, túl sok értelmét mindenesetre nem láttam.

Elhúzta a száját. Krákogott, majd a torkát köszörülte. Néhány rövidke másodpercre fáradtan lehunyta a szemét.

– Tudod, csak az oktatásodat tartottam szem előtt – kezdett aztán neki, holott üvöltött róla, hogy inkább szeretne most máshol lenni, mintsem énvelem, és inkább tenne szíve szerint bármi mást, mint hogy nekem az elkövetkezendőket felmondja. Papírról nyalta-é be, avagy improvizált esetleg, nem tudtam rájönni. Olyan túlzottan persze nem is érdekelt. Szövegének darálása, mi amolyan önfelmentő szónoklatnak hatott inkább, eléggé csapnivaló retorikával átszötte amúgy, idővel egyre inkább azt a kínos képzetet keltette bennem, hogy most egy lámpalázban égő, a színpad fényeitől végletekig feszélyezett harmadosztályú színészt hallgatok én éppen, aki tudja ugyan a betanult szöveget, épp csak a szerepével nem tud mit kezdeni. Szárazon, hangsúlytalanul felmondja hát, s már csak azon szurkol a fazon, hogy rókázás nélkül ússza meg ezt az egyre nyilvánvalóbban gyomorgörccsé fajuló nyilvános szereplést. – Kértél tőlem valamit, s *Én* megígértem neked, hogy teljesítem. – Az ütő állt meg bennem ezt hallván, mert valami rettenetes dolog előérzete szorította meg a torkomat, de úgy, hogy még a *lélekzetem* is elállt belé. – Vagyok aki Vagyok; és a teremtés *Magam* megszerkesztette rendjével nem űzők játékot. Viszont a szavam sem szeretem megszegni, bár most kimondottan jólesett volna. – Félig lehunyt szemmel, mintegy a pilláim alól sandítottam *Rá*, arcom minden vonását szigorú hűrfeszesre vonva. Vártam azt a végzetes sújtást, mi többől csapja majd ki minden *Őiránta* mostanáig táplált bizalmamat. Érezhette ezt, mert ekkorra már arca mellett a hangja is némi zavarodottságról árulkodott. – A Sátánnal nem hozhattalak össze, természetesen. Nem élted volna túl. Hidd el *Nekem*. *Ő* nem viccel. Nem az a fajta. És hogy a lényegre térjek akkor – nyelt egy jókorát, hallhatóan –, hát... nos, igen: Zsuzsa. Adódik a kérdés, ugye, hogy akkor ki is ő tulajdonképpen...

Elhallgatott. Állt némán, nézett egyre *Maga* elé. Nekem meg idővel elfogyott a türelmem.

– Halljam. Ki is ő tulajdonképpen? – vettem át a végszavát, s enyhe éllel megnyomva a szót kérdést fabrikáltam belőle. – Áru!d már el, ha eddig eljutottál hősie's vallomásodban... Vidd végig!

– Egy lány.

Felettébb meglepő volt ez a nyersen őszinte beismerés, nem mondom. Megdöbbenő.

– Egy lány?

– Egy lány.

– Egy lány, azt mondd?

– Egy lány, *Én* azt mondom.

– Azt mondd? – Az ironizálásra még most is kapható voltam.

– Azt. – Hogy komolyan vett-e, vagy játszott *Ő* is, nem tudom.

– Hát... mindenesetre köszönöm... az igen értékes felvilágosítást. Rá nem jöttem volna, ha ezer évig töröm rajta a fejem, akkor sem... – fejeztem ezzel be az imént megkezdett, héber mintára gyúrt társalgási tészta nyújtását. Valamit azonban meg kellett tudnom még. – És, ezen felül...? Na, na?... Valahonnan azért csak érkezett, valahogyan csak e világra született ő, van múltja, eredete, satöbbi... – bízattam ekként az URat, hogy avatna talán be eme kulisszatitkokba is. Ha már egyszer ilyen derekasan átrázott. Mert hogy valójában ezt tette, azt még *Ő* sem tagadhatta. – Személyre szabottan érte: kicsoda is akkor Zsuzsa? Elárulnád?

Megrázta a fejét, lassan, de határozottan.

– Mit értenél te ebből? – sóhajtott elgyötörten, mintha csak *Ő* menne át azon a lelki inkvizíciós gyötrelmen, amit éppen én élek meg amúgy itt, a szeme láttára. – Titkaim addig titkok, amíg csak *Én* tudok róluk.

Ez helytálló felelet volt. Gyáva, kitérő, aljas, sumákoló, sunyi – de korrekt. Nem is panaszkodtam ezért.

– Lényegében, csak hogy értsd valamennyire: a kedvedért alkottam egy helyre teremtetést, akit most, mandátuma kitelvén, visszahívtam *Magamhoz*. Ne nézz már olyan értelmesen, mert a végén még úgy maradsz! Azt hitted talán, hogy ha magával a sötét cimborámmal hozlak is esetleg össze, örök időkre melletted fog majd dekkolni? Ennyire hülye azért még te sem lehetsz...

Lehet. Lehet, hogy igaza van. De Isten meg nem lehet ennyire közönyösen lélek nélküli, töprengtem el melán e kérdés felett, nem lehet ilyen következetesen szemét.

Vagy mégiscsak lehet? Nem – én ma *nem* vagyok már a szerencse kegyeltje. S Istené sem.

Lehorgasztottam a fejem, mint Káin tette ezt a Genézisben. És baromira szerettem volna e pillanatban Ábelnek tudni az URat. Hogy egy kéjesen laza mozdulattal kitekerhessem a nyakát.

– Zsuzsát eszerint... – szólaltam meg végül rekedten, s a hangom mintha csak elmúlt volna. – Így hát... – csüggedten elhallgattam. Esengve tekintettem az Úrra, s a szemem könnyörgött.

– Nem fogod őt többet látni. Valamit valamiért. Adtam őt, láthattad-érezhetted, érte cserébe ez az ár. Alku *Vélem* pedig nincsen...

Ezt már ismertem. Istent is persze, épp csak mostantól egy új oldaláról.

Azt nem mondhatnám, hogy valami eszeveszett módon elbájolt volna.

– Ellenben: nemigen értem akkor a válaszait, miket tőle a kérdéseimre kaptam – tért vissza a hangom, és Isten szemébe néztem, egyenesen. Majdhogynem átdőftem *Őt* szúrós tekintetemel. Rezzenetlenül állta. – Honnan vette a téziseit? Az öröklétről, Isten természetéről, az emberi lét összes rákfénjéről...? Honnan volt ismerete, tudása mindezekhez?

– *Tőlem*. – Felszisszentem, mit akinek tüske ment a körme alá. Komótos nyugalommal vette a

sorozatos kanyarokat, már-már egykedvűen, ez tisztán látszódott *Rajta*. Jó idegei lehettek. Az enyémekek ellenben erősen megkopni látszódtak már mostanra. – *Éntőlem. Én* adtam a szájába a szavakat. Így hitelesebbnek tűnt a dolog... Végül is: a mestered akárki nem lehet.

Meg is baszhatod felőlem a bölcsességedet, ha akarod, köptem volna ki erre legszívesebben – még akár *Őelőtte* is. Merthogy talán pont ez izgatott volna engem leginkább e pillanatban, most mondjátok? Istenüinktől, bár azt el kell ismerjem, hogy éppenséggel a profiljába vág – egyszerűen még *Tőle Magától* sem viseltem el az efféle óhéber dumát. Olyannyira nem, hogy mostanra már herótom is volt ettől. Én sosem vergődtem, vergődhettem *Vele* zöldágra. *Ő* meg szart rám. Szart az érzelmeimre. Magasról tett a hitemre. A véleményemet csaknem mindig kiengedte a másik fülén. És mostanra az is kiderült: szisztematikusan átvért. Nincs rá jobb szó.

Az okulásom... Kurva jó! Nos, ez tényleg bejött *Neki*: szó se róla, valóban okulásomra szolgált ez az eset. Épp csak nem oly módon, amiképpen *Ő* azt elképzelte.

Becsapott. Az Istenem átejtett.

Zsuzsát pedig elvette. Azt kívántam egyszeriben, fáradt lelkem minden még éltető sóvárgásával, hogy bár meghalnék. Léptem egyet, tulajdonképpen úgy automatikusan, s közben mintegy csodálkozva figyeltem fel arra, hogy né' már: mozdul a lábam!... A második lépést aztán ez az első szülte, majd a harmadik következett: lassan megindultam. El Istentől.

Ő azonban még akart volna valamit tudni.

– Hiszel *Bennem?* – kérdezte halkán, mintegy félénken. Akár egy kisgyermek, ha cukorkát kunyerál. Csaknem megsajnáltam. De ehhez már túlon túl érzéketlen, túlságosan fásult voltam. Így hát egyetlen pillanatig sem haboztam a válasszal, melyet csak úgy félvállról löktem oda *Neki*, miután egy pillanatra megálltam mentemben:

– Igen. De – tettem egyből hozzá egyenletes, színtelen hanghordozással, látván felcsillanó tekintetét –, bízni viszont már nem bízom *Benned*.

Mostanra csak elérte azt, hogy szortíroznom kelljen az *Őhöz* való viszonyulásom kulcsszavait. Visszanéztem *Reá*, még egyszer, féloldalvást, lemondóan. Nem válaszolt. Erre nem is volt mit. Megindultam a falu irányába.

Váratlanul cseperegni kezdett az eső. Nemigen érdekelt – most, hogy Istennel befürödtem.

– Csak még egyetlen valami nem hagy nyugodni, Uram – fordultam egyszeriben vissza *Hozzá*, merthogy beugrott hirtelen. – Minek kellett nekem keresztül-kasul nyargalnom ezt az éjszakát? Miért csináltattad velem ezt végig?

Isten szomorkás huncutsággal meredt rám. Kimérten megcsóválta a fejét. Mindkét kezét kihúzta a zsebéből és összekulcsolta *Maga* előtt. Le-, majd felpillantott. A szemembe nézett.

– Hát még mindig nem jöttél rá, emberfia? Tényleg nem tudod?

Megráztam a fejem, jelezve ezzel, hogy tényleg nem tudom.

– Nem fogod elhinni *Nekem*, de roppant egyszerű a válaszom. Azért csináltattam ezt végig veled, mert jólesett.

Tartott egy kis hatásszünetet.

– *Én* az Isten vagyok, te viszont csak ember – folytatta azután fennköltén, mint szokta ezt ki nyilatkoztatásai alkalmával kivétel nélkül –, és *Nekem* kedvem telt abban, hogy te kínlódj egy kicsit. Hihetetlen, mi?

Hát igen, az.
Nesze nekem szerető Isten!
Megfordultam és otthagytam. Lassan poroszkáltam hazafelé.

★ ★ ★

Hazaérve aztán átöltöztem. Valami szomorúságtól áthatott, reménytelen nosztalgiát érezvén magamban, most én is ugyanazt a ruhámat öltöttem fel, melyben akkor voltam, amikor hajdánán Zsuzsával megismerkedtem.

Zsuzsával, aki nincs többé.

Isten, aki adta, ugyanúgy el is vette tőlem. Mégsem voltam képes azt mormogni: »Áldott legyen az ÚR neve!« Én, pechére, nem voltam Jób.

Az Örökkévaló engem egyszerűen becsapott. És ezt Ő *Maga* sem tagadta.

Így aztán most én is lemérhettem a tulajdon bőrömön a *hitélet* meg az *ítélet* közti markáns, szignifikáns különbséget. De nem szolgált különösebb gyönyörűségemre a tapasztalat.

Schall-selát állapotban ballagtam ki az állomásra, felszálltam a legelső, Pestnek induló vonatra, és közel félórás utazást követően már a Nyugatiban is voltam. Tömegnyomor mindenfelé. Ember ember hátán. Én mégis abszolút magam voltam a világon.

Belerohantam egyik ismerősömbé. Hogy így, jó időnek múltán szerencséjére elkaphatott, hát vagy negyedóráig ömlesztette rám élményeit; a véleményét politikáról, gazdaságról, nőkről, egyszerűen csupa olyasmiről, melyek adott helyzetemben valami elképesztő mértékben nem érdekeltek. Koronként azért belemakogtam persze a dumájába valami esetlen általánosságot, de aztán idővel letettem erről, mivel vérszegény közbevetéseimet komoly érdeklődésnek fogta fel, s így csak a magam baját súlyosbítottam ezzel. Úgyhogy végül ettől is elálltam. Végére persze csak észrevette magát a koma, s heveny fogadkozások közepette, hogy majd felhív, mely ígéretéről már ott, azon pillanatban tudtuk mindketten, hogy semmi nem lesz belőle, végül is utamra engedett. Ő felszívódott a kavargó emberáradatban, én pedig mehettem tovább, kitűzött célom felé.

Egyedül voltam tehát. Isten elintézte ezt nekem. Merő jóindulatból tán. Meglehet. De, mint tudható, a pokolba vezető út is csupa jószándékkal vagyon kikövezve...

Isten aztán alaposan ráfáragott a hülyeségére. Elvesztett engem, miáltal én is elveszítettem Őt. Hirtelenében nem is tudtam, melyikünket érte ezzel nagyobb veszteség, *már ha* érte bármelyikünket egyáltalán. De ez most nem is érdekelt olyan túlzottan.

Tulajdonképpen semmi nem érdekelt. Tulajdonképpen néztem csak ki a tulajdon képen.

Vagy tízpercnyi gyaloglás után odaérkeztem a bárhoz. Nehéz pillanatok köszöntek rám, míg ott váraкоztam; tétova gondolat kísértett s megingatta elhatározásomat: ugyan, mit is keresek én itt?! Esetleg elmúlt, tovatűnt emlékek után kutatok, vagy netán valami égi csodára várok: arra,

hogya a zordon tényekre és Istenre is rácsafolva ő mégis csak megjelenik nekem, és csuda boldogok leszünk...? Nem tudom.

Elszorult a szívem. Fájdalmas érzés vibrált görcsösen a mellkasomban. Majd gondolataim messze röppentek, én egy hatalmasat sóhajtottam, s beléptem. Egyenesen a pultnak tartottam, mi most teljes szezonontúli magányában árválkodott. Rejtett hangszóróból valami halvány zeneféleség szolgált hiábavaló hangulati aláfestésként ehhez a kongó ürességhez.

A bárpult túloldalán szintén senki. Sehol egy ember.

Kitervelten laza mozdulattal dobtam fel magam az egyik székre, hagytam egyszer megpördülni, majd lefékeztem, beköszönésként megköszörültem a torkomat, ezt követően pedig koppintottam néhányat ujjaimmal a bárpulton. Pillantásom hanyagul körbefutotta a kihalt helyiséget. És ekkor történt, hogy megláttam végre magam a szembenlévő üvegcsempékben.

Ledöbbsentem a látványtól. Tátogni tudtam csak, mint a horogra akadt potyka, mikor kiemelik a vízből a szerencsétlent.

Én úgy képzeltem el, hogy egy holtta sápadt, csüggedt, megtört, beesett arc fog visszatekinteni rám, ami amúgy teljességgel rendjén való is lett volna a történetek után. Képzeltetek, mennyire arcul csapott a tény, mikor a szemközti tükörfelület egy nagyjából normálisnak mondható, piros-pozsgás, ha nem is felemelően vidám, de mégis jókedélyű fizimiskát tükrözött vissza, melyen az elvárt kétségbeesésnek avagy depresszív letargiának nyomát sem bírtam fellelni.

Egy, a történetekre merőben fittyet hányó arc pillantása szegeződött rám. Nyugodtan, s már-már közönyösen. Bántóan semleges állásponton volt.

Flegmatikus nyugalmanak képzetét még a tekintetem is erősítette.

Megnyúlt a képem. Majd piszkosul dühbe gurultam. Az engem ért felfoghatatlan veszteség még csak nyomot sem hagy rajtam! A mocskos, rohadt életbe! – káromkodtam ekkor el magam fojtott hangon. Egy ilyen mérvű katasztrófa után is pont úgy nézek én ki, mint bármikor máskor...

A tükörképemet váratlanul egy, oldalról a látómezőmbe lépett alak alabástromfehér kontúrja takarta el. Odanéztem, végigmértem. A mixerem volt az. Megismertük egymást.

– Szó! – köszöntött. – Csak két óra múlva nyitunk ki hivatalosan. De mindegy is ez. Egy kó-lát, igaz?

Bólintottam, és pénz után kezdtem kotorászni a zsebemben. Mialatt ő kitöltötte a már szokásosnak veendő adagomat, csak elő sikerült halásznom negyven forintot. Mikor elibém helyezte a poharat, markába nyomtam a pénzt.

Ekkor éreztem csak, hogy remeg a kezem.

Na, ilyen sem volt még, gondoltam, némileg megkönnyebbülten. Idegrendszeri kapituláció.

Ő is észrevette ezt. Láthattam rajta, hogy egy bűdös szót sem kell szólnom, ő már ennyiből is kitalálja a lényegét. Sajnálkozó és könnyeden együttérző tekintetéből ezt elég egyértelműen kiolvashattam. Kifejezéseinek őszinteségét nem firtattam. Hát igen, sugallta a pillantása, nem akár-milyen egy lány volt az.

Én erre csupán a szememmel helyeseltam, majd a pohárért nyúltam. Akárha tömény szesszel lett volna megtöltve, olyan elszántsággal emeltem az ajkamhoz. Az első korty hosszasan pezsgett a számban, szándékosan nem nyeltem le azonnal. Élveztem az ízt és emlékeztem. Hogyan is kezdődött?...

– Helló!

Ezt talán nem kellett volna. Ez aztán végképp betett.

Meglepetésemben kivédhetetlenül a helytelen irányba engedtem le az italt. Jó ideig eltartott, míg a tüdőm felé megindult italadagot meglehetősen testi viszontagságok közepette vissza tudtam köhögni a korrekt vágányra. Ezt követően egy jókorát nyeltem, és az engemet lehellőző felé fordultam. Mi az isten!, nyílt egyből tágra iménti fuldoklási rohamom következtében még könyvekben úszó szemem az ámulattól.

Egy lenszőke, sudár bombázó telepedett éppen a mellettem levő székre. Csodálatos, tengerkék szemét rámfüggesztve, valamint hófehér fogsorát szélesen kivillantva elragadóan mosolygott. Akár egy plakáton is megállta volna a helyét.

Bennem meghűlt a vér.

Hát nem! – üvöltöttem fel magamban kétségbeesetten –, mégegyszer nem dőlök be! Tudod, hogy mit, Uram! Egy jókora túróst! Mélyet mordultam, szinte lerepültem a székről, oly hirtelen vett lendülettel startoltam el róla, pörgött is még utánam magában egy darabig – majd a lány már csak arcára fagyott mosollyal és hitetlenkedve nézhette, amint szupersebesen kiviharzom a helyiségből.

Biztosra veszem, de befutóra legalábbis, hogy mindezt látva a mixer somolygott csupán a bajsa alatt.

Azt még inkább, hogy a történeteket látva már Isten sem bírta visszafojtani a kacagását.

Az utcán rohanva aztán egyszerre megtorpantam, és elnevettem magam. Szegény kis csaj!, ugrott be ekkor, most éppen aligha érti a szituációt. Bizonytalán csak egy italra óhajtott volna meghívatni magát.

Őszintén reméltem azt, hogy ital- és méregkeverő barátom kimagyarázza neki valamiképpen az iménti esetet, máskülönben tudj’isten, még valami lelki törést okoz neki hirtelen, pánikszerű távozásom. Pedig hát tényleg csinos egy leányzó volt...

Egyre csak nevettem, mit sem törődtem a szembejövő emberek értetlen tekintetével, sem azzal, hogy mit gondolhatnak most rólam.

Tettem az egészre, nem érdekelt.

Belevetettem magam az utca bábeli forgatagába és kacagtam. Kívül is, de még belülről is. Isten pedig valószínűleg versenyt nevetett velem odafönt.

Mindketten jót derültünk. S most még okunk is volt rá.

– Na látod, emberfia, mit össze nem nyűszítettél *Nekem* legutóbb?! – hallottam egyszeriben egy ismerősen fellengzős szózatot magamban. – Elhiszed már, hogy élni jó?

Igen, elhittem. Az élet csakugyan szép. És nyújthat megannyi szépet.

És ez igaz, még ha nem is az. Nincs is, nem is lehet másképpen. Kétkeddel tán? Azt mondod, hogy nem igaz? Legyen étked nemi gaz!

S ne feledjétek: csak a mi Urunk veti mindenneknek alapjául az Ő Igéjéhez történő viszonyulás mikéntjét. Isten éppen hogy nem mokíroz, mikor a *Maga* rendíthetetlenségét preferálja az összes létező változóval szemben, melyek az ember életét születésétől haláláig át- meg átszövik, mint szorgos pók a szobasarkot. Nem mi fonjuk az élet fonalát, s azt csak elvágni ha tudjuk.

Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae. Az Isten nem enged. Az Istennek sem.

Engedni, azt nekünk muszáj. Mi vagyunk a sokkalta rugalmasabbak, még ha ez csak olykor-olykor tekinthető is valamiféle erénynek. És mégis...

Mert hát, ugye, minden nézőpont kérdése. És egyszerűen úgy kell csak nézni a dolgokat, úgy kell forgatni a kapott szót, gesztust, az étket a szánkban, a tőrt a másik vagy a magunk szívében, hogy mindenben inkább a jót lássuk meg.

Amennyiben egy mód van rá.

Az ÚR merevségével mi nem jutnánk túl messzire. Sem túl sokra. Tudni kell lazítani olykor.

Más kérdés, hogy az élet valós lényegén ez a hozzáállás sem igen változtat. De hát melyikünk ismerheti az élet valós lényegét? Ugyan ki a fene törődik az élet valódi értelmével, mikor pedig boldog is lehet? Mert én ugyan nem.

És nagyon valószínű az, hogy még Isten sem...

VÉGE

Ha valaki most megkérdi, hogy ugyan mi tanulsága adódik ennek az egésznek, hát annak azt mondom: ez az írás éppen annyi tanulsággal szolgálhat csupán, amennyivel maga az élet.

Semennyivel.

Merthogy az életünk is egyre csak problémákat vet fel. S ha egyet megoldottál, az legalább két újabbat hoz elő. Akkor hát...?

Akkor hát, ahogy azt Isten szokta volt mondani:

– Bizony emberek, c'est la vie!

... Eddig tartott az első része első írásomnak. Ezzel akár elégedett is lehettem volna. Hiszen leírtam, sőt: kiírtam magamból mindazt, ami ezidőtájt a lelkemet rágta. Ám az ember nyughatatlan valami. Úgy éreztem, nem zárhatom le a történetet így, ezzel a végkicsengéssel. Átolvas-tam újra. Tollat ragadtam, majd megírtam a második részt. A lelkem nyugvása végett.

Íme hát:

NÉGYBETŰS JÁTÉK

Műfaj: folytatása az előzőnek

ISBN 963 206 508 5

*„Az elismerést bár vágyjad bármiképp, s áhítozz akárhogy hírnévre;
s tartsd magad tetteiben akármily nagyra is: hiábavalóan sóvárogsz
az örökkévalóság után – csak úgy halsz, miként bárki más e földön.
Emléked hogy megőrzi tén – remélhedd; de a sír közömbös ez iránt.”*
(ösmeretlen dalnok, a Kr.u. XX. század végéről)

Az egész ötlet előszörre képtelenségnek tűnt. Még számomra is, akinek pedig az eszembe jutott.

Hogy miért is csináltam, még ma sem tudom. Sejtésem ellenben van. Hogy a legősibb emberi tulajdonság hajtott: a pusztá kíváncsiság.

Na, persze azért a szórakozás sem volt egy utolsó szempont.

Az ember néhanapján nagyon el tudja engedni magát. Amennyiben ez agyilag történik, úgy régen rossz. Én pedig pontosan ezt tettem.

Mondhatnám úgy is: az ördög bújt belém. De ezt az ördög kikérné magának.

Ő mindig a részletekben rejtezik ugyanis.

Az előszörre eléggé irreálisnak tűnő idea egy szép vasárnapi napon jutott az eszembe. A vasárnapjaimat – miután Zsuzsát és egyben ezzel időlegesen Istenemet is elvesztettem – mindenféle absztrakt hülyeséggel szoktam kitölteni. Teljességgel szabad időkeret volt ez nekem, abszolúte fakultatív elfoglaltságok űzésére. Semmiféle kötött programmal nem terheltem a naptáramat – azt csináltam, ami éppen akadt.

Amihez akkor éppen kedvem támadt.

Egy ilyen programjasincs vasárnapon, annak délelőttjén, miközben odakint szép csendesen és főként hihetetlen kitartással esett az eső, beszűkítve ezzel jócskán időtöltésem lehetőségeit, jutottam arra a vicces gondolatra, hogy egy kis izgalom bizony elkélne barátaimnál. Hogy egy csöppet megijesztem őket. Valami olyan ötlet szükségeltetne, vigyorogtam már jó előre magamban, ami valószínű is, nemigen lehet bizonyítani akár a helytállóságát, akár annak az ellenkezőjét – és ami a legfontosabb: megdöbrentő. Mindezen kritériumok figyelembe vételével egy valóban ijesztő gondolat bukkant fel ötletgazdag agytekevénymeim valamelyikében.

Tyűha! – pattantam fel ültemből, mikor átláttam, mekkora kalamajkát is keverhet, ha valóban véghezviszem tervemet, majd idegesen elkacagtam magam: ez aztán tényleg döfi lesz! Meglehet bár: enyhén szólva is morbid humor.

Viszont az meg éppen hogy a profilomba vág.

Bármiképpen latolgattam is, nem láttam semmiféle erkölcsi vagy netalántán lelkiismereti akadályát a dolog keresztülvitelének.

A lelkiismerettel kapcsolatban mindig is voltak néminemű problémáim, ugyanis néha eléggé furdalt, hogy nekem nincs ilyesmim.

A becsület abszolúte relatív fogalom. A becstelenség szintűgy.

A lelkiismeret alapvetően egy Isten által beépített fékrendszer az emberben. Hogy az a kelle-ténél olyan túlzottan gonoszabb ne legyen.

Van, akinél nem működik kielégítően, s akad olyan is, akinél egyáltalán nem működik. Rendelkezni viszont mindenki rendelkezik vele, akár tetszik ez egyeseknek, akár nem. A kivétel pedig, lett légyen ez bármennyire ostoba és elnyűtt közhely, itt is csak erősíti a szabályt.

Nos, én tehát erősítettem erősen.

Miután az ötlet mint kiindulóalap megvolt, hozzá kellett látnom a kifundált pszichikális mérenylet gyakorlati keresztülviteléhez. Ez elég egyszerűen folyt le: bal ingujjamat felgyűrtem, s fogván egy piros és egy kék színű alkoholos filcet, a könyökhajlatban kidomborodó vénámra e két grafikai eszközzel addig pöttyözgettem felváltva, mígnem egy olyan, teljességgel valóság-hűnek tűnő sötétvörös kis pont nem jött létre, amilyen a vérvétel után szokott a vénán visszamaradni.

Ezekután vártam vagy egy percet, míg eléggé meg nem száradt, s ezáltal kiküszöbölhettem annak veszélyét, hogy esetleg szétkenődik, romba döntve ezáltal reménybeli sikerét fergetegesen sziporkázó ötletemnek.

Önelégülten szemléltem a kis pöttyöt.

Egy pillanatig büszke voltam magamra.

Hogy Isten mit is szól ehhez odafönn, fűtyültem rá. Tisztára a magam szakállára kezdtem el játszani. Még egy jó ideig úgysem kerülünk egymással semmiféle kontaktusba, gondoltam el higgadtan. Vagyis inkább csak reméltem, hogy annyira tán mégsem vastag a bőr a képén, hogy megkísérelje.

Hát, legalábbis egyelőre, egy mukkot sem szólt.

Isten legkivált akkor rokonszenves, amikor csendben van. Ami azért elég ritka állapot *Nála*. Ugyanezt persze jó néhány istenteremtényéről szintűgy elmondhatnám.

Mindkét ingujjamat könyékig felhajtogattam, kizárólag azért, hogy a vérvételre utaló mímelt foltocska már rögtön, első pillantásra szemet szúrjon bárkinek. Ez egy sarkalatos pontja volt alaposan megépített tervemnek.

A kivitel további folytatását a szerencsére bíztam. Akivel legelőször találkozom, az leszen az első áldozat. Jó előre szántam már az illetőt, bárki légyen is az. De ez persze nem befolyásolt tervem végrehajtásában. Az élvezet, énnálam legalábbis, mindenek felett áll. De állhat éppúgy, gondolom én, másnál is.

Ha már egyszer élünk, miért ne élvezzük is azt egyben, nemdebar? Még ha Isten ezt másként szeretné is. Ami szíve joga amúgy.

Elégedetten léptem a fürdőszobába, vigyázva a kis pöttyre kezet és arcot mostam, megfésülködtem, némi férfias illatot nyomtam magamra, majd az előszobába vonultam, leakasztottam a fogasról a kabátom, belebújtam és kiléptem a lakásból. Zajt nem ütő határozottsággal tettem be az ajtót magam mögött. Körbetekintettem, mint holmi despota a birodalmán, s a szemem felizzott.

Kezdetét vette hát egy izgalmas játék.

Hogy miként is fog végződni, arról halvány sejtelmem sem volt. Egyedül az egésznek a pikantériája érdekelt. Valami halvány izgalomérzet csiklandozta a bensőmet.

A tornácon felhúztam kabátomon a cipzárt, lekocogtam a lépcsőn, majd miután bezártam a kertkaput, elindultam egy számomra még ismeretlen, majdani végkifejlet felé.

Isten, aki mindent tud, valószínűleg csak a fejét csóválta.

De hát mit törődtem én akkor a jövővel? A jelen izgalma annyira rabul ejtett, hogy le sem tudtam volna rázni élvezetes bilincseit. Igaz ami igaz, nem is akartam. Megszaporázva lépteimet haladtam az első, csak úgy találomra kiszemelt áldozatom lakhelye felé. Amennyiben otthon találok, pretimáltam az eljövendőt hányaveti módon, foghegyről, úgy az Isten irgalmazzon neki!

Vannak, akik szinte vonzzák magukhoz a bajt. A szerencsétlent ugyanis éppen otthon találtam...

Neki már befűtyültek, kajánkodtam magamban, miközben ajtót nyitott.

★ ★ ★

ISBN 963 206 508 5

*(Az a rossz májam persze más alkalmakkor sem engedte, hogy normálisan viszonyuljak amúgy teljességgel hétköznapi kérdésekhez. Náprimér a következő borzalom szakadt ki belőlem a minap:**

»Tégy a gyűlölet ellen!«

tehát:

»Végezz ellenségeiddel!«

Ez ugyanis az abszolút dupla nullás megoldás: így nem lesz kit gyűlöljél; s egyben nem lesz már aki gyűlöljön sem. Végtiszta képlet, miközben a humánum túlcordul...)

★ ★ ★

Andrea, a húgom, felettébb aranyos egy teremtmény. Nagyjából 170 centi magas, barna, jó alakú, kifejezetten szép leányzó, virgonc és szeles. Hogy miért is a húgom? Ennek persze hosszú története van; nem is akarom én most az e sorokat olvasót azzal untatni, hogy valami szentimentális fabulát vázoljak itt fel, így egyszerűen annyit írok csak: bizonyos érzelmi töltetektől indítván közel egyévi ismerettség után ő fogadott engem bátyjának. Amit én persze örömmel vállaltam.

Egyébiránt semmiféle vérségi kapcsolatban nem állunk egymással. Ismerve némiképp' magamat és a vérem természetét csak annyit mondhatok erre: szerencséjére...

Sokszor találkoztunk, még sűrűbben leveleztünk, és mind verbális, mind szkripturális érintkezésünk folytán elég szoros kapcsolatba kerültünk egymással.

Félreértések elkerülése végett hozzáteszem: én is mással jártam, ő is mással járt.

Pusztán baráti puszin kívül semmi miköztünk nem eshetett. Erre vigyázott ő is és én is. Azért ha őszinte akarok lenni, savanyúan meg kell jegyezzem: ő jobban...

Hát, ilyen az élet.

Otthonában fehér hollóként fordultam csak elő, két év alatt talán kétszer ha felkerestem a szülői házban. Lehet persze, hogy neki még ennyi is sok volt. Összejönni mindig semleges területen jöttünk össze. Jobb a békesség, ugyebár.

Andrea tizenhét éves amúgy. A lehető legjobb kor ez a lányoknál. Ilyenkor még üdék ők és igen tüzesek. Ha hamvasnak manapság már nem is igen mondhatók... Az idők, mint az tudható, változnak. De meg a szokások is.

ISBN 963 206 508 5

Mosolyogva állt meg a küszöbön, meglepett öröm derítette fel kedves kis arcát, majd sarkáig tárta ki az ajtót:

– Gyere be! – szólt hívogatón.

A lelkiismeret fura egy dolog. Mindig akkor szólal meg, amikor a leginkább nem kellene.

Elragadóan bájos arcát látván, és hallván hangját csaknem sarkon fordultam, hogy elfussak. Nem, ezt nem tehetem meg ! Nem: ővele nem!...

De az ördög nagy úr. A rögeszme pedig még nálánál is nagyobb.

Az esetleges siker, annak élvezete, no meg kínos, kiélezett helyzetek által frusztrált emberek viselkedésének részletes megfigyelése, analizálásának részegítő óhaja, majd az abból levonható tanulságok utáni vágyam végül is csak erősebbnek bizonyultak holmi érzelmi-erkölcsi gátlásoknál. Pillanatnyi habozásom múltával beléptem tehát. Az ajtó bezárult mögöttem. A lehetőség viszont kinyílt ezzel. Rajtam múltott már csupán, élek-e vele, avagy sem.

Vettem egy jókora levegőt, mintegy ösztönösen, mellkasom domborún megemelkedett, szinte a megpattanásig feszítettem tüdőmbe a szuflát, miközben kabátomat a fogasra akasztottam: kezdődjék hát az előadás.

Meglátjuk, mennyire is volnék én jó színész. Most elvállik.

– Tudod, hogy Feri épp most ment el? – kezdte Andi a szokott témát. – Akár még találkozhatatok is volna.

Pillanatnyilag más sem hiányzott volna nekem.

– Gyere beljebb, be a szobába! – invitált a maga egyéni, édes mosolyával, miáltal engem belülről megint csak kivert a veríték. Jól teszem vajon, amit teszek? Helyes ez? Szabadna ezt? Ám miáltal levettem a cipőmet, újfent megerősítettem a lelkemet: nem, fiú, csak semmi szentimentalizmus, csak semmi nyavalygós érzelgősség! Ha már egyszer belekezdted, csináld végig!

Ilyetén módon megacélozva akaratomat léptem be Andi után a szobába.

– Szüleid nincsenek itthon? – érdeklődtem, miközben helyet foglaltam a díványon, melyre egy félreérthetetlen gesztussal mutatott. – Magad vagy?

Nem vágok bele, döntöttem el ugyanis jó előre, ha egyedül találom. Kockázatos lenne. Húgom reakcióit nem mindig lehet előre kiszámítani.

– Csak anyu van idehaza. Apu elvan valahol a faluban – felelte, és az íróasztalon álló magnón lenyomta a „play” gombot. – Ezt hallgasd meg! Nem rossz, mi?

Egy újabb keltezésű Depeche Mode-szám volt. Andi nagy DM-es ugyanis. Vannak jó számaik, ezt készséggel elismerem, egyébként nekem semmi bajom a Depeche Mode-dal.

Csak néha ugratom vele Andit.

Bólintottam, mintegy elismerve ezzel, hogy az éppen hallható szám tényleg nem rossz. A Depeche Mode-tól meg egyenesen fantasztikus teljesítmény, ugrott be egy újabb ugratás, de még idejében visszaszívтам.

Nem azért jöttem elvégre, hogy hülyéskedjek.

Legalábbis nem úgy, ahogy eddig szoktam.

Hallgattunk vagy egy percet. A kazetta forgott, a zene szólt, Andi kissé elmélázott, én pedig egyre azon töprengtem, hogyan is kezdhetnék hozzá. De nem! – jutott hirtelen eszembe –, csak nyugi: én nem rohanhatom le egy ilyen hírrel Andit. Neki magának kell rákérdeznie, nekem pe-

dig akadozva, irulva-pirulva, olykor belesápadva már e lesújtó tény pusztá gondolatába is elő kell adnom a kitalált történetemet.

Hihetetlen meggyőző erővel meg kell etetnem vele a mesét.

Hogy nem lesz könnyű, arra fel voltam készülve. Andi ugyanis csak nagyritkán eszi meg a kékét. S még akkor sem én etettem vele.

Ahogy az Isten akarja, sóhajtottam e ponton önkéntelenül magamban, de azon nyomban az is eszembe villant, hogy ez már nem jó. *Véle* én már nem vagyok olyan haveri viszonyban, mint voltam pedig azelőtt. Ami nekem fehér, az *Neki* most juszt is fekete...

Tehát akkor: ahogy én akarom.

Oh, ez egy nagyon szép és praktikus eszme, merengtem el ezen, eljátszva a gondolat mélyebb filozófiai vonulataival. Minden úgy történik majd, ahogyan én azt elterveztem.

Andrea azonnal igazolta is ezt.

– Hogy vagy? – tette fel, mintegy rutinból csak, eme régen várt és általam oly hön óhajtott kérdést. S közben félig kíváncsi, félig szórakozott pillantást vetett felém.

Kezdetét vehette hát az előadás.

Enyhén lehorgasztottam a fejem, egy pillanatot követően viszont felkaptam, mintegy dacosan, és kerülve Andi tekintetét csak úgy odamondtam magam elé:

– Jól. Nagyon jól.

Andi rögtön megérzett valamit, miképpen vártam is.

– Mi van veled? Valami baj van talán?

Most következett el a döntő szakasz a játékban.

– Nem, dehogy. Semmi baj – nyögtem abszolúte az ellenkezőjét bizonyító hangon, majd, miután egy oldalpillantással meggyőződtem arról, hogy figyelmesen méreget, egy futó pillantást vettem arra a bizonyos kis pontra a karomon. Biztosra vehettem, hogy tekintetemet követve ő is odapillantott. Ekkor produkáltam egy ijedt szemvillanást, melyet zavart arcrándulás is megerősített, és jobb kezemmel tétován odanyúlva kissé lejjebb húztam a felgyűrt ingujjamat, félig-meddig eltakarva ezzel a pontocskát. Majd lassan és kissé gyámoltalanul leeresztettem mindkét karomat magam mellé, megadóan.

Miként arra előre számítottam: ez a momentum nem került, nem kerülhette el a figyelmét.

Az egész annyira őszintének és emberinek tűnt, hogy el kellett higgye: titkolok előle valami fontosat.

– Mi az ott a karodon? – tette fel az általam elvárt kérdést, a számára is jól észrevehető pöttyre utalva ezzel. Tekintetét egyenesen a szemembe fúrta, ahogy szokta.

Belém akart látni.

Azt pedig sosem engedtem. Nem csak neki, másnak sem. Most pláne nem lett volna célszerű. Egyszerűen elkaptam hát a szemem, másfelé néztem, enyhe zavar ült ki az arcomra.

– Szúrás helye – leheltem csüggedtem. – Vér... vérvételen voltam – tettem gyorsan hozzá, elfulladva, nehogy már valami véletlen baleset okozta sérülésre gondoljon esetleg.

Elborult tekintettel bámultam a húgomra. Ő meg töprengett egy darabig a hallottakon.

– Miért voltál te vérvételen? – meditált el ezen hangosan, és én örömmel láttam, hogy ráállt végre arra a gondolati vágányra, amelyre állítani akartam, s amely magától értetődően vezet majd

el ahhoz a végkifejlethez, melyet én jó előre elterveztem. – Hiszen, tudtommal, neked nincs semmi bajod...

Most a betetőzőm a kétségbeesést című jelenet következhetett.

– Eddig én is úgy tudtam – vetettem neki oda enyhén remegő hangon.

Felkelt a székről és mellémült a kerevetre. Merőn bámult: az arcomat vizslatta, a tekintetem mélyét kutatta. Úgyhogy lassan már égetni kezdett engem a szeme sugara.

– Légy őszinte hozzám! – kezdte tempósan, már szinte tagolva. – Valami baj van, igaz?

Na, most jöhet a drámai tetőpont, gondoltam.

– Igen! – tört elő belőlem a szó, csaknem kiáltva. Majd, mintegy észrevéve magamat lejjebb vittem a hangom. – Igen... Igen, húgom, baj van. Még hozzá nagy baj – bukott ki belőlem a lemondó sóhaj, és sikerült azt a benyomást keltenem, hogy a sírás szélén állok. Nem lehetett e pillanatban engem nem sajnálni.

Az történt, amire nagyjából számítottam. Gyengéden megfogta a kezem. És most jöhetett a játék legfontosabb eleme: ijedten kaptam el a kezemet az övéből. Az ölembe rejtettem, majdhogynem ráültem.

Húgom finoman szólva is megütközött ezen.

– Mi az, baj talán, ha hozzád érek? – húzta fel a szemöldökét csodálkozva, mely mozdulatát senki nem tudta volna utánózni, senki e világon, annyira egyedi, annyira cicás volt mindig. Lebiggyesztette az ajkát.

– Ezentúl... ezentúl igen – válaszoltam erre elég határozottan. – Mostantól már baj... – Tekintetem végigvándorolt az arcán, a nyakán, a karján, majd a kezéről ismét a szemére ugrott vissza. Farkasszemet néztünk most.

Mereven fixírozott. Szemlélatomást analizálta a helyzetet. A zavartságom, a vérvétel ténye, az, hogy ijedten vonom el a kezemet az övétől, majd az ennek felvetésére adott iménti megjegyzésem – nos, mindez kezdett neki egy egész képpé összeállni. Nem is nagyon juthatott végül más következtetésre szegény, mint amire jutott. Amiképpen vártam is – természetesen.

Elhúzódot mellőlem, de csak egészen kicsit, nehogy feltűnővé váljon. Még azért reménykedett, hogy talán mégis téves következtetést vont ő le ebből az egészből.

– Valami fertőző betegség? – tette fel a kérdést, mintegy azért csak, hogy nemet mondhassak rá. Éreztem, mennyire izgatott. Most kell hát egyértelműsíteniem a dolgot.

– Abszolút az* – feleltem neki, magam elé csak, tompán. – És egyelőre nincsen ellenszere.

Miután ezt elmondtam, csüggedten ráemeltem a tekintetem.

Mintha csak egy képkockákra visszalassított filmszalag futását látnám, ahogy felemelkedett most mellőlem. Lassú, merev, szaggatott, töredezett mozdulatsor. Rám meredt. Volt valami tanácstalanság, valami ijedt tehetetlenség a tartásában. Az arcára pedig mostanra már a leplezetlen döbbenet és egyfajta furcsa, riadt idegenkedés ült ki.

A halál nem egy kíváncsi valami, ez tény. Márpedig a kór, amire végül kimondatlanul is kilukadtunk, jelenleg egyenértékű a halállal.

Rám már bérletet váltott a kaszás.

Na persze, nem mintha eddig bármi is garantálta volna számomra az örök életet.

Andi nagy nehezen összeszedte magát végre, nyelt egy jókorát, hogy izgatottsága következté-

— * Köznapi értelemben ez persze nem igaz, tudható: csak speciális érintkezési módokatnál ragadhat e kór egyik emberről a másikra: közös tű használata, hirtelen felindulásból elkövetett spontán közöset, és más efféle...

ben kiszáradt torkán segítsen valamelyest, majd, mintegy ösztönösen, egy esetlen mozdulattal hátrasímtotta a haját, pedig hát szalag fogta azt össze, és végül csak rá mert kérdezni. Nyíltan.

– AIDS? – hangzott el végtére szájából a kérdés, de valami fantasztikusan idegenül. Mintha csak nem is az ő hangja lett volna. Hanglejtésében most már szikrája sem volt bárminemű bizakodásnak. Ehelyett letargikus beletörődöttséget sugallt.

Kezdte elhinni a hihetetlen.

Mire én hasonló hangszínezettel válaszoltam:

– Igen. Az.

Összerándult, mint mikor valakire kimondják a halálos verdiktet, az ítélet elleni fellebbezés minden lehetősége nélkül.

Ha azt mondom, hogy megdöbbsz, úgy nem mondtam ezzel semmit.

AIDS? Igen, az.

Az ítélet: halál.

Elborzadva meredt rám. Maga voltam most a szemében a pusztító kór. Amitől tanácsos minél távolabb lenni.

Hátrált egy lépést. Aztán még egyet és még egyet. Továbbra is rémült döbbenettel méregetett. Hátrált volna még tovább is, de beleütközött egy fotelbe. Abba aztán mint egy tehetetlen rongybaba rogyott bele.

Ahogy elnéztem, biztosra vehettem: e pillanatban nincs egy épkézláb gondolata sem. Talán még a nevét sem tudná megmondani, ha most rákérdeznék.

Túl jól sikerült az előadás. Innen már nem fordulhattam vissza. Ha most azt mondom neki, hogy bocs, csak hülyéskedtem – hát akkor meghaltam. Úgy is mint báty, mint barát, mint ismerős, mint minden.

Őt pedig semmiképpen nem akartam elveszíteni.

Még ma sem akarom.

A megoldás nálam már készen állt régen. Már a játék kezdete előtt elhatároztam, hogy e szándékkal előidézett csávából hogyan is evickélek majd ki. Efelől tehát egy percig sem aggodtam.

Egyelőre azonban Andit néztem. Roppant tanulságos volt.

Még mindig ugyanaz a zeneszám szólt, amit beszélgetésünk elején tett fel. Majd hirtelen vége lett. A szoba berendezése nem változott, odakünn viszont felsütött a Nap, szivárványt vonva az égboltra. A természet fellélegzett. A benti légkört ellenben valami hihetetlenül nyomasztó csend ülte meg. A döbbenet és az elmúlás csendje.

Őt perc alatt roppant nagyot tud változni a világ.

Ez a hallgatás és Andi már gyászt ültek felettem.

Én pedig tökéletesen jól éreztem magam. Egészséges voltam, még ha e jellemzés – agyilag – e tréfa okán igencsak megkérdőjelezhető volna is.

Tudtam ellenben: húgomnak most döntenie kell. Élete talán legnehezebb döntését kell meghoznia, sőt: egyben a tudomásomra hoznia is. Ez igen hálátlan egy feladat: szembeközelni velem a kínosan kellemetlen. Elnézve őt olyan sok kétségem nem maradhatott a döntés mikéntje felől. Amúgy meg: igazában is tudtam Andit. Gondoltam, megkönnyítem neki ezt a dolgot.

Kimondom helyette hát én azt, ha szükséges, amit neki most enyhén szólva is nehéz lenne a szemembe mondania.

Az ember nagyon sokszor nem meri egyenesen előadni, amire gondol. Az őszinteség ugyanis nem mindig kifizetődő. A teljes nyíltság többnyire megbántja a másikat.

Ezt tehát én tettem meg őhelyette.

– Akkor hát, Andim, búcsúzzunk el egymástól! – kezdtem, és szándékosan megkeményítettem a hangom. Félttem, ha netán valami érzelmesebb színezetre váltanék, az esetleg azt sugallná, mintha éppen az ellenkezőjéért könyörögnék. – Nem volna szerencsés, ha ezentúl találkozánk. Úgy tudom, hogy pusztá érintéstől nem terjed a kór, de biztos ami biztos, ne kísértsük az Istent. Túlontúl szeretlek én ahhoz, hogysem ilyen felesleges veszélynek tegyelek ki. Nem akarok azzal a tudattal élni, hogy bárkit is én sodortam a halálba – nemhogy pláne pont téged. Levelezni persze azért továbbra is levelezhetünk, vagy üzenhetünk egymásnak másokon keresztül. De – emeltem itt fel a hangomat – ezt, amiről beszéltem neked, senkinek ne említsd! – Felálltam. – Nemigen szeretném, ha úgy néznének rám, mint egy leprásra. Te nem tudod, nem tudhatod, milyen is az, amikor kiközösítenek valahonnan. És ráadásul azután, hogy a többiek érdekében te vagy kénytelen kiközösíteni tulajdon magadat. – A szemébe meredtem. – Megértesz, ugye?

Ezzel a szöveggel aztán már végképp félrevezettem Andit.

Amiképpen az őszinteség, úgy a becsületesség sem kifizetődő. Tréfálkozás szempontjából legalábbis biztosan nem az.

Kérdésekre automatikusan bólintott csupán. Még mindig tehetetlen ernyedtséggel hevert a karosszékbén. Túl sok volt neki mindez egyszerre.

Csak ült ott, mint egy rakás szerencsétlenség. Nem is rám nézett tulajdonképpen, hanem csak úgy maga elé, a semmibe. Még abban sem lehettem biztos, hogy felfogta mindazt, amit az előbb intésképpen előadtam neki.

Muszáj volt hát valamiképpen felráznom a kábulatból.

Tettem felé egy lépést.

Előbb csak rám emelte azt a csodaszép, igéző, mélybarna szemét, mellyel mindig is rabul tudott ejteni, és amellyel az érzelmek végtelen skáláját volt képes végigjátszani. Most viszont farkó ürességgel meredt az arcomba. Konstatálta, nyilván, hogy én most közelítek hozzá. Egy másodperc múltán azonban már bevillant neki az iménti, frissiben tudatosított információ. Ijedtség villant a szemében. Ijedtség és félelem.

Mint a szöcske, ugrott fel a fotelból. Kitért előlem.

– Azonnal kikísérlek – lépett el tőlem őszinte biztonságosnak ítélt távolságba, miközben felvette a pulóverét. A szemét állandóan rajtam tartotta. Egy pillanatra sem vette le rólam.

Játék ide vagy oda, kezdtem kellemetlenül érezni magam.

– Andi! – léptem ismét egyet, de ekkor megálltam, mert az arcán határozott, elleplezhetetlen rémület jelent meg. – Mint azt mondtam volt az imént, nem vagyok leprás. Amit mindkettőnk érdekében ígértem, azt betartom. De ne utálj meg, kérlek, miként egy varangyot!

Szándékosan használtam efféle, bántóan kemény kitételeket. Ő pedig szemlátomást elszégyellte magát.

– Nem tudni, hogyan is szerezted? – kérdezte, miközben összeszedve minden önuralmát és bátorságát mellém lépett. – Valakivel... hát...?

– Nem – mosolyodtam el, és hőn reméltem, hogy a „valakin” éppen nem egy velem azonos neműt ért. Ösztönösen kirázott a hideg erre a gondolatra. – Akire gyanakodhattam volna, elvégezte már a kontrollt, negatív. Valami olyanhoz nyúlhattam, ami fertőzött volt. Igen kicsi az esélye a betegség ilyen módon való terjedésének, de nálam bejött. Pech! – fejeztem be melodramatikus hangon.

Elég folyékonyan hazudtam.

Andi, bármennyire uralkodott is magán, teljesen odavolt. Kiléptünk a szobából, én felvettem a cipőmet, belebújtam a kabátomba, beköszöntem édesanyjának a konyhába, majd komótosan lesétáltam vele a kocsifelhajtón a kerítésig.

Húgom, mint eddig bármikor, velem tartott a kertkapuig. Ott viszont habozott. Eddig valahányszor pusztit adtunk egymásnak, ha búcsúztunk. De most? Mi legyen, hogyan is legyen ez mostantól?

Láttam rajta, hogy komolyan tépelődik. Majd mintha megharagudott volna saját magára. Dacosan elvillantak a szemei. Lesz, ami lesz! – olvashattam le az arcáról.

– Szervusz – mondta ki, majd lábujjhegyre állt, és arcon csókolt jobbról-balról. Utána megpróbált mosolyogni. Ha kényszeredetten is, de valahogy sikerült. Visszamosolyogtam rá.

– Ne csüggedj el! – próbált aztán mintegy zárszóként vigasztalni. – Hátha idővel megtalálják az ellenszerét. Mennyi... ízé...? – akadt el hirtelen, mert közben ráébredt, milyen kegyetlen kérdést is akart feltenni. Zavartan lesütötte a szemét.

– Hogy mennyi időm volna hátra? – mondtam ki helyette én. – Beteg nem vagyok még, csupán fertőzött. Azt mondták, úgy öt-hat évet garantálnak. De hogy azután?...

Azt jelentené ez, kérdezte Andi szeme, hogy huszonhat éves koromig biztos csak az életem? Azt, feleltem én erre neki, szintén pillantás útján.

– És ez még a legjobb esetben – tettem hozzá hangosan.

Nem válaszolt. Bólintott, majd bezárta a kertkaput. Búcsút intettem, majd elindultam. És közben a hátamon éreztem a testvérkém tekintetét.

Ott megy a bátyám, aki halálos beteg.

Ott megy egy élőhalott...

Mikor megálltam és visszanéztem, ő már javában baktatott vissza, a ház irányába.

Jókorát sóhajtottam, megkönnyebbült-elégedetten, majd halvány mosoly osont a szám szegletébe. Ez hát sikerült. Nem is volt olyan hű de nehéz. Andi pedig nagyjában-egészében megfelelt várakozásomnak. Sőt, a búcsúpuszival még túl is teljesítette azt. Bátor kis leány...

Hazafelé vettem az irányt.

★ ★ ★

Ezen a vasárnapon már nem szedtem több áldozatot a lüke, idéetlen tréfámnak. Egyelőre beérttem Andival.

Várok egy ideig, gondoltam, s csak aztán folytatom. Hagyni kell a dolgoknak némi kifutási időt, ugyebár. Meg aztán arra is kíváncsi voltam, vajon bírja-e Andi ezt a szörnyű titkot magában tartani. Mert ha nem, úgy a barátaim lesznek az elsők, akik értesülnek róla.

Hagytam eltelni egy hetet. De Andi tartotta a száját.

Közben egy eléggé érdekes és engem némileg meglepő levelet kaptam tőle. Azt írta ebben, hogy ő továbbra is ugyanúgy a bátyjának tekint, miként eddig, és nemcsak hogy levelezhetünk egymással, de ezentúl éppúgy felkereshetem, mint korábban bármikor. És hogy mint fogadott testvérét továbbra is nagyon szeret engem.

Nagy kő esett le a szívemről, s ugyanakkor valami furcsa melegség járt át. Ez a leány, akihez voltaképpen semmi más közöm nincsen, mint hogy távolról szeretem, biztosít a barátságáról, és továbbra is nyitva hagyja nekem a találkozás és látogatás lehetőségét, annak teljes tudatában, hogy én halálos beteg vagyok. Halálos, és jó eséllyel még talán fertőző is.

Rámosolyogtam a tőle kapott sorokra, és boldog voltam.

Más kifejezést, mint hogy nemes lélek, hirtelenében nem tudtam Andira alkalmazni. Ha ezt a jelenlétében mondom ki, hangosan, valószínűleg csak a fejét rázta volna erre. És akkor még igaza is lenne. Ám én abban a pillanatban végtelenül tiszteltem őt. Egyszeriben büszke voltam arra, hogy egy ilyen húgom van.

Ez nem mindenkinek adatik meg.

A szerencse csak a kivételezettek osztályrésze.

A rákövetkező vasárnapon a barátaim következtek, illetőleg csupán kettőt terheltem meg e súlyos álinformációval. A hír fogadtatása részükről aztán pontosan olyan volt, amelyet elképzeltem.

Szó ami szó, közlendőm alaposan betett nekik.

Elvégre ők is emberek csupán. Ami azért nem túlzottan írható a javukra.

Az ember mindaddig marha bátor, míg a halál elkerülhetetlen tényével szembe nem találja magát. Onnantól kezdve viszont inába száll a bátorság. Rádöbben, hogy ő maga is halandó csupán. De csak mikor késő már.

De persze: jobb későn, mint soha.

Tisztelt barátaim valósággal pánikba estek a tudattól, hogy egy HIV vírussal fertőzött egyénnel volt szerencsájuk kezdet fogni. Valamint azt azért félreérthetetlenül jelezte számomra az arcvonásaikra kiülő nyílt döbbenet, mennyire megütköznek ők azon a tényen, hogy betegségem tudatában én még kezdet is mertem övelük fogni.

Majdhogynem gyilkosnak néztek.

Alapvetően úgy reagáltak, mint azt kezdetben Andi is tette: rémült, előszörre csak hitetlenkedő, később már inkább idegenkedő tekintet, az arcukra kiülő eltagadhatatlan rettegés, és a fertőzött egyéntől való határozott távolságtartás.

Nem csak képletesen tartották velem szemben azt a három lépést.

Most már világosan, egyértelműen, és legfőképpen: a saját bőrömmön érezhettem, milyen is az, ha egy leprásnak az e betegségtől mentes emberek között kell élnie. Az ember nevű lény, aki ki-neveti, lekicsinyli a betegségeket, míg ő maga egészséges, vagy elvárja pedig, hogy mikor ő be-

tegszik meg, ápolják és törődjenek vele, azon nyomban hátat fordít a másinak, amint azt egy olyan kór támadja meg, ami őreá nézve akár még veszélyes is lehet. Vagy ha egy olyan, mely társadalmi megítélésében – finoman szólva – éppen nem komilfo. Mármint megkapni...

A tartósan beteg ember nem szenvedheti az egészségest. Mivel az mindig arra emlékezteti, mi őtöle már megvonásra került: az egészségre magára. S irigylit tán ezért. De éppígy az egészséges sem szenvedheti a beteget, annak millió bajával, rigolyájával, nyavalygásával egyetemben. Sem azzal az elviselhetetlen kötöttséggel, hovatovább teherrel, amit annak ellátása, ápolása számára jelent. Kölcsönösen ellenérdekelt utálat feszül itt a felek között.

Az egészségesnek mondható emberek persze meg kismillió más okból kifolyólag nem viselik el egymást. És már csak ezért sem mondhatók egészségesnek... Ennyit csupán az emberi toleranciáról és a szerető megértésről.

Csak a halott ember képes kritikátlanul elviselni a másikat. Neki persze már könnyű...

Meg kellett hát állapítanom, s nem kevés keserűséggel: Isten szeretőbb, mint az ember. Bármennyire feltételes szeretet is az *Övé*, mégis csak szeretet, és ami lényeg: állandó, akár kiérdemli azt az ember, akár nem. Isten nem válogat. Mindig kész akárki mellé odaállni és megsegíteni, ha az erre kéri *Őt*. Sőt: néha még kérni sem kell...

Ezt mindenképpen a javára kellett írnom.

Embertársaink többnyire csak az esetben állanak mellénk, ha valami hasznuk is származik belőle. Másként fel is fordulhatnánk tőlük.

Ez nagyon durván hangzik, tudom, de így igaz.

A kivételek – tisztelet nekik – itt is csak erősítik a szabályt.

Az emberekkel ellentétben Isten minden különösebb érdek nélkül áll mellénk. Nem mérlegel, nem latolgatja, mi haszna belőle – ha valaki kéri *Őt*, hát annak segít is. Lehetséges persze, hogy tévedek, mivel minden előfordulhat ebben az életben, ám a mi fajtánkkal ellentétben *Őnála* nem voltam képes megállapítani, mi haszna abból, ha szeret minket és törődik velünk.

Hacsak maga a szeretet nem.

A szeretet önmagát még megmagyarázhatja. Mást már aligha. Amiből viszont még nem következik, hogy akár a szeretet, akár Isten személye valaha is magyarázatra szorulna. Ugyanis tudományos igényű okfejtés nélkül is, vagy éppenhogy annak ellenére mindkettő létezik. Mi több: egyek egymással.

Isten a szeretet, és az igazi szeretet maga Isten.

S mikor erre rádöbbsentem, miközben szerető barátaim már-már utálkozó tekintettel méregettek, elhatároztam, hogy előbb-utóbb ismét fel fogom venni *Vele* a kapcsolatot. Mert hogy *Ő* várja már ezt, azt tudtam.

Hogy válaszolni is fog nekem, abban is biztos voltam.

Mindkét haverom, merthogy a barát szóra és annak mélyebb értelmének képviselőjére azon nyomban méltatlanná váltak – egyszóval mindketten ágrólszakadt, gyatra poénokkal próbálták megtűzdelni azt a rendkívül szánalmas vigaszszöveget, amit lenyomtak nekem, és amitől, már ha valóban beteg volnék, hát még az a maradék életkedvem is holtbiztosan elment volna, ami firtoraikat látva addigra esetleg megmaradhatott volna bennem.

Megemlítették azt például, hogy szerencsés lenne, ha már most végrendelkeznék, sőt, minden

ingó és ingatlan vagyonomat – persze nincs ilyesmim számottevő értékben – már most átíratnám az örökösökre, mert öt-hat esztendőnek múltával, mikor is majd lesz szerencsém elpatkolni, már egész biztosan magasabb lesz az örökösödési adó, illetve magasabbak lesznek az átírási illetékek.

A vicc számomra az volt, hogy ők még nevetni is tudtak ezen.

Az ember még a halálon is el képes viccelődni. Már amennyiben csak úgy általában esik róla szó, persze. Mert ha éppen a tulajdon maga elmúlása kerül terítékre, ott mintha elvágták volna: humorérzék nyista.

Ott és akkor megint csak mások humorizálnak majd.

Ez alól csupán a kivételesen erős lélekkel megáldott-megvert emberek lehetnek kivételek. Akik még a saját halálukat is ki képesek ugyan nevetni, de a másik sorsán öncélúan soha nem tréfálkoznak. Biztosra vehettem, hogy millió emberből egy ha van ilyen, miként azt éppúgy, hogy egyik haverom sincs e kivételezettek között.

Sőt, ha már itt tartunk: még én magam sem. Ez is része a kíméletlen igazságnak.

Azt azért nem állhattam meg, hogy fel ne vessem: lehetőleg ne temessenek még engem, mivel egyelőre élek, sőt, viszonylagosan virulok is; valamint hogy ezen öt-hat év alatt, minek terminusa letelvén előrejelzett végzetem lészen majd eljövendő, esetleg fel is fedezhetik a kór ellenanyagát. Magyarán: korántsincs még minden veszve...

Szívderítő optimizmussal tekintettem a halálom elébe, látható.

Ők pesszimista megnyilvánulásokat hallattak erre. Hogy abban én ne nagyon reménykedjek.

Mire én megköszöntem a bátorító biztatást.

Kurva kedves tud valaki lenni, ha nagyon akar.

A maguk sajátos módján vigasztalni akartak, és egyben ezzel gyakorlatilag gyászbeszédet mondtak fölöttem.

Isten azt mondta nekem egyszer, mennyire meg tudja Őt döbbenteni az emberi hülyeség. Akkor én ezt főként magamra érthettem, és nem nagyon kutakodtam e kijelentés mélységeiben. Most viszont már engem is meg tudott. Igaz, hogy ezzel aztán ki is merült minden esetleges hasonlóság Ő- és énközöttem.

Az emberi eszementség ténylegesen nagyobb veszélyt jelent a világra, mint egy bizonytalan harmadik világháború. Bár ha lesz is valaha olyan, az is éppenúgy az emberi hülyeségből fog következni. Mint szinte minden ezen a Földön.

Miután mindkét fickónak a lelkére kötöttem, hogy hallgassanak erről, amit az imént megtudtak, és miután szemernyi kétségem sem volt afelől, hogy nem fognak, búcsút vettem tőlük. Most már nyakig benne vagyok, állapítottam meg rezignált derűvel, az utcán baktatva. Muszáj lesz hát végigcsinálnom.

A muszáj pedig nagy úr.

Persze addig csak, míg az ember így hiszi.

★ ★ ★

A legizgalmasabb felvonás azért hátravolt még a magam kreálta és kiötölte színműből: a volt barátnőm. Most ő következik – dörzsölgettem a markomat, és már előre benne is tudtam a kicsikét. Nem valami óriási barátságban váltunk el egymástól, sőt mindezt megtetézendő még szándékosan baszogattam is a kedves, valahányszor csak összefutottunk.

Ütött hát a leszámolás órája! – mondtam ki kéjes örömmel az ítéletet. Szerzek a drágámnak néhány idegtépő percet.

Merthogy azonnal rohan majd kivizsgáltatni magát, mihelyst közlöm vele az örömhírt, afelől nekem semmi kétségem nem volt. Van annyira gyáva, hogy a féltve őrzött kis életét, mellyel csak azóta nem tud mit kezdeni, mióta megszületett, mindennél többre tartsa. Mindenkiénél többre.

Neki az élete nem azért fontos, hogy általa bármi célt elérhessen, bármi álmot megvalósítson, hanem pusztán az életért magáért.

Számára a élet csupáncsak a létezéshez és bizonyos pillanatnyi örömök élvezetéhez szükséges-tetik.

Nem hisz senkiben és semmiben. Mi több: még önmagában sem. Nem tartja a hitet semmi-re sem jónak, saját magát ellenben mindenki másnál intelligensebbnek és irtóra okosnak szereti láttatni. Ez viszont oly ritkán sikerül csak neki, hogy már szinte soha.

És ezzel aztán mindent el is mondtunk róla.

Külsőre amúgy helyes, tetszetős, csinos leány. Mézszőke, tengerkék szemű, formás alakja igen vonzó. Ha nagyon akarja, hát még kifejezetten szép is tud lenni. Éppen csak ritkán akarja.

Bitér Kati* a becsületes neve, sármelléki* lány, aki, megunván az ősi fészket és a nyomasztó vidéki folklórt, gátszaggató szabadságvágyában fel- illetve beszabadult a végtelen lehetőségek tárházának tartott székesfővárosba, ahol is aztán, ritka mázlista alkat lévén, rögvest megcsinálta a maga karrierjét: létminimum alatti fizetésért vállalt ápolói állást szellemileg visszamaradott gyermekek mellett. A furcsa számomra csak az volt az egészben, hogy olybá tűnt, hogy ő ezzel még meg is van elégedve. Nem szólhatok egy szót sem, persze, mert egyrészt: ezt is csak el kell végezni valakinek, másrészt: ott ismerkedtünk meg, bár a teljes képhez az is hozzátartozik, hogy jómagam (amúgy fegyveres) katonai szolgálatomat töltöttem az intézményben. (Világéletemben szerencsém volt, habár ez övele kapcsolatosan nem nagyon igazolódott be.) Harmadmagával lakozott az intézet nővérszállójának egyik szobájában, így hát lehetősége volt hová kiterülnie, mikor is éjszakai kóborlásait követően általában a hajnalnak hasadtakor kőkeményen beállítva hazatértorgott. Ez persze éppúgy szegénységi bizonyítvány jómagamról is, merthogy jó ideig, ezzel teljesen tisztában lévén, mégis visszavágytam őhozzá.

(Ilyen a szerelem, szokták ilyenkor mondani. Olyannyira üres kiszólás ez tartalmilag, hogy ennél még az is bölcsőbb megnyilvánulásnak tűnik, ha egy árva szót sem szólunk.)

Önálló döntéséről nemigen tudok, bár meglehet, volt ilyesmije. Igen könnyen befolyásolható, ám sajnos csupán a hülyeség ragadja meg amúgy is szegényes fantáziáját.

Önála minden értelmes gondolat süket fülekre talál. Mert ha megfogadná azokat, akkor meg is kellene mozdulnia. Nem is lusta ő, azt nem mondhatni, egyszerűen csak figyelmen kívül hagyja az élet alapvető tényeit, és kizárólag azokat tudatosítja közülük, melyek bizonyos egyéni logika szerint csoportosítva alátámasztani látszanak az ő Istentől, embertől, a világtól és annak realitásaitól nagymértékben elrugaszkodott életszemléletét.

Sokszor fog csúnyán pofára esni, és a baj az, hogy nem fogja észrevenni, hogy pofára esett. Nem buta ő, csak egyszerűen ostoba. Na de elvégre ilyen embernek is csak kell lennie. Más-különben kit használhatnánk ki?

Állandóan fennen hangoztatja, hogy őt aztán ki nem használhatja senki, de azt azért nem veszi észre a drága, hogy ott vágják át, ahol csak tudják.

Tulajdonképpen nem is veszik jobban hülyére, mint amennyire hagyja magát. Kíváncsi voltam, most vajon mennyire hagyja.

Mikor kopogásomra ajtót nyitott és meglátott, elkerekedtek kissé a szemei. Mindig is baszta a csőrét, hogy kulcsom van a szálló bejárati ajtajához. Tőle, méghozzá.

– Szia Kati! – köszöntöttem derűsen, majd látszólag tudomást sem véve arról a tényről, hogy elállja az ajtónyílást, ami azért elég csekély invitálási szándékról vallott, egy laza mozdulattal benyomtam az ajtót, s minden hűledezése mellett helyet foglaltam. Az ágyán méghozzá.

Alig voltam bunkó, látható. Vártam, hogy erre ugyan mit lép.

Némi habozást követően úgy döntött, figyelmen kívül hagyja benyomulásom tényét és mi-kéntjét, becsukta az ajtót és a falitükör elé lépett. Kiszámítottan hatásos mozdulatokkal fészüklödni kezdett.

Erre én meg füttyörészni. Parasztságra parasztság a válasz.*

Hirtelen megfordult és rendkívül keményen villantotta rám szemeit. Nem állt szándékomban elérteni a pillantását.

– Abbahagynád?! – kérdezte végül elég barátságtalan hangon. Vállat vontam és elhallgattam.

Élveztem egy ideig a beálló csendet. Tudtam, ha kijövök a farbával, ilyen csendben aligha lesz részem.

– Hogy vagy, kislány? – érdeklődtem hát, bevezetésképpen, holott őszintén szólva ez érdekelt most a legkevésbé.

– Jól, nagyon jól – mormolta ő erre, továbbra is a tükörben szemlélve tulajdon képmását. Úgy látszott, hogy mint mindig, most is el van ragadtatva saját magától. Soha nem voltam képes azt megérteni, mit eszik magán annyira. Amiképpen azt sem, hogy mit eszek rajta én annyira. De ezt valószínűleg ő sem tudta. Meg tán nem is érdekelte volna.

– Voltál te mostanában vérvételen? – tértem rá flegmatikus nyugalommal egyenesen a tárgyra. Fortélyosan úgy döntöttem, a felvezető köröket elhagyom, így hitelesebb lehet.

– Nem. – Eltöprengett. – Miért, kellett volna? – érdeklődött, cseppet sem érdeklődő hangon. A fészű továbbra is vígan szántotta a haját.

Nem unod még, kislány? Na várj csak!

– Hát... Esetleg nem ártana... Én ugyanis voltam – pillantottam a vénámon látható pöttyre, és észrevehettem, hogy a tükörből ő is odapillantott – és roppant mód érdekes megállapításra jutottak ezáltal. Hogy dicséretesen hűségese természetem van... – Itt egy rövid hatásszünetet tartottam.

Nem értette, ezt láttam rajta. Igaz, nem is várhattam el, hogy megértse.

– Nofene – mondta végül. Mást nemigen tudott erre válaszolni. Rámsandított a tükörből.

– Épp csak kissé másként fejezték ki magukat az orvosok – folytattam a mókázást. – Kissé archaikusabban. Azt mondták, hogy hív vagyok, s hogy ez nagyon pozitív...

A »hív«-et és a »pozitív«-ot kellően megnyomtam ahhoz, hogy felkeltse a figyelmét. A keze egyszerre csak megállt mozdulat közben. Én csendesen mulattam magamban. Mégsem hiábavalóan körmönfontolok én itt. Úgy tűnik, kapcsolt.

Hív pozitív?!?

Láttam, amint elsápad. A keze lehanyatlott, csaknem kiejtette belőle a fésűt. Úgy pördült meg, mint a villám. A szemembe meredt. Krétafehér volt az arca.

– Mi?... Hogy?... – hebegte. – Hív pozitív?

– Aha – hagytam rá szinte unottan. – Mit kell ezen annyira csodálkozni? Előfordult ez már jobb házaknál is. HIV pozitív. Ez van.

– Csak... Csak nem? – dadogta halálra váltan. Egész testében remegni kezdett.

– De – fejeztem be helyette a gondolatot színtelen hanghordozás mellett, amivel persze még inkább megrémítettem. – AIDS-es vagyok.

– Hülyéskedsz!! – szakadt ki erre belőle a döbbenet, eszményi kínvigyor mellett, remélve, hogy valóban így van: hogy eltalálta; s elvárva egyben azt is, hogy én majd ráhagyom. Talán úgy is kellett volna tennem. Ám én szemét akartam lenni, s ezért ez eszem ágában sem volt.

– Ja, szokásom – vetettem oda neki. Fénytelen tekintetem sugallta apátia, mit én kellőképpen megedzett akarattal vetítettem szememre, katasztrófát sejtetett számára. Őszintén meg kell azt nektek vallanom: a legcsekélyebb kíméletet sem óhajtottam tanúsítani irányába. Látni akartam ellenben azt, miként is omlik össze. Igen: gonosz voltam. S hozzá még jól is esett.

Rámfagyott a tekintete. A döbbenet pár pillanat erejéig beléfojtotta a szót. Aztán e valószerűtlenül dermedt csendet követően felvisított. Mint akit ölnek.

– Jézusom!!! – üvöltötte úgy, hogy még a tükör is beleremegett a falon. Magamról már nem is beszélve. – Megfertőztél engem, te mocskok!! Halálra ítéltél, megfertőztél! Úristen!!! – jutott ilyenkor bezzeg nyomban eszébe az Úr neve, máskülönben csupán a legkülönfélébb jelzőkkel ellátva hagyta el a száját az »Isten« szó. – Mit tettél velem?! – markolt a hajába, miközben nekem igencsak kedvem lett volna jelen esetben erre a költői kérdésére kellő cinizmussal azt válaszolni, hogy: »alkalomadtán megkeféltelek«. – Te gyilkos! Te sintér, te szemét, te...!

Ezért aztán kár volt annyit simogatnia a frizuráját, ha most összeborzolja, jutott nyomban eszembe, látván ezt az ugyancsak kifejtett hisztériát, melybe ily nagy elánnal kezdett bele.

– Nyughass már, hülye liba! – förmedtem rá, mert ez azért már nekem is sok volt. Még a végén idecsődít valakit. – Mit kiáltod ki magadat itt halálos betegnek?! Egyelőre csak annyi biztos, hogy én fertőzött vagyok. Könnyen lehet persze, hogy te is elkaptad – örömmel láttam, hogy erre a gondolatra szemefehérjéig elsápad –, de ezt előbb le kell ellenőrizni. Menj el egy kontroll-állomásra, ott negyedóra múltán tudni fogod, mi az ábra!

Ezt nyugodt lélekkel ajánlhattam neki, mivel úgyis tudtam előre, hogy negatív lesz. Szent ég!, döbrentett le egy pillanatra az ijesztő lehetőség, mi az isten lenne akkor, ha kimutatnák önála a vírust? Az aztán be is tenné nekem az ajtót!... Akkor magam is rohanhatnék efféle vizsgálatra...

Badarság ez, persze.

Még azonhelyt sikerült megnyugtatnom magam, miszerint erre, mármint hogy ő fertőzött legyen, igen kevés az esélyem.

Vagy ha mégis, úgy az emberismeretem csekély. Meg hozzá még a szerencsém is.

Kati roppantul fel volt dűlva. Hamuszürkére vált arccal dobálta sietve a retiküljébe a személyi-jét, bérletét, fésűjét, rúzsát, némi készpénzt, és még ki tudná számba venni mi mindent, mi egy nő táskájába befér. Vállára lódította a retikült, majd fergeteges iramban nekiindult az ajtónak. Félúton azonban megtorpant. Ráébredt, hogy még én is a szobában vagyok. Engem pedig nem szándékozott ottfelejtetni, míg ő odavan. Felém indult hát, hogy kipenderítsen, sajátkezűleg. Karja azonban egyszerre csak megdermedt mozdulat közben, mialatt rideg pillantásával kutatón méricskél. Eszébe villanhatott, hogy ő esetleg mégsem fertőzött. Akkor pedig felesleges rizikó volna egy valóban fertőzöthöz hozzáérnie. Leengedte a kezét. A hangja felcsattant.

– Lennél szíves előremenni? – tette fel számomra bántóan élesen, a jelen helyzet előidézte frusztrációja okán már-már elviselhetetlenül fülsértő tónusban, enyhén szólva is kihívó, provokatív hangsúllyal az amúgy teljességgel felesleges kérdését, mivel választ láthatólag aligha várt rá. – Be szeretném zárni a szobát. – Majd ismétléssel nyomatékosította a kijelentést: – A szobámat.

A »szeretném«, ahogyan ezt kiejtette, egész világosan az »akarom« szót volt hivatott itt értelmében megjeleníteni. S így még csak nem is cifrázta túl a dolgot.

Mosolyogva keltem fel az ágyról és kiléptem a hálólhelyiségből. Ő ezalatt felkapta könnyű kiskabátját, válláról leengedte majd hóna alá csapta a retikült, és utánam eredt. Kinn vártam meg, az ajtó előtt, a folyosón. Mialatt ráfordította a kulcsot a zárba, fél szemét állandóan rajtam tartotta. Gyakorlatilag pánikhangulatban volt. Komolyan tarthattam attól, hogy nyomban összeesik.

Kirántotta a kulcsot, zsebrevágta, majd egy izgatott „szia”-t dobva oda nekem, elrohant. Kedélyesen vigyorogva ballagtam utána. Reméltem, hogy olyan nagyon nem löttem túl a tárcsán.

Kilépve az épületből még éppen láthattam, amint rekordsebességet futva száguld végig a Hűvösvölgyi úton. Hogy busz avagy villamos is léteznék, egyelőre eszébe sem jutott. Ha majd ki-fullad, merengtem el, valószínűleg már inkább.

Az önelégültség balzsamos hangulatától áthatottan battyogtam le az 56-os villamos megálló-jáig, bevártam a járművet, és szép kényelmesen levettem magam a Moszkva térre.

Jól megadtam neki, az szentigaz! Egész úton, már hazamenet, a markomat dörzsöltem. Ritka szép napunk van – dörmögtem néha magam elé a csak rendkívüli erőfeszítések árán visszafogott határtalan elégedettség kéjesen kielégítő állapotában. S úgy feszítettem, vonultam hetykén, és lépdeltem már-már peckesen, akárcsak a frissiben csatát nyert hadvezér díszszerszámos lova a gazdáját éljenzők ujjongó sorfala előtt. Mintha csak én magam fíngtam volna az imént azt a bizonyos passzátszelet.

Ez tesz jót annak a rossz májunknak, higgyétek el nekem, s nem a hepatitis B.

Ha valaki gonosz, úgy nagyon gonosz tud az lenni.

★ ★ ★

Mint azt később megtudtam, Kati csakugyan berobbant az egyik ilyen állomásra, a szó szoros értelmében lerohanta az ügyeleteseket, követelve, hogy azonnal vegyenek vért tőle, ő ugyanis halálos beteg – ne hagyják őt elpusztulni, azonnal mentsék meg, satöbbi.

Mikor ezt informátorom már jóval későbbben, de elmesélte, hangosan nevettem. Nagyon is el tudtam képzelni a szituációt, és nagyon nem szerettem volna ott és akkor az orvosok helyében lenni. A hipochonderek Isten különleges csapása az orvosi társadalomra. Meg úgy az egész társadalomra.

A frissiben megejtett vizsgálat eredménye természetesen negatív lett. Ekkor Katinak az az ijesztő ötlete támadt, hogy a doktorok tulajdonképpen, ki tudja, mely megfontolásból, de eltitkolják előle a tényleges eredményt: hogy ő halálos beteg. Hogy haldoklik. Hogy mindjárt meg fog halni. Minekutána pedig részletesen elmagyarázták neki azt, hogy az AIDS-nél ez éppen-séggel nem túl szerencsés egy eljárás lenne, lévén hogy éppen a betegnek magának szükséges leginkább tisztában lennie fertőzöttségének rideg tényével, mégpedig pontosan a betegség to-vaterjedését akadályozandó – nos, Kati akkor meg azzal a hebehurgya teóriával rukkolt elő, hogy márpedig őszerinte rosszul végezték el rajta imént a vizsgálatot, csinálják hát meg újra. Az orvost rendkívüli türelemmel áldhatta meg Isten, belement. Jóllehet az újabb megcsapolástól kis híján elájult, a drágám végigcsinálta az egész cirkuszt mégegyszer. S az eredmény ismét csak negatív lett. Bár még ehhez is lett volna némi hozzáfűznivalója, egy erélyes ápolónő végül is kitette a helyiségből, minekutána Kati az utcán arra haladók füle hallatára fejtette ki nem éppen épületes véleményét az egész orvosi maffiáról.

Gondolom, ezalatt odabent az egész fehérruhás testület csak úgy dobálta befelé a nyugtatókat.

Ha valaki hipochonder, úgy nagyon az tud lenni.

Ha valaki emellett ráadásul hisztis is, az egyenesen kibírhatatlan. S ha netán még hepciáskodik is hozzá, hát az embernek igencsak viszketni kezd a tenyere, hogy egy hatalmasat bemossoon.

És most képzeljétek el: ezt a leányt én csaknem két egész hónapig el bírtam viselni! Ide nekem a Guinness könyvet!...

Vagy a rozsdás bököt akár.

Ahogy azt Isten mondta nekem egykor: az emberi hülyeség határa a végtelen. Vagy inkább a tűrőképessége az...?

★ ★ ★

Baráti körben ráragadt tehát, hogy én AIDS-es vagyok. Véletlenül elkapott ferde pillantásokból, sebtiben elharapott mondatok feltűnő be nem fejezéséből még azt a rendkívül kedves és feltétőbb megtsisztelő feltételezést is kiolvashattam, hogy talán nem éppen természetes szexuális kapcsolatteremtés következtében fertőződtem én meg ezzel a rettenetes kórral. Magyarán: akadtak, akik azt hitték, buzi vagyok.

Meg voltam hát bélyegezve. Akár postára is dobhattam volna magam.

Túlzottan amúgy nem tudott a dolog érdekelni. Hisz' valójában egészséges voltam, és hogy mit hittek rólam mások s mit nem, az a tényeken vajmi keveset változtathatott. Az egészségesmen szintűgy.

Éltem hát az életemet, csakúgy, mint eddig. Élveztem is. És azt ugyanúgy élveztem, ahogyan ismerőseim ijedten kapják el kezüket, mikor én a magamét parolára nyújtom; és hogy Kati, valahányszor csak meglátott, a szobájába zárkózott; s amíg úgy gyanította, hogy ott vagyok, mézeskaláccsal sem lehetett onnan előcsalogatni.

A félelem az hatalmas úr. S ha valaki megrögzötten fél, úgy még nagyobb hatalmat vesz rajta. Elnyom minden józan megfontolást, minden értelmes ellenérvet – nemkülönben erőt vesz minden más érzelmen.

Kati mániákusan rettegett tőlem. Menekült, ha észrevett.

Én meg nem álltam meg, ha megláttam, hogy negédesen ne vigyorogjak feléje.

Egyedül Andi volt az, aki a maga ösztönszerű ellenérzéseit le tudta gyűrni és megértően viselkedett velem szemben. Egyedül ő állta ki az emberiesség próbáját.

Sajnos, sajnos, állapíthattam meg ismételten, ilyen hát az élet. Ha rostálni kezdesz, hullik a fergese. Épp csak egy kissé kell megvakarni a külsőt, máris előbukkan az ember valódi arca. És az nem mindig a legelőnyösebb.

Viszont a tárgyilagosság kedvéért nekem magamnak is fel kellett tegyem a kérdést: én vajon kezdet fognék-e, kapcsolatot tartanék-e egy HIV pozitív egyénnel, már persze olyannal, akiről tudom is, hogy mi baja. És elborzadva ébredtem rá, hogy ez fogósabb kérdés, semmint hogy egyszerűen rávágjam a magam automatikus „igen”-jét. Én sem voltam kivétel a humán felhozatal átlagosnak tekinthető részéből. A helyzetem megélése viszont csak segített. Hosszabb vívódás után azért elő tudtam gyötörni magamból azt az „igen”-t. Most már igen, mosolyogtam akkor el magam keserű szájjal; most, hogy már magam is tudhatom-érezhetem, milyen lesújtó egy érzés kítaszítottnak, számkivetettnak lenni. Hozzá még éppen azok részéről, akiktől talán a leginkább várná az ember a megértést, a segítséget.

A homo sapiens csakolyan gyarló, amennyire az az egész élete. Soha nem is volt, és soha nem is lesz másmilyen. Mindig ember marad, és sorsszerűen meghatározza e fogalmat. Degradálja inkább – jelenthetnők ki e ponton cinikus-keményen, már ha ugyan az „ember” fogalma bármi magasztosat jelenthetett volna létezése során bármikor is, leszámítva persze a cselvetést, az akarnokságot, az irigységet, a törtetést és a pusztítást.

De ezt mi mindig igyekszünk szépíteni. Szóban, kimagyarázatokkal.

– Az élet, emberfia – mondta nekem egyszer Isten –, csupán dimenziókba oltott leképezése a létezés fogalmának. Pusztán biológiai vetülete. Értelmet, tartalmat, minőséget az emberi értelem és akarat, vázat pedig az emberi tartás adhatna neki. Már ha ad egyáltalán...

Korántsem voltam biztos abban, hogy ez az igen tetszetős megállapítás, túl azon, hogy igaz, jelent-e bármi megfoghatót számunkra.

Ebben valószínűleg még Ő sem volt biztos.

Viszont hogy jól hangzik, az kétségtelen. És hogy ér annyit, mint bármely más bölcselkedés, az is igaz.

Holmi filozófusok ez utóbbi megjegyzésemért valószínűleg megköveznének, *már ha* ez nem ellenkezne a filozófia legmélyebb értelmével, magával az emberrel. Bármely humán filozófiai ágat tekintsük is, egyik sem tűri, hogy a bölcselkedés ellenzőit, *horribile dictu*: ellenségeit bárminő kár avagy sérelem érhesse pusztán csak azért, hogy mert az adott filozófia ellen vannak.

A filozófiát a legkönnyebben filozófiával lehetséges lehetetlenné tenni.

A filozófia még önmagára is rá képes cáfolni, mert mindig paradoxonnal oldja illetve magyarázza az önellentmondásokat. Még a látszólagosakat is akár. Legalábbis ez a látszat...

Valaki azt állította egyszer, hogy Isten alapvetően jó. Isten volt az. Nos, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy ezt cáfolni tudom. Azt, hogy „alapvetően”, legalábbis. Igaz ugyan, hogy néha szokott Ő jó is lenni. Ha nagyon muszáj...

Isten alapvetően kiszámíthatatlan.

★ ★ ★

Éltem tehát tovább megszokott életemet. A morbid tréfát nem folytattam, megelégedtem az eddigi eredménnyel. Hiszen nyertem vele egy igaz lelket.

Andit...

Barátaim és környezetem, ha alaposan figyeltek, hát azt láthatták és egyben konstatálhatták is megrökönyödve, hogy a haláltudat nem ver le túlzottan, sőt, még fokozottabb intenzitással vettem én bele magam minden lehetséges földi élvezek tengerébe, mint pedig tettem volt ezt eddig bármikor is. Kezdetben megállt az eszük, és azt hitték, hogy az enyém ment el. Később már inkább arra magyarázták számukra meglepő magatartásomat, hogy behatárolt időm tudatában megpróbálom maximálisan kiélni a hátralévő időszakot. Pedig én egyszerűen önfeledt voltam csak: szerettem az életet, minden fogyatékoságával egyetemben, miképpen az embereket is, szemet hunyva minden embertelen vonásuk felett.

Amiként Isten is valahogy így állhat egész teremtésével.

Az egyszerű megoldás mindig hihetetlen.

Soha nem vettem meg az élet kisebb-nagyobb örömeit, s már csak azért sem, mivel az élvezetek kimeríthetetlen kelléktárával nap mint nap volt szerencsém szembetalálkozni.

Isten törvényei felett szemet hunytam.

Amíg a kedvére tettem, addig Ő is.

Amennyiben inni akartam, kiválasztottam az ehhez megfelelő társaságot, akik mellett aztán muszáj volt innom, másként nem bírtam volna elviselni becses jelenlétüket.

Az efféle magatartásbéli, viselkedési mechanizmusok elősorolásának túl komolyan történő vétele tán aggodalomra adhatna okot, *már ha* hihető volna az, hogy jómagam valóban komolyan tudnám venni az efféle kiszólásokat. De ez, persze, korántsincs így.

Az aktív védekezés a legcélravezetőbb megoldás az élettel és annak megélhető tényeivel szemben. Valamit ugyanis csak szükséges tennünk, hogy az amúgy teljességgel elviselhetetlen életet legalább látszatra elviselhetővé varázsoljuk. Erre az egyik legjobb – és egyben legőszibb – módszer az ivás. Persze a fű vagy a keményebb drog sem smafu... Hogy aztán a komolyabb dolgokat már ne is említsük.

Például a munkát.

Viszont a túlzás sem célravezető. A túlpörgetett élvhajászat úgyszintén eredményes eszköz lehet az élettel és annak tényeivel szemben, amennyiben jóval előbb juttat minket abba a nemkívánatos helyzetbe, hogy meghaljunk.

Persze előbb-utóbb minden odajuttat. A munka legkivált.

A problémákat viszont még a halál sem oldhatja meg. Csupán a továbbélőkre tolja, testálja át. Legfeljebb a halott röhöghetne a markába, már ha ez szokása lenne bármelyik megboldogultnak – ő túl van már elvégre mindenén.

Neki már könnyű...

★ ★ ★

„A nőknek szegényesebb a gondolatvilága.”

Könnyen kitalálható, hogy ezt vajon ki mondhatta: hogy melyik nemhez is tartozott az illető. Hogy nem volt egy kiköpött oldalborda, az egyszer biztos...

A férfiak egyik leginkább beléjük csontosodott kényszerképzete az, hogy ők jobban értenek a nőkhez, mint maguk az érintettek. Nincs is idegesítőbb egy nő számára annál, mint ha őt egy férfi oktatja ki – talán csak egy: ha egy másik nő teszi ugyanezt. Az adott kérdés tárgyától is függ, persze. *Bakot* löni is inkább csak a nőknek ildomos vagy kellemetes.

Szóval hogy a nőknek szegényesebb lenne a gondolatviláguk. Meglehet. De a való élet met-szörn rideg tényeivel is csak törődnie kell valakinek. Amúgy ha igaz lenne is, sem volna éppen-séggel nagy csoda, jegyzem meg gonoszul, mivel hogy gondolataik javarészét a férfiak kötik le.

A férfiakban pedig többnyire vagy a hiúság, vagy a maligán dominál.

– Milyen lenne akkor az ideális nő? – vetette fel nekem egyszer valaki e problémát. Kapásból válaszoltam.

Buta ne legyen, feleltem, mert az idővel elviselhetetlen. Viszont olyan túlzottan okosabb se legyen a férfiúnál, mert az meg már az első perctől kezdve bosszantó.

Legalábbis a férfi számára. No persze a nő sem ájul el a gyönyörtől, valljuk meg, ha a férfi mentális képességei az övét jól észrevehetően alulmúlják. Idővel egyre kellemetlenebbnek éli meg a helyzetet. Egy embernek sem áll az jól, ha hülyének tűnik. (Még nekem sem.) És egyetlen ember sem szeret olyan nagyon a maga környezetében hülyéket látni.

A nők intelligenciája viszont provokatív, mikor villogtatják.

Az ideális nő mindig olyan legyen, amilyennek az adott szituációban a legcélszerűbb lennie. Nem semmi, mi? A művészet pontosan abban áll, hogy tudja, mikor miként kell viselkednie, s hogy mennyire értelmesnek is kell (tanácsos) éppen mutatkoznia.

Az igazán okos nő képes arra, hogy a megfelelő pillanatban őszintén ostobának tűnjön.

Színház az egész világ, mondom én erre, s a pódium síkos egy talaj.

A nő – bizony, az nő. Nélküle nem megy. Nem kell félni megkefélni – vele hálni, majd elválni.

És hogy milyen legyen az ideális férfi? – ha már e témánál vagyunk... Hát, azt bizony egy aszszonytól kellene megkérdezni. Én ugyanis, férfiúi önbecsülésem mérhetetlen mértékű befolyása alatt nem is adhatok erre a kérdésre más választ, mint hogy: olyan, mint én.

Ami ellen persze ezer nő közül épp' csak ezer tiltakozna. *S kezdhethének okkal-joggal nálamnál már sokkal jobbal.*

És ez az, ami aztán végképp bosszantó. Ez az, amit talán a legnehezebb megemészteni.

Vagy ahogy Isten mondaná, ha a véleményét kérném:

– Na, emberfia, ezt add össze!

Mindig is imádta az átvitt értelmű kijelentéseket. Meg talán a magamfajta széltolókat is.

Mire én csalódottan válaszolnám:

– Próbálom Uram, de nem megy.

Erre Ő diadalittasan kiáltana fel:

– Na látod!

Hát persze, hogy látom. Ami viszont jótányival sem segít közelebb a megoldáshoz.

Isten sohasem bocsátaná meg *Magának* azt, ha egyszer véletlenül valami olyat mondana, ami közelebb is vinne ehhez. Azt aztán meg végképp nem, ha az Ő segítségével jönnék rá bármire, bármi használhatóra.

Hogy az ember a tudás képességének birtokában van, ez állandóan bassza a csőrét. Hogy porból és hamuból támadt teremtménye a jóról és a gonoszról mindig saját feje és ízlése szerint dönt, az meg különösen. Néha rajtakaptam, amint a fejét ütögette a falba, hogy miért is nem őrizte Ő személyesen azt a kibaszott fát. Vagy hogy miért volt kígyó is az Édenkertben...

Az ellenben még soha fel nem merült *Őbenne*, hogy ugyan mi a francnak teremtette meg az embert.

Ezen, véleményem szerint, csak azért nem filózik az Őreg, mert úgysem találna rá választ. Mivel gyaníthatóan nincs is.

A teremtés koronája volt Isten legnagyobb baklövése.

Az idő múlt. S mostanra már múlt idő. Az események újdonsága ellaposodott az emlékezetben, s már nem voltam unikum a nyavalyámmal. Természetes lett, mint a hajnal fényei a keleti égen, az, hogy én ilyen francos kórban szenvedek(?), miként az is, hogy engem bizonyos óvatossággal szükséges kezelni, nehogy szándéktalanul is akár, de valami óvatlanul elejtett megjegyzés avagy nyersebb ráutalás eszembe juttassa időre programozott mulandóságomat. Sem azt az enyhén sértő besorolást, amibe én a betegségem okán kerültem, igaztalanul amúgy. De az emberek szájánál már csak a szívük kegyetlenebb.

★ ★ ★

Szombaton történt, hogy felkerestem Andit.

Fogadott vérem örömmel fogadott, akárcsak legutóbb. Rögtön a szobájába invitált, majd, miután én helyet foglaltam és ő ránkcsukta a szobaajtót, a suliról kezdtünk el beszélgetni. Magam ott két éve hogy végeztem már, ő ennek még előtte állt. Nem irigyeltem.

A betegségem tényét mindketten kerültük. Húgom merő tapintatból, én merő megfontolásból. Egyébiránt semmi jelét annak nem adta, hogy idegenkedne avagy viszolyogna jelenlétemtől. Amikor bebocsátott, csakúgy arcon csókolt, mint eddig bármikor.

Aztán meg Feriről panaszkodott, hogy az hogyan is bánik vele; hogy már megint összekaptak valami piti, hülye dolgon. Kiöntötte nekem a szívét, ahogy szokta, kiadta, ami a bögyében volt. Én pedig csak csendben hallgattam, ezt követően csitítgattam, majd végül igazat adtam neki.

Andinak tulajdonképpen, lett légyen bármiről szó, mindig igazat adtam. Ami persze korántsem jelenti azt, hogy mindig igaza is volt. Mert bizony elég gyakran szó sem volt ilyesmiről.

Amennyiben valaha is ellentmondtam volna őneki, úgy megnézhettem volna magam. Legalábbis ez volt a határozott érzésem. Hát inkább mindig ráhagytam. Hadd érezze úgy, hogy igazában találtatott. Lám, lám, mire nem képes egy fogadott báty...

De: ha egyszer hitte ő azt, hogy neki van az adott kérdésben igaza, úgy az én esetleges ellenvéleményem már nem sokat változtatott volna a dolgon. Legfeljebb annyiban, hogy jó eséllyel sikerül magamra vonnom a neheztelését.*

Az emberi természet egyik igen nagy átka a kényelemszeretet, és az ebből eredeztethető hihetetlen alkalmazkodóképesség. Inkább ráhagytam húgomra a dolgokat, hogysem akár csak egyszer is ferde szemmel nézhessen rám.

(Ilyen kretén ez a mai generáció. Micsoda egy korosztály is ez! *De-generáció*... Mint azt mondani szoktam: Nem morogni! – nyomorogni!)

A kényelem nagyon nagy úr.

Végeredményben jót cselekedtem ezzel: növeltem ezáltal az önbizalmát, jóllehet ennek ő vé-

ISBN 963 206 508 5

— * Erről azért idővel leszoktam. Ma neki is éppúgy szemébe mondom, tapintattal bár, azt, ha másként vélekedem adott kérdésben, mint pedig teszi azt ő maga. Így azért egészségesebb a kapcsolat.

szesen híjával sohasem volt. A magam felmentése érdekében én legalábbis ezt fogalmaztam meg. És néha még el is hittem. Nem semmi egy alak vagyok én, lássátok. Saját magamat meggyőzőn a magam – vélt – igaza felől ritkán ugyan, de sikerült.

Az ember a tulajdon jól felfogott érdekében annyi mindenre képes, hogy el sem hinni.

A meggyőzés szempontjából azért Andinál valószínűleg már korántsem lettem volna ennyire sikeres.

Húgom most hálásan tekintett reám. Ragyogott a szeme. Láthatóan eleget tettem elvárásának azzal, hogy ráhagytam: az ő oldalán az igazság. Ugyanennek, mármint az igazságnak a kedvéért viszont meg kell jegyezzem, hogy ez alkalommal valóban neki volt igaza.

Ilyen véletlenek is meglehetősen ritkán ugyan, de előfordultak. Viszont ez nem Andin múlt. Igaz, Ferin sem.

Az ilyen véletlen mindig a véletlenül múlik.

Vagy a meseírón.

Isten tudna erről különösen sokat mesélni. Amíg jóban voltunk, mesélt is gyakran. Hihetetlen tárgyi tudása van az *Öregnek*. Kimondhatatlan élvezet *Őt* hallgatni. Tapasztalatok terén sem lehet *Őt* lekörözni. Magyarázni viszont nem szeret.

Isten nem egy született pedagógus. Ismerve persze jóegynéhány pedagógust, nem lehettem biztos abban, hogy ez kimondott hátrány-e Istenre nézve. *Ő* mindenesetre hétszentség, hogy nem találná annak.

Csak ennyit a pedagógiáról.

Csak ennyit Istenről.

Fene tudja, hogy a szezont keverem-e én itt a fazonnal, de tán nem véletlen az, hogy a *pedagógia* és a *demagógia* olyannyira hasonhangzású fogalmak. Néha meg egyveleget is keverték némely jóemberek e kettőből, s maszlagolták vele a jónép apraját. De még a nagyját is olykor, mert, mint azt Rákosi atyánk indulatosan kijelentette volt, neki, mármint az új magyar megváltónak, hétmillió kibaszott fasisztával megverten kell itt a szocializmust építenie...

Szó se róla, ekként is fogott hozzá. S így éppen annyira jutott, amennyire.

Az ország meg koldusbotra.

Eszébe is juthatott esetleg – sőt, biztosan eszébe jutott a legfőbb, éppen aktuális kommunista szentség, a bölcs generalisszimusz által tett kijelentés: a magyarság csupán vagonok kérdése. Hétmillió átkos fazont Szibériába indítani, hogy az Obnak vagy a Jenyiszejnek Dél felé új medret kotorjanak, merthogy a közép-ázsiai sivatagok futóhomokja igen szomjúhozza ezeknek vizét, nem lett volna éppenséggel generális probléma. Nem is csináltak volna ebből kabinetkérdést, az lefogadható. Kivéve azt a kikerülhetetlen praktikus szempontot, és talán éppen ezért nem indítottak be ilyesféle csoportos turizmust a Gulag szigetek felé, hogy, vesztés háború után lévén a nagyjából-egészéből porig rombolt ország, éppen nem állt rendelkezésre ahhoz elegendő, tömegeket távolba elengedő vagon, amennyi e klasszikusan nemes és egyben újszerűen modern, úttörő célkitűzés következetes és maradéktalan végrehajtásához amúgy szükségeltetett volna. Na meg finoman szólva is kiürült volna a pátria. Ami, ugye, idővel feltűnő.

Maradt hát Recsk, a Hortobágy, no és az Andrássy út 60. – az viszonylag egyszerű menet volt, minden ki volt benne próbálva, épp csak a homlokzaton kellett a feliratot kicserélni, valamint a

személyzetnek karszalagot váltania. A rendszer – lett légyen az bármelyik – ilyen simán működött. S működik tán még ma is.

C' est la vie, tudható...

Az ember nevű állat soha nem változik. Épp csak egyre veszedelmesebb eszközök állnak rendelkezésre ahhoz, hogy egyre szabadabban, hatékonyabban, és egyre brutálisabb módon lehessen állat. Vagy akár vonjon mindenre apatikusan vállat.

Manapság ezt szeretjük fejlődésnek nevezni, neveztetni.

Kizárólag a homo sapiens nevű teremtmény vágyja egész életében oly fáradhatatlanul az önigazolást.

A *fejlődés* és a *fejlövés* kapcsolódó fogalmak – jelentem ki itt, mostan. S aztán ki-ki értse ezen, amit csak akar avagy képes. Én is azt értem ezen, amit emberismeretem diktál.

Emberismeretem diktálta készítés volt az is, hogy Andit ne áltassam tovább a szükségesnél – annál, amennyi időnek alatta felmérhettem embertársaim szélsőséges helyzetek kiváltotta reakcióit, valamint ezen reagálások emberséges avagy embertelen mivoltát. Az eredmény immáron rendelkezésemre állt: megtudtam, megkaptam, amit akartam – húgom meglepően megértő viselkedése, gerinces magatartása hab volt már csak a tortán. Nem akartam tovább az általam rögeszmésen felvállalt szerepben megmaradni, s meg kívántam már annak minden nyűgétől, kellemtelenségétől szabadulni.

Érthetően...

E rendhagyó fabulát bevezető fejezetet vezettem hát elő a húgomnak.

– Én azért bízom még a gyógyulásban, Andi – mondtam fel a leckét. – Elvégre Isten kegyelme olyannyira végtelen, amennyire az ember maga védtelen... Ami nekünk lehetetlen, az Istennek lehetséges – itt majdnem elröhögtem magam, mivel az a beszélgetés ugrott be egyszeriben, amit az Örökkévalóval folytattam valaha a halálról, s ott rábizonyítottam, hogy az emberek igenis képesek olyasvalamire, amire Ő soha, mégpedig arra, hogy meghaljanak. Isten ezt akkor nagyon zokon vette tőlem. – Ha tehát hittel megkérem Őt, biztosan segít. Nem egy olyan esetről tudunk – bizonykodtam –, amikor halálos betegek gyógyultak meg pusztán hit által. Csak mert elfogadták az Ő kegyelmét...

Programbeszédnek vagy prédikációnak sem volt ez utolsó.

Andi nem túl nagy meggyőződéssel pislogott vissza rám. Próbáljam csak meg nyugodtan, felelte kimért nyugalommal az imént vázolt teóriámra. Viszont, intett végül nyomatékka, minden más szóba jöhető eszközt is ragadjak meg ahhoz, hogy kigyógyulhassak végre ebből a veszedelemből.

Szemmel láthatóan nagyon aggódott miattam.

Minekutána én ezt megígértem neki, amivel pedig vajmi keveset kockáztattam, búcsút vettem tőle. Kikísért, s a kapuban ismét csak arcon csókolt. Mentemben pedig tisztán éreztem, amint kissé sajnálkozva tekint utánam.

Szegény fiú, gondolhatta, ha már csak Istenben bízik, úgy régen rossz.

Isten is, de még én is egyaránt felvilágosíthattuk volna őt arról, hogy aki Őbenne bízik, annak régen jó.

Csak vegye is észre.

Isten ugyanis kerüli a feltűnést, és ki nem állhatja a látványos produkciókat. Valószínűleg ezért nem láthattam én Őt soha cirkuszban.

★ ★ ★

Hazaérvén természetesen eszem ágában sem volt Istenhez könyörögnöm, enélkül is teljes bizonyosságban voltam az egészségem felől. Bármilyen megemlíthető tevékenységem csupán a vacsorára és a fürdésre korlátozódott, majd ezt követően férfiasan bevertem a szunyát. Úgy aludtam, akár a bunda.

Zsuzsa mondta valaha: add meg a léleknek, ami az övé, s a testnek is, ami jár neki. Márpedig a pihenésre okvetlenül szüksége van a testnek.

Olyat durmoltam, aminőt csak a medve szokott téli álmai alkalmával.

Másnap valami gyönyörűséges reggelre ébredtem. Jókedvem csak fokozta a tudat, hogy ma laptisztára redukálom bűnlajstromomat, s az általam kieszelt tréfát bevégezvén, a szerzett tanulságokkal kiegyezvén megszabadítom végre magamat az önként felvállalt tehertől. Eddig tartott, legyen most vége.

A vonaton, Pestre menet már egészen máson járt az eszem. Azon törtem a fejem mindegyre, hogy mi végre koslat egy magamfajta srác állandóan olyan lányok után, mint amilyen például ez a Kati is. Fájdalmat azt bőséggel lehet itt szerezni, szentigaz, s hull a tapasztalat az ember fejére, miként a manna, míg csak *hulla* nem lesz – de hol van akkor az öröm, hol az élvezet?... Vagy maga a szenvedés nyújtaná mindezeket?... Akkor mazochista volnék én?

Hülyeség...

Talán egyszerűen pechem volt csak.

Félórányi monoton zötykölődés után beérkeztem a minden elképzelhetővel dúsított atmoszférájú székesfővárosba. Mérhetetlen önbizalommal eltelten vágódtam be az általam eddig sosem látogatott kontrollállomásra.

– Egy AIDS-vizsgálatot szeretnék.

Szeretnék?!... Na, mindegy. Szóval: kell...

Halálos nyugalommal hajtogattam fel ingujjamat és rezzenéstelen arccal tűrtem, hogy a medikafehérben pompázó kislány, derűsen mosolyogva a művelet közben, levegye tőlem a szükséges mennyiségű vért. Majd vattát szorítva vénámra, könyökömet behajlítva kiültem a várakozóba. Csak pár perc – szólt utánam a leányzó.

Legyen...

Kint tehát leültem és merengéssel ütöttem el az időt. Ez a papír a negatív leletről csak azért kellett nekem, hogy aztán lobogtathassam mindenki előtt, magyarán: féltégla helyett hogy ez-

zel verjem a mellemet – mondván: ám lássátok, mire nem képes az Istenbe vetett hit; hogy lám: hittem *Őbenne*, s *Ő*, csodák csodája, kigyógyított a halálos kórból. Istennek sem fog ártani egy efféle reklám. De meg én magam is baszott nagyot növök ezzel környezetem szemében – s hát ez sem egy elhanyagolható szempont...

Előre örvendtem a sikeremnek.

Mondhatnók ezt úgy is: előre ittam a medve bőrére.

Azt pedig az Örökkévaló nagyon nem komálja. Szerény véleménye szerint káros következmények nélkül azt egyedül csak *Ő* teheti ebben a francos Mindenségben.

Nyílt az ajtó és az egyik nővérke lépett ki rajta. Tekintete végigfutott az amúgy ürességtől kongó várón, majd rajtam állapodott meg.

– Jöjjön be, ha megkérhetem.

Bólintottam, hogy igen: szó lehet róla, megkérhet – felálltam, odafáradtam, majd kézmozdulatát követve beléptem abba a szobába, ahol az imént a véremet vették. Itt vagyok, tessék, mit akartok tőlem? – már persze túl azon, hogy azt a nyűves fecnit végre hozzám vágjátok... Igazán nem érek most rá tökörösni.

Az e szobába nyíló ajtók egyike hirtelen kitárult. Aggodalmas tekintetű orvos lépett be rajta, egy idősebb orvosnő kíséretében. Hozzám siettek. Megálltak előttem, az orvos egyenesen a szemembe nézett, míg a doktornő inkább a linóleumot tüntette ki figyelmével.

Balsejtelveim ekkor mint megannyi fúria keltek életre keblemben, s a szívem is beléfacsarodott e szorongató érzésbe. Orrlukam kitágult, cimpái remegtek, akárcsak egy veszedelmet szimatoló paripának, miközben ujjvégeim szúrón bizseregni kezdtek. Visszanéztem az orvosra, mereven vizslattuk egymást pár másodpercig, de én pislogtam elsőnek. Megrebbent a szemhéjam, majd már verdesett inkább, szinte abba sem tudtam hagyni. Ha valaki e percben csupán az arcomat tanulmányozza, sem kellett volna ahhoz képzett lélekbúvárnak lennie, hogy első pillantásra bizton megállapíthassa: igencsak kezdtem elveszteni lábam alól a biztos talajt. Volt-e eddig önbizalmam valójában vagy sem, mindegy is: most meginogtam.

– Nagyon sajnálom, fiatalember, de szomorú hírt kell közöljek önnel – kezdett neki a doki szép, dallamos, bariton hangján, miközben én tisztán éreztem, hogy az arcomból lefut a vér. – A vizsgálat eredménye pozitív. Ön fertőzött, illetve e pillanattól jó eséllyel annak tekinthető. Természetesen a végső bizonyosság miatt, de mert hibás eredményre is juthatunk egyetlen vizsgálat folytán, egy hét múlva megismételjük a tesztet. Dicséretes, hogy önként befáradt hozzánk, és megejtette a vizsgálatot, most viszont arra kell kérjem, tegye ezt meg még egyszer. Önnek is jobb, ha biztosan tudja azt, hordozza-e a vírust; vagy esetleg mégsem: az első vizsgálat eredménye volt téves. – Arcán az együttérző részvét jellegzetes kifejezése jelent meg ekkor, mintha csak elérkezettnek látta volna az időt arra, hogy most már gyászt öltjön, mivel sírbeszéd következik. – Gondolom, tudja, mit is takar az, hogy fertőzött?

Automatikusan bólintottam és elfeketedett előttem a világ. Úgy éreztem, most mindjárt összeesem. Mi ez?!? – ordította egy felháborodott hang legbelül, némán tajtékozva: – Valami idétlen tréfa?!

Az orvos frissiben rögtönzött kiselőadását hallgatva viszont egyre kevésbé tűnt annak.

Úgy éreztem, ilyesmi nem létezhet. De ha mégis, hát nem velem esik meg. Vártam, hogy rög-

vest megébredek ebből a hidegleléses, lidérces álomból – és aztán csak nevetek egyet az egészen, megtörölvén pizsamám ujjával a nyirkos félelem hideg verejtékétől áztatott homlokomat, melyre mint holmi alkalmi gyűrűk csavarodnak-tapadnak csapzott tincseim. Ezt vártam, ebben reménykedtem valami idegen, tompa, távoli kábulatban. De nem történt meg.

A doki ezek után mindenre kiterjedő alapossággal vázolta számomra, mit szabad ennem, mit nem; mit szabad tennem, s mit nem. Nyilvános helyen, már ha megyek egyáltalán, tette hozzá szakmai jóindulattól csikorgó hangon ezt a csak igen lengén elleplezett figyelmeztetést, melybe alig-alig belegöngyölve, nyilván tárulkozott ki előttem az odaszánt mögöttes intelem, miszerint lehetőleg ne nagyon kövessek én el ilyesmit... – egyszóval nyilvános helyen mire ügyeljek, nehogy akár szándéktalanul is, de továbbadjam a fertőzést. Étteremben evőeszközzel, otthon borotvával, fésűvel, fogkefével igen vigyázzak, nehogy más is használhassa ezeket, stb.

Olyan hülyén éreztem magam, mint még soha.

Most aztán elmondhattam bátran: így még sosem jártam. A kurva, kibaszott életbe! – fűztem egyből hozzá, magamban. Még mindig enyhe hitetlenkedéssel bámultam az orvost.

Előadását és bennefoglalt intelmeinek hosszadalmas felsorolását a doki végre-valahára befejezván, ezt követően az idősebb orvosnő lépett mellém. Karon fogott:

– Most pedig a személyes adatait, ha lesz szíves...

És a golyóstoll szántani kezdte a papírt.

Egy negyedóra múltán mint akit letaglóztak, léptem ki az épületből. Egyetlen mondat, egyetlen állandóan visszatérő monoton zakatolás töltötte be a fejem: ez nem lehet, ez nem lehet, ez nem... Szederjes ajakkal mormogtam ezt magam elé mindegyre, mint egy szélütött hibbant.

Rápillantván a kezemben tartott papírdarabra viszont nagyon is lehetett.

A vizsgálat eredménye pozitív. Csakugyan AIDS-es vagyok.

Nesze nekem! Hát kellett ezzel poénkodnom?! Most aztán megkaptam! De ez véresen komoly.

Hirtelen a döbbenet erejével hasított belém a felismerés, hogy most már tényleg a bőrömre megy ki a játék. Innentől ez már nem vicc, innentől ez kurvára nem poén. Ezen már végképp nem lehet röhögni.

Ez már egyenesen tragédia.

Legszívesebben sírva fakadtam volna.

Hogy aztán ez a katasztrofális eredmény esetleg másokra nézve is veszedelmet hordozhat vagy akár komoly bajt jelenthet, az jellemzően eszembe sem jutott. Ha valaki szarban van, elsőként mindig maga miatt kezd el aggódni, ugye. *Ecce homo*.

Hazaérkezvén nyílegyenesen a szobámnak rohantam, feltéptem az ajtót, berontottam, majd hatalmas lendülettel bevágtam magam mögött. Az íróasztalra csaptam a papírt.

– Mi a franc ez?!? – üvöltöttem magamból kikelve. Lefogadom, aligha hasonlítottam én abban a pillanatban bárki normális emberre. – Megmagyaráznád?!

A dühödt kérdés természetesen Istennek szólt. Istenre haragudtam, nem másra. Ki a francot okolhattam volna?...

Szakítás ide, hallgatási eskütétel oda, most válaszolnia kell.

Nem is csatlakoztam várakozásomban.

– Hívtál, emberfia? – hallottam hát ismét, elég hosszú kihagyás után felcsendülni a Teremtő jól ismert hangját, holott természetesen nagyon jól tudta, hogy persze, hogy hívtam. – Valami baj van talán?

– Baj?!? – csikorgattam a fogamat. – Enyhe kifejezést használsz, Teremtés Ura! Ezt nézd meg!! – böktém az íróasztalon heverő papírosra. – Látod?! Mi ez?!? – ordítottam ellilulva.

Mintha csak szemügyre vette volna, szünetet tartott.

– Szerintem orvosi látélet – válaszolta aztán, némi megfontolás után.

– Oh, igen?! – sziszegtem dühödten. – Mást nem is tudsz megállapítani róla?

– Mit kellene megállapítanom? – tette fel a teljesen felesleges kérdést, mert úgysem hittem el *Neki*, hogy annyira hülye lenne Ő, mint amennyire ezt most velem el akarja hitetni. – Csak nincs valami baj?

– Hogy nincs-e?! – üvöltöttem a felháborodástól. – Tán kiüsse a szemed?! HIV pozitív, érted?! HIV pozitív nekem, akinek egy hónapja még kutya bajom sem volt! Felfogtad végre, mit jelent ez?!

Eltöprengő arcott vágott.

– Azt, hogy AIDS-es vagy? – találgatta.

Na, ez már tényleg a cinizmus netovábbja! – robbant bennem a tehetetlen düh.

– Egyből lelőtted a poént, oh, Mindenható Atya! – gúnyolódtam keservemben. – Már csupán azt az egyet szeretném én megtudni, hogy mi a fityfenétől lettem most egyszeriben AIDS-es. Mikor nem voltam az!

Isten dühösen meredt rám. A hangom kihozta a sodrából.

– Lejebb a hanggal, emberfia, és hátrább az agarakkal! – villogtatta a szemeit. – Talán nem te magad állítottad magadról azt, hogy AIDS-es vagy? A szerep érdekében még el is hitted! Az akaratnak pedig korlátlan hatalma van a test felett, erről még nem hallottál?! Betegnek állítottad be magadat, hát beteg is lettél. Tessék, ilyen egyszerű a megoldás! *Voilà!*

El voltam képedve. Szóval akkor én okoztam magamnak ezt az egészet?

– És... most mit?... – hápogtam döbbenetben. – Most... akkor én... halálra vagyok ítélve?...

– Hát, a jelek szerint nem áll túl jól a szénád – hagyta helyben Isten a kérdésemet. Szinte láttam magam előtt azt, amint székében kényelmesen hátradőlve, abban mintegy eltespedve lábát feldobja az íróasztalra, és blazírt közönnyel stíróli az arcomat, mintha csak valamiféle flegma főnökként éppen küszöbönálló kirúgásomat közölné velem. – Jelen állás szerint te bizony fél lábbal már a sírban vagy.

A szám is tátva kellett maradjon ekkora hidegvér láttán. Ehhez a szöveghez azért már pofa kellett. Istenünk pofátlansága láthatólag messze felülmúlja teremtményeiét.

– És *Té* azt csak így mondod?! – törtem ki erre sápadtan. – Hagyod, hogy egy kitalált betegségbe gebedjek bele? Hogy a tulajdon ötletem tegyen el láb alól?! – visítottam. Istent rendkívüli módon mulattathatta kétségbeesésem. – Miért nem csinálsz valamit?!

A klasszikus kiakadás határán jártam.

– Akarod, hogy csináljak valamit? – jött az ÚR jelen esetben abszolúte hülye és felesleges kérdése. – Akarod, emberfia?

– Hogy akarom-e?! – süvöltöttem mérhetetlenül felháborodva ennyi cinizmus és mesterkélt

értetlenség láttán. Hogy lehet az, hogy *Neki* mindig mindent a szájába kelljen rágni?! – Tán megháborodtál, Mindenség Istene?!? Még hogy akarom-e?! Hát persze, hogy akarom! Miért, mi a fenére gondoltál? Hogy húszévesen meg akarok döglenni?!

Isten mindenkit ki képes hozni a sodrából.

– Akkor meg miért nem mondd ki világosan, hogy mit akarsz?! – dörögte erre most már Ő is rendesen bepipulva. – Ha azt akarod, hogy meggyógyulj, hát mondd is ki, hogy mit szeretnél!

Ha viszont Isten veszíti el a türelmét, úgy borzasztó tud lenni.

– Úgyis tudod a kérésemet! – kiáltottam. A fene sem látott még ilyet!

– De még mindig nem hallom!! – üvöltött most már Ő is. Mindkét kezével mintegy a képzeletbeli íróasztalra vágott, majd fenyegetően fölébem tornyosult. – Amíg ki nem mondd, *Én* sem segíthetek!! Olyan nehéz ezt felfognod?! Értetlen embercsökevény! Mindjárt nem állok jól *Magamért*, vigyázz, ha tovább eszetlenkedsz! Nézz meg az ember!... Na, nyögöd már?!

Hát, ha csak ez kell!

– Azt akarom, hogy meggyógyuljak – suttogtam, majd egyre erősödő hangon folytattam. – Azt akarom, hogy egészséges legyek! Azt akarom, hogy meggyógyuljak!! – ordítottam már a végén. Még szerencse, hogy rajtam kívül senki nem volt otthon. Kifogyott mostanra belőlem a szufla, így jókora lélegzetet kellett hogy vegyek.

– Meggyógyultál – vetette oda nekem ekkor Isten röviden, foghegyről. – Minden elintéződött, emberfia.

Pár pillanatilag csak álltam ott, kábán. Majd lassan beindultak a kerekeim. Mozdultam, felkaptam az ágyra dobott kabátomat, görcsösen darabos mozdulatokkal magamra rángattam, ezt követően pedig az ajtóhoz ugrottam.

– Mit csinálsz te most, emberfia? – mosolygott Isten dőreségemen.

– Megyek, megvizsgálatom magam! – köptem oda *Neki*, megragadva a kilincset. Lenyomtam.

– Várj csak, várjál már egy kicsit! – rántott vissza. – Nem hiszed talán, hogy meggyógyultál?

– Dehogynem, csakhogypapír kell róla – világosítottam fel.

– De hiszen van róla papír – jelentette ki erre határozottan.

– Van? Hol? – néztem egy nagyot.

– Az orrod előtt, az íróasztalon – mutatott a teszteredményre.

Egy pillanatra megakadtam. Tényleg ennyire hülye volna?...

– Az, Uram, az előző vizsgálat eredménye – magyaráztam el *Neki* olyan türelmesen, amennyire e pillanatban csak tellett tőlem. – Nekem viszont egy homlokegyenest ellenkező tartalmú papírra lenne szükségem.

Isten komolyan méregetett.

– Nézd csak meg azt a lapot! – szólt rám aztán furcsa hangon.

Az asztalhoz léptem, felvettem a leletet. Rajta állt a dátum, a nevem, a vizsgálat tárgya és célja csakúgy, mint mikor az asztalra vágtam volt. Épp csak egyetlen lényeges ponton tért el a korábbi verziótól: pozitív helyett most negatív állt a papíron.

Nem hittem a szememnek. No lám! Mire nem képes az *Öreg*!

– És a nyilvántartással mi lesz? – érdeklődtem. – Nem elég engem itt, szólóban megváltani... Gondolom, már bele volnék vezetve...

– Azt is elintéztem, ne aggódj! – nyugtatott meg Isten. – Nyugodtan alhatsz afelől is. Kiiktat-
talak egy pillanat alatt. Az orvosok még azt is elfelejtették, hogy jártál ott egyáltalán.

Ja, nem úgy, mint szegény Katit, gondoltam. Őt azért egy kicsit nehezebb lenne. Amilyen
show-t levágott...

– Allelújah! – ujjongtam fel végtelen boldogságomban. Hát szóval mégsem annyira hülye az
Öreg! Minden rendben van tehát...

– Akkor hát minden újra a régi miköztünk? – kérdeztem szelíden Istent. Persze igaz ami igaz,
a választ már előre sejtettem.

– Igen – bólintott. – Természetesen. *Én* ritkán sértődöm.

Mindketten megbocsátottunk hát a másiknak. Hozzá kell ehhez tegyem: én szorultam rá job-
ban az Ő bocsánatára. Bár azért *Neki* is elkelt az enyém.

Vidáman hátba veregettük egymást.

★ ★ ★

Azóta minden rendbe jött. Andi is, de meg mások is elfogadták azt a kápráztató magyarázatot,
hogy vagy előszörre tévedtek a hozzáértők a vizsgálattal, vagy valami csoda folytán mégiscsak si-
került nekem kigyógyulnom a gyógyíthatatlan kórból.

Istennel meg jóban vagyok újra. Istenieket vitázunk, és persze csakúgy, mint régebben akár,
egyikünk sem képes meggyőzni a másikat.

A múltbéli sérelmeket pedig elfeledtük mindkét részről.

De azért, ha egészen őszinte akarok lenni, hát bizony titokban felsóhajtok néhanapján: Zsu-
za, Zsuzsám, bár itt lehetnél!...

Hiányzik az én Sátánom. Olykor rettenetesen unalmas ám jónak lenni.

Mindössze egyszer kaptam rajta Istent, amint egy ilyen felsóhajtásomnál, amiről pedig biztos-
ra vettem, hogy nem hallhatja, rejtélyesen mosolygott.

Hogy micsoda egy széllelbélelt, elszállt figura vagyok is én! – gondoltam ekkor hirtelen. Avagy
tán nem a Mindenhatóval van-e most dolgom?

Neki pedig nem csupán egy emberrel-e...?

VÉGE

ISBN 963 206 508 5

Hát ez ilyen. Mert az Istent *csak* hinni lehet. Nem is volna Isten, ha nem lehetne...

Ha most valaki okosabb lett ettől, az biztos, hogy félreértett valamit. Ami persze, ismervén kissé magamat, könnyen lehetséges. Ugyanis miként Isten, úgy az ember sem mindig egyértelmű ám. Sőt, szinte soha nem az.

Nem is volna ember, *ha* az lenne...

Utószó (a szerző jogán)

Korántsem játék a szavakkal való munka mestersége. Nem játék a gondolatok, érzések, sorsok, történések-történetek papírra vetése sem. Amiként Isten személye sem lehet az. Öncélúan így soha, s okkal is csak csínján lehet/szabad e témában ehhez az eszközhöz nyúlni, vagy efféle trükkökkel élni, mint pedig tettem azt én magam. Fiatal voltam, bohókás, bolondos – és merész. Így hát megtettem. Tulajdonképpen mindig is fiatalabb leszek én annál, hogysem behódolnék akár-mely, tradíció alkotta korlát megszabta kényszernek; s mindig is túlontúl öreg leszek lelkemben ahhoz, hogy bármi eszmétől elfogulatlanul, a pillanat hevétől gyújtottan fellelkesülhetnék. Vagy talán túlontúl szkeptikus. 1991 óta én pontosan tizenkét évet komolyodtam, s vagy százhusz esztendőtt öregedtem.

Bizonnyal a kor teszi. De nem is a magamé inkább, hanem amelyikben most élünk.

Érteni vélem az embert, érteni vélem esendősége összes miértjét is, miközben csak magam felett ítélnék. S mégis: úgy vélem, az emberi sors megsűrűsödni látszik, s kezeink között szerkesztett egységekre töredezik az idő. Az ujjainkon átpergő zúzalék-dara pedig semmi egyébbe nem használható, csak önáltatásunk kielégítésére, miszerint: minden mitőlünk függ, mindent mi alkotunk, mi hozunk létre és persze uralunk is egyben, ha nekünk az úgy tetszik. Belemaratjuk kezünk nyomát az örökkévalóság táblájába...

Fenéket – vagyok kénytelen itt megjegyezni. Pedig hát magam is csak elszállok olykor-olykor. De, hál' Istennek, ahhoz, hogy kijózanodjam, elég csupán körbepillantanom az engem környező világszeletkében, híreket vennem távoli tájakról, elmélkednem közeli-távoli események miértje felett, s döntésre jutnom ebben vagy abban a kérdésben biztosnak vett történelemtudásom alapján, mely műfajnak, mármint a históriának, standard szereplője és alakítója ez a homo sapiens-nek nevezett földi úrlény. És nagy tömegben elszenvedője is egyben. A mi fajunk az egyetlen, mely saját kárára és gyalázatára fajtalanzkodni is képes. Eszmékkal is akár. S ha kell, *fajgyalázást* is kerít ehhez, jogi definícióképpen, melynek örve alatt aztán halomra gyilkolhat neki akármely okból nem tetsző embereket. Nem az Isten az, aki a legkiszámíthatatlanabb a teremtésben.

És ha már helyzet van, gondolom én, azt talán nem kellene oly veszett mértékben fokozni.

Sosem lehet elég időszerű, és soha nem lehet túlontúl késő sem, szabad emberként kissé alább szállni a hosszabb távon elég biztosan meg nem ülhető magas lóról. Még mielőtt oltári, méretes pofáraesés nem következik. Pedig a mi fajtánkban, el kell ismernem, megvan a hajlam a lehetetlen megkísértésére, s így arra is, hogy megkockáztassa e végzetes repülést. Illetve csak egyes emberpéldányokban van ez a késztetés meg, de hát ők, valószínűleg, biztosak lehetnek abban, hogy ha netán bármi is balul ütne ki, nem ők szegik nyakukat – nem az ő kellőképpen páncélozott bőrükön lesz az elszenvedett kár mértéke lemérhető, sem az ostor nem az ő hátukon csattan majd. Holott az említett testfelületükről leginkább szíjat kellene hasítani olykor.

Játsszanak csak a saját, szintúgy egyetlen életükkel. Ha ehhez meg merszük nincsen, úgy... úgy azzal, ami kezük ügyében van – észrevehetik ők is, ha veszik a fáradságot és letekintenek. Már bocsánat.

A politika több talán, mint üzlet. A háború viszont *csak* üzlet. S hozzá *haláli* jó buli is egyben.

Eddig még tán érthető is a dolog. Na de mégis: mire véljem ama gyalázatot, hogy holmi „*nemigen tehetünk mi más egyebet*”-kényszerrel magyarázzák az amúgy kimagyarázhatatlant? Hogy az úgynevezett békeszeretet táplálta felelősségérzet diktálja szerintük bármi hadi akció eszközölését?

„Azért indítunk háborút, hogy békében élhessünk.” Ez Arisztotelész kijelentése, idézte Heller; Lyndon Johnsoné, aki a filozófust idézte, *mielőtt* és *mialatt* amerikaiak tízezreit dobatta át meghalni Vietnámba; és azé az Adolf Hitleré, aki ezt ugyan nem egészen így mondta ki, de ha tette volna sem kellett volna neki ehhez bárki emberfia, vagy akár csak egy fia szál Arisztotelész is.

Persze az akkor volt, most pedig most van. A politikai pragmatikum követeli meg az erőstől, természetesen, hogy az igazság nevében fegyverrel menjen a maga igazát érvényesíteni egy idegen országba, *ha már egyszer* annak majdani újjáépítése és protektorális birtoklása baromi jó üzlet.

Erről van itt szó, nem egyébről. A többi az maszlag vagy mezei demagógia csupán.

Vagy olaj a tűzre. A szikrát már éppen csiholják hozzá – az olaj meg ott, ugye, adva van.

Erővel Isten tehet csak igazságot. Az ember legfeljebb ha erőszakot. Még az igazságon is akár.

És nem haragszom én. Az emberi természetén, tudható, változtatni nemigen lehet. De a dolgokhoz történő hozzáálláson talán már lehetne. Sőt, mi több: kell is, múlhatatlanul. Hogy az idő szava-e ez, fogalmam sincs: én az időt ritkán faggatom. De hogy az *emberség* fogalma, és ennek betöltése miféle merész kíváncsalmat rendel számunkra, tudni vélem. Tudnunk kellene meglassúdni egyszer; s képesnek kellene lennünk meglátni másokat, miközben rohanunk. Másokat, akik esetleg közel sem olyan gyorsan, illetve hát semennyire sem haladnak. S ha meglassúdtunk már, esetleg nem is eshetünk majd, ha bukunk, akkorát...

Nem könnyű, az egyszer biztos. Senki nem is ígérheti, felelőséggel, hogy az lenne. De már csak kénytelenek leszünk előbb-utóbb megpróbálni.

Inkább.

Budapest, 2003. január 28.

